

POROČILO O DELU INŠPEKTORATA RS ZA DELO ZA LETO 2012

Inšpektorat RS za delo, Parmova 33, 1000 LJUBLJANA

KAZALO

UVOD	6
1. PRISTOJNOSTI, ORGANIZIRANOST IN DEJAVNOST INŠPEKTORATA ZA DELO..	10
1.1. PRISTOJNOST IN ZAKONODAJA	10
1.2. KADRI IN ORGANIZIRANOST.....	10
1.3. POGOJI IN VIRI ZA DOSEGANJE UČINKOVITEJŠEGA DELA INŠPEKTORATA	11
1.3.1. Proračun	11
1.3.2. Kadrovska problematika	12
1.3.3. Informatika	12
1.3.4. Službena vozila.....	13
1.3.5. Prostorska problematika in ogrožanje zaposlenih	13
1.4. DELO INŠPEKTORATA.....	14
1.5. DELOVANJE INŠPEKTORATA RS ZA DELO NA MEDNARODNEM PODROČJU	14
1.6. STROKOVNO USPOSABLJANJE, DODATNO IZPOPOLNJEVANJE IN IZOBRAŽEVANJE USLUŽBENCEV INŠPEKTORATA RS ZA DELO.....	15
2. INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU VARNOSTI IN ZDRAVJA PRI DELU	18
2.1. SPLOŠNO	18
2.2. INŠPEKCIJSKI NADZOR	20
2.2.1. Uvod	20
2.2.2. Redni, izredni in kontrolni pregledi z izrečenimi ukrepi	20
2.2.3. Ugotovitve inšpekcijskih nadzorov ter najpogostejše ugotovljene kršitve	22
2.2.3.1. Ugotovitve.....	22
2.2.3.2. Izjava o varnosti z oceno tveganja	24
2.2.3.3. Usposabljanje delavcev za varno delo	25
2.2.3.4. Zdravstveno varstvo delavcev	26
2.2.3.5. Reprezentativni vzorec	27
2.2.3.6. Ostale pomembnejše kršitve	29
2.2.3.6.1. Uporaba in ustreznost delovne opreme	29
2.2.3.6.2. Delovna mesta in ustreznost delovnega okolja.....	32
2.2.3.6.3. Dokumentacija na področju varnosti in zdravja pri delu.....	32
2.3. NEZGODE PRI DELU	33
2.3.1. Uvod	33
2.3.2. Smrtne nezgode pri delu	33
2.3.3. Težje in lažje nezgode pri delu	35
2.3.3.1. Nezgode pri delu.....	35
2.3.4. Varnost in zdravje v rudarstvu	37
2.3.4.1. Zaključek.....	41
2.4. PREVLADUJOČA TVEGANJA.....	41
2.4.1. Gradbeništvo in delo na višini.....	41
2.4.2. Nevarne kemične snovi	43
2.5. OSTALI POMEMBNI DEJAVNIKI TVEGANJA	47
2.5.1. Psihosocialni dejavniki.....	47
2.5.2. Nasilje tretjih oseb	48
2.5.3. Alkohol, droge in druge nevarne substance na delovnih mestih.....	48
2.5.4. Promocija zdravja	50
2.6. ZAKLJUČEK.....	50
3. INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU DELOVNIH RAZMERIJ	52
3.1. SPLOŠNO	52
3.2. UKREPI	53
3.3. POSEBNOSTI DELOVNIH RAZMERIJ V JAVNEM SEKTORJU	53

3.4.	POSEBNOSTI NADZORA V ZASEBNEM SEKTORJU	54
3.5.	PLAČILO ZA DELO	55
3.6.	DELOVNI ČAS, ODMORI IN POČITKI TER EVIDENCE NA PODROČJU DELA	56
3.7.	ZAPOSLOVANJE	57
3.7.1.	Pogodba o zaposlitvi.....	57
3.7.2.	Zaposlovanje na črno	59
3.7.3.	Zaposlovanje in delo tujcev	61
3.7.4.	Posredovaje zaposlitve in zagotavljanje dela	61
3.8.	DRUGE KRŠITVE S PODROČJA DELOVNIH RAZMERIJ	62
3.8.1.	Prenehanje pogodbe o zaposlitvi	62
3.8.2.	Letni dopust	63
3.8.3.	Varstvo nekaterih kategorij delavcev in delo otrok, mlajših od 15 let, vajencev, dijakov in študentov	63
3.8.4.	Delo na domu, opravljanje kratkotrajnega dela in osebnega dopolnilnega dela	64
3.8.5.	Prepoved diskriminacije, spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenje na delovnem mestu	64
4.	PREDLOGI PO 5. ČLENU ZAKONA O INŠPEKCIJI DELA	65
4.1.	PREDLOGI NA PODROČJU DELOVNIH RAZMERIJ	65
4.2.	PREDLOGI NA PODROČJU VARNOSTI IN ZDRAVJA PRI DELU	67
5.	CILJANI NADZORI INŠPEKTORATA RS ZA DELO V LETU 2012.....	68
6.	INŠPEKCIJSKO NADZORSTVO NA PODROČJU SOCIALNEGA VARSTVA.....	70
6.1.	PREDPISI, KI UREJAJO INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU SOCIALNEGA VARSTVA	70
6.2.	SPLOŠNI PODATKI O DELOVANJU SOCIALNE INŠPEKCIJE V LETU 2012	71
6.2.1.	Redni inšpekcijski nadzori	72
6.2.2.	Izredni inšpekcijski nadzori	72
6.2.3.	Število izrečenih naročil in ukrepov	74
6.3.	PODATKI O UGOTOVITVAH SOCIALNE INŠPEKCIJE V LETU 2012 PO POSAMEZNIH SKUPINAH IZVAJALCEV	75
6.4.	PREKRŠKOVNI POSTOPKI	75
6.5.	POVZETEK.....	76
	UPORABLJENI PRAVNI VIRI	77

KAZALO SLIK

Slika 1: Organizacijska shema Inšpektorata RS za delo (31.12.2012)	11
Slika 2: Blokirano zaščitno stikalo na zaščitnih vratih	30
Slika 3: Gradbišče zahtevnega objekta	43
Slika 4: Ustrezno uredite delovna mesta in preprečite nezgodo	46

KAZALO TABEL

Tabela 1: Povprečna ocena za posamezne parametre, reprezentativni vzorec IRSD, 2004 – 2012 ...	28
Tabela 2: Tabela 1: Število nesreč v RS na področju rudarstva in število izgubljenih dni za obdobje od leta 1995 do leta 2012	38
Tabela 3: Kemične opekline glede na poškodovani del telesa za obdobje 2004-2012 v Sloveniji	46
Tabela 4: Ciljani nadzori Inšpektorata RS za delo v letu 2012.....	68
Tabela 5: Redni inšpekcijski nadzori	72
Tabela 6: Število obravnavanih pobud za izredne inšpekcijske nadzore.....	73
Tabela 7: Razlogi, določeni z zakonom, zaradi katerih ni bil odrejen inšpekcijski nadzor	74
Tabela 8: Število izvajalcev, ki so jim bila izrečena naročila oziroma ukrepi	74

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Število inšpekcijskih nadzorov na področju varnosti in zdravja pri delu, leto 2009 - 2012, IRSD	21
Graf 2: Število ukrepov na področju varnosti in zdravja pri delu, leto 2009 - 2012, IRSD	22
Graf 3: Delež najpogosteje ugotovljenih kršitev na področju varnosti in zdravja pri delu, 2012, IRSD	22
Graf 4: Dejavnosti, v katerih je bilo ugotovljenih največje število kršitev na področju varnosti in zdravja pri delu (absolutno), 2012, IRSD	23
Graf 5: Dejavnosti, v katerih je bilo ugotovljenih največje število kršitev na področju varnosti in zdravja pri delu (index=število kršitev/100 pregledov), 2012, IRSD	23
Graf 6: Delež najpogosteje ugotovljenih kršitev glede izjave o varnosti z oceno tveganja, 2012, IRSD	25
Graf 7: Delež najpogosteje ugotovljenih kršitev glede usposabljanja delavcev za varno delo, 2012, IRSD	26
Graf 8: Povprečna ocena glede na velikost družbe, reprezentativni vzorec IRSD, 2011 – 2012	29
Graf 9: Predhodni inšpekcijski nadzor pri subjektih, reprezentativni vzorec IRSD, 2012	29
Graf 10: Število smrtno poškodovanih delavcev, 1999-2012, IRSD	34
Graf 11: Število prijavljenih nezgod pri delu (težje in lažje)-na dan 27.3.2013, leto 2009 - 2012, IRSD	36
Graf 12: Nesreče pri podzemnih delih in na površini	39
Graf 13: Število zaposlenih v rudarstvu	40
Graf 14: Smrtne nesreče	40
Graf 15: Število smrtnih nezgod na prijavljeno gradbišče	42
Graf 16: število in struktura kršitev instituta plačila za delo	55
Graf 17: Struktura ugotovljenih kršitev določb Zakona o delovnih razmerjih v zvezi s pogodbo o zaposlitvi	59
Graf 18: Struktura ugotovljenih kršitev Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno v letu 2012.	60
Graf 19: Število prejetih, proučenih in na proučitev čakajočih pobud za inšpekcijske nadzore v letih 2004 - 2012.....	73

UVOD

ZGODOVINA - 130 LET ZAKONSKO PREDPISANE INŠPEKCIJE DELA NA NAŠIH TLEH

Na začetku želim po zgodovinskih virih osvežiti spomin na zgodovinski razvoj inšpekcije za delo na naših tleh. Prvi zametki inšpekcije segajo v leto 1772, ko je bil v Spodnji Avstriji na pobudo cesarice Marije Terezije postavljen poseben uradnik za nadziranje tovarn. Leta 1810 je bila ustanovljena cesarsko-kraljeva tovarniška inšpekcija. Prvi zakoni o inšpekcijskem nadzoru so bili izdani kasneje. Leta 1883 je bil objavljen Zakon o imenovanju obrtnih inšpektorjev, ki je bil pravna podlaga za formiranje prve državne inšpekcije, ki je pokrivala tudi območje sedanje Slovenije. Tako beležimo 130 letnico ustanovitve inšpekcije za delo na naših tleh. Nadzorni okoliš s sedežem v Ljubljani pa je bil ustanovljen leta 1904. Med prvo svetovno vojno je aktivnost inšpekcije za delo zastala. 11. aprila 1919 pa je bila že ustanovljena Mednarodna organizacija dela. Takratna kraljevina Jugoslavija je bila njena članica od samega začetka. Tudi v kraljevini Jugoslaviji so inšpekciji za delo po Avstro – Ogrskem vzoru posvečali posebno pozornost. V povojni FLRJ pa je pravica do varnega dela postala celo ustavna kategorija. Podobna opredelitev je vključena tudi v sedanjo Ustavo Republike Slovenije, kjer je v 66. členu navedeno:« Država ustvarja možnosti za zaposlovanje in za delo ter zagotavlja njuno zakonsko varstvo«:

Zavezujoča pravna podlaga za delovanje inšpekcije za delo po 2. svetovni vojni so bile tudi Konvencije Mednarodne organizacije dela (ILO) št. 81, 129, 155 in 161.

Sedanjo organiziranost in vsebino dela Inšpektorata RS za delo pa narekuje Evropska socialna listina in predvsem Direktiva št. 89/391 /EGS, ki je podlaga za našo nacionalno zakonodajo.

POSLANSTVO IN VIZIJA

Poslanstvo inšpekcije za delo postaja danes vse bolj pomembno. Občutek varnosti, predvsem pravne varnosti, je za sodobnega človeka, poleg zadovoljevanja osnovnih fizioloških potreb, vedno bolj pomemben. Če smo v bližnji preteklosti dajali prednost svobodi pred varnostjo, se je to sedaj pokazalo kot nekakšen bumerang, sicer tudi na drugih področjih, predvsem pa na finančnem. Za želen občutek varnosti, kot kompromisom med svobodo in reguliranim nadzorom, je potrebno najti pravo razmerje med svobodo in nadzorom. Čeprav je inšpekcijski nadzor na splošno v družbi nepriljubljen, ostaja tudi v sodobni družbi, kljub najsodobnejši informacijski tehnologiji, v določenih konkretnih primerih edini možen korektiv in povratna zanka za sistemske rešitve regulative, saj razvoj družbenih dogodkov vedno prehitveva sistemske rešitve. Človek se namreč v svoji racionalnosti vedno odziva inovativno in poskuša za dosego lastne udobnosti izkoriščati soljudi. Na višji razvojni stopnji človeštva je bolj prefinjen način tega izkoriščanja. Vendar javna korist ni le v preprečevanju izkoriščanja soljudi. Neupoštevanje predpisanih normativov na področjih, ki so v pristojnosti nadzora Inšpektorata RS za delo, pomeni tudi nelegalno konkurenco med gospodarskimi subjekti in zavira »zdrav« gospodarski razvoj. Preprečevanje nelegalne konkurence med gospodarskimi subjekti pa je še posebej izpostavljena naloga posameznih držav članic v okviru EU. Zato je smisel našega poslanstva prizadevanje za »proizvodnjo« pravnega reda kot deficitarnega »produkta«. V tej smeri je načrtana tudi naša vizija. Zadovoljstvo državljanov z našim delom in prizadevanji je osnovna usmeritev naše vizije. Del vizije je seveda tudi zagotavljanje zadovoljstva naših zaposlenih sodelavcev nad rezultati njihovega in našega skupnega dela, ter pogoji dela in dobrega počutja v delovni sredini. Oceno, kako smo uspeli našo vizijo udejanjiti v preteklem poročevalskem obdobju, moram seveda prepustiti tistim, ki so bili aktivni ali pasivni udeleženci v naših aktivnostih. Poleg inšpekcijskega nadzora smo v okviru delovnih obveznosti izvajali še številne druge aktivnosti, ki po našem mnenju prav tako prispevajo k boljši pravni varnosti na delovnopravnem področju. Nekaj teh aktivnosti navajam že v tem uvodu, podrobneje pa so opisane in predstavljene v nadaljevanju poročila.

DELOVNI POTENCIALI IN STRATEGIJA

Ko govorimo o strategiji, kako uresničiti našo vizijo, je zagotovo najpomembnejše vprašanje »kdo?«. Ocenjujem, da je večina sodelavcev v letu 2012 opravila svoje naloge v okviru pričakovanj. Dejstvo je, da smo zaposleni na Inšpektoratu vsako leto bolj izkušeni, vendar tudi za eno leto starejši. Novih zaposlitev v letu 2012 ni bilo, zapustilo pa nas je kar 10 sodelavcev. Največ zaradi upokojitve, nekaj pa tudi po lastni želji zaradi prezaposlitve na druga delovna mesta. Posledično in iz razloga varčevanja se je zmanjšal naš kadrovski načrt iz 116 na 105 oseb.

Tudi vprašanje »s čim?« postaja v teh zaostrenih gospodarsko finančnih pogojih vedno pomembnejše. Osebni avtomobili, ki jih inšpektorji uporabljajo za terensko delo so vedno starejši. V poročevalskem obdobju nismo nabavili nobenega novega avtomobila, enega smo morali odpisati zaradi dotrajanosti, eden, sicer novejši, pa je bil uničen v prometni nezgodi. Tudi druge investicije se izvajajo le za najnujnejšo opremo, oziroma predvsem za že večkrat amortizirano računalniško opremo.

Vprašanje »kdaj?« je še posebej aktualno pri prijavi delavcev in sindikatov, ki se nanašajo na kršitve pravic delavcev s strani delodajalcev. Vsi prijavitelji želijo obravnavo svojih prijav po možnosti takoj, kar predstavlja za inšpektorje velikokrat pritisk, ki jih še dodatno obremenjuje. Željam prijaviteljev se glede hitrosti reševanja zadev iz objektivnih razlogov ne da vedno ustreči. Tudi zato smo v poročevalskem obdobju pripravili »Navodilo o načinu dodeljevanja zadev in o načinu dajanja informacij za javnost ter poročanju o delu« v obliki internega akta, kjer smo jasno opredelili katere zadeve obravnavamo kot prednostne. Veliko truda smo v poročevalskem obdobju posvečali odpravi zaostankov. Bistveno smo zmanjšali število odprtih upravnih zadev in odprtih terjatev v prekrškovnih postopkih, seveda tudi po zaslugi novega informacijskega sistema.

Posebno pozornost smo posvečali podpori odločanja inšpektorjev in s tem iskali odgovore na vprašanje »kako?«. Organizirali smo več tematskih delavnic, kjer smo obravnavali konkretne primere iz prakse in oblikovali enotne kriterije za odločanje. Tako smo npr. posebej zaostriili kriterije za študentsko delo na tujo napotnico in primere kršitev temeljnih pravic delavcev, ki jih bomo odstopali v pristojno reševanje organom kazenskega pregona v obliki kazenskih ovadb ali naznanil kaznivega delanja. Na področju varnosti in zdravja pri delu pa je bilo leto 2012 prvo leto uporabe novega Zakona o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD-1). Zato je tudi v nadaljevanju tega poročila področju varnosti in zdravju pri delu posvečeno nekaj več pozornosti in prostora. Pomembna novost novega zakona je na eni strani odprava nekaterih administrativnih ovir za delodajalce, na drugi strani pa nova obveznost delodajalcev glede promocije zdravja na delovnem mestu in nova odgovornost strokovnih delavcev za varnost pri delu, ki imajo dovoljenja za delo. Za te strokovne delavce je po novem zakonu določena tudi sankcija, če ne opravljajo strokovnih nalog skrbno in po pravilih stroke ali pri izvajanju strokovnih nalog izdajo listino, ki ne omogoča sledljivost in preglednosti. Inšpektorji so takšno sankcijo v obliki globe v letu 2012 pravnomočno izrekli v treh primerih. Podpora odločanju pa je tudi postopek izbire tedenskega karakterističnega primera iz prakse, ki ga javno objavimo. Eden od ciljev te predstavitve primerov je tudi v poenotenju kriterijev pri odločanju inšpektorjev v nadaljnjih podobnih primerih, poleg tega pa tudi eden od kriterijev za ocenjevanje kakovosti dela inšpektorjev.

Trudili smo se tudi v smeri zagotavljanja dobrega počutja sodelavcev na delovnih mestih. Z večino sodelavcev sem opravil neformalne razgovore na vseh območnih enotah. Organizirali smo tudi srečanja sodelavcev v smislu »socialnih aktivnosti«, seveda v okviru skromnih finančnih možnosti in s finančno podporo sodelavcev samih. Spodbujali in moralno podpirali smo tudi druga neformalna druženja sodelavcev, predvsem v okviru posameznih območnih enot.

SODELOVANJE Z DRUGIMI ORGANI

Pomemben del naše strategije je tudi sodelovanje z drugimi organi in ustanovami. Prizadevamo si, da bi konkretne primere kršenja temeljnih pravic delavcev pred obravnavo in ukrepanjem obravnavali sindikati. Na področju varnosti in zdravja pri delu pa si prizadevamo, da bi strokovni delavci za varnost pri delu imeli bolj aktivno vlogo in bi bilo posredovanje in ukrepanje inšpektorja potrebno le, kadar delodajalec, ali pa tudi delavci, zahteve strokovnega delavca za varnost pri delu ne bi upoštevali. Zato smo s sindikati kot tudi stanovskimi organizacijami za varnost in zdravje pri delu organizirali več sestankov in se, kot aktivni udeleženci, odzvali njihovim povabilom na različna strokovna srečanja.

Sodelovali smo z drugimi inšpekcijami predvsem v okviru skupnih regijsko koordiniranih akcij in pri nadzorih, kjer so se kršitve nanašale na različne pristojnosti. Z Davčno upravo RS smo si izmenjevali podatke o delodajalcih, ki redno ne izplačujejo plač in ne plačujejo prispevkov. Carinsko upravo RS je izterjevala naše neplačane zapadle terjatve do zavezancev v prekrškovnih postopkih, poleg tega pa so nam, podobno kot policija, njihove mobilne ekipe odstopale podatke o ugotovljenih zaposlitvah na črno v nadaljnje reševanje. Aktivno smo bili vključeni tudi v delo Inšpekcijskega sveta.

Posebno obliko sodelovanja predstavlja naše sodelovanje s Komisijo za preprečevanje korupcije, saj redno in tekoče obravnavamo prijave, ki jih prejme Komisija in se nanašajo tudi na kršitve delovno pravne zakonodaje.

Pri hujših zlorabah posredovanja zaposlitve in temeljnih pravic delavcev smo sodelovali z Generalno policijsko upravo in Nacionalnim preiskovalnim uradom. Aktivno smo sodelovali tudi pri Medresorski delovni skupini za boj proti trgovini z ljudmi.

Določene probleme smo reševali skupno z Varuhom človekovih pravic, sodelovali pa smo tudi z Informacijskim pooblaščencom in drugimi nevladnimi organizacijami, ki se ukvarjajo z delovno pravnim področjem.

ORGANIZACIJSKA STRUKTURA IN VARČEVALNI UKREPI

Ob koncu leta 2012 je v okviru naše organizacijske sheme delovalo, poleg sedeža organa, še 9 območnih enot, v okviru teh pa še 6 dislociranih pisarn. Število območnih enot smo zmanjšali za 3, število pisarn pa za 7. Organizacijska shema je predstavljena v nadaljevanju. Odjavili smo tudi nekatero strokovno literaturo. Izračunali smo, da s temi navedenimi ukrepi zmanjšujemo stroške poslovanja za 18.863 EUR na leto. Sicer pa smo, predvsem zaradi znižanja plač in investicij, porabili za 334.045 EUR oziroma 8% proračunskih sredstev manj kot v letu 2011.

KOMUNICIRANJE Z MEDIJI IN JAVNOSTJO

Praktično vsak dan dobimo več novinarskih vprašanj o konkretnih inšpekcijskih zadevah ali na splošno o našem delu. Čeprav nimamo zaposlene osebe, ki bi se profesionalno ukvarjala z odnosi z javnostjo, smo na vsa novinarska vprašanja sproti odgovarjali in tudi nastopali v medijih. Poskušali smo preiti iz pasivnega na aktivno komuniciranje z mediji. Zato je bil eden od ciljev tedenska javna objava karakterističnih in aktualnih primerov iz naše prakse, da poleg strokovne javnosti aktivno komuniciramo tudi z mediji. Seveda pa smo s temi objavami želeli predvsem ozaveščati delavce, da bolj aktivno uveljavljajo svoje pravice, predvsem s pomočjo sindikatov, v zgodnji fazi nastanka kršitev delodajalcev. Ugotavljamo namreč, da brez aktivne vloge delavcev, katerim so kršene temeljne pravice, tudi naše posredovanje ni dovolj zadovoljivo za delavce ali pa je prepozno. Prizadeti delavci nekako pričakujejo pomoč inšpektorjev podobno, kot prizadeti v naravnih nesrečah pomoč gasilcev. Vendar primerjava med načinom posredovanja inšpektorjev in gasilcev ni možna, saj ima pri kršitvah temeljnih pravic delavcev zadnjo besedo pristojno sodišče, kar je seveda prav. Z javnimi objavami pa smo želeli opozarjati tudi delodajalce in vse potencialne kršitelje predpisanih normativov in obveznosti, da sankcije in globe niso samo zagrožene v zakonih, ampak se v vsakodnevni praksi tudi intenzivno izrekajo.

MEDNARODNO SODELOVANJE

Naše aktivnosti na področju mednarodnega sodelovanja s sorodnimi ustanovami in organi v tujini so podrobneje predstavljene v nadaljevanju. Na mednarodnih konferencah in srečanjih si lahko izmenjujemo izkušnje in podatke s kolegi iz tujine, poskušamo pa tudi promovirati našo Slovenijo. Naš model izvajanja inšpekcijskega nadzora na podlagi »reprezentativnega vzorca« je bil ravno v letu 2012 mednarodno priznan kot primer dobre prakse. Na mednarodnih srečanjih analiziramo izvajanje Strategije evropske Komisije in oblikujemo stališča za sprejem nove Strategije. Nekaj ključnih skupnih ugotovitev na področju varnosti in zdravja pri delu je, da je zakonodaja preveč obširna in zapletena, da je potrebno varnost in zdravje pri delu vključiti v izobraževalne programe v zgodnjem otroštvu in izobraževanje bolj intenzivno izvajati tudi v srednješolskih programih, da se investicijsko vlaganje v varnost z vidika družbene koristi najmanj dvakratno povrne, da je inšpekcijski nadzor še vedno nujno potreben za doseganje predpisane stopnje varnosti, da je potrebno preventivne aktivnosti organizirati po tako imenovanem »face to face« načinu komuniciranja in podobno.

PRIPRAVA ZAKONODAJE

V poročevalskem obdobju smo bili s strani Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve vključeni tudi v pripravo besedil sprememb delovno pravne zakonodaje. Naše pobude in predlogi izhajajo iz težav, ki jih opažamo pri vsakodnevnem delu. Upoštevane so bile tudi nekatere naše konkretne pobude in predlogi, kot na primer, da predstavlja zaposlitev na črno delo brez pogodbe o zaposlitvi **ali** prijave v zavarovanje (se pravi odsotnost enega ali drugega), podpirali smo rešitev, da postane plačilna lista izvršilni naslov, vztrajali smo, da je potrebno delavca prijaviti v socialno zavarovanje ob nastopu dela, da je potrebno zakonsko preprečiti veriženje agencij pri posredovanih delavcih in druge. Aktivno pa smo sodelovali tudi pri pripravi podzakonskih aktov.

OPRAVLJENO DRUGO DELO IN AKTIVNOSTI INŠPEKTORJEV

Omeniti je potrebno tudi delo inšpektorjev, ki so ga opravili na naslednjih projektih in področjih v letu 2012. V okviru projekta »TWINNING PROJEKT« IPA MN 08 IB SO 01 (Črna Gora) je sodelovalo 6 inšpektorjev, ki so opravili 125 svetovalnih dni na terenu v Črni gori. Svoje delo je opravila tudi podporna služba na sedežu Inšpektorata RS za delo. Inšpektorji sodelujejo tudi v komisijah za ugotavljanje izpolnjevanja pogojev za podelitev dovoljenj za delo strokovnim delavcem za varnost pri delu s strani Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve in v Komisiji za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi. Sodelujemo tudi v komisiji za izbiro najboljših vsakoletnih primerov dobre prakse. Opravljamo tudi preizkuse strokovne usposobljenosti koordinatorjev za varnost in zdravje pri delu na gradbiščih. Inšpektorja za delo sta bila v pravem pomenu besede nepogrešljiva tudi pri opravljanju izpitov za pooblaščenca delavce v zvezi z protiekspluzijsko varnostjo na Ministrstvu za notranje zadeve, kjer sta v letu 2012 opravila 76 ur dela.

OBSEG OPRAVLJENEGA DELA IN STATISTIČNI PODATKI

V nadaljevanju je predstavljen obseg opravljenega dela v letu 2012 v številkah. Bolj podrobno so opisane in izpostavljene bistvene ugotovitve pri inšpekcijskih pregledih. Žal moramo ugotoviti, da se je nekajletni padajoči trend števila smrtnih nezgod pri delu v letu 2012 rahlo obrnil navzgor. Na podlagi konkretnih izkušenj so navedeni tudi predlogi za potrebne spremembe zakonodaje, čeprav se zavedamo, da prenormiranost in prehitre spremembe zakonodaje tudi ustvarjajo zmedo v praksi.

ZAHVALA

To priliko izkoriščam tudi, da izrečem zahvalo vsem sodelavcem Inšpektorata RS za delo, ki ste se po svojih močeh in vesti trudili za opravljeno delo in ugled celotnega delovnega kolektiva. Zahvaljujem se tudi sodelavcem iz Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, ki ste sodelovali z nami in nam omogočali pogoje za delo, za konstruktivno sodelovanje v letu 2012. Zahvala pa tudi vsem ostalim zunanjim sodelavcem, ki vas ni malo in ste s svojim sodelovanjem doprinesli k našemu učinkovitejšemu poslanstvu in ugledu v družbi. Še enkrat prisrčna in iskrena hvala vsem.

Franc Rančigaj
Glavni inšpektor RS za delo

Datum: 29. 3. 2013

1. PRISTOJNOSTI, ORGANIZIRANOST IN DEJAVNOST INŠPEKTORATA ZA DELO

1.1. PRISTOJNOST IN ZAKONODAJA

Inšpektorat Republike Slovenije za delo je upravni in prekrškovni organ v sestavi Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve.

Področje dela Inšpektorata RS za delo določajo mednarodni in drugi pravni viri. Med mednarodnimi pravnimi viri so najpomembnejši akti Mednarodne organizacije dela:

- Konvencija št. 81 o inšpekciji dela v industriji in trgovini,
- Konvencija št. 129 o inšpekciji dela v kmetijstvu,
- Konvencija št. 155 o varstvu pri delu, zdravstvenem varstvu in delovnem okolju,
- Konvencija št. 161 o službah medicine dela,
- Evropska socialna listina (3. člen),
- Direktiva št. 89/391 /EGS.

Inšpekcijski nadzor se opravlja na podlagi Zakona o inšpekciji dela, Zakona o inšpekcijskem nadzoru, Zakona o delovnih razmerjih, Zakona o varnosti in zdravju pri delu, Zakona o socialnem varstvu, Zakona o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah, Zakona o urejanju trga dela in drugimi predpisi, kolektivnimi pogodbami in splošnimi akti (podrobneje od 77 strani dalje), ki urejajo delovna razmerja, plače in druge prejemke iz delovnega razmerja, zaposlovanje delavcev doma in v tujini, sodelovanje delavcev pri upravljanju, stavke ter varnost delavcev pri delu.

Na področju socialnega varstva se izvaja nadzor nad izvajanjem socialno varstvenih storitev in spoštovanjem predpisov, na podlagi katerih so bila izvajalcem socialno varstvene dejavnosti podeljena razna javna pooblastila.

V skladu s 4. členom Zakona o inšpekciji dela je Inšpektorat za delo nudil delodajalcem in delavcem strokovno pomoč v zvezi z uresničevanjem zakonov, drugih predpisov, kolektivnih pogojev in splošnih aktov iz svoje pristojnosti.

Poročilo Inšpektorata RS za delo je pripravljeno na podlagi 5. člena Zakona o inšpekciji dela.

1.2. KADRI IN ORGANIZIRANOST

S Kadrovskega načrta je bilo določeno, da ima lahko Inšpektorat RS za delo v letu 2012 zaposlenih 116 uslužbencev za nedoločen čas. Po stanju 31. 12. 2012 je bilo zaposlenih 106 uslužbencev (87 je bilo uradniških in 19 strokovno tehničnih delovnih mest). Povprečna starost zaposlenih je bila 49,6 let.

Od navedenega števila zaposlenih je bilo 81 inšpektorjev. V Inšpekciji nadzora delovnih razmerij je delo opravljalo 44 inšpektorjev, Inšpekciji nadzora varnosti in zdravja pri delu 33 inšpektorjev in v Socialni inšpekciji 4 inšpektorji.

Z Aktom o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v Inšpektoratu RS za delo je določena organizacija in način dela na sedežu organa v Parmovi 33 v Ljubljani, v 9 območnih enotah in 6 inšpekcijskih pisarnah.

V okviru Inšpektorata RS za delo delujejo glede na področje nadzora tri inšpekcije in sicer:

1. Inšpekcija nadzora varnosti in zdravja pri delu
2. Inšpekcija nadzora delovnih razmerij
3. Socialna inšpekcija

Slika 1: Organizacijska shema Inšpektorata RS za delo (31.12.2012)

1.3. POGOJI IN VIRI ZA DOSEGANJE UČINKOVITEJŠEGA DELA INŠPEKTORATA

1.3.1. Proračun

Proračunska sredstva Inšpektorata RS za delo so bila porabljena za izplačila plač, nadomestil in drugih stroškov dela zaposlenih, za plačila materialnih stroškov (poštne, telekomunikacij, pisarniškega materiala in tiskarskih storitev, vzdrževanja in servisiranja opreme, zavarovanja opreme in prostorov, vračila stroškov odvetnikom po pravnomočnih sodbah sodišč iz predhodnih prekrškovnih postopkov ipd), obratovalnih stroškov za delo uslužbencev na 16 lokacijah (npr. plačila elektrike, ogrevanja, komunale, čiščenja, varovanja, stroškov upravljanja), za goriva, zavarovanja in servisiranja službenih vozil, za stroške usposabljanja in izpopolnjevanja znanja inšpektorjev in ostalih uslužbencev, plačila nabave najnujnejše osebne varovalne opreme in zdravniških pregledov ter za druge stroške upravnega organa.

V letu 2012 je Inšpektorat RS za delo porabil 4.280.648 EUR proračunskih sredstev (334.537,00 EUR manj kot v letu 2011), kar je bila posledica znižanja proračunskih sredstev Rebalansa za leto 2012, varčevalnih ukrepov Vlade RS, kot tudi samega Inšpektorata RS za delo.

Največ sredstev je bilo porabljenih za plače, materialne stroške in investicije. V primerjavi z letom 2011 je bilo v letu 2012 na podskupini 400 - osnovne plače in drugi izdatki zaposlenih porabljenih 3.211.806,00 EUR (187.110,00 EUR manj), na 402 - izdatki za blago in storitve (materialni stroški) 493.625,00 EUR (64.972,00 EUR manj) ter na 420 - investicije in nakup osnovnih sredstev 48.737,00 EUR ali za 61.606 EUR manj kot v letu 2011.

Med letom je bilo prejetih 96.643,14 EUR namenskih sredstev iz naslova Twining projekta MN09IB SO 01 – Harmonizacija in implementacija zakonodaje na področju inšpekcije dela in varnosti pri delu v Črni Gori. Porabljenih je bilo 71.182,12 EUR.

Iz naslova preizkusov za koordinatorje na gradbiščih, ki jih Inšpektorat RS za delo opravlja kot lastno dejavnost, je bilo ustvarjenih 3.287 EUR namenskih sredstev, porabljenih je bilo 1.773,13 EUR.

1.3.2. Kadrovska problematika

V letu 2012 se je povečalo število novih poslovnih subjektov in tistih, ki so med letom zamenjali organizacijsko obliko, prenehali s poslovanjem zaradi stečaja, izbriša iz poslovnega registra oziroma so postali nesolventni, kar je inšpektorjem povzročalo zelo velike težave ob opravljanju nadzora, kot tudi ob možnem ukrepanju zoper kršitelje na podlagi Zakona o prekrških ali v drugih primerih.

Iz podatkov Poslovnega registra Slovenije (AJPES, stanje 31.12.2012) je razvidno, da je bilo v letu 2012 187.426 poslovnih subjektov ali za 1.841 več kot v letu prej. Število poslovnih subjektov se tako vsako leto povečuje (v letu 2011 jih je bilo 185.585 ali 5084 več, kot v letu 2010, ko jih je bilo 180.501), število inšpektorjev pa se zmanjšuje.

Leta 2011 je bilo še 88 inšpektorjev (2.108 subjektov oziroma preglednih mest na enega inšpektorja), decembra 2012 je bilo 81 inšpektorjev (2.314 preglednih mest na inšpektorja). Iz navedenih podatkov je razvidno, da bi se moralo število inšpektorjev nujno povečati iz razloga večjega števila preglednih mest, kakor tudi zaradi vedno novih in strokovno izredno zahtevnih nalog inšpekcijskega nadzora.

V letu 2012 se je izredno povečalo število strokovnih in drugih spremljajočih nalog, ki so pomembne za delovanje Inšpektorata RS za delo in so bile povezane s posredovanjem informacij javnega značaja, pripravami strokovnih gradiv za ministrstva in druge organe, komisije, delovne skupine EU, katerih člani so posamezni uslužbenci, strokovnim usposabljanjem zaposlenih, izvajanjem nalog uslužbenskega sistema in finančnega poslovanja, nalogami na področju informatike in vodenja prekrškovnih in drugih evidenc.

Posamezni inšpektorji in drugi javni uslužbenci Inšpektorata RS za delo, so od marca 2012 dalje med drugim tudi aktivno sodelovali v Twining projektu harmonizacije in implementacije zakonodaje na področju Inšpekcije dela in varnosti pri delu Črne Gore.

1.3.3. Informatika

Za učinkovito izvajanje informatizacije in s tem povezane preнове procesov je pomembna merljivost podatkov in spremljanje učinkov. Merila morajo biti objektivna, uporabljati se morajo podatki, ki se jih lahko zbira samodejno in s čim nižjimi stroški ter manjšo obremenjenostjo zaposlenih. Zagotavljati se mora spremljanje učinkov za organ in za potrebe drugih delov javnega sektorja. S 1.1.2012 je Inšpektorat RS za delo tako pričel uporabljati nov informacijski sistem za spremljanje dela inšpektorata (IS IRSD), ki se je predhodno načrtoval, preizkušal in postopoma uvajal do konca leta 2011. IS IRSD podpira tako upravni kot prekrškovni postopek Inšpektorata RS za delo. Z IS IRSD je bilo omogočeno:

- da imajo vsi uporabniki enoten uporabniški vmesnik za vse aplikacije, ki pomenijo podporo inšpekcijskemu delu in nadzoru,
- da se vsak podatek in dokument, ki na inšpektoratu nastane ali pa ga le-ta prejme v informacijski sistem vnaša samo enkrat,

- čim večjo avtomatizacijo postopkov,
- finančno podporo inšpekcijskem postopkom (pregled izdanih in plačanih nedavčnih terjatev ter izterjava neplačanih terjatev),
- takojšna analiza dela posameznega inšpektorja, območne enote ter inšpektorata kot celote – (opravljenih pregledov, izdanih ukrepov, ugotovljenih kršitev itd.).

Veliko časa je bilo lani porabljenega za integracijo s Carinsko upravo RS za elektronsko izmenjavo podatkov z aplikacijo E-Izvršbe za izterjavo neplačanih terjatev.

Na področju varnosti in zdravja pri delu je bila dograjena aplikacija IS VZD, ki se uporablja skupaj z Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve.

V letu 2012 se je pričelo z izdelavo modula: prijava gradbišč v okviru aplikacije IS VZD.

1.3.4. Službena vozila

Za opravljanje inšpekcijskega nadzora nad 187.426 subjekti nadzora, ki svoje dejavnosti opravljajo v proizvodnih objektih, gradbiščih, kmetijah, gozdovih ali pisarnah, kot tudi zaradi raziskav težjih, kolektivnih ali smrtnih nezgod pri delu in stalne 24-urne pripravljenosti inšpektorjev (in sodelovanja z MORS – Upravo za zaščito in reševanje ter MNZ – OKC) ter zaradi drugih primerov (akcij), inšpektorji nujno potrebujejo službena vozila.

V letu 2012 je imel inšpektorat v uporabi 40 službenih vozil (9 vozil je bilo starejših od 13 let in 4 vozila so bila starejša od 12 let). Zaradi zastarelega voznega parka se povečujejo stroški servisiranja in vzdrževanja službenih avtomobilov. V lanskem letu niso bila nabavljena nova vozila, ker v okviru javne uprave ni bilo izvedeno javno naročilo na nakup vozil za potrebe organov.

Zaradi večje učinkovitosti, hitrejše dosegljivosti ob izrednih dogodkih ter možnega odpisa starejših vozil, bi inšpektorji potrebovali vsaj 10 novejših službenih vozil.

1.3.5. Prostorska problematika in ogrožanje zaposlenih

Inšpektorat RS za delo je uporabnik poslovnih prostorov na 16 lokacijah po državi, kjer je lastnica prostorov Republika Slovenija ali pa so bile za potrebe inšpekcij sklenjene najemne pogodbe med najemodajalci in Ministrstvom za pravosodje in javno upravo, ki je tudi plačnik najemnin. Inšpektorat RS za delo je le uporabnik pisarn in spremljajočih prostorov ter plačnik razdeljenih stroškov med uporabniki na skupni lokaciji (za obratovanje, investicijsko vzdrževanje ter druge skupne stroške), ki se plačujejo iz postavke materialnih stroškov organa.

Na 10 lokacijah objekti nimajo ustreznega tehničnega ali fizičnega varovanja, velikost in kvaliteta pisarn ter opreme ponekod ni ustrezna, prostori so večinoma brez klimatskih naprav in temperature poleti presegajo najvišje dovoljene vrednosti za delo zaposlenih (v enotah Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Postojna), na 70 % lokacij ni zagotovljenih ustreznih dodatnih prostorov za shranjevanje tekoče zbirke dokumentarnega gradiva oziroma priročne arhive, kot to določajo predpisi s tega področja. Zaradi pomanjkanja prostora se poiščejo začasne rešitve (predelava pisarn, ureditev kleti, skupna uporaba pisarn za vse uporabnike na lokaciji itd.). Menimo, da bi moralo Ministrstvo za pravosodje in javno upravo ob sklepanju najemnih pogodb v pogodbe vnesti določbe, ki bi vsebovale zahteve v zvezi s predhodno navedeno problematiko.

Na neustreznost varovanja objektov in neoviran vstop obiskovalcev v objekte, kjer imajo pisarne inšpektorji, opozarjamo vsa leta, ker uslužbencem inšpektorat ne more zagotoviti ustreznega varovanja pred vse bolj pogostim fizičnim ogrožanjem kršiteljev, zoper katere je ukrepal inšpektor.

Zaradi odpuščanj delavcev, terjatev iz naslova obveznih zavarovanj, pomanjkanja dela in drugih vzrokov, se vsako leto stopnjujejo oblike pritiskov na zaposlene v Inšpektoratu RS za delo. V veliki večini primerov zaposleni sploh ne opozarjajo več na njih, ker so žalitve in nedostojno vedenje že nekaj običajnega v njihovem delu. Inšpektorji ali drugi uslužbenci so lani prijaviili samo tri najtežje oblike ogrožanja.

Zaradi ogroženosti ob akcijah, ki se opravljajo izven delovnega časa ali v nočnem času, v primerih prepovedi poslovanja ali v nekaterih drugih posebnostih inšpekcijskega dela, so inšpektorji sodelovali s Policijo in drugimi inšpekcijskimi organi. S takšnim sodelovanjem se preprečuje oziroma znižuje stopnja ogroženosti pooblaščenih oseb.

1.4. DELO INŠPEKTORATA

Inšpektorji so v letu 2012 opravili 16.582 inšpekcijskih pregledov. Na področju nadzora delovnih razmerij je bilo opravljenih 9.027 inšpekcijskih nadzorov, na področju varnosti in zdravja pri delu 7.299 nadzorov, inšpektorji Socialne inšpekcije pa so opravili 256 inšpekcijskih nadzorov.

Izrečenih je bilo za 10.995 prekrškovnih in upravnih ukrepov, kar je več kot v letu 2011. Med ukrepe inšpektorjev sodijo upravne in prekrškovne odločbe, naznanila suma kaznivega dejanja oziroma ovadbe, opozorila kršiteljem, opomini in globe.

V skladu z Zakonom o prekrških so inšpektorji izrekli 6.223 ukrepov. Iz naslova prekrškovnih postopkov je bilo največ izrečenih glob (3.996.059 EUR). Do 31.12.2012 je bilo plačanih za 1.185.139 EUR nedavčnih prihodkov.

V skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku je bilo na prvi stopnji v letu 2012 vodenih 32.840 upravnih zadev, rešenih je bilo 19.167 zadev, 13.673 je bilo nerešenih. Izrečenih je bilo za 4.772 inšpekcijskih ukrepov (odločb, naznanil kaznivih dejanj oziroma ovadb).

Izven upravnega postopka je bilo obravnavanih 5.828 zadev. Med njimi so bile tudi strokovne pomoči inšpektorata v smislu 4. člena Zakona o inšpekciji dela ter druge skupne zadeve s področja poslovanja inšpektorata.

1.5. DELOVANJE INŠPEKTORATA RS ZA DELO NA MEDNARODNEM PODROČJU

Na področju delovanja Inšpektorata RS za delo v **mednarodnem prostoru** je Inšpektorat RS za delo izvajal naloge, ki se nanašajo na delovanje v **Odboru glavnih inšpektorjev za delo** pri Evropski komisiji (**SLIC** – Senior Labour Inspectors Committe). Naše aktivnosti so bile povezane tudi z obveznostmi Republike Slovenije pri izvrševanju sprejetih mednarodnih obveznosti, ki izhajajo iz Konvencije MOD št. 81 o inšpekciji dela v industriji in trgovini, nekaterih drugih konvencij, revidirane Evropske socialne listine ter vrste direktiv s področja varnosti in zdravja pri delu in delovnih razmerij, sprejetih v okviru EU. Predvsem se to nanaša na zagotavljanje podatkov in poročanje v zvezi s temi dokumenti. Inšpektorat RS za delo je v letu 2012 sodeloval tudi pri izvajanju Twinning projekta v Črni gori, ki se nanaša na harmonizacijo in implementacijo zakonodaje na področju inšpekcije dela in varnosti pri delu.

Z državami članicami EU smo sodelovali tudi preko evropskega centra za komunikacijo in informiranje na področju varnosti in zdravja pri delu **CIRCA** (Communication & Information Resource Centre Administrator). V obravnavanem obdobju smo glede izmenjave informacij preko tega centra odgovorili na 32 vprašanj iz različnih tematskih sklopov.

V letu 2012 izpostavljam še **evalvacijski obisk delegacije GRETA - skupine ekspertov po Konvenciji Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi** (Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings) med 10. in 13. decembrom 2012. V aktivnosti smo bili vključeni kot člani medresorske delovne skupine, podrobneje pa so se člani želeli seznaniti tudi z delom inšpektorjev na operativni ravni. Pri razgovorih so poleg članice predmetne delovne skupine sodelovali še trije inšpektorji. V nadaljevanju bo potekal še drugi krog evalvacije, ki bo vključeval tudi prisotnost tujih ekspertov pri opravljanju nadzornih dejanj.

V zvezi z mednarodnim delovanjem je potrebno omeniti tudi, da ima Inšpektorat RS za delo preko **sistema IMI** vzpostavljeno neposredno sodelovanje med pristojnimi organi EU v primeru napotenih delavcev v okviru čezmejnega opravljanja storitev. Pri sistemu IMI gre za varno spletno aplikacijo, ki nacionalnim, regionalnim in lokalnim organom Evropske Unije omogoča hitro in preprosto medsebojno sporazumevanje. Sistem IMI je s področja dela Inšpektorata RS za delo vzpostavljen za napotene

delavce, namenjen nadzoru nad izvajanjem Direktive o napotitvi delavcev na delo v tujino (96/71/ES) in v obdobju od začetka delovanja (maj 2011) prikazuje precej spodbudne rezultate, saj je Inšpektorat RS za delo pristojen za nadzor nad slovenskimi delodajalci ter delodajalci, ki opravljajo storitve ali dejavnost v Republiki Sloveniji, nima pa pristojnosti za izvajanje nadzora na ozemljih drugih držav. Sistem IMI omogoča povezovanje s pristojnimi organi drugih držav članic EU, s čimer je mogoče uspešno ugotoviti dejansko stanje v drugi državi, na podlagi česar se bo v prihodnosti težje izogniti sankcijam za kršenje delovnopravne zakonodaje tudi v zvezi napotenimi delavci, ki delo opravljajo izven Republike Slovenije.

V letu 2012 je Inšpektorat RS za delo obdelal skupno 23 zahtevkov, od katerih je v 8 zadevah inšpektorat zaprosil za podatke tuje organe, v 15 zadevah pa so se na nas obrnili organi iz držav članic EU.

Inšpektorat RS za delo se je s svojimi predstavniki udeležil naslednjih srečanj oziroma delovnih sestankov:

- seminarja ob evalvaciji uporabe sistema IMI za napotene delavce 15. februarja v Bruslju,
- sestanka delovne skupine SLIC WG Enforcement 15. februarja v Luksemburgu,
- delovnega sestanka skupine SLIC WG Machex 28. in 29. marca v Luksemburgu,
- rednega srečanja Odbora glavnih inšpektorjev za delo pri Evropski komisiji v dneh od 21. maja. do 22. maja v Kopenhagenu,
- mednarodnega seminarja »Zavarovanje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni« v dneh od 30. do 31. maja v Beogradu,
- usposabljanja na temo prepoznavanja in nadzora v primerih trgovine z ljudmi v dneh od 18. do 21. junija v Pragi,
- konference na temo pregleda Strategije EU na področju varnosti in zdravja pri delu 2007-2012 in prednostnih nalog za prihodnost, ki je potekala 28. in 29. junija v Kopenhagenu,
- sestanka delovne skupine SLIC WG Enforcement 10. oktobra v Luksemburgu
- konference »Skupaj za prihodnost varnosti in zdravja v Evropi«, ki je potekala 18. oktobra na Cipru,
- konference v okviru evropske kampanje »Zdravo delovno okolje«, ki je potekala 25. oktobra v Beogradu.
- rednega srečanja Odbora glavnih inšpektorjev za delo pri Evropski komisiji na Cipru od 29. do 30. novembra,

1.6. STROKOVNO USPOSABLJANJE, DODATNO IZPOPOLNJEVANJE IN IZOBRAŽEVANJE USLUŽBENCEV INŠPEKTORATA RS ZA DELO

Z usposabljanjem in izpopolnjevanjem svojih zaposlenih želimo izboljšati njihove sposobnosti za opravljanje nalog in prispevati k optimalnejšemu doseganju skupnih ciljev. Kljub temu, da smo v letu 2012 varčevali tudi pri sredstvih, namenjenih za usposabljanje, smo veliko truda vložili v interna usposabljanja in izpostavili tiste vsebine in področja, za katere smo ocenili, da so v tem času najbolj potrebna. V okviru razpoložljivih možnosti so se posamezni uslužbenci udeležili tudi nekaterih usposabljanj v smeri poglobljanja že obstoječih znanj in njihovega dopolnjevanja z novimi spoznanji stroke.

V letu 2012 sta bila za pooblaščenec in druge strokovne uslužbence Inšpektorata RS za delo organizirana **dva posveta**, ki sta bila namenjena novostim na področjih nadzora, izmenjavi izkušenj in zagotavljanju enotne politike nadzora ter tudi nekaterim poudarkom v povezavi z različnimi tveganji, s katerimi se kot uslužbenci Inšpektorata RS za delo vsak dan srečujemo.

Osrednjo temo na septembrskem posvetu je predstavljal konflikt, kot dejavnik tveganja v inšpekcijskem postopku ter obvladovanje težavnih strank. Usposabljanje s tega področja smo si kot primeren ukrep za zmanjšanje tveganj zadali tudi v Načrtu integritete inšpektorata. Tematiko obvladovanja težavnih strank smo pripravili v sodelovanju z Upravno akademijo. Predstavniki Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve so na decembrskem srečanju inšpektorje seznanili s spremembami delovnopravne zakonodaje, ki so bile sicer v tistem trenutku, z izjemo pokojninskega področja, še predmet pogajanj. Prepoznava problematike izkoriščanja dela in prisilnega dela kot enega izmed namenov trgovine z ljudmi postaja vse bolj pomemben segment našega vsakdanjega dela, zato smo v svojo sredino povabili nacionalnega koordinatorja za to področje. Realizirali smo tudi

usposabljanje v zvezi z zaščito prijavitelja, s pomočjo Komisije za preprečevanje korupcije smo namreč izvedli delavnico na temo »Kaj imajo skupnega absentizem, nizka raven etike in korupcija v delovnem okolju«. Seznanili smo se tudi z novostmi zakonodaje s področja varstva pred požarom in nasveti za preventivno ravnanje in ukrepanje v primeru naravnih nesreč. Imeli smo tudi praktični prikaz prve pomoči ob zastoji srca z defibrilatorjem. Pogovarjali smo se o promociji zdravja, o zagotovitvi izvršitve sankcije v postopku s tujci in varnosti pri delu pri potapljaškem delu. Ocenili smo še enoletne izkušnje novega informacijskega sistema IS IRSD.

V letu 2012 so bile izvedene tudi **tri delavnice za inšpektorje** in sicer v zvezi z izvajanjem sprememb in dopolnitev Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, izvajanju Pravilnika o določitvi minimalnih standardov za nastanitev tujcev, ki so zaposleni in delajo v RS, ter delu na kmetiji ter **devet delavnic za vse zaposlene** na temo psihosocialnih dejavnikov tveganja na delovnem mestu.

Usposabljanje s področja sporazumevanja in dela s težavnimi strankami ter obravnavo možnih konfliktov ter osnove prve pomoči smo organizirali tudi za **dokumentalistke** in strokovne sodelavke, ki delajo na področju splošnih, finančnih in drugih statističnih zadev.

Posamezni uslužbenci Inšpektorata RS za delo so se udeležili usposabljanj oziroma izpopolnjevanj z različnih strokovnih področij **pri zunanjih izvajalcih** (teme: reforma trga dela in pokojninskega sistema, položaj delavca migranta na evropskem trgu dela v času krize, uporaba sistema ICMS, protiekspluzijska zaščita, tajni podatki, urejanje delovnih razmerij v praksi, kajenje na delovnem mestu, e-izvršbe, elektromagnetna in optična sevanja idr.)

Na področju etike, varnega in zdravega delovnega okolja, absentizma in zaščite prijavitelja smo sodelovali tudi s Komisijo za preprečevanje korupcije.

V organizaciji Ministrstva za finance in Ministrstva za pravosodje in javno upravo smo se s svojimi predstavniki udeležili usposabljanja s področja MFERAC – računi, odredbe, službena vozila, prikaza dela s predobremenitvami, dinamiko, prerazporejanjem sredstev predstavitev NRP, ter usposabljanja s področja poslovnega protokola, javnih naročil, usposabljanja za svetovalce s področja varstva pred spolnim in drugim nadlegovanjem ter trpinčenjem in psihičnim nasiljem na delovnem mestu, absentizma, etike in integritete, usposabljanja za osebne spretnosti v medsebojnih odnosih, v zvezi z notranjo organizacijo in sistemizacijo delovnih mest ter predstavitev Zakona za uravnoteženje javnih financ.

Odzvali smo se povabilu Ministrstva za pravosodje in javno upravo in se udeležili predstavitve minimalnih standardov znanja na strokovnih izpitih in preizkusih znanja z izpraševalci, ki so imenovani v različne izpitne komisije.

S posameznimi predstavniki smo se tudi v letu 2012 udeležili:

- Dnevo slovenskih pravnikov (1 udeleženeec),
- Dnevo delovnega prava in prava socialne varnosti (1 udeleženeec),
- Posveta Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo, Oddelek za tehniško varnost (5 udeležencev),
- Posveta Zveze društev varnostnih inženirjev (4 udeleženci),
- Posveta Zbornice varnosti in zdravja pri delu za koordinatorje varnosti in zdravja pri delu (8 udeležencev).

V okviru organizacije Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve smo se udeležili mednarodne konference »Reforma trga dela – nove priložnosti za boljši jutri« ter predstavitve Poročila o psihosocialnih tveganjih na delovnem mestu, ki so ga organizirali skupaj z Evropsko fundacijo za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer. Pod okriljem Evropske kampanje varnosti in zdravja pri delu 2012 – 2013 je ministrstvo v sodelovanju z Evropsko agencijo za varnost in zdravje pri delu ter Nacionalno mrežo EU – OSHA organiziralo tudi serijo brezplačnih seminarjev »Partnerstvo za preprečevanje tveganj«, s svojimi predstavniki smo se udeležili dveh in sicer v Kopru in Mariboru.

Trije uslužbenci so v poročevalskem obdobju opravili strokovna usposabljanja za vodenje in odločanje v prekrškovnem postopku, dva sta tudi pristopila k preizkusu znanja za vodenje in odločanje v prekrškovnem postopku. V okviru strokovnih izpitov za inšpektorja je en uslužbenec opravil strokovni izpit iz poznavanja upravnega postopka in upravnega spora in dva iz poznavanja postopka

inšpekcijskega nadzora. Priprav za strokovni izpit iz upravnega postopka se je udeležil eden udeleženec. Ravno tako se je en uslužbenec udeležil usposabljanja za imenovanje v naziv.

Predstojnika sta opravila program usposabljanja za vodenje in upravljanje v upravi, dva uslužbenca sta se udeležila programa usposabljanja za srednji upravni management.

V mesecu aprilu smo na Inšpektoratu RS za delo organizirali deseto, **jubilejno konferenco**, ki je bila posvečena pogledom Inšpektorata RS za delo v času družbenih sprememb.

Ob evropskem tednu varnosti in zdravja pri delu smo organizirali **posvet na temo promocije zdravja in psihosocialnih dejavnikov tveganja** ter naših pričakovanj na tem področju.

Na podlagi obstoječe pogodbe o izobraževanju je imel organ stroške v zvezi z nadaljevanjem doktorskega študija ene uslužbenke.

Zaradi omejenih virov in njihove racionalne uporabe so se javni uslužbenci inšpektorata usposabljali in izpopolnjevali tudi preko manj formalnih oblik usposabljanja in izpopolnjevanja kot npr.: sistematično spremljanje in svetovanje, konzultacije, mentorstvo, navodila, samoizobraževanje preko študijske literature in uporaba različnih informacijskih baz in portalov.

2. INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU VARNOSTI IN ZDRAVJA PRI DELU

2.1. SPLOŠNO

Pomemben dogodek na področju zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu v Republiki Sloveniji je bil zagotovo ta, da je v vsem letu 2012 že veljal novi Zakon o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD-1)(Ur.l. RS, št. 43/2011), ki je stopil v veljavo v decembru 2011. Novi zakon je prinesel kar precej novosti, predvsem glede »izjave o varnosti z oceno tveganj«, glede samozaposlenih, glede dovoljenj za delo na področju varnosti in zdravja pri delu, glede zbornice varnosti in zdravja pri delu in še nekatere druge spremembe. Med drugim je izpostavil tudi nekatera nova tveganja, ki v starem zakonu niso bila posebej izpostavljena. Ta tveganja se nanašajo na nevarnosti tretjih oseb ter na nasilje, nadlegovanje, trpinčenje in psihosocialne težave. Uvedel je tudi nekatere nove obveznosti delodajalcev kot npr. obveznost glede promociji zdravja na delovnem mestu in predhodnega varstva, v zvezi s pravicami in dolžnostmi delavcev pa je posebej obravnavana prepoved dela pod vplivom alkohola, drog ter drugih prepovedanih substanc. Razen ZVZD-1 so v mesecu decembru 2011 stopili v veljavo tudi štirje novi pravilniki, ki se nanašajo na opravljanje strokovnih nalog na področju varnosti in zdravja pri delu, na opravljanje strokovnega izpita iz varnosti in zdravja pri delu, na stalno strokovno izpopolnjevanje in usposabljanje na področju varnosti in zdravja pri delu ter na pogoje, ki jih mora izpolnjevati strokovni delavec za varnost pri delu. Kakšni bodo učinki novega zakona in omenjenih pravilnikov je ta čas še težko natančno opredeliti, se pa že sedaj kažejo nekateri zelo pozitivni učinki, vendar pa nekatere določbe, predvsem v pravilnikih, niso privedle do zelenih rezultatov. Tudi pa še niso dorečene nekatere zadeve, ki bi to že morale biti, na področju zagotavljanja zdravja pri delu in promocije zdravja na delovnem mestu. Gre predvsem za izvajanje zdravstvenih pregledov, za kadrovske, prostorske in druge pogoje, ki jih mora izpolnjevati izvajalec medicine dela ter za smernice za izvajanje promocije zdravja pri delodajalcih.

V ZVZD-1 se je število strokovnih področij, ki jih izvajajo zunanji subjekti za varnost in zdravje pri delu in za katera se zahteva dovoljenje za delo, skrčilo iz štirih na dve. Ti dve strokovni področji se nanašata na obdobje preiskave škodljivosti v delovnem okolju in obdobje preglede in preizkuse delovne opreme. Kljub temu, da ZVZD-1 za izdelavo strokovnih podlag za ocenjevanje tveganj ter za usposabljanje delavcev za varno delo posebej ne zahteva dovoljenje za delo, je po mnenju Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve (MDDSZ) tudi za opravljanje teh dejavnosti potrebno dovoljenje in sicer katerokoli izmed uveljavljenih vrst tega dovoljenja.

Pomembna novost v ZVZD-1 je tudi posebno poglavje, ki se nanaša na dolžnosti samozaposlenih oseb. To so osebe, ki opravljajo pridobitno ali drugo poklicno dejavnost kot edini ali glavni poklic, pa ne zaposluje drugih delavcev in v delovni proces ne vključuje drugih oseb, je v skladu s tem zakonom in drugimi predpisi o varnosti in zdravju pri delu odgovorna za svojo varnost in zdravje ter za varnost in zdravje drugih oseb, na katere vplivajo njena dejanja ali opustitve. Kot samozaposlene osebe se štejejo tudi osebe, ki so v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju zavarovane kot kmet in ne zaposlujejo delavcev in v delovni proces ne vključujejo drugih oseb, razen družinskih članov na kmetijah, v skladu s predpisi o kmetijstvu. Dolžnosti teh oseb so, da morajo oceniti morebitna tveganja, ki se lahko pojavijo pri njihovem delu, da morajo uporabljati ustrezna sredstva za delo in ustrezno osebno varovalno opremo, da se morajo vključiti v pisni sporazum na skupnih deloviščih, da morajo na inšpekcijo za delo prijaviti poškodbe pri delu, poklicne bolezni in nevarne pojave ter skrbeti za varstvo pred požarom.

Novost v ZVZD-1 je tudi ta, da lahko inšpektor izreče za ugotovljeni prekršek po tem zakonu sankcijo v vsem predpisanem razponu in ne samo minimalno, kot je to veljalo pred uveljavitvijo tega zakona.

Nekatere zanimivejše ugotovitve pri izvajanju inšpekcijskega nadzora pa bi bile naslednje. Kot eno pomembnejših pomanjkljivosti ugotavljamo, da delodajalci za opravljanje določenih delovnih aktivnosti ne določijo odgovornih oseb ali te osebe nimajo ustreznih kompetenc. Tudi pa v zvezi s tem v internem aktu nimajo ustrezno opredeljenih obveznosti in odgovornosti teh oseb. Zato je ob raziskavah nezgod pri delu v mnogih primerih težko ugotoviti, kdo je v določenem primeru dejansko odgovoren za zagotavljanje varnosti in zdravja. Po našem stališču se v takih primerih odgovornost prenese navzgor po hierarhiji, vendar pa ta logika na sodiščih praviloma ni sprejeta. Išče se namreč neposredna zveza med vzrokom in posledico, ta pa se v takih primerih izgubi.

Kakor vsa zadnja leta so se izvajali izredni inšpekcijski nadzori tudi pri naključno izbranih delodajalcih (reprezentativni vzorec) in to glede izvajanja 10-tih osnovnih obveznosti delodajalcev po ZVZD-1. Na osnovi teh opravljenih inšpekcijskih nadzorov se pridobljene ugotovitve uporabljajo za ugotavljanje splošnega stanja varnosti in zdravja pri delu v državi. Statistični podatki, ki so predstavljeni v poročilu, so sicer dejanski, vendar pa niso pravo merilo za ocenitev dejanskega stanja, ker so zelo odvisni od različnih dejavnikov, kot npr. politike nadzora, izbranih dejavnosti in/ali škodljivosti pri ciljanih nadzorih, trenutnega števila inšpektorjev, usmeritev EU ipd. Razen informacij glede skupne ocene posameznih desetih postavk (predpisanih obveznosti) daje ta vrsta nadzora še kar nekaj drugih pomembnih informacij, kot npr. oceno po posameznih postavkah, oceno po posameznih dejavnostih, oceno glede na velikost delodajalca, oceno glede pogostosti izvajanja inšpekcijskega nadzora pri posameznem naključno izbranem delodajalcu, presojo glede ocenjevalnega kriterija posameznega inšpektorja in morda še kaj. Splošna ugotovitev tega nadzora v tem letu je bila, da se je stanje na področju varnosti in zdravja pri delu v letu 2012 v primerjavi z letom 2011 nekoliko izboljšalo. Več o tem nadzoru je navedeno pod točko 2.2.3.5.

Ena od pomembnih nalog, ki so jih inšpektorji s področja varnosti in zdravja pri delu izvajali v letu 2012, je bila tudi obravnavanje nezgod pri delu, v katerih so se poškodovali delavci. Nadaljuje se trend padanja števila prijavljenih nezgod s strani delodajalcev. Zelo verjetno ta upad ne pomeni zgolj povečevanja poročevalske nediscipline delodajalcev, temveč da se število nezgod pri delu dejansko zmanjšuje, na kar pa v določeni meri tudi vpliva gospodarska kriza in manjše število delovne populacije ter zmanjšan obseg delovnih aktivnosti na področjih s povečanim tveganjem. V letu 2012 pa upad števila prijavljenih nezgod žal ne sovпада z zmanjšanjem števila smrtnih nezgod pri delu. Glede na zelo spodbudne podatke v obdobju 2007 – 2011, ko smo zabeležili padeč števila smrtnih nezgod iz 29 na 20, se je v letu 2012 na slovenskih deloviščih smrtno poškodovalo 21 delavcev.

Na mednarodnem področju sodeluje inšpektorat v Odboru glavnih inšpektorjev za delo EU (SLIC - Senior Labour Inspectors Committee). SLIC je bil prvotno ustanovljen v letu 1982 z namenom, da pomaga Evropski Komisiji pri uveljavljanju EU zakonodaje na lokalnih nivojih. Zatem je z direktivo 95/319/EC v letu 1995 dobil tudi formalni status z mandatom, da Evropski Komisiji daje mnenja ali na zahtevo Komisije ali na lastno iniciativo, glede problematike v zvezi z uveljavljanjem EU zakonodaje na področju varnosti in zdravja pri delu v posameznih državah članicah EU. Najpomembnejša naloga SLIC je bila, da pripravi »skupna načela (Common Principles)« za delovanje inšpekcijskega nadzora na področju varnosti in zdravja pri delu in to na področju samega dela inšpekcije kot nadzornega organa kot tudi na področju preventivnih dejavnosti v obliki široke palete različnih strokovnih tehničnih ekspertiz. V tem okviru tudi organizira in vodi kampanje posebnih nadzorov na različnih področjih dejavnosti in/ali nevarnosti oz. škodljivosti (npr. azbest, nevarne kemične snovi, ročno premeščanje bremen, ocenjevanje tveganj, vzdrževanje, psihosocialna tveganja idr.). SLIC vsako leto organizira dve konferenci v državah, ki takrat predsedujejo uniji. V letu 2012 je bila prva konferenca v Københavnu na Danskem, vodilna tema konference pa je bila »**Kako zagotoviti največji učinek naših aktivnosti na varnost in zdravje pri delu ob uporabi resursov, ki so na voljo**«. Druga konferenca v tem letu je bila na Cipru, vodilna tema te konference pa je bila »**Ergonomija delovnih mest in sicer trenutno stanje ter trendi v prihodnosti**«. Na obeh konferencah je sodeloval tudi predstavnik naše države.

Aktivnost na mednarodnem področju predstavlja tudi sodelovanje v Twinning projektu s Črno Goro. V okviru tega projekta nudijo eksperti iz Slovenije, med katerimi so tudi predstavniki našega inšpektorata, strokovno pomoč in že pridobljene izkušnje pri implementaciji EU zakonodaje v pravni red Črne Gore. Projekt je pričel v mesecu aprilu leta 2012 in bo predvidoma zaključen v septembru ali oktobru 2013.

Po številu opravljenih nadzorov je s cca. 25% vseh opravljenih nadzorov na prvem mestu dejavnost gradbeništva, predvsem z vidika zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu na začasni in premešnih gradbiščih. Gradbeništvo še vedno ostaja ena od najnevarnejših dejavnosti, zato smo ji tudi v letu 2012 namenili posebno pozornost v obliki izvajanja načrtovanih in usmerjenih poostrenih nadzorov skozi celotno leto in to tako na velikih kot tudi na manjših gradbiščih. Večje število nadzorov je bilo opravljenih tudi v dejavnosti proizvodnje kovinskih izdelkov, trgovini, dejavnosti kopenskega prometa in gostinstvu. Je pa število nadzorov in tudi število ugotovljenih pomanjkljivosti in nepravilnosti v posameznih dejavnostih zelo odvisno od izbire ciljanih nadzorov in ne kaže realne slike dejanskega stanja. Sliko dejanskega stanja še najbolj realno kažejo rezultati izvedenega nadzora pri naključno izbranih delodajalcih, to je že omenjeni »reprezentativni vzorec«.

2.2. INŠPEKCIJSKI NADZOR

2.2.1. Uvod

Področje varnosti in zdravja pri delu je vsekakor eno od tistih, ki se tudi v letu 2012 ni izognilo vplivu v zadnjih letih prisotne splošne gospodarske krize. To se ni kazalo samo v tem, da delodajalcem vedno bolj primanjkuje sredstev za izvajanje predvidenih in potrebnih nalog s tega področja, temveč tudi v poslabševanju odnosov na relaciji delavec – delodajalec. Ustreznost delovnih pogojev ni bil več tisti izraziti dejavnik, ki bi bil posebno izstopajoč, moramo pa vedno bolj govoriti o psihosocialnih dejavnikih, ki preko različnih oblik vplivajo tudi na varno in zdravo opravljanje dela. Tudi izkazani interes delodajalcev glede zagotavljanja varnega in zdravega dela delavcem pri veliki večini delodajalcev ni na visokem nivoju, kar le ti v zadnjem času kar odkrito pojasnjujejo. Pridobivanje potrebne dokumentacije (glede delovne opreme, preiskav škodljivosti, razne ostale meritve...) le zaradi morebitnih inšpekcijskih nadzorov ni tisto, kar si želimo. Takšna dokumentacija bi morala delodajalcu pomeniti veliko več v smislu zagotavljanja varnega in zdravega dela. Vse prevečkrat se dogaja, da delodajalci pristojnim delovnim inšpektorjem z veseljem dajejo na vpogled raznovrstne dokumente, v katerih pa ni tiste prave vsebine, ki bi delodajalca opozarjala oz. usmerjala v izboljšanje razmer. Vedno večjemu številu delodajalcev se vlaganje v varnost in zdravje pri delu ne zdi smiselno, ker vložena sredstva kratkoročno ne prinašajo »dobička«, ne razmišljajo pa dolgoročno in iz različnih zornih kotov. Glede na vse predhodno zapisano tako vsekakor ni presenetljivo, da so inšpektorji s področja varnosti in zdravja pri delu v preteklem letu ugotovili skupaj za kar 7% več kršitev oz. nepravilnosti glede na leto 2011 in to kljub manjšemu številu opravljenih inšpekcijskih nadzorov. Med vsemi ugotovljenimi nepravilnostmi pa še vedno močno izstopajo vse tiste, ki se ugotavljajo že vsa zadnja leta in sicer glede ustreznosti Izjave o varnosti z oceno tveganja, glede usposabljanja delavcev za varno delo ter glede izvajanja preventivnih zdravstvenih pregledov delavcev. Potrebno se je zavedati, da so delodajalci tisti, ki so odgovorni za stanje varnosti in zdravja pri delu v svojih družbah ter da je Izjava o varnosti z oceno tveganja tisti dokument, v katerem se predpisujejo ukrepi, ki so v večini primerov prilagojeni njim ter njihovim proizvodnim postopkom. Glede na to, da je novi Zakon o varnosti in zdravju pri delu uveljavil prenehanje veljavnosti večjega števila podzakonskih aktov, ki so vsebovali tudi konkretne rešitve in tehnične ukrepe, teh določil delodajalcem ni potrebno več izvajati, kar pomeni, da so morali ali pa bodo morali poiskati nove ukrepe in rešitve, ki pa bodo odražale dejanske razmere in stanje pri njih.

2.2.2. Redni, izredni in kontrolni pregledi z izrečenimi ukrepi

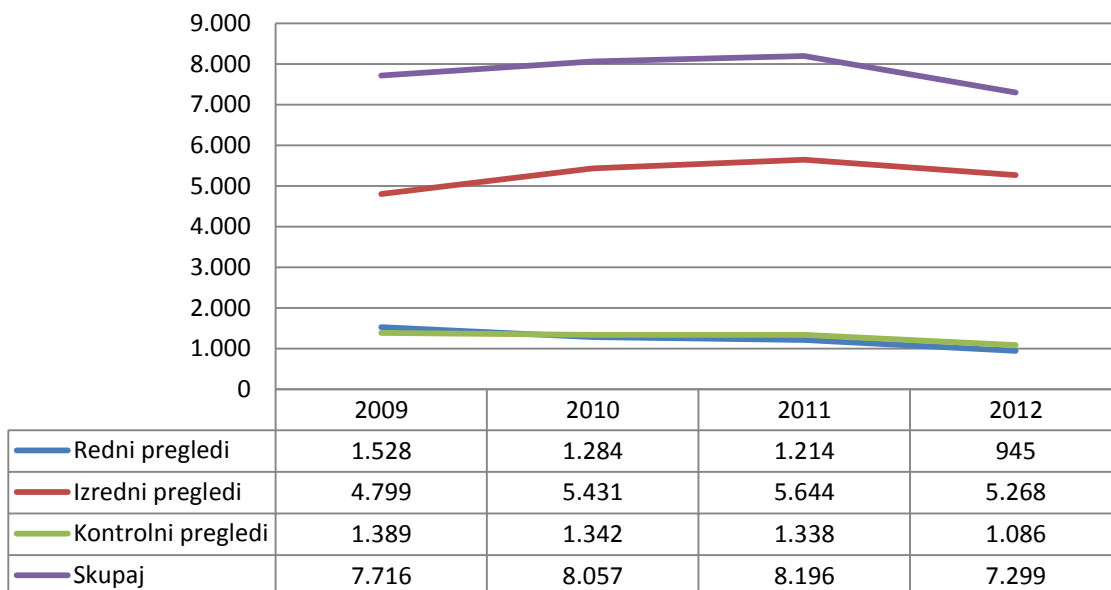
Inšpektorji za delo s področja varnosti in zdravja pri delu so v letu 2012 izvajali inšpekcijske nadzore praktično v vseh dejavnostih in pri delodajalcih z različnim številom zaposlenih, tako pri manjših kakor tudi pri velikih. V ta namen so se izvajali redni, izredni in kontrolni inšpekcijski nadzori, med vsemi temi pa že kar nekaj zadnjih let po številu močno izstopajo izredni inšpekcijski nadzori. Tudi leto 2012 v tem pogledu ni bilo nič drugačno. To so inšpekcijski nadzori na osnovi pritožb in prijav predvsem delavcev zaradi domnevnih kršitev zakonodaje s področja zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu ali pa zaradi s strani inšpektorata vnaprej načrtovanih inšpekcijskih pregledov le v točno izbranih dejavnostih oz. v zvezi s konkretnimi dejavniki tveganja, za katere se je v bližnji preteklosti izkazalo, da izstopajo od ostalih dejavnikov tveganja. Inšpektorat RS za delo namreč na osnovi analiz ugotovitev inšpekcijskih nadzorov za vsako prihajajoče leto pripravi usmeritve, po katerih se izvedejo poostreni pregledi v tistih panogah ali v zvezi s tistimi dejavniki, za katere se ugotovi, da še vedno niso ustrezno urejeni. Poleg izrednih pregledov so se v letu 2012 izvajali tudi redni in kontrolni nadzori, ki pa se po številu ne morejo približati izrednim, kar je nekako razumljivo. Dejansko inšpektorji nimajo več časa izvajati rednih nadzorov, pri katerih se nadzira večina določil varnosti in zdravja pri delu ter kontrolnih pregledov, ko inšpektorji preverjajo, ali so delodajalci izvedli ukrepe, katere so jim bili naloženi.

Kakor vsa zadnja leta so se v preteklem letu izvajali izredni inšpekcijski nadzori tudi pri naključno izbranih 1000 delodajalcih in na osnovi teh opravljenih inšpekcijskih nadzorov se pridobljene ugotovitve uporabljajo za ugotavljanje splošnega stanja varnosti in zdravja pri delu. Podrobnejše ugotovitve nadzora pri teh delodajalcih so podani v poglavju 2.2.3.5.

S področja varnosti in zdravja pri delu so inšpektorji v letu 2012 opravili skupaj **7.299 inšpekcijskih nadzorov**. Kakor v predhodnih letih, so tudi v preteklem letu prevladovali izredni inšpekcijski nadzori s kar dobrim 72% deležem. V tem deležu predstavljajo slabih 59% delež tisti izredni nadzori, ki so bili opravljeni v sklopu predhodno pripravljenih in načrtovanih akcij, usmerjenih nadzorov ter kampanj.

Velika večina ostalih izrednih pregledov pa je bila opravljena na osnovi prijav, ki so bile posredovane na inšpektorat glede neizpolnjevanja določil zakonodaje s področja varnosti in zdravja pri delu.

Graf 1: Število inšpekcijskih nadzorov na področju varnosti in zdravja pri delu, leto 2009 - 2012, IRSD

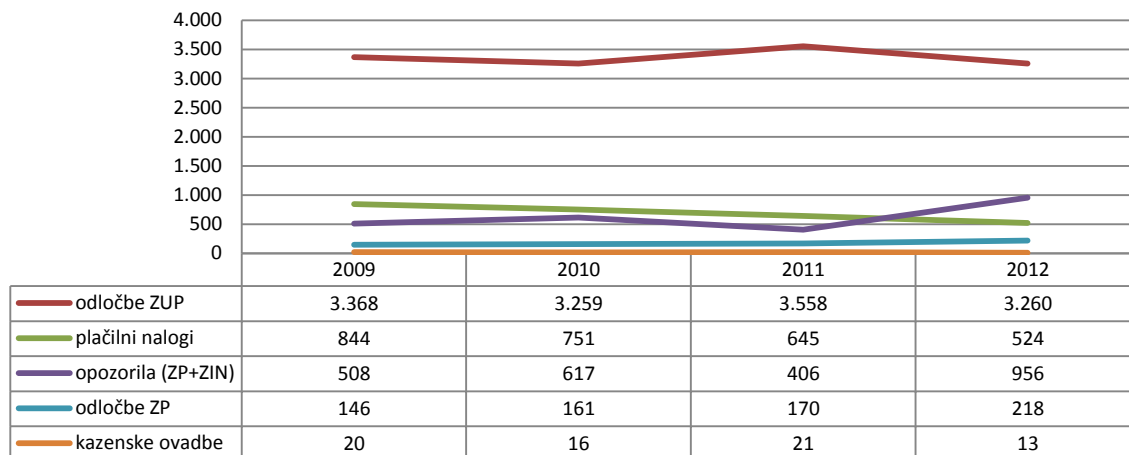

Kakor je bilo že pojasnjeno, so se inšpekcijski nadzori izvajali v vseh dejavnostih. V nekaterih posebno nevarnih, kakor npr. v gradbeništvu, je bil delež teh nadzorov večji, v ostalih manj nevarnih pa manjši. Prav tako je bil delež nadzorov večji v tistih dejavnostih, v katerih je zaposlenih več delavcev, kakor v tistih z manjšim številom delavcev.

V letu 2012 je bilo največje število pregledov opravljenih pri delodajalcih, ki se ukvarjajo z gradbeništvom. Gradbeništvo ostaja ena od najnevarnejših dejavnosti in zato je inšpektorat tej dejavnosti tudi v preteklem letu namenil posebno pozornost v obliki izvajanja načrtovanih in usmerjenih poostrenih nadzorov skozi celotno leto na gradbiščih, in to tako na velikih kakor tudi na manjših gradbiščih. Tako je bilo v dejavnosti gradbeništva opravljenih malo manj kot 25% vseh opravljenih nadzorov. Ta delež je enak deležu v letu 2011. Večje število nadzorov je bilo opravljenih tudi v dejavnosti trgovine (11%), v dejavnosti kopenskega prometa (9%), v gostinstvu (6%) in dejavnosti proizvodnje kovin, kovinskih izdelkov ter strojev (6%) ter v dejavnosti obdelave in predelave lesa ter proizvodnji pohištva (2,5%).

Na podlagi ugotovljenih nepravilnosti so inšpektorji v preteklem letu s področja varnosti in zdravja pri delu izrekli skupaj **4.971 ukrepov**, kar pomeni 3,5% več kot v letu 2011. Med temi ukrepi so najštevilčnejše ureditvene upravne odločbe, s katerimi so bile delodajalcem odrejene odprave ugotovljenih nepravilnosti ter odločbe, s katerimi je bilo delodajalcem prepovedano izvajanje delovnih procesov do odprave nepravilnosti. Skupni delež takšnih odločb je bil kar dobrih 65%, kar pomeni 3260 izdanih odločb. V tem številu se nahaja tudi 85 odločb, s katerimi je bila izrečena prepoved uporabe neustrezne delovne opreme ter 84 odločb o prepovedi izvajanja delovnega procesa zaradi neposredne nevarnosti ogrožanja zdravja in življenja delavcev. Največ odločb je bilo izdanih delodajalcem v dejavnosti gradbeništva (25,5%) in v dejavnosti trgovine (12%).

Graf 2: Število ukrepov na področju varnosti in zdravja pri delu, leto 2009 - 2012, IRSD

Inšpektorji so v prekrškovnih postopkih na področju varnosti in zdravja pri delu izdali 218 odločb o prekršku in od tega izrekli 128 opominov ter 90 glob, 524 plačilnih nalogov in v 13 primerih podali sum storitve kaznivega dejanja. Prav tako so inšpektorji letu 2012 izrekli tudi 454 opozoril po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru ter 502 opozorili po Zakonu o prekršku.

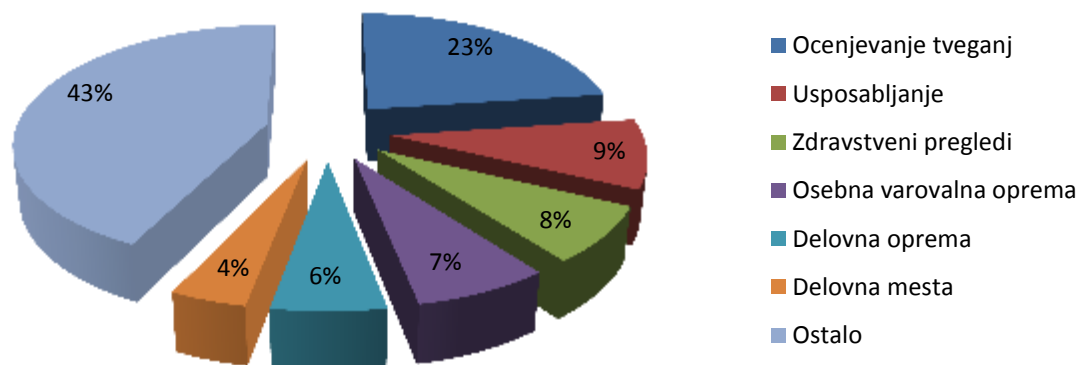
Največ prekrškovnih ukrepov brez opozoril je bilo izrečenih v dejavnosti gradbeništva (17%). Plačilnih nalogov je bilo izdanih ravno tako največ v dejavnosti gradbeništva (19%) ter dejavnosti proizvodnje kovinskih izdelkov (7%).

2.2.3. Ugotovitve inšpekcijskih nadzorov ter najpogostejše ugotovljene kršitve

2.2.3.1. Ugotovitve

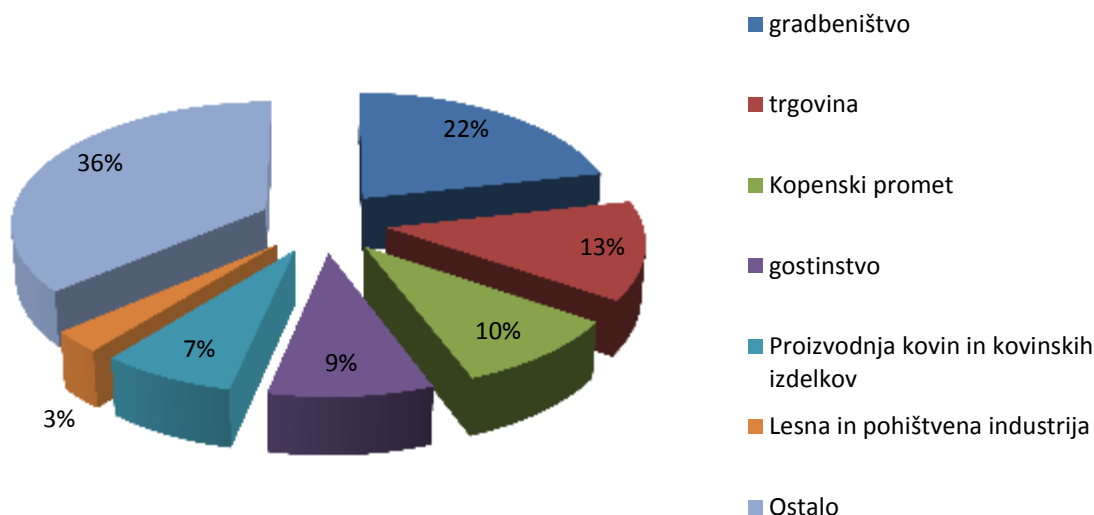
Leto 2012 je bilo ponovno leto, ko se je število ugotovljenih kršitev na področju varnosti in zdravja pri delu povečalo. Inšpektorji s tega področja so tako ugotovili skupaj **15.939** kršitev, kar pomeni skoraj 8% več kot v letu 2011. Kakor vsa zadnja leta, se ponovno ugotavlja največ kršitev na področjih ocenjevanja tveganj, usposabljanja delavcev ter zagotavljanja preventivnih zdravstvenih pregledov delavcev. Vse te ugotovljene nepravilnosti pa so tudi v letu 2012 predstavljale skoraj 40% vseh ugotovljenih nepravilnosti. V letu 2011 je delež teh kršitev znašal 31%. Se pa je v preteklem letu ugotavljalo tudi to, da pa se je močno povečalo število neustreznosti v zvezi z Izjavo o varnosti z oceno tveganja in te kršitve so pričele občutno odstopati glede na zagotavljanje zdravstvenih pregledov in usposabljanje delavcev, s katerimi so bili v preteklih letih približno na enakem nivoju. V primerjavi med temi tremi najpogostejše ugotovljenimi kršitvami tako izstopajo nepravilnosti v zvezi z ocenjevanjem tveganj s skoraj 58%, sledita pa usposabljanje delavcev za varno delo z malo manj kot 24% ter zagotavljanje zdravstvenih pregledov z dobrimi 18%.

Graf 3: Delež najpogostejše ugotovljenih kršitev na področju varnosti in zdravja pri delu, 2012, IRSD

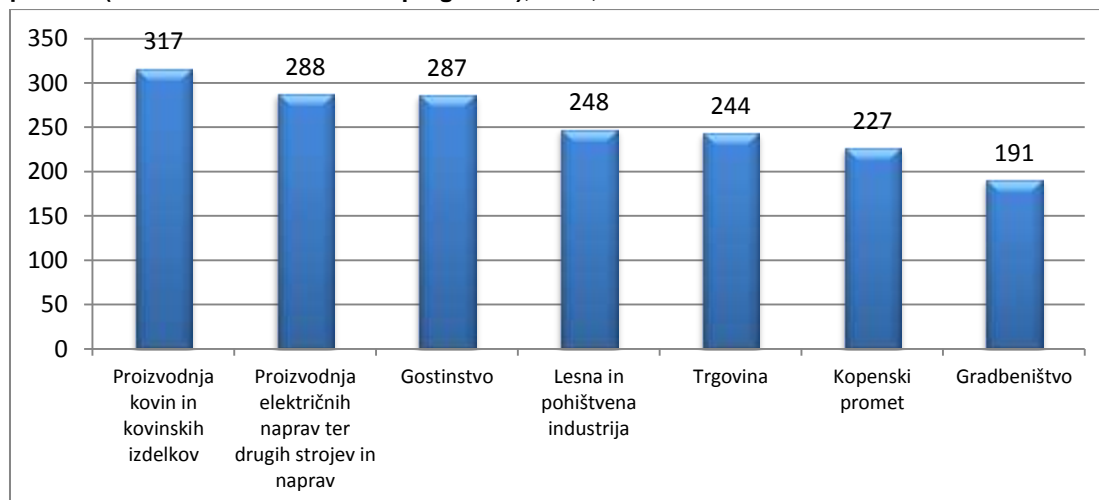
Največ nepravilnosti je bilo v absolutnem pomenu ugotovljenih v dejavnosti gradbeništva (21,5%), sledijo pa dejavnosti trgovine (13%), kopenskega prometa (9,7%), gostinstva (9,2%), proizvodnje kovin in kovinskih izdelkov (7,5%) ter v lesno-predelovalni industriji s proizvodnjo pohištva (2,9%). Tem dejavnostim sledijo ostale, v katerih pa je bilo ugotovljenih manj kot 400 nepravilnosti na posamezno dejavnost.

Graf 4: Dejavnosti, v katerih je bilo ugotovljenih največje število kršitev na področju varnosti in zdravja pri delu (absolutno), 2012, IRSD

V primerih, ko pa obravnavamo število nepravilnosti na normirano število nadzorov in pri tem upoštevamo, da je bilo v posamezni dejavnosti opravljenih najmanj 300 nadzorov, pa ugotovimo, da je največ kršitev ugotovljenih v dejavnosti proizvodnje kovin in kovinskih izdelkov (index 317), sledijo pa dejavnosti proizvodnje električnih naprav ter drugih strojev in naprav (index 304), proizvodnja živil in pijač (index 288), gostinstvo (index 287), lesna in pohištvena industrija (index 248), trgovina (index 244), kopenski promet (index 227) ter gradbeništvo (index 191). Ta zadnja primerjava vsekakor ne odraža dejanskega stanja, in to predvsem iz razloga, ker večino inšpekcijskih nadzorov predstavljajo izredni pregledi, kar pomeni, da se inšpektorji pri posameznem osredotočajo predvsem na posamezne dejavnike in neustreznosti, to pa velja zlasti za dejavnost gradbeništva. V kolikor bi se tudi na gradbiščih nadzori izvajali nad večino zakonskih določil, bi bil index tudi v tej dejavnosti precej večji, kot je prikazan v tem poročilu.

Graf 5: Dejavnosti, v katerih je bilo ugotovljenih največje število kršitev na področju varnosti in zdravja pri delu (index=število kršitev/100 pregledov), 2012, IRSD

2.2.3.2. Izjava o varnosti z oceno tveganja

Izdelava izjave o varnosti z oceno tveganja je primarna obveznost delodajalca, ki je določena v 17. členu Zakona o varnosti in zdravju pri delu. Vsebina te določbe nalaga vsakemu delodajalcu, da pisno oceni vsa tveganja, ki so jim delavci izpostavljeni ali bi jim lahko bili izpostavljeni pri delu. Po izvedenem ocenjevanju mora izdelati načrt za izvedbo bodisi na predpisanih bodisi drugih podlagah (npr. standardi) določenih ukrepov tako, da se ugotovljena tveganja ali odpravijo ali vsaj znižajo na sprejemljivo raven. V zvezi s tem mora delodajalec opredeliti obveznosti in odgovornosti odgovornih oseb kot tudi samih delavcev. V izjavi o varnosti z oceno tveganja delodajalec s pomočjo izvajalca medicine dela tudi določi posebne zdravstvene zahteve, ki jih morajo izpolnjevati delavci za določeno delo. Delodajalec se je v zvezi z izdelavo ocene tveganja dolžan posvetovati z delavci oziroma njihovimi predstavniki.

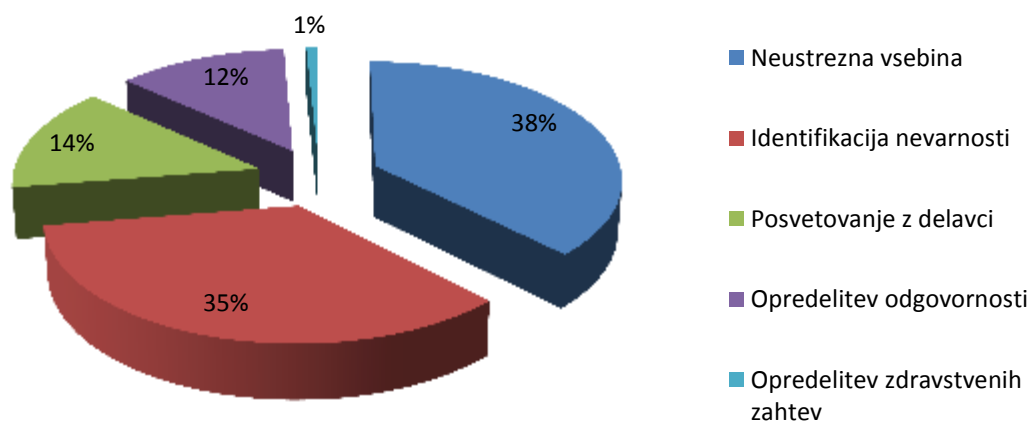
Dosežena raven ocenjevanja tveganj oziroma izdelava izjave o varnosti z oceno tveganj pri delodajalcih je na splošno gledano na zadovoljivi ravni. Na terenu srečujemo vedno manj izjav o varnosti z oceno tveganj, ki ne bi ustrezale dejanskemu stanju organiziranosti varnosti in zdravja pri delu. Povečini so izjave o varnosti usklajene s sistemizacijami delovnih mest in pogodbami o zaposlitvi. Bile pa so v preteklosti izjave o varnosti z oceno tveganj pogosto izdelane za delovna mesta, ki jih delodajalec niti ni imel navedenih v sistemizacijah delovnih mest niti se niso ujemala s tistimi, ki so bila navedena v pogodbah o zaposlitvi. Se pa še vedno kažejo primeri, ko so izjave o varnosti narejene »na daljavo«, podatki pa pridobljeni npr. kar po kateri od elektronskih poti. Ocenjujemo pa, da se je stanje v zadnjem obdobju nekoliko izboljšalo in da so bile zunanje pooblaščenec strokovne službe za varnost in zdravje pri delu pri delodajalcih bistveno bolj prisotne kot pred časom. Tudi njihovi izdelki so bili oz. so zato realnejši in ustrezneje odražajo dejansko stanje na delovnih mestih pri delodajalcih. Uspešnost ocenjevanja tveganj oziroma izdelava izjave o varnosti z oceno tveganj je vsekakor zelo odvisna od ozaveščenosti samega delodajalca in tudi od zunanjega strokovnega subjekta, ki za izjavo o varnosti pripravi strokovne podlage oz. jo izdelava. V kolikor pa je delodajalec zagotovil izdelavo izjave o varnosti zgolj zaradi zadovoljitve zakonskih določil in določil za sodelovanje subjekt, ki je bil najcenejši in je najmanj »kompliciral« ter postavljala najmanj neprijetnih vprašanj, rezultati takega sodelovanja praviloma niso dosegli svojega namena. V zvezi s tem se pri izvajanju inšpekcijskih nadzorov še vedno ugotavlja, da nekateri delodajalci še vedno ne razumejo pravega pomena in smisla ocenjevanja tveganj in tako ne prepoznavajo dejanskih tveganj na delovnih mestih, jih zato ali neustrezno ali sploh ne ocenjujejo in temu primerno ne ukrepajo pravilno.

Velikokrat se tudi ugotavlja, da delodajalci v Izjavi o varnosti z oceno tveganj ne opredelijo obveznosti in odgovornosti posameznih oseb, in to tako vodilnih, vodstvenih kot tudi samih delavcev za izvajanje določenih zahtev in ukrepov varnosti in zdravja pri delu. Delodajalci se ne zavedajo, da se s tem, ko odgovornosti niso predeljene, ne odvežejo odgovornosti, ampak se neopredeljena odgovornost prenaša navzgor po hierarhiji in na koncu pristane samo pri njih, saj so po zakonu prav oni odgovorni za ustrezno ureditev problematike varnosti in zdravja v njihovem podjetju oz. organizaciji. To pomeni, da mora biti t.i. organigram odgovornosti, ki mora biti skladen z veljavno zakonodajo, vedno sestavni del tega dokumenta. Delodajalci se morajo zavedati, da so lahko neopredeljene odgovornosti, predvsem v različnih prekrškovnih ali kazenskih postopkih, za njih zelo obremenjujoče.

V zvezi z Izjavo o varnosti z oceno tveganj je bilo v letu 2012 ugotovljenih skupaj 3.266 kršitev, od tega največji delež odpade na neustrezno vsebino glede na nastale spremembe pri delodajalcu. Takšne kršitve so bile ugotovljene v 1.230 primerih, 1.138 kršitev pa je bilo ugotovljenih v zvezi nepravilnimi oziroma pomanjkljivimi identifikacijami nevarnosti in napačnimi odločitvami o sprejemljivosti tveganja. Na nepravilnosti v zvezi s predložitvijo zapisnikov o posvetovanju z delavci oziroma njihovimi predstavniki se je nanašalo 463 kršitev, 407 kršitev pa se je nanašalo na opredelitev obveznosti in odgovornosti odgovornih oseb. Najmanj kršitev, to je samo 28, je bilo ugotovljenih glede določitev posebnih zdravstvenih zahtev, ki jih morajo izpolnjevati delavci za določeno delo.

Iz navedenih podatkov se ugotavlja, da se nepravilnosti z leti še ne zmanjšujejo, zato bo potrebno v naslednjih letih še več pozornosti posvetiti nadzoru osnovnega predpisa, to je Izjave o varnosti z oceno tveganja, ki je podlaga za pravilno načrtovanje in izvajanje varnostne politike pri vsakem delodajalcu. Poostren nadzor inšpekcije dela z ustreznim svetovanjem lahko delodajalcem omogoči boljšo varnostno kulturo, kar bi lahko prispevalo k izboljšanju varnosti in zdravja pri delu pri vseh delodajalcih.

Graf 6: Delež najpogostejše ugotovljenih kršitev glede izjave o varnosti z oceno tveganja, 2012, IRSD

2.2.3.3. Usposabljanje delavcev za varno delo

Usposabljanje delavcev za varno opravljanje dela je ena od najpomembnejših obveznosti delodajalcev, ki jo morajo izvajati z namenom zagotavljanja varnosti in zdravja zaposlenih v delovnem procesu. Obvezo delodajalca, da usposablja delavce za varno delo, predpisuje 19. člen Zakona o varnosti in zdravju pri delu. V 38. členu istega zakona pa je določba, kako se mora usposabljanje delavcev glede na status delavca pri delodajalcu in glede na delovno mesto, ki ga delavec opravlja. Glede na to določbo mora delodajalec delavca usposobiti za varno opravljanje dela ob sklenitvi delovnega razmerja, pred razporeditvijo na drugo delo, pred uvajanjem nove tehnologije in novih sredstev za delo ter ob spremembi v delovnem procesu, ki lahko povzroči spremembo varnosti pri delu. Usposabljanje mora biti prilagojeno posebnostim delovnega mesta in se izvaja po programu, ki ga mora delodajalec po potrebi obnavljati in katerega vsebino mora spreminjati glede na nove oblike in vrste nevarnosti. Usposabljanje za varno delo preverja delodajalec na delovnem mestu. Delodajalec določi obvezne občasne preizkuse teoretične in praktične usposobljenosti za varno delo za delavce, ki delajo na delovnem mestu, na katerem iz ocene tveganja izhajajo večje nevarnosti za nezgode in poklicne bolezni ter za delavce, ki delajo na delovnih mestih, na katerih so nezgode pri delu in poklicne bolezni pogostejše. Rok za občasne preizkusa znanja za navedeno skupino delavcev ne sme biti daljši od dveh let. V zvezi z usposabljanjem pa lahko inšpektor za delo v času inšpekcijskega nadzora odredi uskladitev programa usposabljanja s posebnostmi delovnega mesta glede na oblike in vrste nevarnosti, v kolikor za tak ukrep obstajajo razlogi. Inšpektor za delo lahko po opravljenem inšpekcijskem nadzoru odredi tudi preizkus teoretične in praktične usposobljenosti za varno delo. Dolžnost delodajalca je, da mora zagotoviti usposabljanje delavcev v njihovem delovnem času oziroma v taki obliki, da delavci nimajo v zvezi s tem stroškov.

Ob inšpekcijskih nadzorih se ugotavlja, da se sistematično usposabljanje delavcev za varno delo pred začetkom dela predvsem izvaja le pri večjih delodajalcih, ki sami s svojimi strokovnimi delavci opravljajo strokovne naloge varnosti pri delu oziroma imajo organizirane svoje strokovne službe. V manjših in srednjih podjetjih, kjer v večini primerov strokovne naloge varnosti pri delu opravljajo zunanji izvajalci, pa se usposabljanje in preizkusi znanja pred zaposlitvijo praviloma ne opravijo v skladu z zakonom, ampak se takšne delavce vključi v periodično opravljanje preizkusa skupaj z drugimi delavci. Pri mnogih manjših delodajalcih se ugotavlja nedoslednost usposabljanja delavcev za varno in zdravo delo ob sklenitvi delovnega razmerja, saj delavci velikokrat začnejo opravljati delo še preden so tako strokovno kot tudi varnostno ustrezno usposobljeni za varno opravljanje svojega dela. Delodajalci, ki zaposlujejo nove delavce, zelo pogosto čakajo, da se zbere večja skupina novo zaposlenih delavcev in potem izvedejo skupno usposabljanje. V praksi je moč zaslediti tudi razlago, da delavcem velja usposabljanje s preizkusom znanja tudi po prestopu od enega k drugemu delodajalcu in

to ne glede na povsem drugo dejavnost. Vendar takšna razlaga praviloma ne velja. Mnogokrat delodajalci spregledajo zahteve za specifična usposabljanja oziroma za znanja, ki jih morajo imeti zaposleni delavci zaradi posebne narave dela, ki pogojujejo taka usposabljanja.

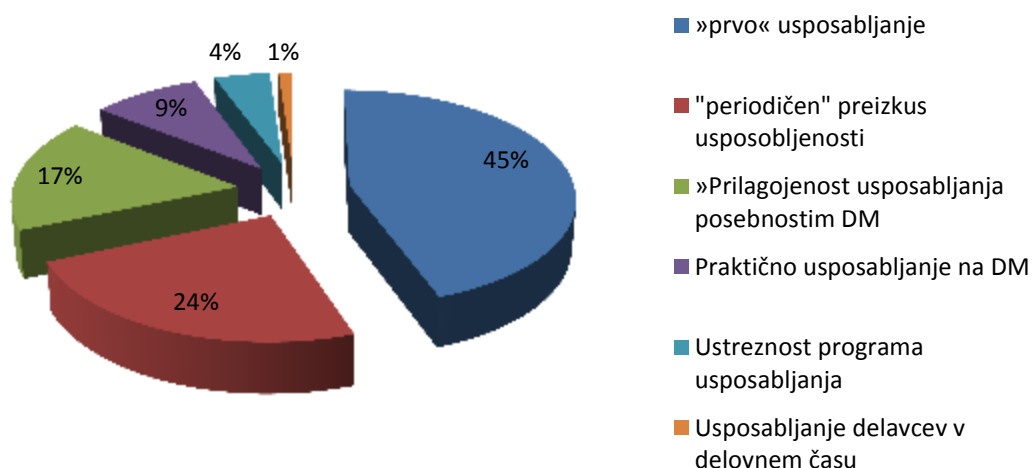
Opaža se tudi, da se potrdila o opravljenem preizkusu znanja iz varnosti in zdravja pri delu izdajajo tudi za zelo splošna usposabljanja, ki ne vsebujejo specifičnih zahtev za dela, ki jih določeni delavec dejansko izvaja. V takih primerih pogosto izostane tudi praktični del usposabljanja na delovnem mestu. V nekaterih konkretnih primerih je utemeljena domneva, da so potrdila tudi nepravilno datirana ali celo izdana, ne da bi se delavec usposabljanja sploh udeležil.

Pri izdelanih programih usposabljanja se ugotavlja, da so ti programi velikokrat splošni in niso prilagojeni posebnostim na delovnih mestih predvsem glede na oblike in vrste nevarnosti, zato se delodajalcem pogosto naloži uskladitev programa usposabljanja glede na dejanske nevarnosti in/ali škodljivosti.

V določenih primerih se ugotavlja, da imajo delodajalci v svojih evidencah le potrdila o usposobljenosti zaposlenih, ko pa se zahteva pisne dokaze (programi, zapisniki, testi) o ustreznosti izvedbe tako teoretičnega kot tudi praktičnega preizkusa usposobljenosti, pa delodajalci teh dokazil nimajo in izjavljajo, da se ti nahajajo pri pooblaščen strokovni službi, ki je usposabljanje izvajala. Mnenja smo, da nekateri delodajalci usposobljenost zaposlenih jemljejo zgolj formalistično in so v celoti zadovoljni že kar s potrdilom o usposabljanju, ne da bi jih kaj posebno zanimalo, kaj je bilo ob tem dejansko storjeno in ali je izvedeno usposabljanje doseglo svoj namen. Vsekakor je samo formalno izvedeno usposabljanje dejansko nepotreben strošek.

V letu 2012 je bilo glede usposabljanja delavcev za varno delo ugotovljenih 1.440 kršitev. Največ nepravilnosti, in sicer 641 je bilo ugotovljenih v zvezi z zagotavljanjem usposabljanja delavcev za varno delo ob sklenitvi delovnega razmerja oziroma ob različnih premestitvah delavcev na drugo delo. Glede neustreznega izvajanja periodičnih preizkusov usposobljenosti je bilo ugotovljenih 345 kršitev, 246 kršitev pa v zvezi z usposabljanji, ki niso bila prilagojena posebnostim delovnih mest. V zvezi s praktičnim usposabljanjem, ki ni bilo ustrezno preverjeno na delovnem mestu, je bilo ugotovljenih 127 kršitev. Na splošno je bilo z neustreznimi programi usposabljanja povezanih 65 kršitev, najmanj kršitev, in sicer 16, pa je bilo ugotovljenih v zvezi z zagotavljanjem usposabljanja delavcev v njihovem delovnem času oziroma povračili stroškov delavcem, ki so se usposabljali izven delovnega časa.

Graf 7: Delež najpogosteje ugotovljenih kršitev glede usposabljanja delavcev za varno delo, 2012, IRSD

2.2.3.4. Zdravstveno varstvo delavcev

Osnovna naloga izvajalca medicine dela je varovanje zdravja in delovne zmožnosti delavca. Za uresničevanje teh ciljev mora izvajalec dobro poznati vrste in stopnje obremenitev pri delu. Mora si ogledati delovno mesto delavca zato, da bo dobil o njem splošni vtis, pa tudi zato, da analizira specifične obremenitve, oziroma zahteve dela v odnosu na domnevno specifično zmanjšanje

delazmožnosti delavca. Edino na ta način lahko delodajalcu predlaga oz. svetuje prilagoditev delovne opreme in delovnega procesa psihičnim in somatskim značilnostim delavca. S tem prispeva k ustvarjanju optimalnega razmerja med biološkimi, tehničnimi in ekološkimi sistemi.

Novi Zakon o varnosti in zdravju pri delu jasno opredeljuje naloge izvajalca medicine dela. Zato praktično ni možnosti, da ne bi bil seznanjen z vsemi dogajanja v zvezi z varovanjem zdravja delavcev. Novi zakon o varnosti in zdravju pri delu (Ur. list RS, št. 43/2011) v 33. členu poudarja izvajanje preventivnih aktivnosti. Izvajalec sodeluje pri pripravi strokovne podlage za izjavo o varnosti, seznanja delavce s tveganji, ki so povezana z njihovim delovnim mestom, pripravlja poročila za delodajalca itd. Ne glede na to, na Inšpektoratu RS za delo še vedno ugotavljamo, da je promocija zdravja na delovnem mestu še vedno pretežno usmerjena v izvajanje preventivnih zdravstvenih pregledov.

Novi Zakon o varnosti in zdravju pri delu na novo opredeljuje, da pri opravljanju svojih nalog izvajalec medicine dela sodeluje z izbranim zdravnikom delavca in z izvedenskimi organi invalidskega in zdravstvenega zavarovanja zaradi izmenjave podatkov o zdravstvenem stanju delavcev ter pomoči izvajalca medicine dela pri ugotavljanju upravičenosti do trajne zadržanosti z dela in ocenjevanja delovne zmožnosti. To bo omogočilo, da izvajalec medicine dela rezultate preventivnega zdravstvenega pregleda na ustrezen način predstavi izbranemu zdravniku delavca, ter se na ta način aktivno vključi v proces ugotavljanja delovne zmožnosti delavca.

V letu 2012 so inšpektorji pri delodajalcih ugotovili skupaj 1.771 kršitev glede zagotavljanja zdravstvenega varstva. Največji delež kršitev v zvezi s tem predstavlja neizvajanje zdravstvenih pregledov delavcev in sicer s skoraj 62% deležem. V 4 primerih je bilo tudi ugotovljeno, da se delavci niso želeli udeležiti takšnega pregleda, čeprav so bili na pregled veljavno napoteni. Naslednjo najbolj pogosto ugotovljeno kršitev glede zdravstvenega varstva je v letu 2012 predstavljalo določevanje izvajalca medicine dela s strani delodajalca. Sodelovanja z medicino dela tako ni uredilo 255 delodajalcev. Tudi neustrezno zagotavljanje prve pomoči je bila kar pogosto ugotovljena kršitev v preteklem letu, in to v 174 primerih. Skoraj polovico od teh kršitev predstavlja nesprejetje ukrepov za zagotovitev prve pomoči delavcem, večina ostalih pa je bila ugotovljena v zvezi z dostopnostjo in vsebino omarice za prvo pomoč. Ravno tako inšpektorji večkrat ugotavljajo, da delodajalci ne določajo vrst, obsegov, vsebin in rokov usmerjenih obdobjih zdravstvenih pregledov. V letu 2012 se je to zgodilo v 69 primerih. Inšpektorji tudi ugotavljajo, da se predhodni zdravstveni pregledi po obsegu ne izvajajo skladno z veljavnim Pravilnikom o preventivnih zdravstvenih pregledih delavcev (13 primerov), da delodajalci v posebnih primerih ne pošiljajo delavcev na usmerjene preventivne zdravstvene preglede (4 primeri), da zdravniki specialisti medicine dela ne izdajajo zdravniških spričeval oz. ta niso ustrezno izpolnjena (16 primerov) ter da postopek in način opravljanja zdravstvenih pregledov ni ustrezen (27 primerov). Tudi v zvezi s hrambo dokumentacije, ki se nanaša na zdravstvene preglede delavcev, so bile ugotovljene kršitve, in sicer v 107 primerih.

2.2.3.5. Reprezentativni vzorec

Inšpektorat RS za delo opravlja vsakoletni nadzor nad izvajanjem predpisov o varnosti in zdravju pri delu pri delodajalcih tudi na osnovi vnaprej pripravljenega naključnega vzorca pravnih subjektov, pri katerih se ugotavlja spoštovanje zakonodaje glede 10-tih osnovnih obveznosti delodajalca na področju varnosti in zdravja pri delu. V letu 2012 se je takšen nadzor izvajal že deveto leto zapored. Katere vse informacije je mogoče pridobiti iz na tak način pridobljenih podatkov je bilo navedeno že v uvodu in so: oceno po posameznih postavkah, oceno po posameznih dejavnostih, oceno glede na velikost delodajalca, oceno glede pogostosti izvajanja inšpekcijskega nadzora pri posameznem naključno izbranem delodajalcu, presojo glede ocenjevalnega kriterija posameznega inšpektorja in morda še kaj.

Ta nadzor smo pripravili tako, da smo, podobno kot v preteklih letih, z metodo naključnih števil izbrali 1.000 subjektov iz poslovnega registra, ki ga vodi Agencija RS za javnopravne evidence in storitve. Vzorec je reprezentativen glede na vse kategorije delodajalcev, kot npr. glede števila zaposlenih, glede dejavnosti, glede lokacije, glede lastniške strukture idr. Naključen izbor je bil opravljen izmed vseh aktivnih subjektov, ki po podatkih registra zaposlujejo dva ali več delavcev. Glavno orodje za izvajanje raziskave je bil vprašalnik, v katerem je bila za vsak parameter formirana Lickertova skala z ocenami od 1 do 4. Prejeli smo 712 izpolnjenih vprašalnikov od 1.000 izbranih pravnih subjektov in ravno toliko načrtovanih nadzorov, kar pomeni, da je odziv 71,2 %. Tako visok odstotek nam dovoljuje, da smo na osnovi vzorca ponovno izdelali sliko oz. oceno, kako delodajalci izpolnjujejo svoje temeljne

obveznosti glede določil Zakona o varnosti in zdravju pri delu. Ocenjevali smo deset parametrov (tabela 1 in graf 8). Zaradi poenotenja ocenjevanja uporabljamo vedno enak vprašalnik kot leta 2007, ki ima za vsako oceno določeno natančno definicijo za vse nadzorovane parametre.

Na podlagi številčnih ocen od 1 do 4 smo izdelali povprečno oceno po vseh desetih parametrih. V letu 2012 so rezultati primerljivi z zadnjimi nekaj leti (tabela 1). Skupna povprečna ocena, prav tako pa tudi vsota povprečnih ocen se je v letu 2012 v primerjavi z letom 2011 nekoliko dvignila. K dvigu skupne povprečne ocene so največ prispevale boljše ocene pri preiskavah delovnega okolja in dokumentaciji. Vendar pa razlogi za dvig teh dveh ocen niso samo v večji aktivnosti delodajalcev na teh dveh področjih, ampak tudi v dejstvu, da je po določbah novega Zakona o varnosti in zdravju pri delu, ki je stopil v veljavo konec leta 2011, omogočeno nekoliko lažje izpolnjevanje obveznosti v zvezi s preiskavami delovnega okolja in dokumentacijo (pri preiskavah delovnega okolja npr. ni več določene 3-letne periodike za izvajanje teh preiskav, glede evidenc pa ni več predpisane zahteve po vodenju le teh, temveč se zahteva le trajna hramba dokumentacije).

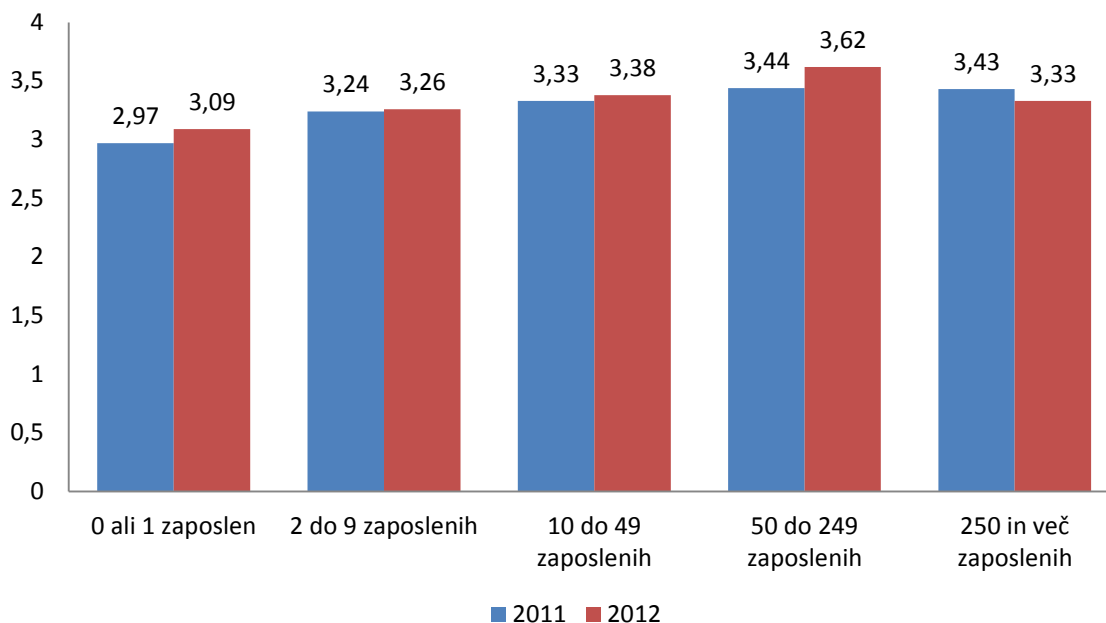
Tabela 1: Povprečna ocena za posamezne parametre, reprezentativni vzorec IRSD, 2004 – 2012

Parameter	Leto									
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
Izjava o varnosti	2,52	2,25	2,67	3,16	3,16	3,18	3,23	3,20	3,12	
Usposabljanje delavcev	2,60	2,39	2,75	3,45	3,38	3,34	3,28	3,40	3,30	
Preiskave delovnega okolja	2,40	2,23	2,32	2,97	2,90	2,82	2,86	2,80	3,00	
Pregledi in preizkusi delovne opreme	3,24	3,14	3,32	3,18	3,27	3,16	3,09	3,17	3,13	
Preventivni zdravstveni pregledi	2,59	2,67	2,98	3,09	3,02	2,79	2,99	2,89	2,98	
Osebna varovalna oprema	3,63	3,64	3,55	3,66	3,71	3,79	3,71	3,61	3,63	
Dokumentacija	2,65	2,54	3,13	3,36	3,14	3,22	3,26	3,20	3,51	
Obveščanje delavcev	2,34	2,46	3,15	3,71	3,68	3,74	3,64	3,60	3,52	
Sodelovanje delavcev	1,92	2,05	2,00	2,06	2,16	2,51	2,78	2,77	2,89	
Obveščanje inšpekcije	2,47	2,43	3,15	3,71	3,80	3,74	3,92	3,85	3,86	
Skupna ocena (povprečje)	2,63	2,58	2,90	3,23	3,34	3,23	3,28	3,25	3,30	

Iz razpredelnice je razvidno, da povprečna ocena raste z velikostjo oz. številom zaposlenih pri delodajalcu in je najvišja pri delodajalcih s 50 – 249 zaposlenimi. Vendar pa je potrebno padec povprečne ocene pri zelo velikih delodajalcih jemati z zadržkom, saj je teh v vzorcu zelo malo in že slaba ocena pri samo enem občutno zniža povprečje. Vsekakor pa so trendi v povprečni oceni pričakovano relativno majhni in je za že zelo malo izboljšanje potrebno veliko različnih strokovnih aktivnosti in ozaveščanja (graf 8).

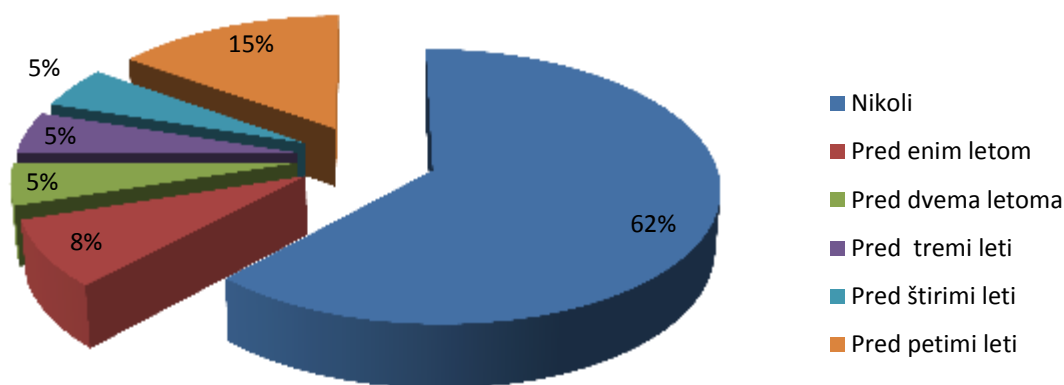
Rezultati akcije nadzora na reprezentativnega vzorca poslovnih subjektov na področju varnosti in zdravja pri delu v letu 2012 potrjujejo domnevo, da v zadnjih nekaj letih na nadzorovanem področju ni zaznanih bistvenih sprememb ali trendov.

Graf 8: Povprečna ocena glede na velikost družbe, reprezentativni vzorec IRSD, 2011 – 2012

Kot je bilo že omenjeno, je eden od mogočih zaključkov tudi podatek o tem, kako je s pogostostjo inšpekcijskih nadzorov pri določenem nadziranem delodajalcu. Podatki kažejo, da je bilo pri 62% obiskanih delodajalcih to prvo srečanje z inšpektorjem za delo. Tudi podatki iz prejšnjih let kažejo podobno sliko. V npr. letu 2007 je bilo takih delodajalcev 64 %, v letu 2008 pa 69%.

Graf 9: Predhodni inšpekcijski nadzor pri subjektih, reprezentativni vzorec IRSD, 2012

2.2.3.6. Ostale pomembnejše kršitve

2.2.3.6.1. Uporaba in ustreznost delovne opreme

2.2.3.6.1.1. Pregledi in preizkusi delovne opreme

Glede delovne opreme se pri delodajalcih srečujemo z zelo različnimi razmerami. Še vedno je v uporabi precej delovne opreme stare več deset let, veliko pa je tudi modernih obratov s CNC stroji in roboti. Opažamo pa, da je najnovejše nove opreme vse manj, saj se kriza močno pozna tudi pri modernizaciji in nakupih nove in tehnološko napredne opreme. Zato le redki delodajalci nadomeščajo

starejšo opremo z novejšo in seveda tudi varnejšo. Slabo finančno stanje mnoge delodajalce sili tudi k nižanju stroškov za obdobje preglede in preizkuse ter za ustrezno vzdrževanje delovne opreme, kar pa se pogosto izkaže za varčevanje na napačnem koncu. Glede rokov za preglede in preizkuse ugotovljamo, da jih delodajalci postavijo večinoma na najdaljši še dovoljeni rok, to je na 3 leta.

Delodajalci imajo na preglede in preizkuse delovne opreme ter na redno vzdrževanje različne poglede. Nekateri zelo dobro skrbijo za redno vzdrževanje in redne preglede ter odpravljanje nepravilnosti, nekateri pa vidijo v tem samo nepotrebne stroške. Vendar pa jih ob obisku inšpektorja, ob nezgodah pri delu pa tudi še drugih preiskovalnih organov, večina uvidi, da tudi to področje ni nepomembno, ampak vredno še posebne pozornosti, saj so lahko že navidezno nepomembne pomanjkljivosti in nepravilnosti zelo »drage« in to tako s finančnega kot tudi prekrškovnega, kazenskega, poslovnega, moralnega in še katerega drugega vidika.

V letu 2012 je bilo v zvezi z delovno opremo ugotovljenih skupaj 930 pomanjkljivosti in nepravilnosti, ki so bile ugotovljene pri 257 delodajalcih. Najpogosteje delodajalci ne pregledujejo delovne opreme, in to pred prvo uporabo in v periodiki, ki je predpisana v zakonodaji. Tako pregledi niso bili zagotovljeni v 177 primerih, od tega v 56 primerih delodajalec ni pregledal delovne opreme takoj po namestitvi, v 121 primerih pa ni zagotavljal periodike.

2.2.3.6.1.2. Najpogostejše nepravilnosti na delovni opremi

Novejša delovna oprema je običajno tudi tehnološko in varnostno naprednejša. Seveda pa še tako kvalitetna oprema zahteva skrben nadzor iz tehnološkega in varnostnega vidika. Velikokrat se srečujemo z delovno opremo vseh starosti, ki ni ustrezno vzdrževana. Zaradi ekonomskih razlogov je oprema tehnološko nekako še ustreza, varnostni del pa se večkrat zanemarja. Zaradi časovne stiske se ne nameščajo razne zaščite ali pa je delovanje varovanja izključeno z blokiranjem končnih stikal. Delavci se premalo zavedajo, da je varovanje namenjeno prav njim in ohranitvi njihovega zdravja. Tudi vzdrževalci se premalo zavedajo svoje odgovornosti pri predaji nevarne opreme v obratovanje. Večkrat se srečujemo tudi z neposrednimi vodji, katerih glavni cilj je predvsem doseg načrtovanega proizvodnega plana, manj pa zagotavljanje varnosti in zdravja v zvezi z delom.

Zelo veliko je še vedno primerov, ko tudi delavci sami blokirajo ali odstranijo varnostne naprave. Res je, da vsaka zaščita običajno upočasni in oteži delo, vendar se delavci in tudi nadrejeni premalo zavedajo, da so varnostne naprave zaradi varovanja delavcev in ne zaradi predpisov. Opuščanje varnostnih ukrepov pa ima vsako leto za posledico kar nekaj zelo hudih nezgod oz. poškodb delavcev.

Slika 2: Blokirano zaščitno stikalo na zaščitnih vratih

2.2.3.6.1.3. Zagotavljanje in uporaba ustrezne osebne varovalne opreme (OVO)

Osnova za določitev in opredelitev ter nakup in uporabo osebne varovalne opreme za uporabo v delovnem procesu je vsekakor postopek ocenjevanja tveganj. Vsekakor pa je pri tem potrebno upoštevati eno od pomembnih temeljnih načel, in sicer, da je pri izvajanju ukrepov zagotavljanja varnosti in zdravja delavcev potrebno dajati prednost kolektivnim varnostnim ukrepom pred individualnimi, torej uporabo osebne varovalne opreme. V preteklem letu je bilo ugotovljeno, da zagotavljanje osebne varovalne opreme delavcem s strani delodajalcev ni več posebno izstopajoč problem, ampak je težava postala zagotavljanje ustrezne, namenske ter delovnemu mestu prilagojene opreme. Delodajalci še vedno zelo malo pozornosti namenjajo preverjanju ustreznosti osebne varovalne opreme in pridobivanju potrebne dokumentacije ob njenem nakupu, saj v primerih, ko prodajalec ali proizvajalec izjave o skladnosti ter navodil za uporabo le te ne priloži, je delodajalci ne zahtevajo in je tudi kasneje ne pridobijo. Običajno je inšpekcijski nadzor tisti vzvod, ki sproži postopek pridobitve zahtevane dokumentacije. Splošna ugotovitev je, da so zelo redki tisti delodajalci, ki še pred izročitvijo osebne varovalne opreme delavcem pridobijo dokazila o ustreznosti le-te (izjave o skladnosti) in to kljub kazenskim določbam novega Zakona o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD-1). Do uveljavitve ZVZD-1, so inšpektorji preverjali listine o ustreznosti osebne varovalne opreme, ki jo delodajalec dobi od dobavitelja oz. proizvajalca, v okviru Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in ugotavljanje skladnosti, z ZVZD-1 pa je določeno, da sme delodajalec dati v uporabo sredstva za delo le, če je pridobil potrebno dokumentacijo, ki zagotavlja njihovo skladnost z bistvenimi varnostnimi in tehničnimi zahtevami. Tako so inšpektorji v preteklem letu glede razpolaganja z ustrežno dokumentacijo za sredstva za delo, med katere spada tudi osebna varovalna oprema, ugotovili 179 nepravilnosti. Izdani so bili štiri plačilni nalogi, 8 opozoril po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru, 2 opozorila po Zakonu o prekrških in 47 ureditvenih odločb. Delodajalci so v nadaljevanju v vseh primerih od dobaviteljev pridobili ustrezne listine. Zlasti pri manjših delodajalcih se ugotavlja problem hrambe Izjav o skladnosti in navodil za uporabnika, saj temu delodajalci ravno tako ne posvečajo dovolj pozornosti. Praviloma delodajalci Izjav o skladnosti ne hranijo oz. jih ne vzamejo iz embalaže, v kateri je bila osebna varovalna oprema prodana ter jih pogosto tudi zavržejo.

Inšpektorji pri svojih nadzorih tudi ugotavljajo, da imajo delodajalci pri zagotavljanju osebne varovalne opreme veliko izbiro iste opreme različnih cenovnih kategorij, kjer pa ni zagotovila, da je cenejša oprema dejansko tudi ustrezna. Finančna kriza pa še pospešuje nabavo takšne cenejše osebne varovalne opreme. Pri vsem tem pa se ne upošteva vseh dejavnikov tveganj za varnost in zdravje delavcev pri delu.

Prav tako se ugotavlja, da so delavci premalo seznanjeni z vsebino navodil za varno uporabo, vzdrževanje in preizkušanje osebne varovalne opreme, ki jo uporabljajo. V letu 2012 so inšpektorji v zvezi s tem zabeležili 76 kršitev.

Predvsem delodajalci z manjšim številom zaposlenih delavcev ne skrbijo ustrezno za to, da bi delavci tisto osebno varovalno opremo, ki so jo prejeli, tudi uporabljali. Je pa tudi res, da ti delodajalci delavcem dajejo v uporabo staro in izrabljeno osebno varovalno opremo, ki ne služi več svojemu namenu oz. delavcem ne namenja ustreznega varovanja. Delno je to sicer posledica likvidnostnih težavah, s katerimi se ubadajo delodajalci, še bolj pogosto pa je to posledica neprimerne odnosa delodajalcev do varnega in zdravega dela.

Predvsem pri manjših delodajalcih je bilo v preteklem letu tudi opaziti, da ne izvajajo pregledov osebne varovalne opreme, za katero je to potrebno in je tudi pravočasno ne zamenjujejo. Prav tako je pogosto videti delavce, ki nosijo strgane delovne obleke in poškodovane ter izrabljene delovne čevlje. To velja zlasti za manjša gradbišča, nikakor pa niso v zadnjem času glede tega izjema tudi velika gradbišča.

Nekoliko drugačno je stanje na deloviščih in v proizvodnih prostorih. Delodajalci izvajajo pogostejši nadzor nad uporabo osebne varovalne opreme, zlasti zaščitne obutve, zaščitnih čelad, zaščitne obleke ter opreme za zaščito rok. Po drugi strani pa se ugotavlja pomanjkljiv nadzor nad uporabo osebne varovalne opreme za varovanje sluha, oči in dihal, torej gre predvsem za tisto osebno varovalno opremo, katere delavec dejansko ne uporablja skozi celoten dnevni delovni proces oz. jo uporablja samo občasno.

Inšpektorji so tako v preteklem letu v 334 primerih ugotovili, da delodajalci delavcem niso zagotavljali osebne varovalne opreme oz. niso zagotavljali njene uporabe. V 143 primerih pa je bilo ugotovljeno,

da delavci niso uporabljali osebne varovalne opreme, čeprav jim jo je delodajalec zagotavljal.

V zvezi z izpolnjevanjem varnostnih zahtev za osebno varovalno opremo, ki jo delavci uporabljajo na delovnem mestu, je bilo v preteklem letu ugotovljenih skupaj 661 nepravilnosti. Najpogosteje je bilo ugotovljeno, da osebna varovalna oprema ni bila oblikovana in izdelana skladno s predpisi, in to v 136 primerih ter v 127 primerih, da delodajalec na podlagi ocenjevanja tveganj ni določil oz. opredelil osebne varovalne opreme, katero bi delavci morali uporabljati pri svojem delu. V 55 primerih pa je bilo ugotovljeno, da osebna varovalna oprema, ki so jo delavci uporabljali na delovnih mestih, ni bila namenska in ni ustrezala dejanskim razmeram.

2.2.3.6.2. Delovna mesta in ustreznost delovnega okolja

Glede na novost v ZVZD-1, da za izvajanje preiskav delovnega okolja ni več predpisan 3 letni rok, je sedaj za izvajanje periodike teh preiskav pomembno določilo v internem aktu delodajalca. Kljub temu pa se še pogosto dogaja, da se tudi za te preiskave še vedno določi rok 3 leta. To sicer ni sporno, vendar pa je umestno, da se v določenih primerih za te preiskave določi tudi nekoliko daljši rok. To posebno takrat, ko gre za razmere, ki ne predstavljajo posebnih nevarnosti in/ali škodljivosti (osvetljenost, toplotne razmere, gibanje zraka...) in se tudi v daljših časovnih obdobjih ne spreminjajo. Prav te preiskave pa se tudi najpogosteje izvajajo. Pri nadzoru se v zvezi s tem ugotavlja, da delodajalci prve meritve večinoma opravijo, kasnejših periodičnih meritev pa, kljub temu, da imajo to opredeljeno v izjavi o varnosti, ne izvedejo več. Periodične meritve se niso opravile predvsem pri manjših delodajalcih. Opažamo pa pri izvajanju preiskav delovnega okolja tudi določne anomalije, kot npr., da se meritve toplotnih razmer opravljajo tudi v prostorih, kjer so nameščene klimatske naprave, pri katerih je predvsem pomembno stalno vzdrževanje in pravilno uravnavanje ali pa celo v rastlinjakih, kjer so pogoji prilagojeni za optimalno rast rastlin in so meritve nesmiselne. V zvezi z izvajanjem obdobjnih preiskav škodljivosti delovnega okolja in s tem preverjanji ustreznost delovnih razmer, je bilo ugotovljeno skupno 325 kršitev.

Večji problem se je pokazal pri preiskavah koncentracij škodljivih snovi v zraku, katere tudi strokovne službe z dovoljenjem za delo v večini ne izvajajo, kot se je pokazalo pri poostrenih nadzorih. Ugotovljeno je bilo, da vsi delodajalci dosledno ne opravljajo meritev koncentracij vseh kemičnih snovi v zraku, ki so prisotne na delovnih mestih, saj sami tveganja ne prepoznajo, prav tako pa jih na to ne opozorijo strokovni delavci.

Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu v četrtem odstavku 8. člena nalaga delodajalcu, da mora redno in ob spremembah pogojev, ki lahko vplivajo na izpostavljenost delavcev kemičnim snovem, izvajati meritve koncentracij kemičnih snovi, ki lahko predstavljajo tveganje za zdravje na delovnem mestu in pri tem upoštevati mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost. Delodajalec bi moral upoštevati vsako spremembo pogojev dela pri izvajanju ukrepov, ki naj bi temeljili na oceni tveganja, pri čemer pa so najpomembnejši pokazatelj meritve kemičnih škodljivosti.

Pri nadziranju preiskav škodljivosti delovnega okolja se ugotavlja, da delodajalci pogosto ne poznajo vsebin varnostnih listov, še posebno točke 8, v kateri so navedene mejne vrednosti nevarnih snovi za poklicno izpostavljenost. Pogosto se opaža, da mejne vrednosti v točki 8 niso skladne z vsebino zavezujočih mejnih vrednosti iz priloge I Pravilnika o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu. Delodajalec kar v 30 primerih ni zagotovil prevoda varnostnega lista v jezik, ki ga delavec razume, v 56 primerih pa delodajalec ni zagotovil varnostnega lista v slovenskem jeziku v skladu s pogoji, ki jih določa Uredba REACH s spremembami, v 78 primerih pa je dal delodajalec v uporabo delavcem kemične snovi brez varnostnega lista.

2.2.3.6.3. Dokumentacija na področju varnosti in zdravja pri delu

Delodajalci so morali hraniti vso dokumentacijo s področja varnosti in zdravja pri delu že po določilih starega zakona o varnosti in zdravju pri delu. Enako velja tudi za vso dokumentacijo po določilih novega ZVZD-1. Vendar pa je po starem zakonu moral delodajalec s tem v zvezi voditi tudi evidenco, kar je bilo skupaj natančneje opredeljeno v dveh podzakonskih aktih in sicer z navodilom o evidencah in prijavah s področja varstva pri delu in pravilnikom o evidencah in prijavah s področja varstva pri delu. Te določbe v ZVZD-1 ni več in tudi oba navedena podzakonska akta sta razveljavljena. To pomeni, da mora delodajalec dokumentacijo samo hraniti, sam način hrambe oz. evidenca pa nista

predpisana. Vendar je določena evidenca, še posebno pri večjih delodajalcih, vsekakor potrebna, saj sicer določenih dokumentov oz. podatkov v primeru potrebe ne bo lahko najti.

Glede nadzora te določbe ZVZD-1 je bilo v preteklem letu ugotovljeno, da dokumentacije o obdobjih preiskavah škodljivosti v delovnem okolju ni imelo 83 delodajalcev, o obdobjih pregledih in preizkusih delovne opreme jih ni imelo 97, preglede in preizkuse osebne varovalne opreme ni opravilo 206 delodajalcev, 102 nista izvedla usposabljanja za varno delo in preizkuse usposobljenosti, 107 jih ni zagotavljalo zdravstvenih pregledov delavcev, 70 delodajalcev pa ni hranilo dokumentacije o neizhodih pri delu, kolektivnih neizhodih, nevarnih pojavih in boleznih povezanih z delom. V 70 primerih delodajalci niso imeli varnostnih listov za nevarne snovi, ki so jih uporabljali.

2.3. NEZGODE PRI DELU

2.3.1. Uvod

Skladno z Zakonom o varnosti in zdravju pri delu Inšpektoratu RS za delo delodajalci prijavljajo neizhode pri delu, v katerih so bili delavci smrtno poškodovani ali pa so bili zaradi poškodb nezmožni za delo več kot tri delovne dni ter tudi vsako kolektivno neizhodo. Zelo pomembna pri tem je tudi opredelitev neizhoda pri delu. Iz sedaj veljavnega Zakona o varnosti in zdravju pri delu – ZVZD-1, ki je pričel veljati konec leta 2011, izhaja, da je neizhodo pri delu nepredviden dogodek na delovnem mestu ali v delovnem okolju, ki se zgodi v času opravljanja dela ali izhaja iz dela in pri tem povzroči poškodbo delavca. S to definicijo smo se v Sloveniji nekako ločili od pojma poškodbe pri delu, ki so jih bili delodajalci dolžni prijavljati delovni inšpekciji po prej veljavnem Zakonu o varnosti in zdravju pri delu.

Prav tako je pomembno pojasniti, da Inšpektorat vodi evidenco o tistih neizhodih pri delu in jih tudi obravnava, v katerih so bili poškodovani delavci, ki so opravljali delo za konkretnega delodajalca. Pojma delavec in delodajalec sta ravno tako konkretno opredeljena v ZVZD-1. Inšpektorat RS za delo te definicije tudi dosledno upošteva. V statistiko tako niso vključene neizhode, pri katerih se ne izkazuje odnos delavec – delodajalec, to npr. pomeni, da ni vključenih določeno število neizhodih pri delu, ki se zgodijo pri kmečkem delu ali pri delu v gozdu fizičnim osebam. Zlasti je to opazno pri smrtnih neizhodih.

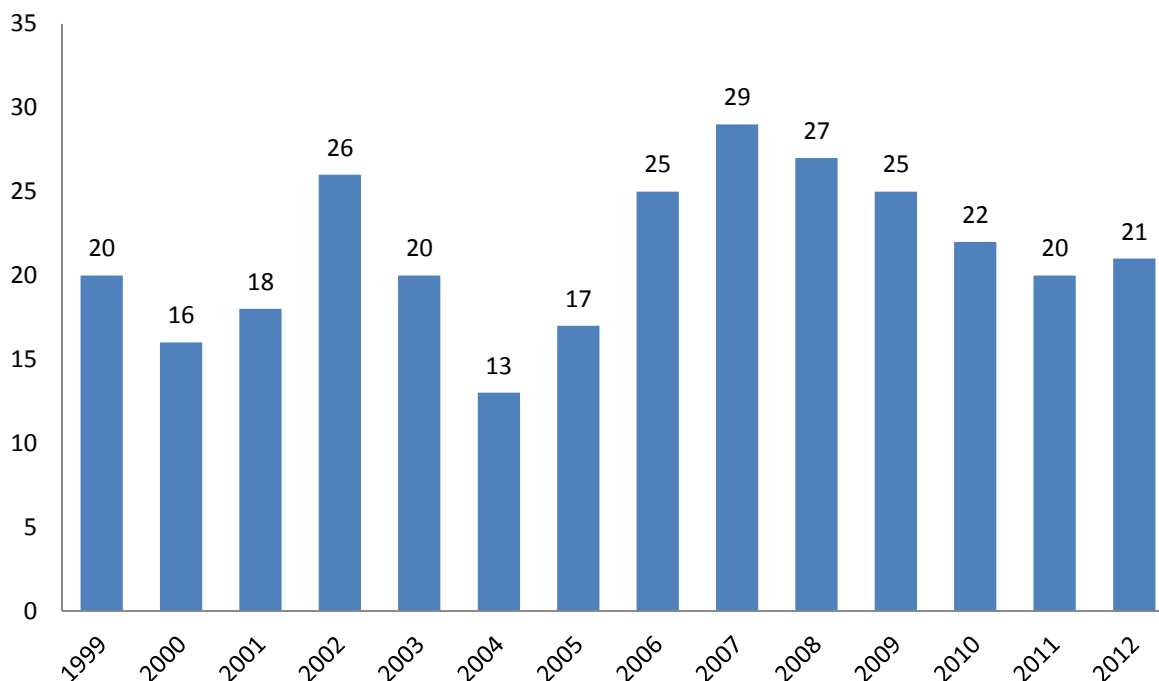
Inšpektorat RS za delo ocenjuje stanje na področju varnosti in zdravja pri delu tudi na osnovi spremljanja, evidentiranja in obravnavanja podatkov o težjih, lažjih in kolektivnih delovnih neizhodih, o katerih delodajalci pošiljajo prijave. Inšpektorat RS za delo podatke o delovnih neizhodih zbira in prikazuje v skladu z ESAW metodologijo Eurostata. Obrazec za prijavo neizhoda pri delu je dostopen delodajalcem na spletni strani Inšpektorata RS za delo. Inšpektorat RS za delo poleg neizhodih evidentira in spremlja tudi prijavljene nevarne pojave na delovnih mestih, ki so imele za posledico večjo materialno škodo ali neposredno ogrožanje življenja in zdravja delavcev pri delu ter spremlja in evidentira prijavljene poklicne bolezni. Potrebno je pojasniti, da je število prijavljenih nevarnih pojavov majhno, še slabše pa je stanje glede prijavljenih poklicnih bolezni. Takšnih prijav inšpektorat dejansko ne prejema in bi jih lahko v zadnjih nekaj letih prešteli na prste ene roke.

Vseeno pa se ugotavlja, da delodajalci kar veliko vprašanj posredujejo na inšpektorat, in to glede prijavljanja neizhodih pri delu. Največkrat jih zanima, kako prijaviti, v katerem roku ter tudi to ali je konkretna neizhodo, do katere je prišlo, neizhodo pri delu ali ne. Prav tako se postavlja veliko vprašanj glede prijavljanja neizhodih oz. poškodb, ki so se dogodile na poti na delo ali z dela v povezavi z novim ZPIZ-2, ki je na novo opredelil pojem poškodbe na poti na delo ali z dela.

2.3.2. Smrtne neizhode pri delu

V letu 2012 je bil Inšpektorat RS za delo s strani delodajalcev ali policije seznanjen z 21 neizhodih pri delu, ki so imele za posledico smrt delavca in so se zgodile na delovnem mestu ali delovnem okolju v času opravljanja dela. Štiri od teh so se dogodile v tujini, kjer so delo opravljali slovenski delodajalci. Pristojni inšpektorji so raziskovali 17 neizhodih pri delu, niso pa raziskovali tistih, pri katerih so bili delavci smrtno poškodovani v tujini. Prav tako je bil inšpektorat obveščen o dveh smrtnih delavcev, kateri ravno tako nista bili obravnavani, saj ena ni bila posledica vzrokov, ki bi izvirali iz dela, druga pa se ni zgodila v času opravljanja dela. Gibanje števila smrtnih neizhodih pri delu, obravnavanih s strani Inšpektorata RS za delo, je v obdobju 1999-2012 razvidno iz spodnjega grafa št. 11).

Graf 10: Število smrtno poškodovanih delavcev, 1999-2012, IRSD

Vzroki za smrtne nezgode v letu 2012 so bili različni, vseeno pa lahko najdemo posamezne skupne točke. Največkrat so delavci umrli zaradi padcev težkih bremen z višine na njih. To se je zgodilo v osmih primerih oz. v 38%. Breмена so v konkretno obravnavanih primerih predstavljala drevesa (3x), kovinske obdelovance (2x) in gradbene konstrukcije (3x).

Padec z višine je bil usoden za delavce v treh primerih. Pri teh padcih je šlo za višine več kot 5m, dve od teh pa sta se dogodili na deloviščih v drugih državah EU. V konkretnih primerih delovna mesta na višini niso bila ustrezno varovana pred padcem delavcev v globino.

V treh primerih so bili vzrok za smrt delavcev tudi prevozna sredstva med vožnjo oz. premikajoče tovorno vozilo. V konkretnih primerih je šlo za prometno nezgodo na službeni poti voznika kamiona v tujini, za povozitev železniškega delavca s strani vlaka ter za nenadzorovan premik stoječega tovornega vozila in stisnitev delavca ob objekt.

V ostalih primerih so se delavci smrtno poškodovali zaradi prevrnitve delovne opreme in sredstev za delo, ki so pod seboj pokopale delavca. V obravnavanih primerih je šlo za gradbeni delovni stroj, viličarja in leseno skladovalnico. V enem primeru je bil vzrok smrti tudi električni tok, ko je delavec s kovinsko lestvijo na gradbišču tako močno poškodoval izolacijo električnega kabla, da je lestev prišla pod napetost in ta je bila za delavca usodna. Prav tako pa so delavci v treh primerih umrli zaradi hudih poškodb glave, kamor so prileteli delci raztrgane gibljive cevi oz. sta glavo usodno poškodovali kovinska palica in kovinski profil, ki sta se zasadila vanjo.

Pri analizi vzrokov je potrebno pojasniti, da se v zadnjih letih sicer zmanjšuje število smrtnih nezgod zaradi padcev z višine, vztrajno pa raste število smrtnih nezgod kot posledica padca bremen z višine. V preteklem letu se je smrtno poškodovalo največ tistih delavcev, ki so bili zaposleni pri delodajalcih s prijavljeno glavno dejavnostjo »gradbeništvo« (F/41, F/42 in F/43). To sicer ne pomeni, da se je največ smrtnih nezgod dogodilo na gradbiščih, ampak so se te dogodile tudi na drugih deloviščih, ko so ti delodajalci opravljali druga vzdrževalna dela. Dobro je sicer znano dejstvo, da imajo slovenski delodajalci običajno prijavljen zelo širok in raznolik nabor predvidenih standardnih dejavnosti.

Med glavnimi dejavnostmi, v katerih se je v letu 2012 smrtno poškodovalo največ delavcev, izstopajo tudi dejavnost prometa in skladiščenja (H/49) s tremi smrtnimi primeri, dejavnost gozdarstva (A/02) z dvema primeroma ter tudi dejavnosti proizvodnje kovinskih izdelkov (C/25) in dejavnost proizvodnje

strojev in naprav (C/28), vsaka ravno tako z dvema primeroma. Ostale nezgode so kot posamezni primeri porazdeljeni na druge dejavnosti.

Glede starosti umrlih delavcev je vsekakor potrebno poudariti, da je v preteklem letu umrlo 11 delavcev, torej več kot polovica, ki so bili stari med 50 in 59 let. Ta neugodna statistika te starostne skupine se pojavlja že od leta 2008 dalje, v preteklem letu pa se je izrazito povečala. Prav tako bi lahko trdili, da so druga najbolj ogrožena skupina delavci, stari med 40 in 49 let. V preteklem letu je umrlo 5 takšnih delavcev, prav nič drugače pa ne izkazuje tudi statistika za nekaj zadnjih preteklih let. Dodajamo še, da se v zadnjih letih ne beleži izstopajoče število umrlih delavcev starih do 19 let oz. več kot 60 let. V zadnjih petih letih so umrli 3 delavci, starejši od 60 let in 1 delavec v starosti do 19 let in sicer v letu 2011. V letu 2012 takšnih primerov ni bilo.

Največ smrtnih nezgod pri delu se je v preteklem letu zgodilo na lokacijah, ki ne predstavljajo sedeža delodajalca. Takšnih primerov je bilo 16, od tega 5 na klasičnih gradbiščih (v 1 primeru gre za gradbišče v tujini). Pet delavcev pa je umrlo za posledicami nezgod, ki so se dogodile na sedežu delodajalca. Tudi za pretekla leta lahko ugotovljamo, da se večina smrtnih nezgod zgodi izven sedežev delodajalcev.

Prav tako je potrebno sporočiti, da so se v letu 2012 najbolj pogosto smrtno poškodovali, ki so zaposleni pri delodajalcih, ki zaposlujejo do 49 delavcev. Odstotni delež teh delodajalcev sega do 60%, pri čemer je še posebno izstopalo leto 2011, ko je bil ta delež kar 75%. V letu 2012 ta delež predstavlja 57%. V tej skupini delodajalcev so bili v letu 2012 bolj izpostavljeni delodajalci z do 4 zaposlenimi in samostojni podjetniki posamezniki ter delodajalci z 20 do 49 zaposlenimi. Med umrlimi delavci je velika večina moških. Od leta 2007 dalje beležimo dve smrtno poškodovani delavki, in sicer leta 2008 in 2011.

Če poročamo o državljanstvu smrtno poškodovanih delavcev, lahko rečemo, da jih ima večina slovensko državljanstvo. Vsako preteklo leto je bil delež delavcev s slovenskim državljanstvom med 62% v letu 2012 in 85% v letu 2011. V letu 2012 se je smrtno poškodovalo 13 delavcev s slovenskim državljanstvom, 6 delavcev je prihajalo iz držav bivše Jugoslavije, 2 delavca pa sta bila državljana EU. Vsekakor je zanimiv podatek tudi o tem, na kakšni pravni podlagi so bili zaposleni umrli delavci. Med delavci s slovenskim državljanstvom jih je bilo 5 (38,5%) zaposlenih za določen čas, med delavci iz držav bivše Jugoslavije jih je bilo 5 (dobrih 83%) zaposlenih za določen čas, medtem ko sta bila oba državljana EU zaposlena za določen čas.

Število smrtnih nezgod se je pri delu od leta 2007, ko smo jih zabeležili 29, do leta 2011 stalno zmanjševalo. V letu 2011 smo zabeležili 20 smrtnih nezgod pri delu. S tem so se izpolnili tudi kriteriji EU, ki je v svojem programu uvajala zmanjševanje smrtnih nezgod pri delu v državah EU za 25%. Potrebno pa je tudi dodati, da je Slovenija relativno majhen vzorec in samo eden ali dva mrtva delavca v tekočem letu predstavlja pomembno spremembo odstotnega dela statističnih podatkov, tako v pozitivnem, kakor tudi v negativnem smislu.

2.3.3. Težje in lažje nezgode pri delu

2.3.3.1. Nezgode pri delu

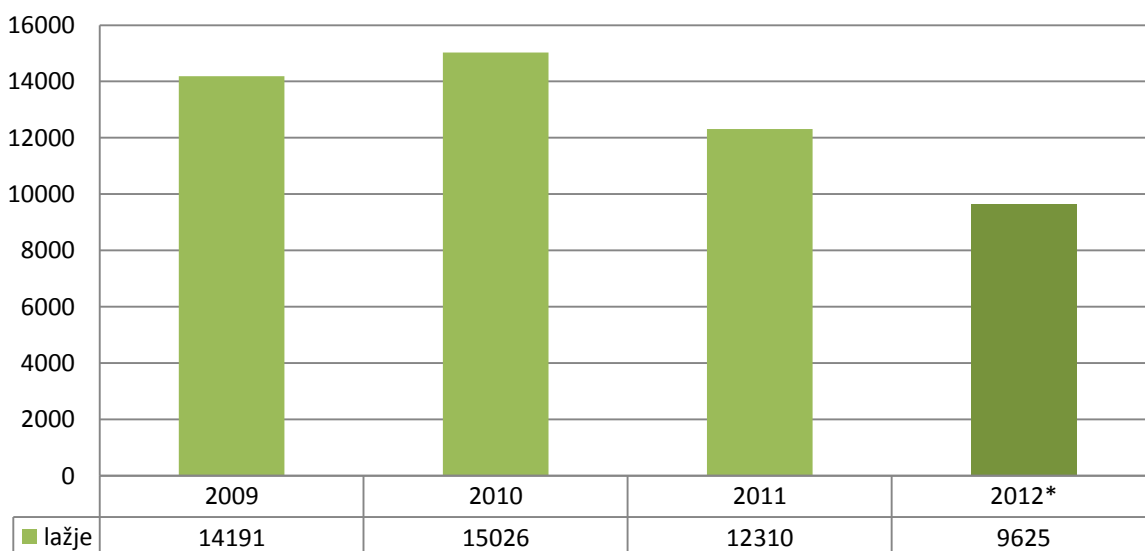
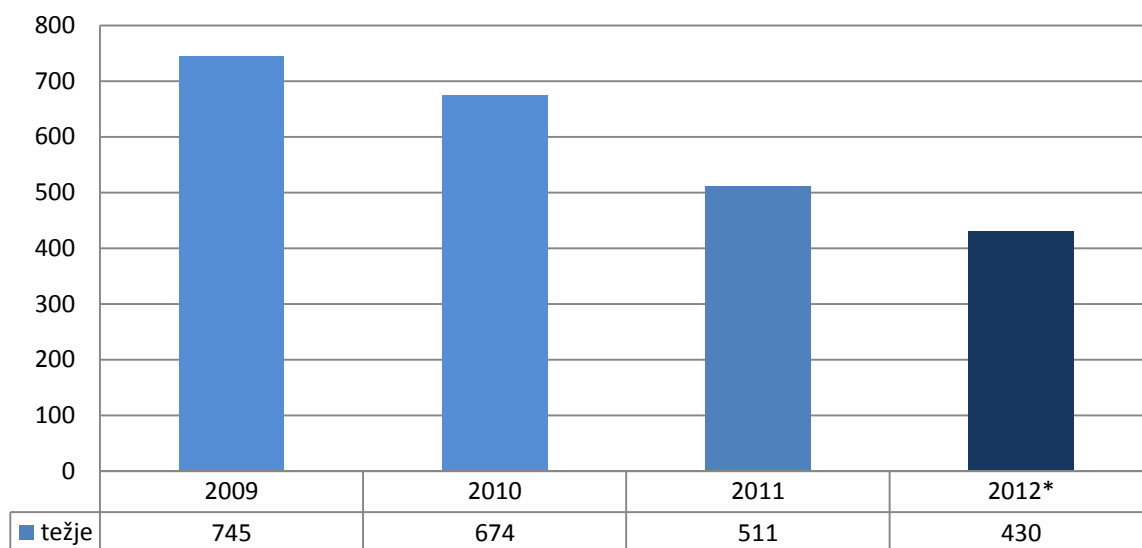
Inšpektorat RS za delo je bil razen o nezgodah pri delu z lažjimi ter smrtnimi poškodbami pri delu obveščen tudi o težjih oz. nezgodah, za katere je v času prijave težko opredeliti težo poškodbe. O približno polovici teh nezgod takoj ali v zelo kratkem času inšpektorat obvešča policija, naknadno pa delodajalci o teh nezgodah tudi uradno obvestijo inšpektorat. S strani policije je bil tako v letu 2012 Inšpektorat RS za delo obveščen o 274 nezgodah pri delu, od tega večinoma težjih. Prav tako delodajalci prijavljajo na inšpektorat tudi tiste težje in lažje poškodbe, o katerih inšpektorat ni bil obveščen s strani policije oz. jih policija ni obravnavala.

Delodajalci so na Inšpektorat RS za delo v letu 2012 prijavili skupaj 10.091 (brez nezgod na poti na delo oz. z dela) nezgod pri delu, v letu 2011 pa je bilo takšnih nezgod 12.868 (vključno s 1.827 prijavljenimi nezgodami, ki so se zgodile na poti na oz. z dela). Inšpektorji so v preteklem letu raziskali 122 nezgod pri delu. Tako so raziskane praviloma vse tiste delovne nezgode, do katerih je prišlo neposredno pri izvajanju del na delovnih mestih v proizvodnih prostorih, na gradbiščih, pri delih v gozdu ipd. in so se delavci smrtno poškodovali oz. se poškodbe po uveljavljenih načelih smatrale za

posebno težke. Med takšne poškodbe za delo uvrščamo npr. poškodbe očesa s posledično trajno slepoto, predrtje očesnega zrkla, amputacija roke, amputacija noge, opekline z več kot 50% opečenimi deli telesa, prelom hrbtenice ipd. Prav tako je bilo raziskanih določeno število težjih nezgod pri delu, za katere so kriteriji določeni v še veljavnem Navodilu o načinu prijavljanja in raziskovanja nesreč pri delu iz leta 1978. Niso pa bile raziskane tiste, za katere je bilo iz prijav in obvestil razvidno, da v resnici ne gre za težje poškodbe delavcev.

Tako so delodajalci v preteklem letu na inšpektorat med ostalimi prijavi tudi 430 (brez nezgod na poti na delo oz. z dela) nezgod pri delu, za katere so sami smatrali, da so poškodbe težje, kar predstavlja 4,3% delež med vsemi prijavljenimi nezgodami. Število težjih prijavljenih nezgod v letu 2011 je bilo 511 (vključno s 113 prijavljenimi nezgodami, ki so se zgodile na poti na oz. z dela). Največ pa je bilo v preteklem letu prijavljenih lažjih nezgod pri delu, in sicer 9.625 (brez nezgod na poti na delo oz. z dela). Na inšpektorat smo prejeli tudi 13 prijav kolektivnih nezgod, med katerimi pa ni bilo smrtno poškodovanih delavcev.

Graf 11: Število prijavljenih nezgod pri delu (težje in lažje)-na dan 27.3.2013, leto 2009 - 2012, IRSD

(*) – v letu 2012 skladno z ZVZD-1 ni bilo potrebno več prijavljati nezgod na poti na delo ter z dela

Na inšpektoratu tudi ugotavljamo, da se število prijavljenih nezgod pri delu v zadnjih letih zmanjšuje. Določen vzrok za zmanjšanje prijavljenih nezgod pri delu smatramo zmanjšanje števila subjektov v industriji in gradbeništvu, prav tako pa tudi stalno prisotnost inšpektorjev na terenu. Z obravnavo oz.

raziskavo nezdod pri delu delovni inšpektorji ugotavljajo vzroke za njihov nastanek ter skozi zahteve in ukrepe lahko preventivno preprečijo nastanek delovnih nezdod oz. omogočijo, da so morebitne posledice delovnih nezdod čim lažje. Tudi raziskovanje nevarnih pojavov in ugotavljanje ter odpravljanje njihovih vzrokov zagotovo pomen preventivno delovanje, ki prepreči marsikatero delovno nezgodo, ki bi lahko imela za posledico poškodbo delavca.

Na delovnih mestih so nezdode še vedno povezane s klasičnimi napakami pri delu kot nepazljivost in nezbranost pri delu, slaba organizacija dela, hiter in nezanesljiv način dela, površnost in nedoslednost pri delu. Med klasične napake pri delu še vedno uvrščamo neupoštevanje varnostnih zahtev in ukrepov, kar ima za posledico poseganje z roko med vrteče se dele posameznih naprav, odstranitev varnostnih naprav, popraviljanje naprave med obratovanjem, odstranitev varovalnih okrovov, neuporaba varnostnega pasu, neuporaba ustrezne osebne varovalne opreme in drugo.

Vzroki za nezdode, v katerih so bili v letu 2012 poškodovani delavci, bodisi težje ali lažje, so dokaj različni. Vsekakor kot vzrok izstopa izguba nadzora nad delovno opremo (stroji, ročno orodje, transportna sredstva...) in predmeti dela s 23% deležem (v letu 2011: 23%). Temu vzroku sledijo zdrsi, spotiki in padci oseb z več kot 15% deležem (v letu 2011:15%), zdrsi, padci in rušenje materialnega povzročitelja s skoraj 12% deležem (v letu 2011:12%), gibanje telesa z obremenitvijo (dvigovanje, prenašanje, porivanje, vlečenje, polaganje, ...) s skoraj 11% (v letu 2011:10%) ter gibanje telesa brez obremenitve s 6% deležem (v letu 2011:6%). V zadnjih dveh letih so vzroki ostali enaki, prav tako pa se tudi delež bistveno ne spreminja.

Največ nezdod se je v letu 2012 zgodilo v dejavnosti trgovine (G45, 46 in 47) s skoraj 12% deležem (v letu 2011: 11%), sledijo pa dejavnosti proizvodnje kovin in kovinskih izdelkov (C24 in 25) s preko 11% deležem (v letu 2011:11%), dejavnost javne uprave in obrambe (O84) s 7,7% deležem (v letu 2011:8,6%), dejavnost gradbeništva s 7,6% deležem (v letu 2011:8,2%) ter proizvodnja električnih naprav ter drugih strojev in naprav (C27 in 28) s 7% deležem (v letu 2011:6,8%).

Najpogostejša načina poškodbe v letu 2012 sta bila trčenje delavca z nepremičnim predmetom v 20,7% (v letu 2011: 19,6%) primerov in stik z ostrim, koničastim in grobim materialom v 20,6% primerov (v letu 2011: 19,7%), sledi pa udarec delavca s premičnim sredstvom v 19% primerov (v letu 2011: 20%). Padec v sklopu trčenja delavca z nepremičnim predmetom je v letu 2012 predstavljal 11,5% delež, v letu 2011 pa 10,6% delež.

V nezdodah so bili v preteklem letu najpogosteje poškodovani prsti rok s 26,3% deležem (v letu 2011: 25%), sledijo pa poškodbe nog s 16% deležem (v letu 2011: 14,8%) ter poškodbe stopal, skočnega sklepa in prstov noge 11,8% deležem (v letu 2011: 12%).

Po mestu nastanka nezdode se je največ nezdod zgodilo na običajnem delovnem mestu in to v 77,3% primerov (v letu 2011:74,5%).

Najpogosteje so bili poškodovani delavci v starostni skupini od 35 do 44 let z 28% deležem (v letu 2011:27,4%), sledita pa starostni kategoriji od 45 do 54 let z 28% deležem (v letu 2011:28,7%) ter od 25 do 34 let s 27% deležem (v letu 2011:26,9%). V starostni skupini več kot 55 let je bilo poškodovanih 10% delavcev (v letu 2011:11%), v starostni skupini pod 25 let pa 7% delavcev (v letu 2011:6%).

Prav tako lahko ugotovimo, da so moški delavci tisti, ki so pogosteje poškodovani v nezdodah pri delu. V letu 2012 je bil njihov delež 71% (v letu 2011:69,4%), delež žensk pa 29% (v letu 2011:30,6%).

2.3.4. Varnost in zdravje v rudarstvu

Slovensko rudarstvo predstavlja v tem obdobju pridobivanje premoga v Premogovniku Velenje in zaključna likvidacijska dela odkopa v Rudniku Trbovlje Hrastnik. V omejenem obsegu se nadaljuje pridobivanje ogljikovodikov na naftnih poljih v Lendavi. Soliden delež predstavlja podzemno pridobivanje blokov naravnega kamna v Sežani in v Hotavljah. Največji delež pridobljene mineralne surovine pa predstavlja tehnični kamen za potrebe gradbeništva, katerega pridobivanje pa je zaradi težav v gradbeništvu prepolovljeno.

Na podlagi določil Zakona o rudarstvu je inšpekcijski nadzor rudarske inšpekcije razdeljen na dve osnovni področji, in sicer na raziskovanje in izkoriščanje mineralnih surovin ter na izvajanje rudarskih del, ki niso v neposredni povezavi z raziskovanjem in izkoriščanjem mineralnih surovin.

Redni inšpekcijski nadzor je obsegal:

- nadzor rudnikov s podzemnim pridobivanjem z obrati in strokovnimi službami,
- nadzor pri pridobivanju ogljikovodikov v severovzhodni Sloveniji,
- nadzor nad zaključnimi zapiralnimi deli v petih rudnikih s podzemnim pridobivanjem, pri katerih je jamski del zaprt in pri treh zaprtih rudnikih, kjer se je izvajal nadzor nad še odprtimi podzemnimi objekti,
- nadzor rudarskih družb pri površinskem pridobivanjem mineralnih surovin na 225 lokacijah,
- opravljen je bil nadzor pri 14 samostojnih izvajalcih rudarskih del vključno z nadzorom pri izdelavi dveh predorov,
- opravljen je bil nadzor na rudniških prostorih s podeljenimi rudarskimi pravicami za raziskovanje in izkoriščanje mineralnih surovin,
- nadzor nad delovanjem petih rudarskih reševalnih služb pri rudnikih s podzemnim pridobivanjem oziroma pri rudnikih v zapiranju,
- nadzor nad izvajanjem razstreljevanja izven rudniških prostorov,
- nadzor pri izvajanju vrtalnih del globine nad 300 m izven rudniških prostorov,
- nadzor v primeru prisotnosti ogljikovodikov pri izkoriščanju geotermalnih voda,
- nadzor nad izvajanjem določil koncesijskih aktov in koncesijskih pogodb,
- nadzor nad obratovanjem treh podzemnih rudarskih muzejev.

Poleg rednega inšpekcijskega nadzora so rudarski inšpektorji v okviru svojih pristojnosti opravili še:

- raziskavo 13 nesreč pri delu in 4 nevarnih pojavov,
- izdali 24 mnenj o izpolnjevanju pogojev po Zakonu o rudarstvu,
- izvedli 4 predloge tožilstvu zaradi suma kaznivega dejanja na področju izkoriščanja mineralnih surovin,
- obravnavali 12 primerov nedovoljenega pridobivanja mineralnih surovin,
- na podlagi imenovanj sodelovali v upravnih postopkih tehničnih pregledov na področju opustitve izkoriščanja mineralnih surovin,
- na podlagi imenovanj sodelovali v različnih komisijah (za izdajo tehničnega soglasja, za strokovne izpite za tehnične vodje, vodje tehničnih služb in samostojne projektante v rudarstvu, za preskuse znanja s področja eksplozivov pri MNZ),
- na podlagi določb podzakonskih predpisov ZRud-1 sodelovali v komisijah za strokovne izpite nadzornikov, strelcev in upravljavcev izvažalnih strojev,
- sodelovali z drugimi inšpekcijami, kakor tudi s strokovnimi organizacijami s področja rudarstva,
- po uradni dolžnosti sodelovali z gradbeno, kmetijsko, gozdarsko in okoljsko inšpekcijo, Policijskimi upravami, Državnim tožilstvom in Državnim pravobranilstvom pri nadzoru nelegalnega izkoriščanja,
- sprotno reševali prijave strank.

Tabela 2: Tabela 1: Število nesreč v RS na področju rudarstva in število izgubljenih dni za obdobje od leta 1995 do leta 2012

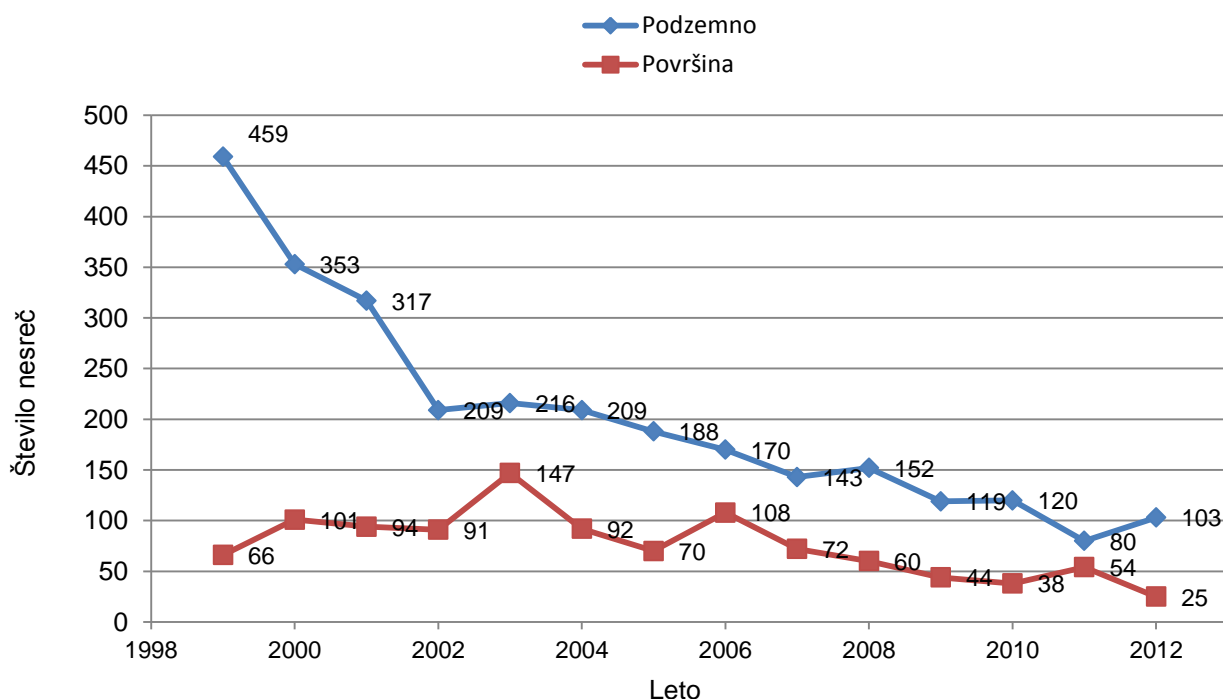
Število nesreč	Leto	Lahke nesreče	Težje nesreče	Smrtne nesreče	Število zaposlenih	Izgubljene dneve
888	1995	875	12	1	8.430	28.513
854	1996	844	9	1	7.879	27.607
736	1997	734	2	0	7.624	25.950
628	1998	624	4	0	7.365	20.513
525	1999	516	8	1	6.815	18.903
454	2000	445	8	1	5.801	16.535
411	2001	402	4	5	5.613	12.101
300	2002	294	4	2	5.248	9.447
363	2003	352	8	3	5.167	10.412
301	2004	292	7	2	4.679	8.239

258	2005	256	1	1	4.255	6.232
278	2006	265	12	1	4.696	8.341
215	2007	203	11	1	4.448	6.797
212	2008	203	7	2	4.968	6.792
163	2009	154	9	0	3.227	4.440
165	2010	158	7	0	2.943	3.112
134	2011	122	12	0	2.956	3.913
129	2012	122	7	0	2.492	4.744

Tabela 2 podaja pregled števila nesreč v razmerju s številom zaposlenih od leta 1995 do leta 2012.

Število nesreč pri delu v letu 2012 predstavlja okoli 15% delež vseh nesreč glede na leto 1995, kar pomeni 75% zmanjšanje nesreč v danem obdobju. Prav tako se je zmanjšalo število zaposlenih v enakem obdobju in sicer za 65%.

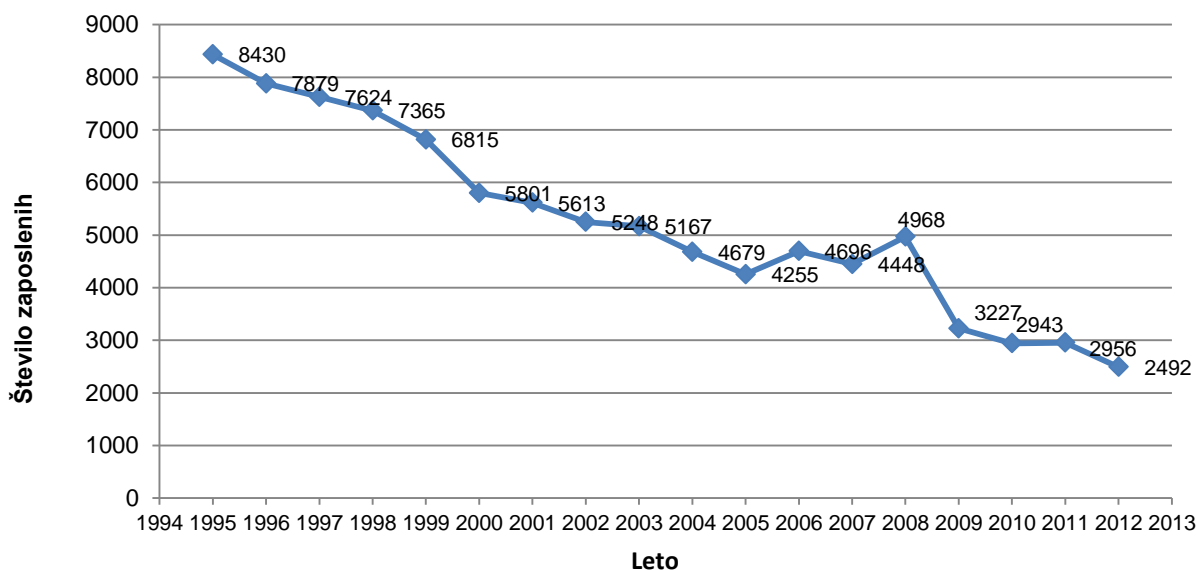
Graf 12: Nesreče pri podzemnih delih in na površini

Primerjava gibanja števila nesreč med površinskim in podzemnim pridobivanjem kaže trend zmanjševanja števila nesreč pri delu v povezavi z zmanjšanjem števila zaposlenih. Istočasno je potrebno poudariti, da je na doseženi trend vplival tudi razvoj in uvajanje modernih in s tem varnejših metod pridobivanja.

Povečanje število nesreč v letu 2012 pri podzemnem pridobivanju predstavlja le lažje nesreče pri delu.

Graf 13: Število zaposlenih v rudarstvu

Na trenutno stanje varnosti in zdravja v rudarstvu najbolj vplivajo predvsem dejavniki kot so zmanjševanje števila zaposlenih predvsem pri površinskem pridobivanju in s tem zmanjševanje obsega pridobivanja. Zabeleženo je večje število stečajev podjetij, ki so imela kamnolome z največjo proizvodnjo kamenih agregatov.

Graf 14: Smrtne nesreče

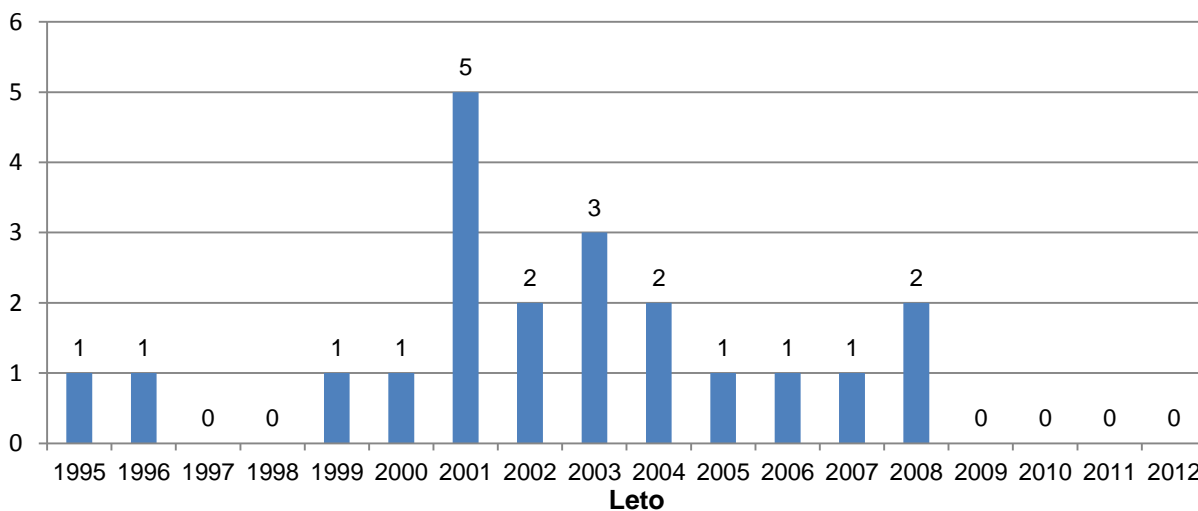

Diagram predstavlja zatečeno stanje. Kazalci v zadnjem obdobju so sprejemljivi, glede na naravo dela s povečanim tveganjem pa se na zatečeno stanje ni zanašati.

Pri nadzoru zdravstvenega stanja zaposlenih lahko ugotovljamo, da izvajalci rudarskih del v večini primerov zagotavljajo varovanje zdravja s preventivnimi zdravstvenimi pregledi zaposlenih in periodičnimi raziskavami delovnega okolja. Pri družbah z večjim številom zaposlenih je še vedno zaznati trend povečevanja števila zaposlenih z omejitvami. Povprečna starost zaposlenih v rudarstvu se namreč še vedno zvišuje zato se posledično povečuje tudi število delavcev z omejitvami (sluh, zmanjšanje fizične sposobnosti, omejitve vida...).

2.3.4.1. Zaključek

Predpisano periodično izvajanje inšpekcijskega nadzora na področju rudarstva v letu 2012 je potekalo v skladu z letnim programom dela ter v okviru in na podlagi Zakona o rudarstvu ter drugih predpisov, ki veljajo za ta dela.

Ocena stanja varnosti in zdravja pri delu na področju slovenskega rudarstva za leto 2012 je glede na prikazane statistične podatke zadovoljiva. Kompleksnejša analiza stanja varnosti in zdravja pri delu je v pripravi in bo izdelana po pridobitvi in obdelavi vseh potrebnih statističnih podatkov in bo kot vsako leto obravnavana v večjih rudarskih podjetjih in na strokovnih srečanjih s področja slovenskega rudarstva. Na podlagi tako izdelane analize stanja bodo določene smernice in prioritete pri izvajanju inšpekcijskega nadzora.

Pri nadzoru izvajanja rudarskih del na površini je v letu 2012 ugotovljeno še zadovoljivo stanje izvajanja preventivnih ukrepov, usposabljanja zaposlenih in zagotavljanje zaščitne opreme ter izvajanja rednih pregledov in preizkusov delovne opreme.

Pri podzemnem pridobivanju in pri pridobivanju ogljikovodikov strokovne službe na področju varnosti in zdravja svoje naloge izvajajo v skladu s predpisi in svoje delo nadgrajujejo z uveljavljanjem preglednih pristopov kontrole in svetovanja.

2.4. PREVLADUJOČA TVEGANJA

2.4.1. Gradbeništvo in delo na višini

Gospodarska kriza je močno prizadela slovensko gradbeništvo, saj so v zadnjih letih propadla vsa velika gradbena podjetja v državi. Na inšpektoratu ugotavljamo, da se je s propadom velikih gradbenih podjetij varnost na slovenskih gradbiščih rahlo poslabšala. Ta podjetja so imela svoje službe za varnost in zdravje pri delu, njihovi strokovni delavci pa so po potrebi tudi večkrat na teden izvajali preglede na gradbiščih. Srednje velika in majhna gradbena podjetja, ki so po propadu velikih podjetij prevzela gradbeni trg, imajo večinoma po enega strokovnega delavca, ki ima v podjetju še druge funkcije, tako da ne uspe izvajati rednih pregledov po gradbiščih. Še slabše je stanje v gradbenih podjetjih z zunanjimi strokovnimi delavci, ki jih praviloma ni na gradbiščih. V zadnjih dveh letih pa se je tudi občutno zmanjšalo število velikih gradbišč – gradbišč zahtevnih objektov.

V letu 2012 smo na inšpektoratu na področju gradbeništva izvedli devetmesečni Usmerjeni nadzor gradbišč, v okviru katerega smo pregledali 488 gradbišč (leta 2011: 614), izdali 1.056 ukrepov (leta 2011: 909) in ugotovili 2.094 kršitev (leta 2011: 1632). V letu 2013 bomo ponovno izvedli poostren in usmerjen nadzor s področja varnosti in zdravja pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih in sicer tako, da bomo nadzor iz klasičnih gradbišč razširili tudi na kratkotrajna nevarna dela na višini: krovstvo, tesarstvo, kleparstvo, fasaderstvo, montaža oken... Ta dela večinoma ne izpolnjujejo pogojev za prijavo gradbišča po Uredbi o zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih (Ur. l. RS, št. 83/05, v nadaljevanju Uredba), zato bomo njihovo prijavo na inšpektorat zahtevali po 40. členu Zakona o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD-1, Ur. l. RS, št. 43/11), ki določa, da mora delodajalec pred začetkom delovnega procesa, pri katerem obstajajo večje nevarnosti za nezgode in poklicne bolezni, o teh delih obvestiti inšpekcijo dela. Na gradbiščih bomo preverjali izvajanje ukrepov, ki so v skladu z minimalnimi zahtevami iz priloge IV Uredbe, uporabo in zagotavljanje uporabe osebne varovalne opreme. Prav tako pa bomo nadzirali izpolnjevanje obveznosti naročnikov, koordinatorjev za VZD in (glavnih) izvajalcev.

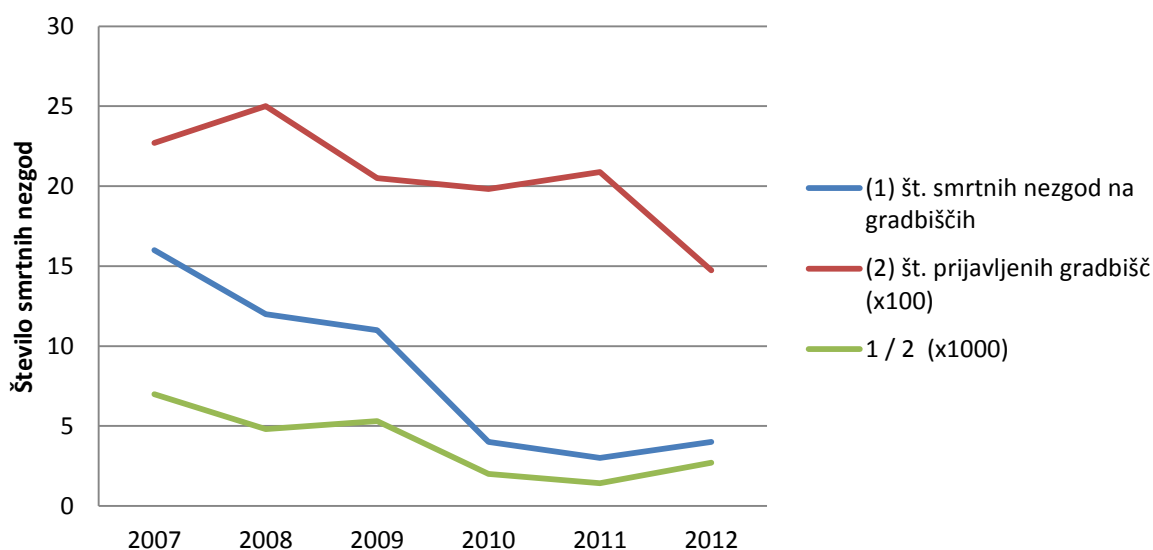
Dela na višini so najnevarnejša dela v gradbeništvu. Uredba zelo konkretno opredeljuje, kdaj in v katerih primerih je potrebno izvajati ukrepe varovanja delavcev pred padci z višine, prav tako pa določa tudi načine varovanja. Delu na višini se v praksi nikakor ni mogoče izogniti, delodajalec pa mora v ta namen določiti in izvajati ustrezne varnostne ukrepe in pri tem upoštevati temeljna načela varnosti in zdravja pri delu. Če delodajalec omenjenih predpisov pri delu na višini ne upošteva, tvega padce svojih delavcev z višine ali v globino, ki pa se mnogokrat končajo tragično – s smrtjo delavca. Posledice neizvajanja teh ukrepov pa se kažejo v številu nezgod pri delu, ki jih delodajalci prijavljajo na Inšpektorat RS za delo. Najpogostejši vzroki za padce z višine ali v globino so: nezavedanje

nevarnosti, neustrezno usposabljanje za varno delo, neustrezni zdravstveni pregledi za delo na višini, neizdajanje navodil za varno delo, neuporaba osebne varovalne opreme (varnostni pas).

V letu 2012 so bile na slovenskih gradbiščih štiri smrtne nezgode (leta 2011: 3). Eden delavec je umrl zaradi neposrednega udara električnega toka, na drugega je po zdrsu v jarek padel še kovinski opaž, tretji je padel z nezavarovanega balkona z višine 5,6 m, četrti pa se je zaradi udarca cevi za vgradnjo betona z glavo nasadil na armaturno palico. Omeniti je še potrebno, da je en delavec slovenskega delodajalca umrl, ker je nanj na gradbišču v Romuniji padla jeklena konstrukcija. V zadnjih letih je na slovenskih gradbiščih občutno upadel delež nezgod s smrtnim izidom zaradi padca v globino ali z višine, in sicer je bil ta delež leta 2007 62,5 %, leta 2008 50 %, leta 2009 36,4 %, leta 2010 25 %, leta 2011 0 % in leta 2012 25 %. Razlog za zmanjševanje deleža smrtnih nezgod zaradi padcev je očitno v večji ozaveščenosti delodajalcev v zvezi z zavarovanjem izpostavljenih delovnih mest proti padcem v globino, v vestnejšem delu koordinatorjev za varnost in zdravje pri delu in v devetmesečnih aktivnostih inšpektorata v obliki usmerjenega nadzora gradbišč. Poleg nezgod s smrtnim izidom se je na gradbiščih zgodilo tudi 41 težjih nezgod, kar je več kot lansko leto, ko jih je bilo 37. Treba pa je poudariti, da delodajalci prijavljajo teže nezgode po svoji oceni, ki pa je mnogokrat napačna.

Po podatkih evropskega statističnega urada Eurostat se je v Sloveniji obseg gradbenih del na letni ravni znižal za 15,5 %, kar uvršča Slovenijo po padcu obsega gradbenih del na drugo mesto v državah z evrom (Portugalska - 19,1 %). Po podatkih Urada RS za makroekonomske analize in razvoj (UMAR) se je meseca oktobra 2012 gradbena aktivnost znižala za 21,1 %, kar je največ v zadnjih dvanajstih letih. Vrednost opravljenih gradbenih del pa se je v zadnjem letu znižala za okoli tretjino. Tudi število zaposlenih v gradbeništvu se je zmanjšalo in je bilo meseca novembra 2012 za 10 % nižje kot leto pred tem. V skladu z zahtevami Uredbe o zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih so naročniki Inšpektoratu RS za delo v letu 2012 prijavili začetek gradenj na 1.473 gradbiščih, kar je 30 % manj kot leto prej (2.089). Porast prijav gradbišč lahko pripišemo občinskim investicijam v nizke gradnje (kanalizacija, vodovod, občinske ceste ...).

Graf 15: Število smrtnih nezgod na prijavljeno gradbišče

Graf 13 prikazuje gibanje števila smrtnih nezgod na slovenskih gradbiščih, kar ponazarja količnik »št. smrtnih nezgod na prijavljeno gradbišče – 1/2«.

Za varnost delavcev je na mnogih gradbiščih še vedno slabo poskrbljeno, čeprav vse več delodajalcev že plačuje stroške, nastale v zvezi z zdravljenjem njihovih delavcev zaradi poškodb pri delu in globe, ki jih izreče inšpektorji ob ugotovljenih prekrških. Varnost in zdravje pri delu je za mnoge delodajalce še vedno nepotreben strošek in izguba časa, sploh v času gospodarske krize. Bolje in varneje imajo urejena gradbišča večinoma večji delodajalci in tisti mali delodajalci, ki so bili obravnavani v sodnih postopkih ob težkih in smrtnih nezgodah.

Slika 3: Gradbišče zahtevnega objekta

Uredba o zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih zelo konkretno opredeljuje, kdaj in v katerih primerih je potrebno izvajati ukrepe varovanja delavcev pred padci z višine, prav tako pa določa tudi načine varovanja. Delu na višini se v praksi nikakor ni mogoče izogniti, delodajalec pa mora v ta namen določiti in izvajati ustrezne varnostne ukrepe in pri tem upoštevati temeljna načela varnosti in zdravja pri delu. Če delodajalec omenjenih predpisov pri delu na višini ne upošteva, tvega padce svojih delavcev z višine ali v globino, ki pa se mnogokrat končajo tragično – s smrtjo delavca. Posledice neizvajanja teh ukrepov pa se kažejo v številu nezgod pri delu, ki jih delodajalci prijavljajo na Inšpektorat RS za delo. Najpogostejši vzroki za padce z višine ali v globino so: nezavedanje nevarnosti, neustrezno usposabljanje za varno delo, neustrezni zdravstveni pregledi za delo na višini, neizdajanje navodil za varno delo, neuporaba osebne varovalne opreme (varnostni pas).

V letu 2012 je bilo na Inšpektorat RS za delo od vseh prijavljenih nezgod 3,6 % takšnih, ki so imele za vzrok padec z višine. Od teh nezgod je bilo 87 % takšnih, z nastalo lažjo telesno poškodbo, 12 % s težjo telesno poškodbo, ostale pa so imele za posledico smrt delavca. V letu 2012 so bile pri slovenskih delodajalcih tri smrtne nezgode zaradi padca z višine (ena v Sloveniji in dve v tujini), kar predstavlja 14 % nezgod s smrtnim izidom. Če primerjamo število nezgod pri delu zaradi padca z višine, pri katerih je zaradi srečnih okoliščin prišlo le do lažjih telesnih poškodb, ugotovimo, da število teh poškodb ne predstavlja izstopajočega deleža (3 %) v primerjavi z ostalimi vzroki za nastanek lažjih telesnih poškodb. Padec z višine pa je med najpogostejšimi vzroki za težje poškodbe, saj predstavlja vzrok za 10 % težjih nezgod.

V letu 2012 je bila na slovenskih gradbiščih zaradi padca z višine le ena delovna nezgoda s smrtnim izidom, kar predstavlja četrtno vseh nezgod s smrtnim izidom na gradbiščih. Na Inšpektoratu RS za delo izvajamo že od leta 2009 devetmesečne usmerjene nadzore gradbišč s področja varnosti in zdravja pri delu. Zaradi večje prisotnosti inšpektorjev za delo na gradbiščih se je od leta 2009 do 2011 raven varnosti in zdravja na slovenskih gradbiščih vidno izboljševala, v zadnjem letu pa opažamo rahlo poslabšanje, predvsem zaradi propada velikih gradbenih podjetij, katera so največ vlagala v varnost in zdravje pri delu v panogi. V gradbeni dejavnosti pa še vedno obstajajo izvajalci, ki ne upoštevajo nobenih minimalnih zahtev iz priloge IV Uredbe o zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih (Ur. l. RS, št. 83/05, v nadaljevanju Uredba) oz. zanj še niso slišali. Takšni izvajalci so: krovci, tesarji, kleparji, fasaderji in monterji oken. V letu 2013 bomo ponovno izvedli poostren in usmerjen nadzor s področja varnosti in zdravja pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih in sicer tako, da bomo nadzor iz klasičnih gradbišč razširili tudi na kratkotrajna nevarna dela na višini: krovstvo, tesarstvo, kleparstvo, fasaderstvo, montaža oken...

2.4.2. Nevarne kemične snovi

Na področju nevarnih kemičnih snovi se nadaljuje obdobje spreminjanja EU **Uredbe REACH** (Uredba (ES) št. 1907/2006 Evropskega Parlamenta in Sveta o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij, Ur. list EU št. 396, z dne 30.12.2006) kakor tudi EU **Uredbe CLP** (Uredba (ES) št. 1272/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o razvrščanju, označevanju in

pakiranju snovi ter zmesi, o spremembi in razveljavitvi direktiv 67/548/EGS in 1999/45/ES ter spremembi Uredbe (ES) št. 1907/2006, Ur. list EU št. 353, z dne 31. 12. 2008).

Uredba REACH je bila od začetka njene uveljavitve (začela je veljati 1.6.2007) do konca leta 2012, **dvajsetkrat spremenjena in petkrat popravljena**. V letu 2012 je bila sedemkrat spremenjena, od tega se 6 sprememb nanaša na spremembe priloge XVII (CMR snovi, dimetil fumarat, kadmij, svinec, živo srebro, fenil živosrebrne spojine) in ena sprememba na prilogo XIV.

Tudi **Uredba CLP** je v letu 2012 doživela svojo **tretjo spremembo** (Uredba komisije(EU) št. 618/2012). Ta prinaša spremembo priloge VI, z namenom, da se uskladi razvrščanje in označevanje nekaterih snovi. Sprememba 3 se začne uporabljati 1.12.2013, vendar se lahko uporablja tudi prej.

Poleg tega je pomemben tudi datum **1.12.2012**, saj je s tem datumom, **za snovi, stopila v veljavo 2 sprememba Uredbe CLP (Uredba Komisije (EU) št. 286/2011)**. Sprememba 2 med drugim vsebuje določbe za dodelitev stavkov o nevarnosti in določbe za označevanje majhnih embalaž, nove podkategorije za preobčutljivost dihal in kože, pregled meril za razvrščanje za dolgotrajne nevarnosti (kronična strupenost) za vodno okolje ter nov razred nevarnosti za snovi in zmesi, nevarne za ozonski plašč. Ta sprememba prinaša tudi dodatne določbe glede označevanja in zaščite oseb, preobčutljivih na določeno kemikalijo, ki lahko izzove odziv že pri zelo nizki koncentraciji. Ime takšne kemikalije se doda na etiketo, čeprav je v zmesi prisotna v zelo nizki koncentraciji. **Za zmesi** je uveljavitev 2. spremembe dne **1. junija 2015**.

Izjeme:

- snovi, ki so bile razvrščene, označene in pakirane po novem (v skladu s uredbo CLP) ter dane v promet pred 1. decembrom 2012, do 1. decembra 2014 ni treba ponovno označiti in pakirati v skladu z 2. spremembo.
- zmesi, ki so bile razvrščene, označene in pakirane po starem (v skladu z Direktivo 1999/45) ter dane v promet po novem (v skladu s uredbo CLP) pred 1. junijem 2015, do 1. junija 2017 ni potrebno ponovno označiti in pakirati v skladu z 2. spremembo.

Uredba CLP, ki je začela veljati 20.1.2009, je torej **po 1.12.2010 za snovi** prinesla novosti:

- v zvezi z razvrščanjem, saj se snovi razvrščajo tako v skladu z Direktivo 67/548/EGS kot tudi v skladu z Uredbo (ES) št. 1272/2008 – uredba CLP;
- v zvezi z označevanjem in pakiranjem, saj se snovi označujejo samo v skladu z Uredbo(ES) št. 1272/2008 - uredba CLP;
- kakor tudi spremembe, ki se nanašajo na varnostne liste, saj mora biti v varnostnem listu razvrstitev navedena po obeh klasifikacijskih sistemih.

S **1.12.2012** je tudi konec prehodnega obdobja, za snovi, ki so bile razvrščene, označene in pakirane po Direktivi 67/548/EGS in dane v promet pred 1.12.2010, saj jih do 1.12.2012 ni bilo potrebno ponovno označiti in pakirati po Uredbi CLP.

Glede na to, da se po 1.12.2010 **snovi** označujejo in pakirajo samo v skladu z **Uredbo CLP**, so delodajalci v letu 2012 posvečali veliko pozornosti :

- usklajevanju programov za usposabljanje delavcev glede novosti, ki jih prinaša **Uredba CLP**,
- zagotavljanju dodatnega poučevanja delavcev,
- dopolnjevanju navodil za varno delo,
- dopolnjevanju oz. usklajevanju izjav o varnosti z oceno tveganja.

Prav tako morajo delodajalci dopolniti oz. uskladiti varnostne liste glede na določbe **Uredbe komisije (EU) št. 453/2010**, ki je **7 sprememba** Uredbe REACH.

Z iztekom leta 2012 je tudi konec prehodnega obdobja, v katerem se je dopuščalo, da je vsebina varnostnih listov skladna s prilogo II Uredbe REACH in sicer :

Če so bile **snovi** dane v promet **pred 1.12.2010** je bila **do 1.12.2012** mogoča uporaba varnostnih listov izdelanih v skladu s **prilogo II Uredbe REACH** (2. člen šesta točka Uredbe komisije (EU) št. 453/2010).

Varnostni listi za **zmesi**, ki so bili predloženi kateremu koli prejemniku vsaj enkrat **pred 1.12.2010**, se še naprej uporabljajo **do 30.11.2012** (2. člen sedma točka Uredbe komisije (EU) št. 453/2010). To

pomeni, da je bila **do 30.11.2012** mogoča za zmesi uporaba varnostnih listov izdelanih v skladu s **prilogo II Uredbe REACH**.

Za varnostne liste za snovi oz. zmesi od 1.12.2012 dalje velja:

1. Če so snovi dane v promet v obdobju **od 1.12.2010 do 1.6.2015** mora dobavitelj snovi dostavi prejemniku varnostni list za te snovi izdelan v skladu s **prilogo I Uredbe komisije (EU) št. 453/2010** (1. člen prva točka Uredbe komisije (EU) št. 453/2010). **Po 1.6.2015** morajo biti izdelani varnostni listi za snovi izdelani v skladu s **prilogo II Uredbe komisije (EU) št. 453/2010**
2. Za zmesi, ki so dane v promet pred 1.6.2015 se do 1.6.2017 zagotavljajo varnostni listi v skladu s **prilogo I Uredbe komisije (EU) št. 453/2010**. Po **1.6.2017** morajo biti varnostni listi za zmesi izdelani v skladu s **prilogo II Uredbe komisije (EU) št. 453/2010** (1. člen druga točka Uredbe komisije (EU) št. 453/2010).

Izjeme:

Do 1.6.2015 lahko dobavitelji zmesi, ki zmesi razvrščajo, označujejo in pakirajo v skladu s Uredbo 1272/2008, zagotovijo varnostni list v skladu s **prilogo II Uredbe komisije (EU) št. 453/2010**.

Varnostni listi za snovi ali zmesi dane v promet po 1.6.2015 morajo biti izdelani:

Skladno z **Uredbo 1272/2008/ES** je 1.6.2015 datum, s katerim je potrebno v celoti novo označevanje, razvrščanje in pakiranje zmesi. Torej je po 1.6.2015 končano prehodno obdobje, v katerem je potrebno uporabnika seznanjati tako po starih kot po novih razvrstitvah. Po tem datumu je potrebno varnostne liste izdelati v skladu s **prilogo II Uredbe komisije (EU) št. 453/2010** (1. člen druga točka Uredbe komisije (EU) št. 453/2010). Zmesi, ki so bile dane v promet po 1.6.2015 je potrebno razvrščati, označevati in pakirati po **Uredbi 1272/2008/ES – uredba CLP** iz česar sledi, da je tudi za zmesi potrebno pridobiti ažurirane varnostne liste skladne s **prilogo II Uredbe komisije (EU) št. 453/2010** (1. člen druga točka Uredbe komisije (EU) št. 453/2010).

Uredba REACH je prinesla novost in sicer prilogo k varnostnemu listu t.i. Poročilo o kemijski varnosti z ali brez ocene izpostavljenosti s scenarijem izpostavljenosti in opredelitvijo tveganja.

Uredba REACH (14. člen), med drugim določa, da v primerih snovi, ki jih je potrebno registrirati in je proizvodnja ali uvoz v količini več kot **10 t/leto** na registracijskega zavezanca, potrebno **izdelati oceno kemijske varnosti snovi in pripraviti poročilo o kemijski varnosti**, skladno s **prilogi I Uredbe REACH**, ki mora zajemati oceno nevarnosti za zdravje, oceno nevarnosti glede fizikalno kemijskih lastnosti, oceno nevarnosti za okolje in oceno snovi glede obstojnosti, bioakumulativnosti, strupenosti, zelo obstojnosti in zelo bioakumulativnosti. Če je bilo pri oceni kemijske varnosti snovi ugotovljeno, da je snov razvrščene kot nevarna, obstojna, bioakumulativna, strupena, zelo obstojna in zelo bioakumulativna se mora izdelati tudi ocena izpostavljenosti s scenarijem izpostavljenosti in opredelitvijo tveganja (4. točka 14. člena Uredbe REACH)

Uredba REACH (7. točka 31. člena) določa, da vsak udeleženec dobavne verige, ki mora pripraviti poročilo o kemijski varnosti doda ustrezni predvideni scenarij izpostavljenosti (vključno s kategorijo uporabe in izpostavljenosti, kjer je to potrebno) **kot prilogo k varnostnemu listu, ki zajema opredeljene uporabe**.

Uredba CLP v primerjavi z Direktivo 67/548/EGS uvaja znatno spremenjeno terminologijo. **Priloga I – poročilo o kemijski varnosti**, k Uredbi REACH, z Uredbo CLP ni bila spremenjena, zato jo je bilo potrebno posodobiti, da bodo te spremembe upošteevane in da se zagotovi popolna skladnost, kar je bilo storjeno z uveljavitvijo Uredbe komisije(EU) št. 252/2011 z dne 15.3.2011 (10 sprememba Uredbe REACH), ki se je začela uporabljati od 5. maja 2011. Za registracije, predložene pred 5. majem 2011, **se je poročilo o kemijski varnosti moralo posodobiti** v skladu s to uredbo najpozneje do **30. novembra 2012**.

Nedvomno velja, da sta Uredba REACH s spremembami in dopolnitvami in Uredba CLP s spremembami zelo pomembni za vse delodajalce, ki imajo na delovnih mestih nevarne kemične snovi, zato morajo delodajalci slediti njunim spremembam in se prilagajati. Vsekakor pa delodajalci tudi ne smejo pozabiti na postavljene varnostne zahteve iz varnostnih listov in poročil o kemijski varnosti. Ta dva dokumenta morata biti ustrezno izdelana in sta osnova za ustrezno ocenjevanje tveganj na

delovnih mestih, kjer so delavci izpostavljeni nevarnim kemičnim snovem. Navedeno se v praksi nemalokrat pozablja in zanemarlja.

Slika št. 3 prikazuje neustrezno ureditev delovnega mesta, pri polnjenju kisline. Samo dosledno upoštevanje predvidenih in predpisanih varnostnih ukrepov zagotavlja, da bo delo z nevarnimi snovmi varno in ne bo ogrožalo zdravja delavcev, njihovega počutja in da pri nekaterih nevarnih snoveh ne bo ogrožalo tudi zdravja njihovih potomcev.

Slika 4: Ustrezno uredite delovna mesta in preprečite nezgodo !

Tabela 3: Kemične opekline glede na poškodovani del telesa za obdobje 2004-2012 v Sloveniji

Zap. št.	Poškodovani deli telesa	Število	%
1	oko	231	51
2	obraz	34	7.5
3	noga	32	7.0
4	komolec, podlaket	20	4.4
5	stopalo	16	3.5
6	vključeno je več delov telesa	12	2.7
7	hrbtišče, roka, dlan	11	2.4
8	več delov glave	9	2.0
9	prsni koš, vključno z notranjimi organi	7	1.5
10	več delov – spodnje okončine	6	1.3
11	Ostali deli poškodovani deli telesa	77	17
SKUPAJ		455	100%

Iz tabele št. 2 je razvidno, da je pri več kot 50% kemičnih opeklin poškodovani del telesa oko.

Vsak posamezni delavec se mora zavedati odgovornosti zaradi neželenih posledic svojega ravnanja, če zaradi svoje malomarnosti ne upošteva vseh potrebnih varnostnih zahtev in ukrepov. Nemalo je primerov, ko zaradi neuporabe predpisane osebne varovalne opreme za zaščito dihal pride do zastrupitve enega ali celo več delavcev. Zaradi neustrezne uporabe ali neuporabe osebne varovalne

opreme za zaščito telesa pogosto pride do opeklin. Kršitve, ki se običajno ugotavljajo pri manjših delodajalcih, ki ravnajo z lahko hlapnimi snovmi, se nanašajo na delovni proces, kjer obstaja potencialna nevarnost eksplozije. Takšni delovni procesi se pogosto odvijajo v prostorih, kjer ni zagotovljenega niti prostorskega prezračevanja niti lokalnega odsesovanja. Delodajalci se premalo zavedajo tveganja pri delu z nevarnimi snovmi, saj pogosto izvedejo samo meritve koncentracij škodljivih snovi na delovnih mestih, ne izvedejo pa ustreznih ukrepov za znižanje teh koncentracij, če se pri meritvah ugotovi prekoračitev mejnih vrednosti. Teh ukrepov pogosto ne izvedejo, četudi je vzrok prekoračenih mejnih vrednosti samo neustrezno čiščenje prezračevalnih sistemov. Naslednji vzrok, da so na delovnih mestih presežene mejne vrednosti je v tem, da predvsem manjši delodajalci ne predvidijo ustreznih prezračevanj, saj računajo na minimalne emisije pri minimalni proizvodnji, ko pa se jim sčasoma proizvodnja poveča, pa ne razmišljajo, da bi tudi prezračevalni sistem moral slediti trendu naraščanja proizvodnje.

Prav tako se ob nadzorih ugotavlja, da predvsem manjši delodajalci ne upoštevajo prednosti izvedbe splošnih ukrepov pred individualnimi, saj v veliko primerih zaradi nepoznavanja stroke in stremenju po čim večjemu dobičku ne razmišljajo o spremembi tehnologije, ki bi prispevala k bolj varnim delovnim razmeram. Delodajalci pogosto zaradi »lažje« notranje organizacije dopuščajo, da so v delovnem procesu izpostavljeni nevarnim snovem, tudi povišanim mejnim vrednostim, delavci, ki niso neposredno povezani z delovnimi mesti, kjer se ravna z nevarnimi snovmi.

Ugotavljamo tudi, da delodajalci, ki jim delovni proces, ki vključuje uporabo nevarnih kemičnih snovi, ne predstavlja izvajanja glavne dejavnosti, pogosto kemijskih škodljivosti ne ocenjujejo ustrezno in tudi ne razumejo pomena varnostnega lista. Ravno tako pa smo v več primerih zaznali, da meritve škodljivosti na delovnem mestu niso odraz razmer, ki bi se na podlagi ocene tveganj oz. analize količin in vrst kemičnih snovi, ki jih zaposleni uporabljajo na delovnem mestu, logično pričakovale. To kaže na dejstvo, da so se dejanske razmere na delovnem mestu ali glede količin ali glede vrst kemičnih snovi ali tudi obojega spremenile, delodajalec pa temu s preiskavami ni ustrezno sledil.

2.5. OSTALI POMEMBNI DEJAVNIKI TVEGANJA

2.5.1. Psihosocialni dejavniki

Pomembne spremembe, ki so se zgodile v svetu zaposlovanja v zadnjih desetletjih, so vodile do nastajajočih tveganj na področju varnosti in zdravja. Poleg fizičnih, bioloških in kemičnih tveganj so te spremembe vodile tudi do pojavnosti psihosocialnih tveganj. Z delom povezana psihosocialna tveganja so bila opredeljena kot eden izmed najpoglavitejših sodobnih izzivov za varnost in zdravje, kajti na delovnem mestu so povezane s težavami, kot so stres v zvezi z delom ter nadlegovanje in ustrahovanje na delovnem mestu.

V skladu z zakonodajo je delodajalec odgovoren za vse vidike zdravja in varnosti pri delu, vključno s psihosocialnimi zadevami oz. dejavniki tveganja. Spremembe v načinu dela so povzročile povečane psihosocialne težave na skoraj vseh delovnih mestih. Nizka medsebojna komunikacija na ravni delavec-delodajalec, časovna obremenitev, monotono delo, raznolika pričakovanja glede delovne uspešnosti so samo nekateri primeri psihosocialnih tveganj, ki jih ugotavljajo inšpektorji in imajo posledice tako za delodajalca kot tudi za delavca. Posledice za delodajalca so lahko motnje v proizvodnji, težave pri sodelovanju, povečana fluktuacija zaposlenih in povečana incidenca nezgod pri delu. Za delavca so lahko posledice psihološke težave, stres, pojav določenih psihosomatskih bolezni itd..

Direktiva 89/391/ EGS o uvedbi ukrepov za spodbujanje izboljšav za varnost in zdravje delavcev pri delu daje minimalno skupno pravno osnovo glede varnosti in zdravja delavcev. Člen 5 okvirne direktive navaja, da »je delodajalec dolžan v vseh pogledih zagotoviti varnost in zdravje delavcev v zvezi z delom. Skladno s 6. členom okvirne direktive mora delodajalec opraviti »ovrednotenje tveganj, ki se jim ni mogoče izogniti«. Rezultati SLIC kampanje – Psihosocialni dejavniki 2012 kažejo, da je k tej problematiki potrebno pristopiti na dveh nivojih: tako na nivoju podjetja, kot tudi na nivoju posameznika. Na nivoju podjetja so to različni posegi v organizacijo dela, predvsem pa izražena naravnost vodstva na vseh ravneh v prepoznavanje te problematike in v aktivno sodelovanje pri reševanju le-te. Vendar je pogoj za kakovostno intervencijo izvedba vprašalnika o zadovoljstvu delavcev na delovnem mestu. In prav na tem področju Inšpektorat ni zadovoljen z slovenskimi rezultati

kampanje. Večina delodajalcev je opredelila ukrepe na področju preprečevanja psihosocialnih dejavnikov brez izvedene ankete. Zato inšpektorat ponovno poudarja, da je izvedba ankete osnovni predpogoj za analizo stanja in predlaganje ustreznih ukrepov na področju preprečevanja psihosocialnih dejavnikov na delovnem mestu. Rezultati anket delodajalcev, ki so naredili analizo stanja zadovoljstva delavcev kažejo, da so v našem slovenskem delovnem prostoru v ospredju naslednji psihosocialni dejavniki tveganja:

- Pomanjkljiva opredelitev organizacijskih ciljev;
- Slaba komunikacija oz. slab odnos z nadrejenimi;
- Negotovost delovnega mesta;
- Majhna udeležba pri postopkih odločanja;
- Pomanjkanje podpore pri reševanju problemov in profesionalnem razvoju in
- Visoka delovna obremenitev.

Evropska anketa v podjetjih o novih nastajajočih tveganjih (Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu 2010 - ESENER) kaže, da so psihosocialni dejavniki in nezgode pri delu glavna skrb vodilnih delavcev. Anketa je pokazala, da so psihosocialnim dejavnikom izpostavljeni vsi delavci, bolj intenzivno v sektorju zdravstvenega varstva, sociale in izobraževanja.

Zakon o varnosti in zdravju pri delu določa, da mora delodajalec sprejeti ukrepe za preprečevanje, odpravljanje in obvladovanje primerov nasilja, trpinčenja, nadlegovanja in drugih oblik psihosocialnih tveganj na delovnih mestih, ki bi lahko ogrozili zdravje delavcev. V preteklem letu so inšpektorji nadzorovali tudi to področje in ugotovili skupaj 355 nepravilnosti, ko delodajalci predhodno omenjenih ukrepov niso sprejeli.

2.5.2. Nasilje tretjih oseb

Nasilje na delovnem mestu je naša realnost. Zajema žalitve, grožnje, fizično ali psihološko nasilje. Izvajajo ga ljudje znotraj organizacije ali zunaj nje. Nasilna dejanja je mogoče predvideti v smislu, da je mogoče predvideti okoliščine, v katerih lahko nastanejo. Vendar je za to potrebna visoka raven komunikacije na ravni delavec - delodajalec. Dejavniki tveganja so delo z ljudmi in ravnanje z denarjem. Posledice nasilnih dogodkov so tudi smrtne poškodbe, posttravmatske motnje, odsotnost z dela zaradi zdravstvenih težav in slabo opravljanje dela. Delodajalci morajo ukrepati, preden se zgodi fizični napad predvsem v smislu izvajanja kakovostnega usposabljanja zaposlenih, ki morajo ustrezati posebnim okoliščinam organizacije in temeljiti na kakovostnih ocenah tveganja. Pristopi, ki temeljijo predvsem na preprečevanju nasilja, so trajnostno naravnani. Novi ZVZD-1 določene delodajalce zavezuje, da nasilje opredelijo, kot pomemben psihosocialni delavnik in da skozi promocijo zdravja na delovnem mestu intervenirajo. Dodatni ukrepi so lahko zagotavljanje ustreznih sistemov videonadzora, preprečevanje dela v osami, ter seznanjanje zaposlenih z algoritmi obnašanja v smislu pravočasnega prepoznavanja opozorilnih znakov ter ustreznega obnašanja zaposlenih v situacijah, ko je do nasilja že prišlo. Zelo pomembno je tudi, da v organizaciji obstajajo postopki, skladno s katerimi je treba ravnati, če se zgodi nasilni dogodek in s katerimi se žrtvi zagotovi psihološka podpora. V komunikaciji strank z inšpektorji inšpektorata je pogosto poudarjena potreba po izbiri najbolj zaželenih odgovorov in podatkov, na drugi strani pa je prisotna močna težnja po zanikanju sleherne lastne odgovornosti. Pogosto je prisotno nestrinjanje predlagatelja vloge z odgovorom oz. ukrepanjem inšpektorja. Zato je možnosti za potencialni konflikt dovolj. Glede varnosti inšpektorjev inšpektorat že vrsto let opozarja na neustreznost varovanja objektov in neoviran vstop obiskovalcev v objekte, kjer imajo pisarne inšpektorji. To pomeni, da uslužbencem inšpektorata ne moremo zagotoviti ustreznega varovanja pred vse bolj pogostim fizičnim ogrožanjem s strani strank, zoper katere je ukrepal inšpektor. V letu 2012 so inšpektorji v zvezi z nasiljem na delovnem mestu ugotovili skupaj 259 kršitev. Od teh se jih 130 nanaša na neustrezno urejena delovna mesta in opremo, ki tveganja za nasilje zmanjšujejo, ostalih 129 pa je bilo ugotovljenih glede načrtovanja postopkov za primere nasilja in seznanjanja delavcev z njimi.

2.5.3. Alkohol, droge in druge nevarne substance na delovnih mestih

Znanstveno je dokazano, da lahko škodljiv vpliv alkohola v zvezi z delom negativno vpliva na kognitivne sposobnosti delavca in tako pripelje do popuščanja psihofizičnih sposobnosti delavca. Navedeno pa predstavlja potencialno tveganje za nastanek poškodb in zdravstvenih okvar na delovnem mestu. Zato Inšpektorat RS za delo določeno pozornost pri inšpekcijskih nadzorih namenja tudi tej problematiki. Tudi zakonodaja s tega področja je v preteklosti dodeljevala določene pristojnosti

inšpektoratu in sicer za nadzor prodaje oz. ponudbe alkoholnih pijač na delovnem mestu v delovnem času. Zaradi potencialnega tveganja nastanka poškodb in zdravstvenih okvar pri opravljanju delovnih opravil ob vplivu alkohola, drog, zdravil z vplivom na psihofizično sposobnost delavca in drugih prepovedanih substanc pa se je pristojnost inšpektorata glede nadzora alkohola in navedenih prepovedanih substanc na delovnem mestu prenesla tudi v določila novega Zakona o varnosti in zdravju pri delu. V tem zakonu je tako tudi zapisana prepoved opravljanja delovnih opravil delavca pod vplivom alkohola, drog, prepovedanih substanc in tistih zdravil, ki vplivajo na psihofizično sposobnost delavca. Prav tako je določeno, da delodajalec ugotavlja stanje alkoholiziranosti po postopku in na način, določenim z internim aktom delodajalca. Delodajalec pa je dolžan odstraniti z dela, delovnega mesta in iz delovnega procesa delavca, ki je delal ali je bil na delovnem mestu pod vplivom alkohola in prepovedanih substanc. V primeru kršitev lahko inšpektor izreče globo pravni in odgovorni osebi, v kolikor pa inšpektor ugotovi, da delavec dela ali je na delovnem mestu pod vplivom alkohola in prepovedanih substanc, pa lahko kaznuje tudi delavca.

Delodajalci se pogosto obračajo na inšpektorat z vprašanji ali delodajalec lahko pridobi podatke o psihofizičnem stanju delavca – morebitni alkoholiziranosti oz. suma na prisotnost drog, zdravil, in drugih psihoaktivnih substanc. Menimo, da ima delodajalec v primeru suma, da je delavec pod vplivom alkohola, pravico in hkrati tudi dolžnost preverjati stanje alkoholiziranosti delavca pri izvrševanju njegovih delovnih obveznosti, saj delavec pod vplivom nedovoljenih poživil ni psihofizično sposoben varno opravljati svojega dela. Delodajalec mora imeti v ta namen pripravljene postopke in delavci morajo biti z vsebino postopkov tudi seznanjeni. Če delavec alkotest odkloni, pa delodajalcu še vedno ostanejo drugi načini, s katerimi lahko dokazuje, da je bil delavec pod vplivom alkohola, npr. s pričami, kar je kot stališče zavzelo tudi Višje delovno in socialno sodišče v Ljubljani.

Inšpektorji so v letu 2012 v zvezi s kršitvami glede prisotnosti alkohola ter drugih substanc na delovnem mestu in delovnem procesu ugotovili skupaj 432 kršitev, in sicer je bilo največ omenjenih kršitev povezanih z neizdelanim ali pomanjkljivo izdelanim internim aktom, v katerem je delodajalec dolžan določiti postopke in načine ugotavljanja stanja alkoholiziranosti delavcev na delovnem mestu. To je bilo ugotovljeno v 268 primerih. Prav tako so v 73 primerih ugotovili izvajanje del pod vplivom alkohola. Inšpektorji so zaradi navedenega izdali 268 ureditvenih odločb, izrekli 8 opozoril po Zakonu o prekrških, 17 opozoril po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru ter izdali 2 plačilna naloga.

V letu 2012 je inšpektorat sodeloval tudi pri izvajanju preventivne koordinirane akcije nadzora nad izvajanjem Zakona o omejevanju porabe alkohola - "0,0 ŠOFER – trezna odločitev - 2012", skladno z navodili in usmeritvami Ministrstva za zdravje, ki je omenjeno akcijo tudi pripravilo in koordiniralo. Ta akcija je bila vključena v Obdobni načrt za zagotavljanje varnosti cestnega prometa v letu 2012 in jo je potrdila tudi Vlada RS. Namen akcije je bil zmanjšati delež alkoholiziranih udeležencev prometnih nesreč na slovenskih cestah in zmanjšati število prometnih nesreč, pri katerih je kot sekundarni dejavnik prisoten alkohol. V ta namen so se tudi nadzorovala vsa določila Zakona o omejevanju porabe alkohola in to s strani vseh inšpekcij, ki so za to pristojne. Inšpektorat je dejansko prisoten za nadzor tega zakona na delovnem mestu glede 12. člena, ki določa, da je na delovnem mestu med delovnim časom prepovedano ponujati oz. prodajati alkoholne pijače in odgovornost za kršitev tega določila se nalaga delodajalcu in njegovi odgovorni osebi. Prav tako inšpektorat nadzira 51. člen ZVZD-1 glede prepovedi dela delavca pod vplivom alkohola, drog, zdravil z vplivom na psihofizične sposobnosti in drugih prepovedanih substanc.

Akcija se je tekom leta izvajala v treh terminih v časovnem obdobju tedna dni. Prvi del nadzora prodaje je potekal v mesecu maju predvsem na gradbiščih, istočasno z akcijo usmerjenega nadzora nad izvajanjem predpisov o varnosti in zdravju pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih. Ostali deli nadzora pa so potekali pri vseh pravnih subjektih, ne glede na vrsto dejavnosti. Inšpektorji so tekom celotne akcije opravili 238 inšpekcijskih pregledov in v času inšpekcijskih pregledov niso zaznali ponudbe oz. prodaje alkoholnih pijač na delovnem mestu, niti niso zaznali, da bi v času inšpekcijskih nadzorov opravljali zaposleni delovna opravila v vinjenem stanju. Zabeležene kršitve pa so se nanašale predvsem na neizdelane postopke v internih aktih in opisane načine ugotavljanja stopnje alkoholiziranosti zaposlenih na delovnih mestih. Pri tistih delodajalcih, kjer imajo organizirano prehrano s strani zunanjih subjektov, pa so inšpektorji ugotovili, da niso imeli s temi subjekti sklenjenega pisnega sporazuma po 39. členu ZVZD-1, ki bi vseboval tudi ukrepe za zagotavljanje varnosti v zvezi z prodajo in ponudbo alkoholnih pijač. Ob ogledu obratov prehrane pri delodajalcih so inšpektorji ugotavljali, da se prodaja le hrana, za pijačo pa so bili postavljeni avtomati z ponudbo brezalkoholnih pijač.

2.5.4. Promocija zdravja

Delovanje Inšpektorata RS za delo se navezuje na vse značilnosti dela, na pravni odnos med delodajalcem in delavcem ter na široko področje zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu. Eden od pomembnejših premikov v ciljih in vsebini dela je bil v zadnjem času povzročen s preusmeritvijo pozornosti delodajalcev na področje promocije zdravja na delovnem mestu. Promocija zdravja na delovnem mestu so skupna prizadevanja delodajalcev, delavcev in družbe za izboljšanje zdravja in dobrega počutja na delovnem mestu. Vendar je za njeno izvajanje odgovoren izključno delodajalec. Eden najpomembnejših vidikov uspešnega izvajanja promocije zdravja na delovnem mestu je stalna zavezanost vseh strani temu vprašanju. Promocija zdravja na delovnem mestu presega zakonske zahteve. Temelji na prostovoljnih ukrepih, ki jih izvajata obe strani. Programa promocije zdravja na delovnem mestu ni smiselno izvajati, če delodajalec hkrati ne ponuja varnega in zdravega delovnega okolja. Zato inšpektorat meni, da bo promocija zdravja uspešna le pod pogojem, da je vključena v vse organizacijske procese kot trajen element. Življenjski slog delavca je njegova zasebna stvar. V podjetju ga lahko spodbujajo k spremembi vedenja, nihče pa ga ne more k temu prisiliti, razen če ne škodujete drugim. Udeležba v kateri koli aktivnosti promocije zdravja pri delu je prostovoljna. In prav na tem področju poudarja inšpektorat pomembnost iskrene zavezanosti delodajalca, da zagotovi zdrave organizacijske in okoljske razmere. Ni nujno, da pobudo na področju promocije zdravja daje le delodajalec. Zaželeno je, da delavci predstavijo svoje zamisli delodajalcu in predstavnikom delavcev ter tako spodbujajo delodajalca, da izboljša (ali začne izvajati) aktivnosti promocije zdravja. Nikakor pa ne moremo mimo misli Schopenhauerja in sicer »Zdravje ni vse, vendar je brez zdravja vse drugo nič«. Novi Zakon o varnosti in zdravju pri delu je opredelil zahteve v zvezi s promocijo zdravja na delovnih mestih. Delodajalec jo je dolžan načrtovati in izvajati ter v ta namen zagotoviti potrebna sredstva in spremljati samo izvajanje. So pa v zvezi s tem inšpektorji v letu 2012 ugotovili 271 nepravilnosti.

2.6. ZAKLJUČEK

Še vedno, tako kot že vse od uveljavitve prejšnjega zakona o varnosti in zdravju pri delu, nismo zadovoljni z vsebinami izjav o varnosti in pripadajočimi ocenami tveganj. To se kaže kot problem pri malih delodajalcih, ki ne razumejo pravega smisla tega dokumenta in ga zato tudi ne uporabljajo ustrezno. Praviloma ga tudi kupijo od enega od ponudnikov, ki jim pogosto prodajo »velik kup papirja«, s katerim nima delodajalec kaj početi, ker je vsebina preobsežna, delodajalcu nerazumljiva, kljub obsežnosti nedoločna oz. presplošna, pogosto niti ni v skladu s potrebami delodajalca ipd.

Glede obveznosti delodajalca lahko izpostavimo še obveznost izvajanja zdravniških pregledov. Kot je bilo že omenjeno, je ta obveznost še vedno nedorečena, ker še vedno niso izdani pripadajoči podzakonski akti. Zdravniški pregledi se zato še vedno izvajajo po »starem«, še vedno pa gre v pre mnogih primerih predvsem za komercialni vidik teh pregledov, saj zdravniki niti ne poznajo dela oz. delovnih mest, ne poznajo vseh nevarnosti in škodljivosti, ki pretijo delavcem, ne poznajo predpisov s področja varnosti in zdravja pri delu itd.

Kot pomembnejšo aktivnost, ki še vedno ni izvedena, pa je vsekakor ta, da veljavni pravilniki še vedno niso dopolnjeni s še aktualnimi določbami iz pravilnikov, ki so v novem ZVZD-1 razveljavljeni oz. se več ne uporabljajo.

Predstavniki Inšpektorata RS za delo sodelujejo tudi v nekaterih strokovnih telesih, kot je npr. delovna skupina za pripravo novele pravilnika o varstvu pri delu pred nevarnostjo električnega toka in konzorcij, ki uvaja v RS delo pod napetostjo. Delo pod napetostjo je vsekakor aktivnost z zelo velikim tveganjem, če ob tem niso zagotovljene vse potrebne varnostne zahteve in ukrepi. Ob ustreznem in doslednem upoštevanju teh zahtev in ukrepov pa je delo pod napetostjo lahko tudi varnejše in zanesljivejše kot delo v breznapetostnem stanju. Pomemben pozitiven vidik takega načina dela na elektroenergetski napravah in postrojih je ta, da se tako delo lahko izvaja brez časovnega »pritiska«, saj dobava električne energije uporabnikom pri tem ni motena. Konzorcij je pričel s to aktivnostjo že v letu 2006 in je bilo od takrat do sedaj za delo pod napetostjo na NN nivoju usposobljenih že cca 85 monterjev in 80 koordinatorjev (za delo pod napetostjo). V konzorcij so vključeni vsi večji slovenski proizvajalci in distributerji električne energije ter tudi nekateri večji gospodarski subjekti, ki imajo ali potrebo po neprekinjeni zagotovitvi električne energije ali izvajajo dela pod napetostjo kot izvajalci ali

podizvajalci drugim zainteresiranim. V tem letu se je zaradi posebnih razmer pojavila potreba tudi po izvajanju del po napetostjo na srednje napetostnih nivojih (SN). To potrebo je povzročilo dejstvo, da je v tem letu zaradi obilnih padavin prišlo do obsežnejših poplav, ki so zajele tudi nekatere transformatorske postaje (TP). Ker je neprekinjeno delovanje nekaterih od teh nujno potrebno za nemoteno oskrbo določenih porabnikov z električno energijo, je bilo potrebno razmisliti o možnosti poplavnega čiščenja teh TP pod napetostjo. V ta namen je bilo potrebno pričeti s vsemi potrebnimi aktivnostmi, tudi s sodelovanjem predstavnikov našega inšpektorata, kot npr. pripravo potrebnih navodil in dokumentov za varno delo, opredelitvijo potrebne delovne in osebne varovalne opreme, pripravo programov in literature za usposobitev izvajalcev in organizatorjev teh del ter usposabljanja izvesti, opraviti praktično strokovno in varnostno usposobitev izvajalcev teh del idr.

3. INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU DELOVNIH RAZMERIJ

3.1. SPLOŠNO

Gospodarski krizi tudi v letu 2012 še ni bilo videti konca, temveč se je še bolj poglobila. Temu so se pridružile še različne »poslovne inovacije« nekaterih delodajalcev, katerih izpolnjevanje obveznosti do delavcev je odvisno predvsem od njihovih interesov, ki so predvsem ekonomske narave, pa čeprav s tem spodbujajo nivo zagotavljanja pravic delavcev. Zaradi navedenega dogajanja je bil Inšpektorat RS za delo tudi v tem poročevalskem obdobju med inšpektorati najbolj izpostavljen, in sicer tako z vidika obsega dela, saj smo bili dobesedno zasuti s prijavi, kot tudi z vidika neopravičenih očitkov o neučinkovitosti, kar še posebej velja za področje delovnih razmerij. Pri tem je treba poudariti, da je vloga Inšpektorata RS za delo določena tako z nacionalnimi, kot tudi z mednarodnimi predpisi, pri čemer pa pojavne oblike kršitev pogosto »presejajo« vlogo inšpektorata.

Še vedno beležimo precejšnje razlike glede spoštovanja posameznih institutov delovnopravne zakonodaje v zasebnem in javnem sektorju, ki se odražajo tudi v razlikovanju strukture ugotovljenih kršitev med obema sektorjema, kar je razvidno v nadaljevanju poročila.

Na področju delovnih razmerij smo tako opravili skupno **9.027 inšpekcijskih nadzorov**. Glede na vrsto inšpekcijskih nadzorov, ki jih opravlja Inšpektorat RS za delo, prednjačijo izredni inšpekcijski nadzori, ki so pretežno opravljeni po uradni dolžnosti na podlagi prijav in drugih informacij o kršitvah delovnopravne zakonodaje, ter se tako zajedajo v število opravljenih rednih in kontrolnih nadzorov. Med pobudniki se pogosto pojavljajo Prometni inšpektorat RS, Policija, Komisija za preprečevanje korupcije, sindikati, Inšpektorat RS za šolstvo in šport, Tržni inšpektorat, Zavod RS za zaposlovanje, Davčna uprava RS, Carinska uprava RS, Varuh človekovih pravic, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Ministrstvo za notranje zadeve itd. Največji delež prijav še vedno vlagajo delavci, pretežno po elektronski pošti, pri čemer se med prijavi pogosto znajdejo tudi anonimne prijave z nerazumljivo ali nepopolno vsebino, zaradi česar jih ni mogoče obravnavati. Vlagatelj pa zaradi njihove anonimnosti ne moremo pozvati k dopolnitvi prijave. Inšpekcijske nadzore smo v določenem obsegu, glede na svoje zmožnosti, opravljali tudi v okviru usmerjenih akcij s področja nadzora delovnih razmerij ter koordiniranih akcij ugotavljanja in preprečevanja dela in zaposlovanja na črno, ki jih izvajamo skupaj z drugimi državnimi organi.

V letu 2012 smo v skladu s 3. členom Zakona o inšpekciji dela preko pripomb oz. predlogov sodelovali pri pripravi predpisov oz. sprememb predpisov, in sicer pri pripravi predloga Zakona o spremembi in dopolnitvah Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, predloga Zakona o delovnih razmerjih (ZDR-1), predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o urejanju trga dela, predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o inšpekcijskem nadzoru, predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij, predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o prekrških, predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodnih taksah itd.

Na področju delovnih razmerij smo pri izvajanju inšpekcijskih nadzorov ugotovili skupno **8.323 kršitev**, največ na področju plačila za delo in drugih prejemkov iz delovnega razmerja (**3.488**), katere so se nanašale tudi na delavce napotene v tujino. Po številu kršitev se na drugo mesto uvrščajo kršitve v zvezi z zaposlovanjem v širšem smislu (**2.144**), temu pa sledijo nepravilnosti v zvezi z evidencami na področju dela in socialne varnosti (**1.250**). Največ kršitev je ugotovljenih v dejavnosti gradbeništva (**1.588**), gostinskih nastanitvenih dejavnostih s strežbo jedi in pijač (**918**) ter v dejavnosti trgovine (753).

V poročevalskem obdobju so inšpektorji poleg izvajanja svoje represivne vloge namenjali precejšnjo pozornost tudi preventivni vlogi, ki se odraža predvsem v obliki nudenja strokovne pomoči po 4. členu Zakona o inšpekciji dela, v največji meri delavcem. **Pisnih zaprosil za strokovno pomoč** smo prejeli skupno **1.311**. Strokovno pomoč so inšpektorji nudili v pisni obliki, kot tudi ustno preko telefona na uradnih urah, odvisno od tega, na kakšnem način so se prosilci obrnili na Inšpektorat RS za delo.

Z namenom bolj učinkovitega odkrivanja in preprečevanja kršitev, kot tudi ukrepanja, smo pri svojem delu sodelovali tudi z različnimi mednarodnimi organi oz. organizacijami in državnimi organi RS. Na mednarodnem področju smo sodelovali z drugimi inšpekcijskimi organi držav članic EU v segmentu napotnih delavcev, in sicer preko sistema IMI, z nekaterimi veleposlaništvimi, vključeni pa smo bili tudi v

evalvacijo mednarodne organizacije GRETA na področju boja proti trgovini z ljudmi. Na nacionalni ravni smo sodelovali predvsem s Komisijo za preprečevanje korupcije, z Nacionalnim preiskovalnim uradom, Zavodom RS za zaposlovanje, Prometnim inšpektoratom RS, Davčno upravo RS, Ministrstvom za gospodarstvo RS, Tržnim inšpektoratom RS, Policijo ter z Medresorsko delovno skupino za boj proti trgovini z ljudmi.

3.2. UKREPI

Zaradi ugotovljenih nepravilnosti smo v poročevalskem obdobju v **1.236** primerih odpravo nepravilnosti delodajalcem naložili z **ureditveno odločbo**. V letu 2012 smo v **114 primerih** ukrepali z **izdajo odločbe o prepovedi opravljanja delovnega procesa oz. uporabe sredstev za delo do odprave nepravilnosti**. Inšpektorji so v postopku o prekršku ukrepali z **2.651 plačilnimi nalogi, 1.316 odločbami o prekršku ter 646 opozorili. Kaznivo dejanje** smo prijavili v **65 primerih**. V **6 primerih** so inšpektorji ugotovili, da so izpolnjeni pogoji za **zadržanje učinkovanja prenehanja pogodbe o zaposlitvi zaradi odpovedi. V 180 primerih** smo v skladu z načelom sorazmernosti ukrepali z **opozorili po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru**. V letu 2012 smo izdali tudi **17 dovoljenj za delo otrok** ter podali **64 soglasij k odpovedi pogodbe o zaposlitvi** delavkam oz. delavcem, ki so varovani zaradi nosečnosti in starševstva.

V letu 2012 **inšpektor ni posredoval v sporu med delavcem in delodajalcem**.

3.3. POSEBNOSTI DELOVNIH RAZMERIJ V JAVNEM SEKTORJU

Pristojni inšpektorji Inšpektorata RS za delo so v letu 2012 opravili **463 nadzorov v javnem sektorju**¹, od tega skoraj polovico v dejavnosti izobraževanja. Število prejetih prijav se je v primerjavi z lanskim letom povečalo, kar gre pripisati predvsem ekonomskim razmeram ter varčevalnim ukrepom v javnem sektorju.

Tako po vloženi prijavi, kot tudi po številu nadzorov še vedno izstopa dejavnost izobraževanja, kar gre pripisati tudi večjim zaposlitvenim aktivnostim v tej dejavnosti. Vse več delovnih mest, zlasti v šolstvu, je razpisanih na način, ki ga je omogočil Pravilnik o prijavi in objavi prostega delovnega mesta, posredovanju zaposlitve ter vsebini in načinu sporočanja podatkov Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje, ki je začel veljati 1.1.2011, to je objava v javno dostopnih prostorih delodajalca. Pri tem je včasih zelo težko dokazati dejansko objavo, tak način objave pa lahko tudi onemogoča ali zmanjšuje dostop kandidatov do določenih delovnih mest.

Večina prijav v javnem sektorju se nanaša na postopek pred sklenitvijo pogodbe o zaposlitvi, in sicer na diskriminacijo v zvezi s sklepanjem pogodb o zaposlitvi, na varovanje dostojanstva delavcev, na neizpolnjevanje pogojev za zasedbo delovnih mest ipd. V letošnjem letu smo obravnavali tudi primere prenehanja pogodb o zaposlitvi iz poslovnih razlogov. Inšpektorji so v poročevalskem obdobju opravili tudi akcijo nadzora nad spoštovanjem delovnopravne zakonodaje v občinah, kjer so preverili zlasti zakonske določbe, ki se nanašajo na trpinčenje na delovnem mestu, delovni čas ter diskriminacijo. Večina subjektov, ki so bili obravnavani v nadzoru, v času nadzora ni imela sprejetih ustreznih ukrepov za zaščito delavcev pred spolnim ali drugim nadlegovanjem ali trpinčenjem na delovnem mestu. Delodajalci, ki imajo sprejete ukrepe, pa le-teh v veliki meri ne izvajajo. Glede trpinčenja na delovnem mestu še ugotavljamo, da imajo delodajalci sicer sprejete preventivne ukrepe po 45. členu Zakona o delovnih razmerjih oz. po 24. členu Zakona o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD-1), vendar se jih delavci v glavnem ne poslužujejo in ne skušajo problemov reševati znotraj delodajalca, temveč prijave, ki so velikokrat anonimne in zelo pavšalne, vlagajo direktno na inšpektorat. Prijavitelji večinoma niso seznanjeni, da Inšpektorat RS za delo ni pristojen za ugotavljanje morebitnega trpinčenja na delovnem mestu, temveč zgolj za nadzor nad tem, ali ima delodajalec sprejete ustrezne ukrepe za zaščito delavcev.

¹ Za potrebe tega poročila smo kot javni sektor upoštevali naslednje dejavnosti po SKD: dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti, izobraževanje, zdravstvo, socialno varstvo z nastanitvijo, socialno varstvo brez nastanitve ter dejavnost knjižnic, arhivov in muzejev in druge kulturne dejavnosti.

Veliko prijav, ki jih inšpektorji obravnavajo v javnem sektorju, se nanaša tudi na delovni čas, in sicer gre predvsem za primere, kjer je potrebno nepretrgano zagotavljanje dela. Za navedene primere področna zakonodaja posebej ureja področje delovnega časa.

Večina ugotovljenih kršitev v letu 2012 se je nanašala na sklepanje pogodbe o zaposlitvi, in sicer na neizpolnjevanje pogojev za zasedbo delovnih mest, postopek objave prostega delovnega mesta ter na diskriminacijo v zvezi s sklepanjem pogodbe o zaposlitvi. Kot že omenjeno, je bilo veliko število kršitev ugotovljenih tudi v zvezi z varovanjem dostojanstva delavcev pri delu. V letu 2012 je v javnem sektorju poraslo število kršitev, ki se nanašajo na plačilni dan, in sicer na izplačilo najkasneje 18 dni po preteku plačilnega obdobja. Naj dodamo, da do omenjenih kršitev ne prihaja v organih državne uprave, temveč v širšem javnem sektorju.

Še vedno opažamo precej kršitev s področja vodenja evidenc, ki jih ureja Zakon o evidencah s področja dela in socialne varnosti. Omenjene kršitve se nanašajo predvsem na ustrezno vodenje evidenc o izrabi delovnega časa.

3.4. POSEBNOSTI NADZORA V ZASEBNEM SEKTORJU

Pri izvajanju inšpekcijskih nadzorov s področja delovnih razmerij v zasebnem sektorju še vedno izstopajo kršitve v dejavnosti gradbeništva, gostinstva in trgovine. Del kršitev v zasebnem sektorju je po ugotovitvah inšpektorjev storjenih zaradi nepoznavanja predpisov (precej zlasti manjših delodajalcev namreč nima strokovnih služb, ki bi bile zadolžene za področje delovnih razmerij), del pa jih delodajalci storijo zavestno, v veliki meri zaradi finančnih težav (kot npr. zaposlitve na črno, ko se ne plača davkov in prispevkov, neizplačilo dodatkov za nadurno delo ali delo v manj ugodnem delovnem času).

Tako kot v preteklem, je bilo tudi v tem poročevalskem obdobju **največ kršitev ugotovljenih v zvezi s plačilom za delo in drugih prejemkov iz delovnega razmerja**, pri čemer beležimo precejšen porast števila tovrstnih kršitev glede na leto 2011. Gre predvsem za neizplačilo ali zamujanje pri izplačilu plač oz. nadomestil plač, regresa za letni dopust, neizplačilo dodatkov za delo v posebnih pogojih dela in drugih prejemkov iz delovnega razmerja. Pri delodajalcih, ki še redno izplačujejo plače, pa je vedno bolj opazen trend nižanja plač oz. stroškov dela. Marsikateri delodajalec, ki je do sedaj izplačeval plače v višini nad minimalno plačo, skuša delavce, bolj ali manj uspešno, pripraviti na to, da pristanejo na zmanjšano plačilo v višini minimalne plače, da bi družba preživela obdobje krize brez odpuščanj.

Kršitvam glede plačila za delo sledijo **kršitve na področju zaposlovanja v širšem smislu**, pri čemer **izstopajo kršitve določb Zakona o delovnih razmerjih, ki se nanašajo na pogodbo o zaposlitvi**. Posledice dolgotrajne gospodarske krize se odražajo tudi na področju zaposlovanja, kar se v praksi kaže tako, da delodajalci zaradi negotovosti glede obsega dela (v povezavi z naročili ipd.) in z vidika zasledovanja večje »fleksibilnosti« pri zaposlovanju ne želijo skleniti pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas, temveč sklepajo praviloma pogodbe o zaposlitvi za določen čas ali zgolj pogodbe civilnega prava, prav tako pa se še naprej poslužujejo študentskega dela ali delavce celo zaposlujejo na črno. Te oblike zaposlovanja seveda za delavce pomenijo bistveno manjšo stopnjo socialne varnosti, obenem pa predstavljajo vir raznovrstnih kršitev, s katerimi se inšpektorji srečujejo pri inšpekcijskih nadzorih (kot npr. opravljanje dela na podlagi pogodbe civilnega prava v nasprotju z drugim odstavkom 11. člena Zakona o delovnih razmerjih, kršitve v zvezi s sklepanjem pogodbe o zaposlitvi za določen čas, kršitve v zvezi s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi..). Kršitvam, ki se nanašajo na institut pogodbe o zaposlitvi, kot je urejen v Zakonu o delovnih razmerjih, **sledijo kršitve Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno**. Med kršitve na področju zaposlovanja v širšem smislu pa spada tudi po številu manj obsežna, vendar ne nepomembna, skupina kršitev predpisov, ki posebej urejajo zaposlovanje tujcev ter zagotavljanje dela delavcev drugemu uporabniku in posredovanje zaposlitve.

Na tretjem mestu po pogostosti so **kršitve v zvezi z evidencami na področju dela**, pomemben delež kršitev značilnih za zasebni sektor pa predstavljajo tudi **kršitve določb Zakona o delovnih razmerjih v zvezi z delovnim časom, odmori in počitki**.

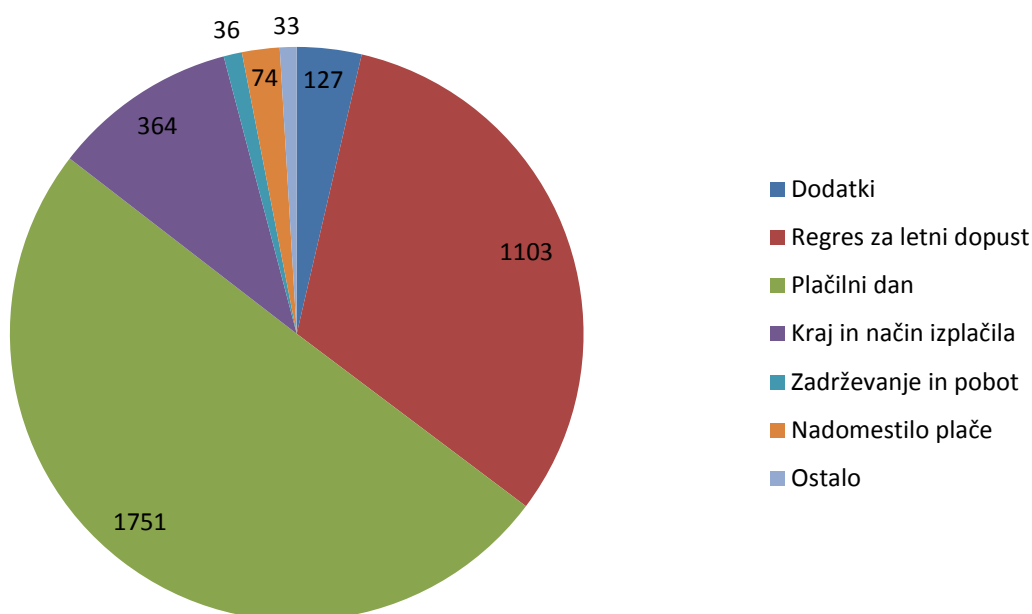
Na inšpektoratu za delo že dalj časa ocenjujemo, da bi morali pri zastopanju interesov delavcev, zlasti v zasebnem sektorju, odigrati večjo vlogo sindikati, zato se bo potrebno v prihodnje še bolj povezati tudi s sindikalnimi organizacijami.

3.5. PLAČILO ZA DELO

Inšpektorat RS za delo že četrto leto zapored ugotavlja, da so kršitve v zvezi s plačilom za delo najpogosteje ugotovljene kršitve na področju nadzora delovnih razmerij. Vseh kršitev v zvezi s plačilom za delo je bilo ugotovljenih **3.488**, vseh ugotovljenih kršitev na področju delovnih razmerij pa je bilo **8.323**. V letu 2012 so te kršitve zajemale **41,90 % vseh ugotovljenih kršitev** na področju nadzora delovnih razmerij.

Po pojavnih oblikah izstopajo kršitve glede plačilnega dneva (**1.751 ugotovljenih kršitev**), kraja in načina izplačila plače (**364 ugotovljenih kršitev**) ter regresa za letni dopust (**1.103 ugotovljene kršitve**).

Graf 16: število in struktura kršitev instituta plačila za delo

Po dejavnostih enako kot že v prejšnjih letih po ugotovljenih kršitvah v zvezi s plačilom za delo izstopajo dejavnosti gradbeništva (**697**), trgovine (**308**) ter gostinskih nastanitvenih dejavnosti in strežbe jedi in pijač (**236**). Navedene dejavnosti so tudi sicer dejavnosti, v katerih že več let na splošno ugotavljamo največ kršitev delovnopravne zakonodaje.

Inšpektorji ocenjujejo, da je stanje primerljivo s prejšnjimi poročevalskimi obdobji. Struktura kršitev je glede na ugotovljeno dejansko stanje primerljiva s kršitvami iz preteklega leta, pri čemer pa inšpektorji izpostavljajo kot enega glavnih povodov za neplačilo oziroma zamudo pri izplačilih prejemkov iz delovnega razmerja nelikvidnost delodajalcev. Ti se pogosto sklicujejo na plačilno nedisciplino in s tem povezano nelikvidnost, ki na koncu privede še do izostanka plačila prejemkov iz delovnega razmerja. Kljub izrečni sankciji delodajalci pogosto ne izpolnijo obveznosti do zaposlenih, hkrati pa tudi kasnejša prisilna izterjava globe zoper delodajalca zaradi nelikvidnosti ali prenehanja delodajalca ni uspešna.

Kljub temu, da mnogokrat resnično ni sredstev za poravnavo obveznosti, je treba ugotoviti tudi, da sankcija v trenutno določeni višini nima preventivnega učinka, čemur bi bilo treba posvetiti pozornost v smeri povečanja sankcije za tovrstne prekrške in doseči preventivno učinkovanje zagrožene globe v

primeru nespoštovanja zakonskih določb. Inšpektorji posledično zaradi naklepne nespoštovanja zakonskih obveznosti podajo tudi kazenske ovadbe oziroma prijavijo kaznivo dejanje.

Inšpektorat je v povezavi s plačilom za delo v letu 2012 zabeležil veliko primerov, ko so delavci začeli podajati izredne odpovedi v skladu s 112. členom Zakona o delovnih razmerjih. Na inšpektorat pa se je obrnilo tudi več vlagateljev, ko je šlo za primere neizplačila opravljenega dela preko študentskih napotnic. V takšnih primerih ni možnosti inšpektorja za ukrepanje, temveč lahko inšpektorat vlagatelje kvečjemu napoti na študentski servis in tamkajšnji rizični sklad oziroma na uveljavljanje terjatve v civilnem postopku pred pristojnim sodiščem.

Kot izpostavljen problem ob nelikvidnosti delodajalcev inšpektorji ponovno opozarjajo na situacijo, ko delavci, ki so odsotni iz zdravstvenih razlogov nad 30 dni, zaradi blokiranih računov delodajalca ne prejmejo nadomestila plače, čeprav je to nadomestilo delodajalec prejel in je refundirano s strani zavoda.

Inšpektorat RS za delo je v letu 2012 ugotovil tudi **34 kršitev** Zakona o minimalni plači. Z 31.12.2011 se je sicer izteklo obdobje postopnega prehoda na določeno višino minimalne plače, ki je trajalo od 23.2.2010 in je delodajalcem, pri katerih bi izplačevanje minimalne plače, v višini določeni v skladu z zakonom, povzročilo velike izgube in ogrozilo obstoj podjetja ali imelo za posledico odpovedi pogodb o zaposlitvi iz poslovnih razlogov večjemu številu delavcev, da postopno preidejo na izplačilo minimalne plače v višini, določeni v skladu s tem zakonom. Za delo, opravljeno od 1.1.2012 je znesek minimalne plače za vse delodajalce v Republiki Sloveniji znašal enako, to je 763,06 EUR

3.6. DELOVNI ČAS, ODMORI IN POČITKI TER EVIDENCE NA PODROČJU DELA

Tudi v letu 2012 sodijo med najpogostejše kršitve v zvezi z institutom delovnega časa (**453**), med katerim so najštevilčnejše kršitve v zvezi z razporejanjem delovnega časa v nasprotju z določbami 147. člena Zakona o delovnih razmerjih (**353 kršitev**) ter v zvezi z neupoštevanjem določb 143. člena Zakona o delovnih razmerjih, ki opredeljuje nadurno delo (**85 kršitev**).

Z institutom delovnega časa so povezani tudi odmori in počitki. V letu 2012 je bilo skupaj ugotovljenih **223 kršitev**, s tem, da so najštevilčnejše kršitve (**119**) v zvezi z zagotavljanjem počitka med zaporednima delovnima dnevoma, kršitve pravice do tedenskega počitka pa so bile ugotovljene v **97 primerih**.

Ugotavljanje kršitev v zvezi z delovnim časom in zagotavljanjem odmorov in počitkov so velikokrat povezane s kršitvami v zvezi z evidencami na področju dela. V letu 2012 beležimo skupno **1250 primerov** kršitev Zakona o evidencah na področju dela in socialne varnosti, od tega so najštevilčnejše kršitve (**477**) v zvezi z obveznostjo vodenja evidenc po 12. členu tega zakona, kršitve v zvezi z vodenjem evidenc o izrabi delovnega časa pa so bile ugotovljene v kar **467 primerih**.

Kot že večkrat navedeno, je institut delovnega časa ter kršitve le-tega tesno povezan z vodenjem evidenc o izrabi delovnega časa oz. kršitvami Zakona o evidencah na področju dela in socialne varnosti. Inšpektorji sicer pogosto sumijo, da delodajalci vodijo »dvojne« evidence o izrabi delovnega časa, kar pa je brez sodelovanja delavcev težko dokazati. Slednji praviloma niso pripravljeni sodelovati, saj se bojijo izgube zaposlitve. S tem v zvezi menimo, da je ureditev evidentiranja in beleženja delovnega časa bistvenega pomena ter, da bi natančna ureditev tega področja pripomogla k manjšemu številu kršitev na področju delovnega časa. Inšpektorji so mnenja, da bi bilo treba ta predpis spremeniti tako, da bi zakon predvidel obvezno evidentiranje prihodov in odhodov z dela z evidenčnimi urami, kar bi pripomoglo k večji verodostojnosti evidenc o izrabi delovnega časa, posledično pa bi tudi dosegli manj kršitev instituta delovnega časa oz. izkoriščanja delavcev. Prav tako inšpektorji, tako kot leta poprej, predlagajo dopolnitev kazenskih določb tega zakona, s katerim bi zagotovili tudi sankcioniranje odgovornih oseb delodajalcev, saj se izrekanje glob pogosto izkaže kot učinkovito.

V zvezi z institutom delovnega časa inšpektorji še vedno ugotavljajo kot najpogostejšo kršitev določb 147. člena Zakona o delovnih razmerjih, ki opredeljuje razporejanje delovnega časa. Zlasti pogoste so kršitve glede letnega rasporeda delovnega časa, katerega delodajalci v teh primerih nimajo (kar je predvsem značilno za manjše delodajalce), ali je pomanjkljiv, ali pa delodajalec delavcev z njim ni

seznanil. Prav tako še vedno v veliko primerih pogodbe o zaposlitvi ne vsebujejo določb o razporeditvi delovnega časa oz. o pogojih za začasno prerazporeditev delovnega časa. Po drugi strani pa delodajalci pogosto ne odredijo nadurnega dela v pisni obliki, niti ne prerazporejajo delovnega časa v takšni obliki, temveč delavce o tem obvestijo ustno in to na dan, ko bi naj delo opravljali - tudi ko pogodbe o zaposlitvi tega ne predvidevajo. Pri tovrstnih ustnih odredbah v praksi pogosto ni jasno, ali gre za začasno prerazporeditev delovnega časa ali za nadurno delo, pri katerem je delavec upravičen tudi do dodatka za nadurno delo.

Tudi ugotavljanje kršitev zakonodaje v zvezi z zagotavljanjem odmorov in počitkov je povezano z evidencami o izrabi delovnega časa in jih je brez sodelovanja delavca zelo težko ugotoviti. V teh primerih pa inšpektorji ukrepajo zaradi kršitev Zakona o evidencah na področju dela in socialne varnosti. Delodajalci namreč običajno »poskrbijo«, da so evidence o izrabi delovnega časa prirejene tako, da iz njih izhaja, da ima delavec zagotovljen tako tedenski počitek, kot tudi počitek med zaporednima delovnima dnevoma. Inšpektorji poročajo, da ugotavljajo tovrstne kršitve pogosto pri delodajalcih, pri katerih opravljajo delo tujci – državljani tretjih držav, ki praviloma ne upajo podati prijave zaradi kršitev pravic iz delovnega razmerja.

Kršitev v zvezi s prekoračitvijo števila nadur ter prerazporejanja delovnega časa je bilo kljub recesiji tudi v letu 2012 veliko. Dopuščamo možnost, da je razlog tudi v tem, ker je veliko delodajalcev zaradi nepredvidljivih razmer v gospodarstvu odpuščalo delavce, zato morajo tisti delavci, ki so ostali v delovnem razmerju, več delati. Hkrati pa slednji zaradi strahu pred izgubo zaposlitve kršitev ne upajo prijaviti.

3.7. ZAPOSLOVANJE

Inšpektorat RS za delo je tudi v letu 2012 področju zaposlovanja posvečal veliko pozornosti. Številne kršitve, ki jih inšpektorji iz leta v leto ugotovijo v zvezi z zaposlovanjem, so tesno povezane z razmerami v gospodarstvu. Delodajalci v času gospodarske krize na različne načine skušajo nižati stroške dela, pri čemer se za doseganje tega cilja nekateri med njimi poslužujejo tudi načinov, ki niso v skladu z veljavno zakonodajo. Velik problem po poročanju inšpektorjev še naprej ostaja zaposlovanje na črno, kršitve pa ugotavljajo tudi v povezavi z nekaterimi drugimi oblikami dela, pri katerih delavec in delodajalec ne skleneta pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas.

Inšpektorji tako med drugim poročajo o nepravilnostih v zvezi s sklepanjem pogodb civilnega prava, ko so podani elementi delovnega razmerja. Kot problematično se izpostavlja tudi področje posredovanja dela oziroma t.i. »agencijskih delavcev«, zlasti v povezavi s primeri, ko dejavnost zagotavljanja dela delavcev drugemu uporabniku izvajajo delodajalci, ki niso vpisani v ustrezen register ali evidenco pri Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve. Inšpektorji še naprej ugotavljajo številne kršitve v zvezi s sklepanjem pogodb o zaposlitvi za določen čas, zlasti v povezavi z obstojem razloga za sklenitev pogodbe za določen čas. Še naprej je v praksi razširjeno tudi delo preko študentskih servisov, ki za delodajalca predstavlja bistveno manjši strošek kot redna zaposlitev.

Razne prekerne oblike dela tako vedno bolj izpodrivajo pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas, navedeno pa vpliva tudi na strukturo kršitev, ki jih pri nadzorih ugotavljajo inšpektorji za delo. V nadaljevanju predstavljamo ugotovitve inšpektorjev v zvezi s kršitvami določb Zakona o delovnih razmerjih, ki se nanašajo na zaposlovanje, prav tako pa v tej zvezi navajamo tudi, kakšne so ugotovitve Inšpektorata RS za delo glede izvajanja Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, Zakona o zaposlovanju in delu tujcev ter Zakona o urejanju trga dela.

3.7.1. Pogodba o zaposlitvi

V letu 2012 so inšpektorji za delo ugotovili skupno **841** kršitev, ki so se nanašale na določbe Zakona o delovnih razmerjih o zaposlovanju oziroma na institut pogodbe o zaposlitvi (9. do 74. člen tega zakona). Največ se jih je nanašalo na pogodbo o zaposlitvi za določen čas ter na sklepanje pogodb civilnega prava v primerih, ko so podani elementi delovnega razmerja.

Tudi v tem letu so inšpektorji za delo torej ugotovili precej kršitev glede sklepanja pogodb o zaposlitvi za določen čas (skupaj **141**). Od tega je v **73** primerih šlo za kršitev v zvezi z razlogi za sklenitev pogodbe o zaposlitvi za določen čas, pri čemer po poročanju inšpektorjev nekateri delodajalci pri

sklepanju pogodb o zaposlitvi za določen čas sploh ne navedejo razloga, zaradi katerega se pogodba o zaposlitvi sklepa zgolj za določen čas. Inšpektorji poročajo tudi, da pogodbe o zaposlitvi za določen čas v nekaterih primerih »nadomeščajo« institut poskusnega dela. Inšpektorji so v **35** primerih ugotovili tudi kršitve v zvezi z omejitvijo sklepanja pogodb o zaposlitvi za določen čas, časovno omejitev sklepanja pogodb o zaposlitvi za določen čas pa delodajalci po poročanju inšpektorjev v nekaterih primerih skušajo tudi zaobiti, npr. z drugačnim nazivom delovnega mesta v novi pogodbi o zaposlitvi za določen čas, sklenjeni z istim delavcem po preteku dveh let zaposlitve za določen čas po prejšnji pogodbi. V letu 2012 je bilo ugotovljenih tudi **33** kršitev v zvezi s posledicami nezakonito sklenjene pogodbe o zaposlitvi za določen čas (transformacija pogodbe o zaposlitvi za določen čas v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas).

Inšpektorji so v letu 2012 ugotovili precejšnje število kršitev 11. člena Zakona o delovnih razmerjih (skupaj **121**). Ta v drugem odstavku določa, da se, če obstajajo elementi delovnega razmerja v skladu s 4., v povezavi z 20. oziroma 52. členom tega zakona, delo ne sme opravljati na podlagi pogodb civilnega prava, razen v primerih, ki jih določa zakon. Inšpektorji poročajo tudi, da delodajalci delavcev, ki delajo na podlagi pogodb civilnega prava, v nekaterih primerih ne prijavijo v zavarovanje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni.

Prav tako je bilo v tem letu ugotovljeno tudi **97** kršitev 9. člena Zakona o delovnih razmerjih. Skladno z drugim odstavkom tega člena se pravice in obveznosti na podlagi opravljanja dela v delovnem razmerju in vključitev v socialno zavarovanje na podlagi delovnega razmerja začnejo uresničevati z dnem nastopa dela, dogovorjenim v pogodbi o zaposlitvi, delodajalec pa je dolžan delavca prijaviti v obvezna socialna zavarovanja v skladu s posebnimi predpisi in mu izročiti fotokopijo prijave v 15 dneh od nastopa dela. Če delodajalec delavcu ne izroči fotokopije prijave v zavarovanje v 15 dneh od nastopa dela, lahko inšpektor za delo zoper takšnega delodajalca ukrepa v postopku o prekršku.

Ugotovljenih je bilo tudi **95** kršitev v zvezi z objavo prostega delovnega mesta oziroma vrste dela (gre za kršitve 23. člena Zakona o delovnih razmerjih), od katerih jih je največ, **80**, odpadlo na prvi odstavek omenjenega člena, ki določa, da mora delodajalec, ki zaposluje nove delavce, prosto delovno mesto oziroma vrsto dela (v nadaljnjem besedilu: delo) javno objaviti. Objava prostega dela mora vsebovati pogoje za opravljanje dela in rok za prijavo, ki ne sme biti krajši od petih dni.

Med pogostejše kršitve v zvezi s pogodbo o zaposlitvi prištevamo tudi kršitve 15. člena Zakona o delovnih razmerjih, ki določa pisnost pogodbe o zaposlitvi, in sicer med drugim določa, da mora delodajalec delavcu izročiti pisen predlog pogodbe o zaposlitvi praviloma tri dni pred predvideno sklenitvijo, pisno pogodbo o zaposlitvi pa ob njeni sklenitvi. Inšpektorji so ugotovili **92** kršitev omenjenega člena.

V zvezi z obveznimi sestavinami pogodbe o zaposlitvi pa je bilo v letu 2012 ugotovljenih **86** kršitev. Kršitve so inšpektorji ugotavljali v zvezi z različnimi sestavinami pogodbe o zaposlitvi, nekaj več pa jih je bilo ugotovljenih v zvezi z navedbo kolektivnih pogodb, ki zavezujejo delodajalca, oziroma splošnih aktov delodajalca, ki določajo pogoje dela delavca.

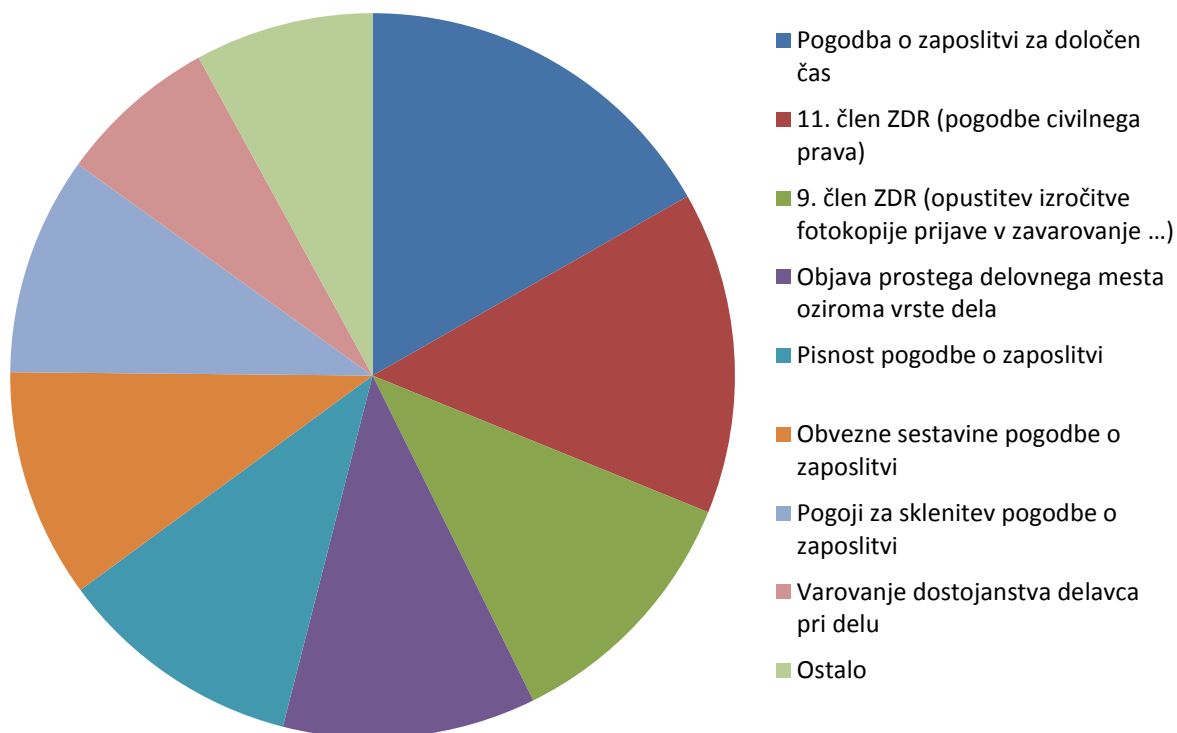
Nadalje so inšpektorji v tem letu ugotovili tudi precej kršitev 20. člena Zakona o delovnih razmerjih, ki ureja pogoje za sklenitev pogodbe o zaposlitvi (skupaj **82**). Od tega se jih je več kot polovica nanašala na drugi odstavek tega člena, skladno s katerim je delodajalec dolžan s splošnim aktom določiti pogoje za opravljanje dela na posameznem delovnem mestu oziroma za vrsto dela (obveznost ne velja za manjše delodajalce).

Inšpektorji so ugotavljali tudi kršitve, ki so se nanašale na obveznost varovanja dostojanstva delavca pri delu. Tako je bilo ugotovljenih **60** kršitev 45. člena Zakona o delovnih razmerjih (več o tem v poglavju o prepovedi diskriminacije, spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja na delovnem mestu).

Inšpektorji so v letu 2012 ugotovili še nekaj primerov kršitev petega odstavka 26. člena Zakona o delovnih razmerjih, skladno s katerim delodajalec zaradi ugotovitve kandidatove zdravstvene zmožnosti za opravljanje dela na svoje stroške napoti kandidata na predhodni zdravstveni pregled v skladu s predpisi o varnosti in zdravju pri delu (skupaj **26** kršitev).

V poročevalskem obdobju je bilo ugotovljeno tudi manjše število kršitev drugih določb Zakona o delovnih razmerjih, ki se v širšem smislu nanašajo na pogodbo o zaposlitvi. Omenimo npr. kršitve, ki se nanašajo na sklenitev nove pogodbe o zaposlitvi zaradi spremenjenih okoliščin, kršitve v zvezi s pogodbo o zaposlitvi med delavcem in delodajalcem, ki opravlja dejavnost zagotavljanja dela delavcev drugemu uporabniku, ter kršitve šestega odstavka 64. člena Zakona o delovnih razmerjih, ki določa, da delodajalec, če v pogodbi o zaposlitvi ni drugače dogovorjeno, delavcu, ki dela krajši delovni čas, ne sme naložiti dela preko dogovorjenega delovnega časa, razen v primerih iz 144. člena tega zakona (dodatno delo v primerih naravne ali druge nesreče).

Graf 17: Struktura ugotovljenih kršitev določb Zakona o delovnih razmerjih v zvezi s pogodbo o zaposlitvi

3.7.2. Zaposlovanje na črno

Inšpektorji za delo tudi v letu 2012 poročajo o številnih kršitvah v zvezi z zaposlovanjem na črno. Nekateri delodajalci še naprej poskušajo na ta način znižati stroške dela, pri čemer pa se negativni učinki zaposlovanja na črno kažejo tako pri samih delavcih, ki nimajo plačanih prispevkov za socialno varnost, in ki jih delodajalci lahko kadarkoli odslovijo, kakor tudi v širšem družbenem kontekstu – pri znižanju prilivov v javne blagajne. V določenih primerih pa po poročanju inšpektorjev tudi delavci ne želijo zakonite zaposlitve, saj se z zaposlovanjem na črno izognejo plačilu dolgov do države ali drugih upnikov, zakonita zaposlitev pa bi lahko vplivala tudi na nekatere njihove prejemke (npr. na denarno socialno pomoč). Inšpektorji poročajo tudi o pojavu »preizkušanja« delavcev brez sklenjenih pogodb. Poskusnega dela tako ne izpodriva le zaposlovanje za določen čas, kot smo omenili zgoraj, temveč celo zaposlovanje na črno.

Inšpektorji posebej opozarjajo na možnost delodajalca, da delavca v zavarovanje prijavi v roku 8 dni od dneva nastopa dela, in ne pred ali na dan začetka dela. Nekateri delodajalci namreč po tem, ko inšpektor pri inšpekcijskem nadzoru ugotovi zaposlovanje na črno, delavca zavarujejo »za nazaj«, s čimer »sanirajo« nezakonito stanje.

V letu 2012 je prišlo do nekaterih sprememb zakonodaje na področju preprečevanja zaposlovanja na črno, in sicer je konec julija 2012 začel veljati Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (ZPDZC-C). Razlog za sprejem dopolnitve zakona je bil v uskladitvi tega predpisa z evropsko zakonodajo. Z novelo zakona so bile inšpektoratu v zvezi z

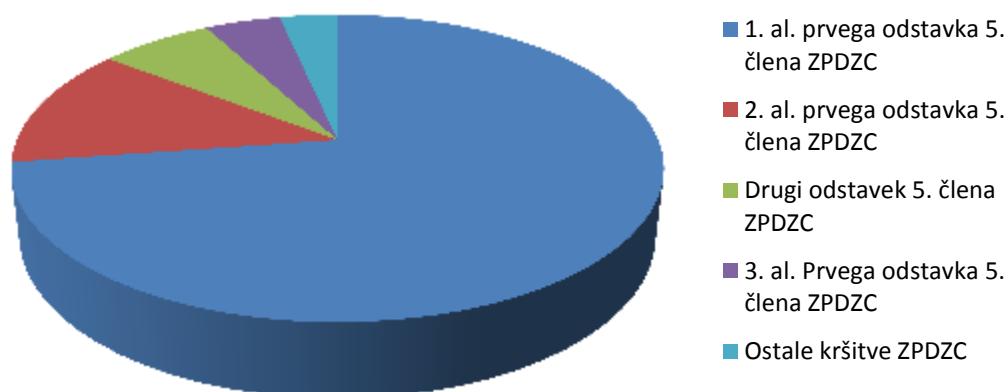
zaposlovanjem na črno dodeljene nekatere dodatne pristojnosti, saj je bil med drugim dopolnjen tudi 5. člen zakona, ki se nanaša na zaposlovanje na črno. V prvem odstavku 5. člena je bila tako dodana četrta alineja, skladno s katero se za zaposlovanje na črno šteje tudi, če delodajalec »nezakonito zaposli državljana tretje države«. Omenjeni člen je bil sicer dopolnjen tudi s četrtem do dvanajstim odstavkom, katerih določbe se med drugim nanašajo na pritožbo zaradi zaposlitve na črno, na obveznosti iz delovnega razmerja za obdobje celotne zaposlitve na črno (zaposlitev na črno brezposelne osebe), na obveznosti za opravljeno delo v primeru zaposlitve državljana tretje države, ki nezakonito prebiva v Republiki Sloveniji, na solidarno odgovornost podizvajalca, ki delavca zaposli na črno, in glavnega izvajalca ter vseh vmesnih podizvajalcev itd. Spremenjene oziroma dopolnjene so bile tudi kazenske določbe zakona. Pri tem pa se je velika večina kršitev Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, ki so jih inšpektorji za delo ugotovili v letu 2012, nanašala na določbe, ki se z novelo ZPDZC-C niso spremenile.

Kršitve določb Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, katerih izvajanje sodi v okvir pristojnosti Inšpektorata RS za delo, so inšpektorji za delo v letu 2012 ugotovili v skupno **670** primerih (gre za seštevek vseh kršitev obravnavanega zakona pred in po njegovi spremembi), iz česar izhaja, da zaposlovanje na črno še naprej predstavlja enega izmed največjih problemov na področju zaposlovanja, njegovo preprečevanje pa velja za enega izmed ključnih izzivov na področju izvajanja delovnopravne zakonodaje.

Kar **487** kršitev Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, ugotovljenih v letu 2012, se je nanašalo na 1. alinejo prvega odstavka 5. člena tega zakona, to je na primere, ko delodajalec z delavcem ni sklenil pogodbe o zaposlitvi oz. pogodbe civilnega prava, na podlagi katere se lahko opravlja delo, in delavca ni prijavil v zdravstveno ter pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Poleg tega so inšpektorji ugotovili tudi **85** kršitev, ko je delodajalec zaposlil tujca ali osebo brez državljanstva v nasprotju s predpisi o zaposlovanju tujcev (2. alineja prvega odstavka 5. člena). V **30** primerih so inšpektorji ugotovili, da je delodajalec omogočil, da je na podlagi napotnice določenega dijaka ali študenta delala druga oseba, ki ni ta dijak ali študent (torej je omogočil uporabo tuje napotnice neupravičeni osebi oziroma zlorabo napotnice), pri čemer gre za kršitev 3. alineje prvega odstavka 5. člena Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno. Inšpektorji so ugotovili še **45** kršitev drugega odstavka 5. člena omenjenega zakona, skladno s katerim se za zaposlovanje na črno šteje tudi, kadar posameznik v svojem imenu in za svoj račun zaposli delavca, ki zanj opravlja delo na črno. Zgoraj navedene kršitve se nanašajo na določbe Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, ki z novelo ZPDZC-C niso bile spremenjene oziroma dopolnjene.

Ostale kršitve tega predpisa so bile ugotovljene v manjšem številu, pri čemer pa omenimo, da se jih je **8** nanašalo tudi na novo, 4. alinejo prvega odstavka 5. člena Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, skladno s katero se za zaposlovanje na črno šteje, če delodajalec nezakonito zaposli državljana tretje države.

Graf 18: Struktura ugotovljenih kršitev Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno v letu 2012.

Dejavnosti, v katerih so inšpektorji za delo pogosteje ugotavljali kršitve Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, so bile gostinstvo, gradbeništvo, trgovina in promet.

3.7.3. Zaposlovanje in delo tujcev

Inšpektorji so tudi v letu 2012 ugotovili precejšnje število kršitev Zakona o zaposlovanju in delu tujcev, in sicer je bilo evidentiranih skupno **74** kršitev tega predpisa.

Od tega je bilo evidentiranih **10** kršitev »starega« ZZDT, ki je sicer prenehal veljati v aprilu 2011, ko je začel veljati ZZDT-1. V **5** primerih je šlo za kršitev v zvezi z vrnitvijo delovnega dovoljenja po 3. točki šestnajstega odstavka 8. člena ZZDT. Ugotovljenih je bilo tudi **5** kršitev prvega odstavka 29.a člena ZZDT, skladno s katerim je prijavo začetka dela tujca, ki pred izdajo delovnega dovoljenja ni imel dovoljenja za prebivanje v Republiki Sloveniji, zavezanec dolžan opraviti v roku 15 dni od vročitve dovoljenja za prebivanje.

Ostalih **64** kršitev pa se je nanašalo na ZZDT-1. Od tega so inšpektorji ugotovili **15** kršitev drugega odstavka 60. člena tega zakona, ki določa, da je tujec dolžan hraniti kopijo osebnega delovnega dovoljenja na mestu, kjer dela, in ga na zahtevo pristojnega nadzornega organa predložiti kot dokazilo v postopku. Ugotovljenih je bilo tudi **10** kršitev tretjega odstavka istega člena, ki določa, da če je delovno dovoljenje izdano na vlogo delodajalca, pravne ali fizične osebe, registrirane za opravljanje dejavnosti, ki s tujcem sklene pogodbo o delu, je ta dolžna sodelovati v postopku nadzora z vso zahtevano dokumentacijo, en izvod delovnega dovoljenja pa stalno hraniti na sedežu poslovanja, ali na vsakokratnem delovišču na terenu, kadar se dejavnost izvaja izven sedeža.

Nadalje je bilo ugotovljenih tudi **11** kršitev 10. člena ZZDT-1, ki ureja delovna dovoljenja. Od tega se jih je **8** nanašalo na prvi odstavek tega člena, tj. na sklenitev pogodbe o zaposlitvi, pogodbe o delu ali druge civilnopravne pogodbe s tujcem, ki nima delovnega dovoljenja.

Inšpektorji so ugotovili tudi **10** kršitev 6. člena ZZDT-1 (»zaposlitev in delo«), od katerih se jih je večina (**7**) nanašala na četrti odstavek tega člena, ki določa, da sme tujec z dovoljenjem za zaposlitev ali z dovoljenjem za delo v Republiki Sloveniji opravljati samo tisto delo, za katero mu je bilo izdano delovno dovoljenje, razen zastopnika, ki lahko opravlja vsa dela v okviru dejavnosti, za opravljanje katerih je delodajalec registriran.

V **5** primerih so inšpektorji ugotovili tudi kršitev prvega odstavka 18. člena ZZDT-1, torej kršitev, ko delodajalec ni prijavil začetka izvajanja storitve. Ostale kršitve ZZDT-1 so bile ugotovljene v manjšem številu oziroma zgolj v posamičnih primerih.

Kot smo omenili že v poglavju o zaposlovanju na črno, so inšpektorji v letu 2012 ugotovili tudi **85** kršitev, ko je delodajalec zaposlil tujca ali osebo brez državljanstva v nasprotju s predpisi o zaposlovanju tujcev. Skupno so tako inšpektorji kršitve, ki so se nanašale na zaposlovanje in delo tujcev (po Zakonu o zaposlovanju in delu tujcev ter po Zakonu o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno) v letu 2012 ugotovili v **159** primerih.

3.7.4. Posredovaje zaposlitve in zagotavljanje dela

Inšpektorji v zvezi z izvajanjem Zakona o urejanju trga dela, ki ureja posredovanje zaposlitve in zagotavljanje dela delavcev drugemu uporabniku, v letu 2012 poročajo zlasti o kršitvah na področju zagotavljanja dela, in sicer v zvezi z opravljanjem te dejavnosti brez predhodnega vpisa delodajalca v ustrezni register oziroma evidenco pri Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve. V register morajo biti vpisane pravne ali fizične osebe s sedežem na območju Republike Slovenije, ki želijo opravljati dejavnost zagotavljanja dela delavcev drugemu uporabniku, medtem ko morajo v evidenco biti vpisani delodajalci s sedežem v drugi državi članici EU, EGP ali v Švicarski konfederaciji, ki želijo na območju Republike Slovenije opravljati omenjeno dejavnost.

Inšpektorji so tako v letu 2012 ugotovili kar **43** kršitev, ko je delodajalec dejavnost zagotavljanja dela delavcev drugemu uporabniku opravljal brez vpisa v ustrezni register oziroma evidenco. Približno tri četrtine teh kršitev se je nanašalo na primere, ko delodajalec ni bil vpisan v register, ostale pa na primere, ko delodajalec ni bil vpisan v evidenco. Na drugi strani je bilo ugotovljenih tudi **25** kršitev drugega odstavka 166. člena Zakona o urejanju trga dela, skladno s katerim sme uporabnik sprejeti delavce le od delodajalca, ki je vpisan v register iz 168. člena tega zakona ali v evidenco iz 169. člena tega zakona. Kršitve omenjenega zakona so bile v letu 2012 sicer ugotovljene v skupno **74** primerih.

Inšpektorji v zvezi z institutom zagotavljanja dela delavcev drugemu uporabniku poročajo tudi o primerih izigravanja predpisov, ko se delavec po dveh letih zaposlitve za določen čas pri enem delodajalcu (agenciji) zaposli pri drugem delodajalcu (ravno tako agenciji), pri čemer pa ves čas dela pri istem uporabniku, ko se delavec za določen čas najprej zaposli pri delodajalcu (agenciji), nato pa – prav tako za določen čas – še pri dotedanjem uporabniku, ali ko delavec delo pri uporabniku opravlja dlje kot eno leto, pri čemer se spreminja le naziv delovnega mesta, na katerem pri uporabniku dela.

V zvezi z zagotavljanjem dela delavcev drugemu uporabniku pa so inšpektorji ugotovili tudi **10 kršitev** Zakona o delovnih razmerjih, ki se nanašajo na pogodbo o zaposlitvi med delavcem in delodajalcem, ki opravlja dejavnost zagotavljanja dela delavcev drugemu uporabniku. Kršitve smo statistično zajeli že v poglavju o pogodbi o zaposlitvi, večina pa se jih je nanašala na časovno omejitve opravljanja dela pri uporabniku.

3.8. DRUGE KRŠITVE S PODROČJA DELOVNIH RAZMERIJ

Med drugimi kršitvami Zakona o delovnih razmerjih so v letu 2012 (prav tako kot v letu poprej) najbolj izstopale kršitve Zakona o delovnih razmerjih, ki se nanašajo na prenehanje pogodbe o zaposlitvi (**484**) ter kršitve v zvezi z odmero in izrabo letnega dopusta (**130**). Precej več kršitev v primerjavi s preteklim poročevalskim obdobjem je bilo ugotovljenih v zvezi s kršitvami glede varstva nekaterih kategorij delavcev (**31**).

V letu 2012 so inšpektorji ugotovili **1250 kršitev** Zakona o evidencah s področja dela in socialne varnosti ter več kršitev nekaterih drugih zakonov, med njimi Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (**113**) in Zakona o delovnem času in obveznih počitkih mobilnih delavcev ter o zapisovalni opremi v cestnih prevozih (**29**). Izmed kršitev kolektivnih pogodb je bilo največ kršitev ugotovljenih v zvezi s Kolektivno pogodbo obrti in podjetništva (**9**) in Kolektivno pogodbo dejavnosti gostinstva in turizma (**4**).

Iz navedenega je mogoče ugotoviti, da po številu kršitev izstopajo predvsem kršitve naslednjih delovnopравниh institutov:

3.8.1. Prenehanje pogodbe o zaposlitvi

V letu 2012 so inšpektorji na podlagi opravljenih inšpekcijskih pregledov ugotovili skupno **484 kršitev** v zvezi s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi, od tega je bilo največ kršitev ugotovljenih v dejavnosti gradbeništva (**96**), v dejavnosti strežbe jedi in pijač ter gostinskih nastavitvenih dejavnostih (**24**) in v dejavnosti kopenskega prometa (**25**).

Izmed **484 kršitev** v zvezi s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi so inšpektorji največ kršitev ugotovili v zvezi z **vsebino in obliko odpovedi pogodbe o zaposlitvi (129 kršitev)**, v zvezi z **(ne)izplačilom odpravnine** v skladu s 109. členom Zakona o delovnih razmerjih (**117 kršitev**) ter **v zvezi s postopkom pred odpovedjo** s strani delodajalca (**75 kršitev**). V zvezi z **vročitvijo odpovedi** pogodbe o zaposlitvi po 87. členu Zakona o delovnih razmerjih je bilo v letu 2012 ugotovljenih **81 kršitev**.

V **29 primerih** so bili izpolnjeni pogoji za izdajo odločbe po tretjem odstavku 227. člena Zakona o delovnih razmerjih, tako, da je bilo **zadržano učinkovanje prenehanja pogodb o zaposlitvi zaradi odpovedi**. V skladu s 115. členom Zakona o delovnih razmerjih pa so inšpektorji v **64 primerih** podali **soglasje k izključitvi posebnega varstva po 115. členu ZDR**.

V zvezi s **posebnim varstvom delavcev pred odpovedjo** je bilo ugotovljenih **31 kršitev**. V to skupino sodijo starejši delavci, starši, predstavniki delavcev ter invalidi in odsotni z dela zaradi bolezni.. Od **31 kršitev** se jih je **14** nanašalo na primere odpovedi pogodbe o zaposlitvi staršem v nasprotju s 115. členom Zakona o delovnih razmerjih. Invalidom in odsotnim z dela iz zdravstvenih razlogov je bila odpovedana pogodba o zaposlitvi v nasprotju s 116. členom Zakona o delovnih razmerjih v **8 primerih**, v **9 primerih** pa je bila pogodba o zaposlitvi odpovedana starejšemu delavcu v nasprotju s 114. členom Zakona o delovnih razmerjih.

Razen navedenih kršitev oz. ugotovitev so inšpektorji na podlagi opravljenih inšpekcijskih pregledov ugotovili tudi nekatere druge kršitve v zvezi s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi, vendar so bile te manj številne. Evidentirane so bile **4 kršitve** v zvezi s sporazumnim prenehanjem pogodbe o zaposlitvi v pisni obliki. V **3 primerih** so bile kršitve ugotovljene v zvezi z redno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi po 88. členu Zakona o delovnih razmerjih, v **3 primerih** delavec o kršitvah, ki so bile podlaga za izredno odpoved pogodbe o zaposlitvi s strani delavca, ni obvestil inšpektorja za delo (1. odstavek 112. člena Zakona o delovnih razmerjih), v **2 primerih** niso bile upoštevane določbe 91. člena Zakona o delovnih razmerjih, ki določajo odpovedne roke. Nekaj kršitev je bilo ugotovljenih v zvezi s postopkom odpovedi večjemu številu delavcev iz poslovnih razlogov v nasprotju s členi od 96 do 101 (dve kršitvi po 96. členu, 6 kršitev v zvezi z obveznostjo obveščanja in posvetovanja s sindikatom po 97. členu, 6 kršitev v zvezi z obveščanjem Zavoda za zaposlovanje po 98. členu, 8 kršitev v zvezi s programom razreševanja presežnih delavcev po 99. členu, 5 kršitev glede kriterijev za določitev presežnih delavcev po 100. členu, 2 kršitvi po 101. členu), 4 kršitve po 107. členu ter 2 kršitvi po 108. členu ZDR v zvezi z drugimi primeri prenehanja delodajalca.

3.8.2. Letni dopust

Inšpektorji so v letu 2012 ugotovili **132 kršitev** določb Zakona o delovnih razmerjih v zvezi z letnim dopustom. Največ kršitev v zvezi letnim dopustom je bilo zabeleženih v dejavnosti gradbeništva (**20**) in dejavnosti strežbe jedi in pijač (**20**) in trgovini na drobno razen z motornimi vozili (**15**). So pa vprašanja v zvezi z letnimi dopusti in regresom za letni dopust, poleg vprašanj povezanih s plačilom za delo, precej pogosta tema strokovnih pomoči, ki jih Inšpektorat RS za delo nudi v zvezi z uresničevanjem zakonov in drugih predpisov, kolektivnih pogodb in splošnih aktov iz svoje pristojnosti.

V zvezi z odmero letnega dopusta je bila najpogostejša kršitev 160. člena Zakona o delovnih razmerjih, ki določa dolžnost delodajalca, da delavce najkasneje do 31. marca obvesti o odmeri letnega dopusta za tekoče koledarsko leto, da upošteva, da se letni dopust določa in izrablja v delovnih dnevih ter da se prazniki in dela prosti dnevi, odsotnosti zaradi bolezni ali poškodbe ter drugi primeri opravičene odsotnosti ne všttevajo v dneve letnega dopusta (**50**), sledijo pa kršitve v zvezi z določitvijo minimalnega trajanja letnega dopusta (**34**), kršitve pravice do sorazmernega dela letnega dopusta (**1**) in **ena kršitev** pravice delavca do celega letnega dopusta, ko mu preteče čas nepretrganega delovnega razmerja, ki ne sme biti daljši od šestih mesecev.

Glede izrabe letnega dopusta je bilo v letu 2012 ugotovljenih **45 kršitev** 163. člena Zakona o delovnih razmerjih, ki ureja izrabo letnega dopusta v skupnem trajanju dveh tednov, na izrabo letnega dopusta v več delih in na prenos pravice do izrabe letnega dopusta v naslednje koledarsko leto.

Poleg navedenega sta bili v letu 2012 zabeleženi **2 kršitvi** določb 164. člena Zakona o delovnih razmerjih, v zvezi z opustitvijo izročitve potrdila o izrabi dopusta ob prenehanju delovnega razmerja.

3.8.3. Varstvo nekaterih kategorij delavcev in delo otrok, mlajših od 15 let, vajencev, dijakov in študentov

V letu 2012 je bilo tako ugotovljenih **14 kršitev** določb, ki se nanašajo na varstvo določenih kategorij delavcev. Kršitve pa so se nanašale na naslednje kategorije:

- **1 kršitev** določbe 190. člena Zakona o delovnih razmerjih, ki se nanaša na varstvo v času nosečnosti in starševstva v zvezi z nadurnim in nočnim delom,
- **6 kršitvi** določb Zakona o delovnih razmerjih, ki se nanašajo na varstvo delavcev, ki še niso dopolnili 18 let (1 kršitev glede delovnega časa in zagotavljanja odmorov ter počitkov in 5 kršitve prepovedi opravljanja nočnega dela),
- **3 kršitev** določb Zakona o delovnih razmerjih v zvezi z varstvom starejših delavcev v zvezi z nadurnim in nočnim delom
- **11 kršitev** določb 214. člena Zakona o delovnih razmerjih v zvezi z opravljanjem dela otrok mlajših od 15 let, vajencev dijakov in študentov.

Omenimo še, da so v letu 2012 inšpektorji na podlagi 4. odstavka 214. člena Zakona o delovnih razmerjih ter skladno s Pravilnikom o izdaji dovoljenj za delo otrok, mlajših od 15 let, ki določa postopek in pogoje za izdajo dovoljenja za delo otroka, mlajšega od 15 let, na podlagi zahtevka zakonitega zastopnika izdali **17 dovoljenj za delo otrok**.

3.8.4. Delo na domu, opravljanje kratkotrajnega dela in osebnega dopolnilnega dela

V zvezi z **delom na domu** je inšpektorat v letu 2012 prejel **150 obvestil** o nameravanim organiziranju dela na domu. Inšpektorat RS za delo je v letu 2012 prejel 1582 **prijav oziroma sprememb prijav opravljanja kratkotrajnega dela**, (v letu 2011 jih je bilo 2.132), zmanjšalo se je število prijav opravljanja osebnega dopolnilnega dela, saj je inšpektorat v letu 2012 prejel **1.278 potrdil o vpisu v seznam zavezancev, ki opravljajo osebno dopolnilno delo** (v letu 2011 jih je bilo 1.556), nekoliko pa se je glede na leto 2011 zmanjšal izbris iz seznama zavezancev, ki opravljajo osebno dopolnilno delo, saj je inšpektorat prejel **373 potrdil o izbrisu iz seznama** (v letu 2011 je bilo evidentiranih 454 potrdil o izbrisu iz seznama).

3.8.5. Prepoved diskriminacije, spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenje na delovnem mestu

V primerjavi s predhodno navedenimi kršitvami, ki izstopajo v času trenutne gospodarske krize, so kršitve, ko inšpektorji ugotovijo diskriminatorno ravnanje delodajalca, ali ko ugotovijo, da je prišlo do (spolnega) nadlegovanja ali trpinčenja na delovnem mestu, evidentirane v majhnem številu.

Deloma je nizko število ugotovljenih kršitev te vrste posledica številčnosti prijav, ki se nanašajo na kršitve drugih določb delovnopravne zakonodaje (npr. v zvezi s plačilom za delo), in s tem povezane obremenjenosti inšpektorjev z drugimi zadevami, deloma pa je majhno ugotovljeno število tovrstnih kršitev mogoče pripisati tudi dejstvu, da jih je v praksi težko dokazati. Dejavnikov, ki vplivajo na njihovo težjo dokazljivost, je več. Kršitve iz strahu pred morebitnimi posledicami prijave pogosto ostanejo neprijavljene, če do prijave pride, pa so le-te v mnogih primerih anonimne, kar močno otežuje sam postopek dokazovanja. Poleg tega so navedbe v prijavah pogosto preveč pavšalne, da bi se na njihovi podlagi dalo ugotoviti zatrjevane kršitve, v številnih primerih pa tudi ni na voljo materialnih dokazov o kršitvah. Na drugi strani pa inšpektorji opozarjajo tudi na zelo subjektivno dojetje odredjanja delovnih nalog, saj nekateri delavci že v tem vidijo trpinčenje oziroma »mobbing«.

Inšpektorji pa v praksi precej lažje ugotovijo, ali delodajalec v odnosu do obravnavane tematike ravna preventivno, zlasti še, ali je zagotovil varstvo pred spolnim in drugim nadlegovanjem ali trpinčenjem na delovnem mestu. Slednje mu nalaga prvi odstavek 45. člena Zakona o delovnih razmerjih. Kršitve določb 45. člena Zakona o delovnih razmerjih so inšpektorji v letu 2012 ugotovili v kar **60** primerih.

Inšpektorji so v letu 2012 ugotovili tudi nekaj primerov kršitev prvega odstavka 6. člena Zakona o delovnih razmerjih (gre za kršitve prepovedi diskriminacije), pri čemer se jih je večina nanašala na diskriminacijo pri zaposlovanju. To vrsto diskriminacije inšpektorji pri nadzorih nekoliko lažje ugotovijo, saj so vsaj v nekaterih primerih podani tudi materialni dokazi o diskriminatornem ravnanju delodajalca (diskriminacija je v nekaterih primerih razvidna že iz samega razpisa prostega delovnega mesta).

Kršitev v zvezi z diskriminacijo, spolnim in drugim nadlegovanjem ter trpinčenjem na delovnem mestu je po vsej verjetnosti precej več, kot to izhaja iz uradnih statistik, pomen spoštovanja relevantnih določb pa je še toliko večji, če upoštevamo, da je okolje, v katerem do tovrstnih kršitev ne prihaja, delavcem bolj prijazno in posledično tudi bolj zdravo. Glede na vse navedeno tega področja, kljub redkim ugotovljenim kršitvam, nikakor ne moremo šteti za nepomembnega ali postranskega, saj se je pri tem treba zavedati, da do tovrstnih kršitev lahko pride v povezavi z različnimi instituti delovnega prava.

4. PREDLOGI PO 5. ČLENU ZAKONA O INŠPEKCIJI DELA

V skladu z določbo 5. člena Zakona o inšpekciji dela so ena od obveznih sestavin poročila o delu inšpektorata za delo tudi predlogi, s katerimi inšpektorat za delo poskuša predlagati čim bolj konstruktivne rešitve za reševanje vprašanj s področja 3. in 4. točke 1. odstavka 5. člena Zakona o inšpekciji dela, ki se nanašata na podatke:

- o ugotovljenih kršitvah in kaznivih dejanjih, o izrečenih ukrepih ter o uresničevanju izrečenih ukrepov po dejavnostih,
- o smrtnih poškodbah pri delu, kolektivnih nesrečah pri delu, hujših poškodbah pri delu ter o ugotovljenih poklicnih boleznih po dejavnostih.

4.1. PREDLOGI NA PODROČJU DELOVNIH RAZMERIJ

Glede na navedeno in ob upoštevanju ugotovitev, ki izhajajo iz opravljenih inšpekcijskih nadzorov, inšpektorat za delo predlaga naslednje spremembe:

- **Zakon o delovnih razmerjih spremeniti tako, da:**
 - se določi časovna omejitev opravljanja dela delavcev, napotenih s strani agencij za zagotavljanje dela drugim uporabniku, tudi za uporabnike,
 - se natančneje opredeliti elemente delovnega razmerja z namenom lažjega ugotavljanja sklepanja pogodb civilnega prava v nasprotju s predpisi,
 - se plačilni listi določi lastnost izvršilnega naslova,
 - se delodajalcu določi obveznost, da mora delavcu vročiti dokazilo o prijavi v socialno zavarovanje ob nastopu dela,
 - določiti časovno omejitev za opravljanje začasnega in občasnega dela dijakov in študentov,
 - se razloge za izredno odpoved delavca (1. alineja prvega odstavka 112. člena ZDR) dopolni tudi z neizplačilom drugih nadomestil (npr. nadomestilo v času začasne nezmožnosti delavca za delo), ne zgolj nadomestila zaradi odsotnosti delavca iz razlogov na strani delodajalca,
 - se ustrezno spremenijo kazenske določbe ter se dopolnijo tudi z določitvijo sankcije tudi za uporabnike, ki kršijo institut zagotavljanja dela delavca drugemu uporabniku,
 - se določi delavcu, s katerim je delodajalec sklepal pogodbe o zaposlitvi za določen čas v zaporednem trajanju nad enim letom, pravico do odpravnine ob prenehanju pogodbe o zaposlitvi za določen čas,
 - določi obveznost delodajalcu, da zagotovi vrnitev delavcev, ki jih je napotil v tujino,
 - se črta določba 2. odstavka 227. člena, kjer so taksativno navedene določbe, katerih kršitev predstavlja pravno podlago za izdajo ureditvene odločbe.
- **Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno spremeniti tako, da:**
 - se v 1. alineji prvega odstavka 5. člena Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno definicija zaposlovanja na črno spremeni tako, da se glasi: »z delavcem ni sklenil pogodbe o zaposlitvi oziroma pogodbe o delu v skladu s predpisi **ali** delavca ni prijavil zavodu za zdravstveno zavarovanje in zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje«.
 - se v tretjem odstavku 5. člena določi: » Če je v primeru iz prve alineje prvega odstavka tega člena na črno zaposlena **oseba, ki ni prijavljena v obvezno zdravstveno ter pokojninsko in invalidsko zavarovanje na podlagi delovnega razmerja za polni delovni čas ali oseba, ki v postopku nadzora po tem zakonu izrazi voljo za sklenitev delovnega razmerja**, se domneva, da ima sklenjeno delovno razmerje za nedoločen čas za polni delovni čas ali za razliko do polnega delovnega časa. Pravna oseba ali podjetnik mora takšni osebi izročiti pisno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas v roku 3 dni po tem, ko inšpektor za delo ugotovi zaposlitev na črno, **razen v primerih, kadar oseba ne izpolnjuje pogojev za opravljanje dela, v skladu z zakonom, ki ureja delovna razmerja**. Če ji pogodba v tem roku ni vročena, lahko zahteva sodno varstvo.«
 - da se v šestem odstavku 5. člena določi: »Pravna oseba, podjetnik ali posameznik, ki na črno zaposli **osebo iz tretjega odstavka tega člena**, mora poravnati vse obveznosti iz delovnega razmerja za obdobje celotne zaposlitve na črno najmanj v višini minimalne plače za vsak mesec opravljenega dela, če oseba v tem času ni bila prijavljena v obvezno zdravstveno ter pokojninsko in invalidsko zavarovanje na podlagi delovnega razmerja za polni delovni čas.«

- **Zakon o urejanju trga dela dopolniti tako, da:**
 - se določi sankcija za zagotavljanje dela delavcev druge agencije uporabnikom, saj v praksi beležimo tudi primere, ko agencija, ki je sicer vpisana v register, zagotavlja delo delavcev druge agencije.
- **Zakon o matični evidenci uživalcev pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja spremeniti tako, da:**
 - se delodajalcu določi obveznost, da mora delavce prijaviti v socialno zavarovanje najkasneje na dan nastopa dela,
 - se delodajalcu določi obveznost, da mora ob odjavi delavca iz socialnega zavarovanja predložiti ustrezna dokazila o prenehanju pogodbe o zaposlitvi (npr. odpoved pogodbe o zaposlitvi).
- **Zakon o evidencah dela in socialne varnosti se spremeni tako, da:**
 - se določi, da se mora v evidenco o izrabi delovnega časa dnevno vpisovati tudi čas prihoda in odhoda na delo, saj je drugače oteženo oz. onemogočeno ugotavljanje zagotavljanja počitkov.
 - se določi sankcija za odgovorno osebo za primer kršitve opustitve vodenja, hrambe ali posodabljanja evidenc iz 12. člena Zakona o evidencah na področju dela in socialne varnosti.
- **Zakona o inšpekciji dela se spremeni oz. po potrebi na novo sprejme**
Poleg nujnih reform, bi bilo potrebno spremeniti oz. na novo sprejeti tudi Zakon o inšpekciji dela, ki je bil zadnjih sprememb deležen šele v letu 2000. Seznanjeni smo, da naj bi bil omenjeni zakon uvrščen v normativno program dela Vlade RS za leto 2013.
- **Zakon o inšpekcijskem nadzoru spremeniti tako, da se:**
v 24. členu črta obveznost obravnave anonimnih prijav, saj se inšpektorji v zvezi s tem v praksi srečujejo s precejšnjimi težavami. Tovrstne prijave so namreč pogosto pomanjkljive, nerazumljive, neutemeljene oz. lažne, pri čemer pa vlagateljev zaradi anonimnosti ni mogoče pozvati niti k dopolnitvi vloge niti jih sankcionirati zaradi lažne prijave. Menimo, da bi s predlagano spremembo bistveno pripomogli k racionalnejšemu delovanju inšpekcij.
- **Zagotoviti pravne podlage za vzpostavitev neposrednega dostopa inšpektorata za delo do podatkov iz nekaterih uradnih evidenc drugih nadzornih organov, ki jih potrebujemo pri svojem delu**
Že nekaj let se zavzemamo za dostop do nekaterih evidenc, upravljavci katerih so drugi nadzorno oz. državni organi (npr. Zavod RS za zaposlovanje, Davčna uprava RS). Z vpogledom v te evidence bi nedvomno pridobili zelo koristne informacije o delodajalcu, še preden bi pri njem opravili inšpekcijski nadzor. Prav tako bi lahko inšpektor med postopkom, torej po opravljenem nadzoru in naloženih ukrepih, že z vpogledom v evidenco preveril, ali je delodajalec določene nepravilnosti odpravil ali ne (npr. v zvezi z izplačevanjem plač). Ob tem je treba poudariti, da je bil Inšpektoratu RS za delo delno že omogočen dostop do evidence Zavoda za zdravstveno zavarovanje in do centralnega registra prebivalstva.
- **Spremeniti predpise s področja zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja (in posledično tretji in četrti odstavek 137. člen Zakona o delovnih razmerjih) tako, da :**
bi delavci v primeru daljše bolniške odsotnosti z dela (nad 30 dni) prejeli nadomestilo plače za čas odsotnosti z dela zaradi zdravstvenih razlogov neposredno s strani ZZZS Inšpektorji so namreč v zadnjem času zasledili večje število primerov, ko so delodajalci prejeli na svoje transakcijske račune nakazila ZZZS, namenjena izplačilu nadomestil plač delavcem, pri čemer delavci teh nadomestil niso prejeli, ker je imel delodajalec »blokiran« račun. V nekaterih primerih pa je bilo ugotovljeno, da so delodajalci zahtevali od ZZZS višja nadomestila, kot so jih potem izplačali delavcem.
- **Sprejeti ustrezne spremembe zakonodaje iz področja gospodarstva**
Menimo, da bi bilo nujno uveljaviti zakonsko omejitev za ustanavljanje gospodarskih družb, in sicer z namenom, da se prepreči ustanavljanje gospodarskih družb z namenom izogibanja odgovornosti tako za kršitve delovnopravne kot tudi druge zakonodaje.

- **Poenostaviti hitri postopek o prekršku**

Tako kot v preteklem obdobjem poročilu o delu Inšpektorata RS za delo, tudi v tem poročilu predlagamo, da se hitri postopek o prekršku poenostavi, saj menimo, da bi s tem povečali učinkovitost vseh prekrškovnih organov na tem področju.

Seznanjeni smo, da naj bi bili nekateri od naštetih predlogov že uvrščeni v določene predloge sprememb zakonov.

4.2. PREDLOGI NA PODROČJU VARNOSTI IN ZDRAVJA PRI DELU

V letu 2011 je stopil v veljavo novi Zakon o varnosti in zdravju pri delu, v katerem je navedenih kar nekaj podzakonskih aktov oziroma smernic, ki naj bi bili na njegovi podlagi pripravljene in sprejeti (členi 20, 32, 34, 35, 41 in 61). Kljub temu, da je od uveljavitve zakona preteklo že več kot eno leto, še ni prišlo do realizacije sprejetja podzakonskih aktov oziroma smernic, zato predlagamo, da se le-ti sprejmejo v čim krajšem času.

ZVZD-1 je razveljavil kar precejšnje število do takrat veljavnih podzakonskih aktov oz. pravilnikov. Kar nekaj od teh pravilnikov pa je vsebovalo določbe, ki so še vedno aktualne oz. se še vedno uporabljajo. Glede na uskladitev, katere te določbe so ter tudi dogovor, da se te določbe v primerni obliki in vsebini vnesejo v sedaj veljavne pravilnike, predlagamo, da se čimprej realizira prenos določb v ustrezne pravilnike.

V 76. členu, točki 8 in 11 Zakona o varnosti in zdravju pri delu, je potrebno spremeniti dikcije tako, da bo mogoče izreči sankcijo za vsako posamezno kršitev in ne samo v primeru, če sta obe navedeni kršitvi storjeni istočasno oz. kumulativno.

Glede veljavnih podzakonskih aktov pa predlagamo naslednje:

- dopolnitev oz. revidiranje Uredbe o zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih,
- dopolnitev oz. natančnejša opredelitev vsebine nekaterih določb v Pravilniku o programu in načinu usposabljanja koordinatorjev za varnost in zdravje pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih.

Potrebno je čim prej dokončati revizijo Pravilnika o varstvu pri delu pred nevarnostjo električnega toka. Ta je sicer že v zaključni fazi in naj bi bila končana v prvi polovici prihodnjega leta.

Za področje uporabe nevarnih snovi je potrebno prenoviti Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu, Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti rakotvornim ali mutagenim snovem in Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti azbestu pri delu ter jih uskladiti z novostmi EU uredbe REACH (Regulation, Evaluation, Authorisation of Chemicals) s spremembami in dopolnitvami ter EU uredbe CLP (Classification, Labelling and Packaging) s spremembami.

Težave nam povzroča določba v tretji točki 25. člena Pravilnika o zahtevah za zagotavljanje varnosti in zdravja delavcev na delovnih mestih, ki določa, da temperatura zraka v delovnih prostorih ne sme presegati +28 °C. Zato predlagamo, da se ta določba iz pravilnika črta, saj je že vsebina druge točke tega člena dovolj, da se delavcem zagotovi ustrezne delovne razmere.

5. CILJANI NADZORI INŠPEKTORATA RS ZA DELO V LETU 2012

V poročevalskem letu 2012 je Inšpektorat RS za delo izvedel 17 ciljanih nadzorov, ki so se glede na čas trajanja in vsebino, izvajali v obliki akcije, poostrenega nadzora, usmerjenega nadzora ali kampanje. Od vseh jih je bilo 8 izvedenih na področju nadzora delovnih razmerij, 9 na področju nadzora varnosti in zdravja pri delu. V sklopu teh nadzorov so bili 3 izvedeni z obeh področij nadzora (medijske hiše, prevozniki oseb in blaga ter nadzor nad izvajanjem delovnopravne zakonodaje in varstva pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih).

Tabela 4: Ciljani nadzori Inšpektorata RS za delo v letu 2012

Naziv ciljanega nadzora	Delovna razmerja	Varnost in pri zdravju delu
Akcija nadzora v zvezi z izvajanjem predpisov o varstvu pri delu pri izpostavljenosti delavcev umetnim optičnim sevanjem		x
Koordinirana akcija nadzora spoštovanja zakonodaje varstva pri delu v dejavnosti gozdarstva		x
Poostren nadzor nad izpolnjevanjem kadrovskih in prostorskih pogojev pri delodajalcih, ki so vpisani v register za opravljanje dejavnosti zagotavljanja dela delavcev drugim uporabnikom	x	
Akcija nadzora nad izvajanjem zakona o omejevanju porabe alkohola		x
Poostren nadzor nad izvajanjem zakonodaje in predpisov o varnosti in zdravju pri delu v medijskih hišah		x
Akcija ugotavljanja nadzora ustrezne obutve na delovnih mestih		x
Akcija reprezentativni vzorec		x
Evropska kampanja – psihosocialni dejavniki		x
Akcija nadzora predpisov o varnosti in zdravju pri delu pri prevoznikih oseb in blaga		x
Akcija nadzora predpisov nad izvajanjem delovnopravne zakonodaje pri občinah	x	
Poostren nadzor nad izvajanjem delovnopravne zakonodaje pri delodajalcih, ki opravljajo dejavnost posredovanja zaposlitve in zagotavljanja dela	x	
Akcija nadzora nad izvajanjem delovnopravne zakonodaje v dejavnosti strežbe jedi in pijač oziroma gostinske nastavitvene dejavnosti	x	
Poostren nadzor nad izvajanjem delovnopravne zakonodaje v zvezi z izvajanjem ZPZDC	x	
Poostren nadzor nad izvajanjem delovnopravne zakonodaje v medijskih hišah	x	
Usmerjeni nadzor nad spoštovanjem zakonodaje s področja varnosti pri delu na premičnih in začasnih gradbiščih		x
Usmerjeni nadzor nad izvajanjem delovnopravne zakonodaje na premičnih in začasnih gradbiščih	x	
Akcija nadzora nad izvajanjem delovnopravne zakonodaje pri prevoznikih oseb in blaga	x	

S ciljanimi nadzori inšpektorat izvaja nadzor nad izvajanjem delovnopravne zakonodaje in zakonodaje s področja varnosti in zdravja pri delu pri delodajalcih v dejavnostih, v katerih se določene kršitve pogosteje ugotavljajo, oziroma se v okviru le-teh preverja izvajanje določenega instituta delovnega prava. Inšpekcijski pregledi v okviru ciljanih nadzorov (4.455 opravljenih pregledov v okviru nadzorov, vseh inšpekcijskih pregledov v letu 2012 pa je bilo 16.582) sicer zajemajo precejšen delež opravljenih inšpekcijskih pregledov in tako predstavljajo pomemben segment delovanja Inšpektorata RS za delo.

Več informacij v zvezi namenom, izvedbo in ugotovitvami posameznih oblik ciljanih nadzorov je razvidnih iz poročil o izvedbi posameznega nadzora ali akcije, ki so objavljena na spletni strani Inšpektorata RS za delo.

V zvezi s podanimi ugotovitvami pri ciljanih nadzorih je treba poudariti, da se je večina nadzorov in akcij iztekla z zaključkom leta 2012, akcija nadzora v zvezi z izvajanjem predpisov o varnosti pri delu pri izpostavljenosti delavcev umetnim optičnim sevanjem se je zaključila 28.2.2013, koordinirana akcija nadzora spoštovanja zakonodaje varnosti pri delu v dejavnosti gozdarstva in akcija nadzora nad izvajanjem delovnopravne zakonodaje pri občinah sta se zaključili konec januarja 2013, zato so nekateri upravni in prekrškovni postopki še v teku, tako da število ugotovljenih kršitev in ukrepov v času poročanja še ni dokončno.

6. INŠPEKCIJSKO NADZORSTVO NA PODROČJU SOCIALNEGA VARSTVA

V letu 2012 je Socialna inšpekcija izvajala redne in izredne inšpekcijske nadzore ter v posameznih primerih v skladu z zakonom nadzirala strokovna ravnanja izvajalca v posameznih zadevah. Izvedla je 164 rednih inšpekcijskih nadzorov, ki so bili določeni s »Programom rednih inšpekcijskih nadzorov na področju socialnega varstva v letu 2012« ter 1 rednem nadzoru, načrtovanem v letu 2011. Poleg rednih nadzorov je v letu 2012 Socialna inšpekcija zaključila z obravnavo 196 pobud za izredne inšpekcijske nadzore. V 71 primerih so bili izpolnjeni z zakonom določeni pogoji za izvedbo izrednih inšpekcijskih nadzorov. Po zaključenih inšpekcijskih nadzorih v 236 zadevah so bila v skladu s prvim odstavkom 107. člena Zakona o socialnem varstvu v 50 zadevah izvajalcem naložena naročila za odpravo pomanjkljivosti, v 14 pa so jim bili za odpravo ugotovljenih nepravilnosti z odločbo izrečeni ukrepi. V prekrškovnih postopkih so bile izdane 4 odločbe.

6.1. PREDPISI, KI UREJAJO INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU SOCIALNEGA VARSTVA

Z inšpekcijskim nadzorom na področju socialnega varstva je zagotovljen nadzor nad izvajanjem socialno varstvenih storitev in spoštovanjem predpisov, s katerim so izvajalcem socialno varstvene dejavnosti podeljena javna pooblastila.

Posebnosti inšpekcijskega nadzora na področju socialnega varstva urejata:

- Zakon o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 3/07 - UPB2 (23/07-popr., 41/07-popr.), 114/06 – ZUTPG, 122/07 – odl. US RS, 61/10-ZSVarPre in 62/10 – ZUPJS),
- Pravilnik o izvajanju inšpekcijskega nadzora na področju socialnega varstva (Ur.l.RS, št. 74/2004)

Subjekti inšpekcijskega nadzora

Inšpekcija nadzira delo javnih socialno varstvenih zavodov, koncesionarjev in drugih pravnih ali fizičnih oseb, ki izvajajo socialno varstvene storitve na podlagi dovoljenja za delo (v nadaljnjem besedilu: izvajalci), ter izvajanje dopolnilnih, razvojnih in preventivnih programov na področju socialnega varstva in varstva otrok in družine, ki so sofinancirani po posebnih pogodbah z Ministrstvom za delo, družino ali socialne zadeve (v nadaljnjem besedilu: programi). Pri izvajalcih se opravlja nadzor nad izvajanjem Zakona o socialnem varstvu (v nadaljevanju: zakon) in predpisov, izdanih na njegovi podlagi, ter nadzor nad izvajanjem drugih zakonov ali na njihovi podlagi izdanih predpisov, ki določajo javna pooblastila ali druge naloge posameznim izvajalcem socialno varstvene dejavnosti, nadzira pa tudi izvajanje nalog, ki jih zakon nalaga lokalnim skupnostim. Pri izvajanju inšpekcijskega nadzora programov se preverja skladnost izvajanja programa glede na prijavo na razpis za dodelitev sredstev, morebitno verifikacijo programa ter pogodbo o izvajanju programa. Za nadzor programov se smiselno uporabljajo določbe o izvajanju izrednega inšpekcijskega nadzora.

Oblike inšpekcijskega nadzora

Inšpekcijski nadzor se opravlja kot redni ali izredni. Redni inšpekcijski nadzor se opravi pri vsakem izvajalcu najmanj enkrat v obdobju treh let. Izredni inšpekcijski nadzor pa se izvede na zahtevo upravičenca do storitve ali njegovega zakonitega zastopnika oziroma druge osebe, ki je imela v postopku položaj stranke, ustanovitelja izvajalca ali organa upravljanja izvajalca, na utemeljeno pobudo družinskega člana upravičenca ali uporabniškega združenja, na zahtevo reprezentativnega sindikata pri delodajalcu oz. vsakič, ko se na podlagi različno pridobljenih informacij oceni, da je to potrebno.

Tako v rednih kot izrednih nadzorih se nadzira izvajanje in spoštovanje veljavnih zakonov in drugih predpisov. Ravnanje po veljavnih predpisih je temelj pravne varnosti. S predpisi se omejujejo ali nalagajo ravnanja in obveznosti tako izvajalcem socialno varstvene dejavnosti, ki jih nadzira inšpekcija, kot tudi pobudnikom in drugim uporabnikom socialno varstvene dejavnosti, katerih ravnanje pa inšpekcija razumljivo ne nadzira – nadzira pa izvajanje nadzora izvajalcev nad uporabniki (npr.: nadzor izpolnjevanja pogojev za upravičenost do denarne socialne pomoči).

Inšpektor je pooblaščen, da na podlagi ugotovljenega nespoštovanja predpisov sprejme ukrepe, ki naj zagotovijo zakonito stanje. Spoštovanje in izvajanje zakonov ter vzpostavitev zakonitega stanja

na podlagi inšpekcijskih pooblastil predstavlja varovanje oz. zaščito javnega interesa. Zakonitost je vedno v javnem interesu, ni pa nujno tudi v interesu posameznika. Zaradi navedenega lahko prihaja do kolizije teh interesov. Položaj stranke v postopku inšpekcijskega nadzora ima samo izvajalec socialno varstvene dejavnosti in ne pobudnik nadzora. Dolžnost inšpektorja je, da se, čeprav pobudniki nimajo položaja stranke, odzove na informacije iz pobud, ki opozarjajo na morebitne kršitve. Inšpektorjeva dolžnost je, da pobudo obravnava, ter izvede inšpekcijski nadzor, ali pa na podlagi z zakonom opredeljenih razlogov tega ne izvede. V postopku inšpekcijskega nadzora se ne odloča o pravici, obveznosti ali pravni koristi pobudnika, temveč se dosledno varuje javni interes. Inšpektorju predstavljajo očitki iz konkretne pobude samo namig, da se morebiti krši predpis, katerega izvajanje nadzira in s tem posega v varovani javni interes, zato preverja utemeljenost očitkov iz pobude predvsem zaradi varovanja javnega interesa.

Izvedba rednega in izrednega nadzora se torej razlikujeta predvsem v tem, da se pri izrednem inšpekcijskem nadzoru poleg preverjanja izvajanje in spoštovanje zakonov in drugih predpisov, poskušajo v tistih primerih, ko predpisi niso kršeni, ugotoviti razlogi, zaradi katerih je med izvajalcem in uporabnikom prišlo do takega nezaupanja, da učinkovito sodelovanje praktično ni več možno (več o tem glej poglavje o metodoloških izzivih pri izvajanju inšpekcijskega nadzora na področju socialnega varstva).

Inšpekcijski postopek

Po prejemu pobude za izredni inšpekcijski nadzor inšpektor prouči ali pobuda izpolnjuje pogoje iz 5. odstavka 105. člena zakona. Pred odločitvijo o morebitnem nadzoru lahko zahteva dodatno utemeljitev pobudnika ali poročilo in dokumentacijo izvajalca. V kolikor so izpolnjeni pogoji za izvedbo nadzora, inšpektor v nadzoru ugotovi dejansko stanje in z naročili v inšpekcijskem zapisniku oz. z izdano odločbo odredi ukrepe za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti oz. nepravilnosti.

Redni nadzori potekajo v skladu s programi rednih inšpekcijskih nadzorov na področju socialnega varstva, s katerimi so določeni izvajalci, pri katerih se izvede nadzor in delovno področje, katerega izvajanje je nadzirano.

V skladu s 1. odstavkom 107. člena Zakona o socialnem varstvu inšpektor v primerih, ko ugotovi manjše napake, nepravilnosti in pomanjkljivosti, ki ne vplivajo bistveno na izvajanje storitve oziroma na zakonitost poslovanja, strokovnost dela, zagotavljanje pravic uporabnikov ali na predpisano kakovost storitev, na vodenje postopkov ali na uveljavljanje pravic uporabnika (v nadaljevanju: pomanjkljivosti), ustno opozori na nepravilnosti in na njihove posledice ter določi rok za odpravo, kar navede v zapisniku o inšpekcijskem nadzoru.

V primeru ugotovitev večjih nepravilnosti, napak ter kršitev predpisov (v nadaljevanju: nepravilnosti), ki bistveno vplivajo na izvajanje storitve oziroma na zakonitost poslovanja, strokovnost dela, zagotavljanje pravic uporabnikov ali na predpisano kakovost storitev, na vodenje postopkov ali na uveljavljanje pravic uporabnika, pa inšpektor odredi potrebne ukrepe ter določi rok za njihovo izpolnitev z odločbo.

Prekrškovni organ

Socialna inšpekcija ima pristojnosti tudi kot prekrškovni organ v zvezi s prekrški po 116. in 117. členu Zakona o socialnem varstvu ter prekrški po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru.

6.2. SPLOŠNI PODATKI O DELOVANJU SOCIALNE INŠPEKCIJE V LETU 2012

V letu 2012 je Socialna inšpekcija izvajala tako redne inšpekcijske nadzore kot tudi izredne inšpekcijske nadzore, s katerimi je nadzirala strokovna ravnanja izvajalcev v posameznih zadevah.

V inšpekciji so bili v letu 2012 zaposleni 4 inšpektorji. Eden od inšpektorjev opravlja tudi naloge direktorja inšpekcije. Zaradi svoje »majhnosti« predstavlja vsaka odsotnost inšpektorja zaradi bolniškega staleža pomembno motnjo v njenem delovanju.

6.2.1. Redni inšpekcijski nadzori

Redni inšpekcijski nadzori so se izvajali na podlagi »Programa rednih inšpekcijskih nadzorov na področju socialnega varstva v letu 2012« (v nadaljevanju: letni program). Z letnim programom so bili določeni izvajalci, pri katerih je bil opravljen redni inšpekcijski nadzor, ter strokovna področja, ki so se pri rednih inšpekcijskih nadzorih še posebej podrobno proučila.

Redni inšpekcijski nadzori po letnem programu so se izvajali do konca februarja 2013. Izvedeni so bili v vseh 164 načrtovanih izvajalcih socialno varstvene dejavnosti. Redni nadzor, ki se ni izvedel v letu 2011, je bil izveden v letu 2012.

Tabela 5: Redni inšpekcijski nadzori

Izvajalci:	Izvedeno število rednih inšpekcijskih nadzorov v letu 2012
centri za socialno delo	21
krizni centri za mlade	8
izvajalci socialno varstvene storitve institucionalnega varstva za starejše - domovi za starejše in koncesionarji	27
izvajalci storitve pomoč družini na domu v obliki socialne oskrbe – javni zavodi, koncesionarji in izvajalci z dovoljenjem za delo	24
občine - naloge, ki jih zakon nalaga lokalnim skupnostim za zagotavljanje storitve pomoči na domu v obliki socialne oskrbe	66
izvajalci socialno varstvene storitve institucionalnega varstva odraslih oseb z motnjami v duševnem razvoju, s težavami v duševnem zdravju, s senzornimi motnjami, motnjami v gibanju in z napredovalno kronično oziroma neozdravljivo boleznijo ob koncu življenja – javni zavodi in koncesionarji	8
izvajalci socialno varstvene storitve institucionalnega varstva otrok in mladoletnikov z zmerno, težjo ali težko motnjo v duševnem razvoju - zavodi za usposabljanje	2
izvajalci socialno varstvene storitve vodenja, varstva in zaposlitev pod posebnimi pogoji za duševno in telesno prizadete odrasle osebe - varstveno delovni centri in koncesionarji	5
izvajalci socialno varstvene storitve – socialni servis	4
skupaj:	165

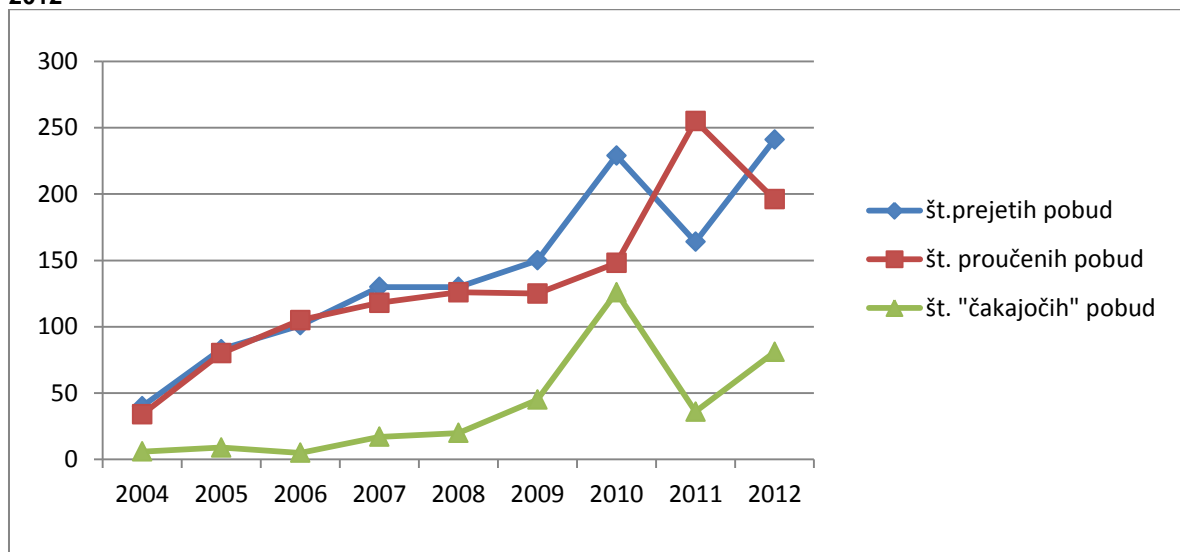
6.2.2. Izredni inšpekcijski nadzori

V letu 2012 je inšpekcija prejela 241 pobud. To je pomembno več pobud, kot v letu 2011, ko je bilo prejetih 164 pobud (indeks 1,38).

V letu 2012 je inšpekcija zaključila z obravnavo 196 pobud za izredne inšpekcijske nadzore (255 v letu 2011, indeks 0,77, pri čemer je potrebno upoštevati, da je bilo v število proučenih pobud v letu 2011 vključenih tudi 62 pobud direktorja inšpekcije za nadzor centrov za socialno delo na področju skrbništva. Te pobude so bile obravnavane od jeseni leta 2010 do pomladi 2011, štete pa samo v letnem poročilu za leto 2011).

Število pobud, ki še čakajo na proučitev, je ob koncu koledarskega leta naraslo s 36 ob koncu leta 2011 na 81 ob koncu leta 2012.

Graf 19: Število prejetih, proučenih in na proučitev čakajočih pobud za inšpekcijske nadzore v letih 2004 - 2012

Največje število prejetih in proučenih pobud se je tudi v letu 2012 nanašalo na ravnanja centrov za socialno delo. Glede na raznolikost nalog in pooblastil, ter zlasti občutljivosti teh nalog in pooblastil je bilo to pričakovano.

Tabela 6: Število obravnavanih pobud za izredne inšpekcijske nadzore

Izvajalci:	Število obravnavanih pobud za izredni inšpekcijski nadzor v letu 2012 (v oklepaju za leto 2011):
centri za socialno delo	107 (200)*
izvajalci socialno varstvene storitve institucionalnega varstva za starejše - domovi za starejše, koncesionarji izvajalci z dovoljenjem za delo in izvajalci storitve v drugi družini	17 (16)
izvajalci socialno varstvene storitve institucionalnega varstva odraslih duševno in telesno prizadetih oseb - posebni socialno varstveni zavodi za odrasle in koncesionarji	3 (4)
izvajalci socialno varstvene storitve vodenja, varstva in zaposlitev pod posebnimi pogoji za duševno in telesno prizadete odrasle osebe - varstveno delovni centri in koncesionarji	7 (3)
izvajalci storitve institucionalnega varstva otrok in mladoletnikov z zmerno, težjo ali težko motnjo v duševnem razvoju	1 (1)
izvajalci socialno varstvene storitve pomoč družini na domu	31 (3)
izvajalci socialnega servisa	26 (0)
lokalne skupnosti	2 (0)
izvajalci dopolnilnih programov	2 (8)
skupaj	196 (255)

*opomba – v število za leto 2011 se šteje tudi 62 proučenih pobud direktorja inšpekcije za nadzor centrov za socialno delo na področju skrbništva. Inšpekcijska ravnanja v teh zadevah so bila izvajana od jeseni leta 2010 do pomladi 2011, šteta pa samo v letno poročilo za leto 2011.

V 71 primerih (30 v letu 2011, indeks 2,37) so bili izpolnjeni z zakonom določeni pogoji za izvedbo izrednih inšpekcijskih nadzorov. V 4 primerih (16 v letu 2011, indeks 0,25) so bili očitki predlagateljev preverjeni v rednih inšpekcijskih nadzorih (v skladu z 8. alinejo 5. odstavka 105. člena zakona), v 85 primerih (132 v letu 2011, indeks 0,64) je bila opravljena strokovna ocena v skladu z 2. alinejo 5. odstavka 105. člena zakona, v 15 primerih (15 v letu 2011, indeks 1,00) je izvajalec na zahtevo inšpektorja v določenem roku že pred morebitnim nadzorom odpravil pomanjkljivosti, ki jih je kot

sporne navajal pobudnik nadzora, v preostalih 21 zadevah (90 v letu 2011, indeks 0,23) pa izredni inšpekcijski nadzor ni bil uveden iz drugih razlogov po 5. odstavku 105. člena zakona.

Tabela 7: Razlogi, določeni z zakonom, zaradi katerih ni bil odrejen inšpekcijski nadzor

Razlogi, določeni z zakonom, zaradi katerih ni bil odrejen izredni inšpekcijski nadzor	Pogostost razlogov, zaradi katerih ni bil odrejen nadzor (pri posamezni zadevi je lahko več razlogov)
- iz predložene dokumentacije in poročila izvajalca je bilo razvidno, da so bili postopki in opravljene storitve vodene v skladu s predpisi in strokovnimi ter etičnimi načeli, ki se uporabljajo na področju socialnega varstva, oziroma da ugotovljene nepravilnosti ali pomanjkljivosti niso take, da bi lahko bistveno vplivale na zaključek postopka ali na vsebino, kakovost in obseg storitve	85
- izvajalec je na zahtevo inšpektorja v določenem roku že odpravil pomanjkljivosti, ki jih kot sporne navaja pobuda	15
- pri izvajalcu je bil odrejen redni nadzor, v okviru katerega se je proučil predlog	4
- pobudnik je imel možnost uporabe drugih rednih pravnih sredstev, ki jih določajo procesni predpisi in jih še ni uveljavljal ali ni vložil ugovora zoper delo strokovnega delavca po 94. členu zakona, oz. se je pobuda ali del pobude nanašala na postopke ali na storitve, katerih zakonitost ali strokovno ustreznost ugotavljajo nadzorni ali inšpekcijski organi, določeni po drugih predpisih	17*
- pobuda se je nanašal na zadevo, v kateri je že bil opravljen inšpekcijski nadzor ali podana strokovna ocena postopkov in ravnanj izvajalca, oz. je pobudnik že prejel pojasnila ali ugotovitve ministrstva	4

* v večini primerov, ki so uvrščeni v to rubriko, je pobuda vsebovala tudi del očitkov zaradi domnevno spornih ravnanj izvajalcev, ki jih inšpekcija ne nadzoruje (npr.: zdravstvena nega in oskrba v institucionalnem varstvu), oz. za katere ni pooblaščen odločati kot pritožbeni organ v upravnih postopkih (npr.: odločanje o pritožbi zoper odločbo o denarni socialni pomoči). Veliko število pobud za obravnavo zadev iz stvarne pristojnosti drugostopenjskega organa je možno pojasniti s tem, da poskušajo pobudniki s strani inšpekcije pridobiti »drugo mnenje«, saj se nikakor ne morejo strinjati z navedbami drugostopenjskega organa, da je odločitev na prvi stopnji pravilna.

6.2.3. Število izrečenih naročil in ukrepov

Po izvedenih 236 inšpekcijskih nadzorih (193 v letu 2011, indeks 1,24) - 165 rednih in 71 izrednih - so bila v skladu s prvim odstavkom 107. člena zakona v 50 nadzorih (32 rednih in 18 izrednih nadzorih) izvajalcem naložena naročila za odpravo pomanjkljivosti, v 14 zadevah (3 rednih in 11 izrednih nadzorih) pa so bili v skladu z drugim odstavkom istega člena izvajalcem izrečeni ukrepi za odpravo nepravilnosti. V 172 primerih je bil inšpekcijski nadzor ustavljen, saj ni bilo ugotovljenih pomanjkljivosti, napak ali nepravilnosti.

Tabela 8: Število izvajalcev, ki so jim bila izrečena naročila oziroma ukrepi

	Skupaj: 236 (194 nadzorov v letu 2011)	Redni inšpekcijski nadzori: 165 (151 nadzorov v letu 2011)	Izredni inšpekcijski nadzori: 71 (30 nadzorov v letu 2011)
število izrečenih naročil	50 (99 v letu 2011)	32 (77 v letu 2011)	11 (12 v letu 2011)
število izrečenih ukrepov	14 (19 v letu 2011)	3 (10 v letu 2011)	11 (9 v letu 2011)
število ustavitve postopkov	172 (86 v letu 2011)	130 (79 v letu 2011)	42 (7 v letu 2010)

6.3. PODATKI O UGOTOVITVAH SOCIALNE INŠPEKCIJE V LETU 2012 PO POSAMEZNIH SKUPINAH IZVAJALCEV

V spodnji tabeli o opravljenih inšpekcijskih nadzorih se poleg podatkov o izvedenih nadzorih nahajajo še podatki o številu tistih proučenih pobud pri katerih je ugotovljeno dejansko stanje in se je s tem inšpektor izrecno izrekel o zakonitosti ravnanj izvajalca (strokovna ocena po 2. alineji 5. odstavka 105. člena Zakona o socialnem varstvu, takojšnja odprava pomanjkljivosti po 6. alineji istega člena ter proučitev očitkov pobudnika v okviru rednega nadzora, kot je določeno v 8. alineji istega člena).

*	število ugotovitev dejanskega stanja	število zadev, v katerih so ugotovljene pomanjkljivosti, ki niso bistveno vplivale na uporabnika	število ugotovljenih nepravilnosti, ki so pomembno vplivale na uporabnika
1	131	11	5
2	40	6	2
3	11	5	1
4	6	6	0
5	3	2	1
6	54	12	2
7	2	0	0
8	68	5	2
9	30	3	1

1	centri za socialno delo in krizni centri za mlade
2	izvajalci socialno varstvene storitve institucionalnega varstva za starejše - domovi za starejše, koncesionarji izvajalci z dovoljenjem za delo in izvajalci storitve v drugi družini
3	izvajalci socialno varstvene storitve institucionalnega varstva odraslih duševno in telesno prizadetih oseb - posebni socialno varstveni zavodi za odrasle in koncesionarji
4	izvajalci socialno varstvene storitve vodenja, varstva in zaposlitev pod posebnimi pogoji za duševno in telesno prizadete odrasle osebe - varstveno delovni centri in koncesionarji
5	izvajalci storitve institucionalnega varstva otrok in mladoletnikov z zmerno, težjo ali težko motnjo v duševnem razvoju
6	izvajalci socialno varstvene storitve pomoč družini na domu
7	izvajalci dopolnilnih programov
8	lokalne skupnosti - zagotavljanje socialno varstvene pomoči družini na domu
9	izvajalci socialno varstvene storitve socialnega servisa

Za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti in nepravilnosti so bila izrečena naslednja naročila in ukrepi (v posamezni zadevi je možno izreči več naročil oz. ukrepov):

dopolnitev organizacijske strukture, sprejem posebnega programa aktivnosti za dvig kakovosti izvajanja storitev, sprejem strokovnih podlag za ukrepanje in za odločanje o posameznih ukrepih ali opredelitev strokovnih kriterijev, na podlagi katerih se opravi izbor ustrezne metode dela	53
izdaja oziroma uskladitev splošnih aktov ali posamičnih aktov s predpisi	37
uvedbo notranje kontrole nad izvajanjem storitev ali nad vodenjem postopkov, redno pisno poročanje o delu na posameznih področjih dejavnosti oz. vodenje posebne evidence o posameznih strokovnih postopkih	14
interno ali verificirano dodatno usposabljanje zaposlenih	5
obvezna vključitev supervizorja	4
ponovno opravljanje preizkusa poznavanja zakona o splošnem upravnem postopku, ponovno opravljanje posameznih delov strokovnega izpita	3

6.4. PREKRŠKOVNI POSTOPKI

Socialna inšpekcija izvaja prekrškovne postopke po Zakonu o socialnem varstvu in Zakonu o inšpekcijskem nadzoru.

V letu 2012 je inšpekcija izdala 4 odločbe (v letu 2011 1 odločbo). Dve odločbi sta bili izdani zaradi kršitev določil 1. odstavka 116. člena Zakona o socialnem varstvu. Izvajalca nista imela pridobljenega dovoljenja za izvajanje socialno varstvene dejavnosti, dve odločbi pa sta bili izdani zaradi kršitev določil Zakona o izvajanju inšpekcijskega nadzora – prvi izvajalec ni podal pisnega pojasnila oz. izjave v zahtevanem roku, drugi pa ni spoštoval odločbe inšpektorja.

6.5. POVZETEK

V letu 2012 je Socialna inšpekcija izvajala redne in izredne inšpekcijske nadzore ter v posameznih primerih v skladu z zakonom nadzirala strokovna ravnanja izvajalca v posameznih zadevah. Do konca februarja 2013 je izvedla 165 rednih inšpekcijskih nadzorov, ki so bili določeni s »Programom rednih inšpekcijskih nadzorov na področju socialnega varstva v letu 2012«. V letu 2012 je Socialna inšpekcija zaključila tudi obravnavo 196 pobud za izredne inšpekcijske nadzore. Po zaključenih 236 inšpekcijskih nadzorih so bila v skladu s prvim odstavkom 107. člena Zakona o socialnem varstvu v 50 zadevah izvajalcem naložena naročila za odpravo pomanjkljivosti, v 14 zadevah so bili izvajalcem izrečeni ukrepi za odpravo ugotovljenih nepravilnosti. V prekrškovnih postopkih so bile izdane 4 odločbe.

UPORABLJENI PRAVNI VIRI

- Zakon o inšpekciji dela (Uradni list RS, št. 38/94, 32/97 in 36/2000)
- Zakon o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/2007 – uradno prečiščeno besedilo št. 1)
- Zakon o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/2006 - uradno prečiščeno besedilo št. 2, 105/2006, 126/2007, 65/2008, 47/2009 – odločba US (popr. 48/2009) in 8/2010)
- Zakon o prekrških (Uradni list RS, št. 3/2007 - uradno prečiščeno besedilo št. 4, 17/2008 (popr. 21/2008) in 76/2008, 108/2009, 45/2010, 9/2011, 10/2011 in 26/2011)
- Zakon o varnosti in zdravju pri delu (Uradni list RS, št. 43/2011)
- Zakon o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 42/2002, 79/2006, 4 6/2007 – odločba US, 103/2007, 45/2008 in 83/2009 – odločba US)
- Kazenski zakonik (Uradni list RS, št. 50/2012 – UPB2)
- Zakon o dedovanju (Uradni list SRS, št. 15/76 s spremembami)
- Zakon o delnem povračilu nadomestila plače (Uradni list RS, št. 42/2009)
- Zakon o delnem subvencioniranju polnega delovnega časa (uradni list RS, št. 5/2009, 40/2009 in 57/2009)
- Zakon o delovnem času in obveznih počitkih mobilnih delavcev ter o zapisovalni opremi v cestnih prevozi (Uradni list RS, št. 64/2007 – uradno prečiščeno besedilo št. 2, 113/2009 – odločba US, 97/2010 in 77/2011)
- Zakon o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb (Uradni list SRS, št. 41/1983, 114/2006, 122/2007 – odločba US in 61/2010)
- Zakon o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/2005 – uradno prečiščeno besedilo št. 4, 126/2007, 48/2009 in 21/2012)
- Zakon o duševnem zdravju (Uradni list RS, št. 77/8)
- Zakon o eksplozivih in pirotehničnih izdelkih (Uradni list RS, št. 35/2008)
- Zakon o evidencah na področju dela in socialne varnosti (Uradni list RS, št. 40/2006)
- Zakon o evropskih svetih delavcev (Uradni list RS, št. 49/2011)
- Zakon o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/2009 – uradno prečiščeno besedilo št. 3, 83/2009 – odločba US), 33/2011, 91/2011, 32/2012 in 57/2012)
- Zakon o izvajanju dogovora o politiki plač v zasebnem sektorju v obdobju 2004-2005 (Uradni list RS, št. 70/2004)
- Zakon o izvajanju rejniške dejavnosti (Uradni list RS, št. 110/2002, 56/2006 – odločba US in 114/2006 – ZUTPG, 71/08-ZUTPG-a in 109/12)
- Zakon o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 3/07 – UPB4 s spremembami)
- Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij (Uradni list RS, št. 110/06 - UPB1 s spremembami)
- Zakon o javnem jamstvenem in preživninskem skladu RS (Uradni list RS, št. 78/2006 - uradno prečiščeno besedilo in 47/2009 – odločba US)
- Zakon o javni rabi slovenščine (Uradni list RS, št. 86/2004, 91/2008 – odločba US, 8/2010)
- Zakon o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 63/2007 - uradno prečiščeno besedilo št. 3, 65/2008 in 69/2008 in 74/2009 – odločba US, 40/2012 - ZUJF)
- Zakon o kemikalijah (Uradni list RS, 110/2003 – uradno prečiščeno besedilo, 47/2004, 61/2006, 16/2008, 9/2011 in 83/2012)
- Zakon o kolektivnih pogodbah (Uradni list RS, št. 43/2006, 45/2008 in 83/2009 – odločba US)
- Zakon o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Uradni list RS, št. 81/2000, 111/2007 in 25/2011)
- Zakon o minimalni plači (Uradni list RS, št. 13/2010)
- Zakon o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah (Uradni list RS, št. 1/2007 – uradno prečiščeno besedilo št. 2 in 85/2009),
- Zakon o nepravdnem postopku (Uradni list SRS, št. 30/86 s spremembami)
- Zakon o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja (Uradni list RS, št. 43/2006 in 76/2010)
- Zakon o omejevanju porabe alkohola (Uradni list RS, št. 15/2003)
- Zakon o omejevanju uporabe tobaknih izdelkov (Uradni list RS, št. 93/2007 – uradno prečiščeno besedilo št. 3 in 27/2009 – odločba US)
- Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/2007 – uradno prečiščeno besedilo št. 5, 36/2008 in 58/2009 (popr. 64/2009 in 65/2009), 16/2010 – odločba US, 47/2010 – odločba US, 20/2011, 40/2012-ZUJF in 57/2012-ZPCP-2D)
- Zakon o osebni imenu (Uradni list RS, št. 20/06)
- Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju (Uradni list RS, št. 79/2006)

- Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 109/2006 - uradno prečiščeno besedilo št. 4, 112/2006 – odločba US, 114/2006, 10/2008, 98/2009, 27/2010, 38/2010, 61/2010, 79/2010, 94/2010, 84/2011, 94/2011 Odl.US, 105/2011, 110/2011-ZDIU12, 40/2012-ZUJF, 55/2012)
- Zakon o policiji (Uradni list RS, št. 66/09 – UPB7 s spremembami)
- Zakon o posebnem dodatku za socialno ogrožene (Uradni list RS, št. 57/2009)
- Zakon o postopku za uveljavljanje socialno varstvenih pravic (Uradni list RS, št. 23/1991, 54/1992 in 65/1993)
- Zakon o pravnem postopku (Uradni list RS, št. 73/2007 – uradno prečiščeno besedilo št. 3, 45/2008, 121/2008 – sklep US 47/2009 – odločba US (popr. 48/2009), 57/2009 – odločba US, 12/2010 – odločba US, 49/2010 – odločba US, 50/2010 – odločba US, 107/2010 – odločba US, 43/2011, 58/2011 – odločba US, 75/2012 – odločba US)
- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (Uradni list RS, št. 12/2007 – uradno prečiščeno besedilo, 29/2010 in 57/2012)
- Zakon o preprečevanju nasilja v družini (Uradni list RS, št. 16/2008)
- Zakon o prevozih v cestnem prometu (Uradni list RS, št. 131/2006 (popr. 5/2007), 123/2008, 28/2010, 49/2011, 40/2012-ZUJF in 57/2012)
- Zakon o prevozu nevarnega blaga (Uradni list RS, 33/2006 – uradno prečiščeno besedilo, 41/2009 in 97/2010)
- Zakon o prijavi prebivališča (Uradni list RS, št. 59/06 s spremembami)
- Zakon o prostovoljstvu (10/2011, (popr. 16/2011))
- Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o uresničevanju otrokovih pravic (Uradni list RS št. 26/1999)
- Zakon o ratifikaciji Konvencije o civilnopravnih vidikih mednarodne ugrabitve otrok (Uradni list RS, št. 23/93 in MP-6/93)
- Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu otrok in sodelovanju pri meddržavnih posvojitvah (Uradni list RS, št. 14/1999)
- Zakon o ratifikaciji Sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Makedonije o meddržavnih posvojitvah (Uradni list RS, št. 15/2007)
- Zakon o registraciji istospolne partnerske skupnosti (Uradni list RS, št. 65/2005 in 55/2009 – odločba US)
- Zakon o rudarstvu (Uradni list RS, št. 61/2010 (popr. 62/2010) in 76/2010)
- Zakon o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 3/2007 - uradno prečiščeno besedilo št. 2, 23/2007, 41/2007, 122/2007 – odločba US, 61 2010 in 62/2010)
- Zakon o socialno varstvenih prejemkih (Uradni list RS, št. 61/2010, 40/2011, 14/2013)
- Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju (Uradni list RS, št. 42/2007 – uradno prečiščeno besedilo in 23/2009 – odločba US)
- Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju evropske delniške družbe (Uradni list RS, št. 28/2006)
- Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju evropske zadruga (Uradni list RS, št. 79/2006)
- Zakon o sodnih taksah (Uradni list RS, št. 37/2008 in 97/2010)
- Zakon o soodločanju delavcev pri čezmejnih združitvah kapitalskih družb (Uradni list RS, št. 56/2008)
- Zakon o splošni varnosti proizvodov (Uradni list RS, št. 101/2003)
- Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (Uradni list RS, št. 110/2006 - uradno prečiščeno besedilo št. 2, 114/2006, 122/2007 – odločba US, 10/2008, 62/2010 in 40/2012 – ZUJF)
- Zakon o stavki (Uradni list SFRJ, št. 23/1991 in Uradni list RS, št. 13/1993 in 66/1993)
- Zakon o štipendiranju (Uradni list RS, št. 59/07 in 63/07 – popr., 40/09 in 7/10)
- Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti (Uradni list RS, št. 99/2004 in 17/2011)
- Zakon o tujcih (Uradni list RS, 50/2011)
- Zakon o urejanju trga dela (Uradni list RS, št. 80/2010 in 40/2012 - ZUJF)
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/2007 – uradno prečiščeno besedilo in 56/2008, 4/2010 in 20/2011)
- Zakon o uresničevanju načela enakega obravnavanja (Uradni list RS, št. 93/2007 – uradno prečiščeno besedilo)
- Zakon o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 114/2006, 71/2008, 73/2008, 98/2009, 62/2010, 85/2010)

- Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 3/07 – UPB1 s spremembami)
- Zakon o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/2012)
- Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS, št. 62/2010, 40/2011, 14/2013)
- Zakon o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 32/2012 – UPB7, 40/2012 – ZUJF, 57/2012 - ZPCP-2D in 109/2012)
- Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (Uradni list RS, št. 69/2004 – uradno prečiščeno besedilo, 101/2007 – odločba US in 122/2007 – odločba US, 90/2011- odločba US in 84/2012- odločba US)
- Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (Uradni list RS, št. 16/2007 - uradno prečiščeno besedilo št. 2, 14/2009 – odločba US in 78/2011)
- Zakon o zaposlovanju in delu tujcev (Uradni list RS, št. 26/2011)
- Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/2006 – uradno prečiščeno besedilo št. 3, 114/2006, 91/2007, 71/2008, 118/2008, 47/2010 – odločba US, 62/2010, 87/2011 in 40/2012 – ZUJF)
- Stanovanjski zakon (Uradni list RS, št. 69/03 s spremembami)
- Obrtni zakon (Uradni list RS, št. 40/2004 – uradno prečiščeno besedilo, 117/2006 in 102/2007)
- Uredba o zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih (Uradni list RS, št. 83/2005)
- Uredba o upravnem poslovanju (Uradni list RS, št. 106/2005, 30/2006, 86/2006, 32/2007, 63/2007, 115/2007, 31/2008, 35/2009, 58/2010 in 101/2010)
- Uredba o standardni klasifikaciji dejavnosti (Uradni list RS, št. 69/2007 in 17/2008)
- Uredba o načinu mednarodne izmenjave informacij o ukrepih in dejanjih, ki omejujejo trgovanje s proizvodi (Uradni list RS, št. 79/2011)
- Uredba o merilih za določanje oprostitev pri plačilih socialno varstvenih storitev (Uradni list RS, št. 110/2004, 124/2004, 114/2006 in 62/2010)
- Uredba o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju (Uradni list RS, št. 70/1996 in 41/2004)
- Uredba o določitvi obrtnih dejavnosti in mojstrskih nazivov ter obrti podobnih dejavnosti (Uradni list RS, št. 117/2004 in 102/2007)
- Uredba o določitvi kvote za zaposlovanje invalidov (Uradni list RS, št. 32/2007, 21/2008 in 14/2009 – odločba US)
- Uredba o merilih za določanje oprostitev pri plačilih socialno varstvenih storitev (Uradni list RS, št. 110/2004, 124/2004, 114/2006 in 62/2010)
- Uredba o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti umetnim optičnim sevanjem (Uradni list RS, št. 34/2010)
- Uredba 561/2006/ES
- Uredba 3821/85/EGS ali AETR
- Konvencija o uveljavljanju alimentacijskih zahtevkov v tujini (Uradni list FLRJ št. 2/60)
- Navodilo za obdelavo in posredovanje podatkov o tujcih, ki se zaposlijo in delajo na ozemlju Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 83/2011)
- Navodilo za opravljanje kratkotrajnega dela (Uradni list RS, št. 91/2008 in 88/2012)
- Odredba o enostavnih tlačnih posodah (Uradni list RS, št. 11/2002, 138/2006)
- Praktične smernice za delo z nevarnimi kemičnimi snovmi (Uradni list RS, št. 50/2003)
- Pravilnik o delih, ki se štejejo za osebno dopolnilno delo, ter o postopku priglasitve teh del (Uradni list RS, št. 30/2002)
- Pravilnik o določitvi minimalnih standardov za nastanitev tujcev, ki so zaposleni ali delajo v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 71/2011)
- Pravilnik o izdaji dovoljenj za delo otrok, mlajših od 15 let (Uradni list RS, št. 60/2004)
- Pravilnik o izvajanju inšpekcijskega nadzora na področju socialnega varstva (Uradni list RS, št. 74/2004)
- Pravilnik o izvajanju ukrepov aktivne politike zaposlovanja (Uradni list RS, št. /2010 in 20/2012)
- Pravilnik o kadrovskih, tehničnih in prostorskih pogojih za izvajanje nalog na področju duševnega zdravja za izvajalce institucionalnega varstva ter centre za socialno delo ter o postopku njihove verifikacije (Uradni list RS, št. 97/2009)
- Pravilnik o koncesijah na področju socialnega varstva (Uradni list RS, št. 72/2004 in 113/2008)
- Pravilnik o kriterijih za usposabljanje v gospodarski družbi (Uradni list RS, št. 73/2011)
- Pravilnik o kriterijih za uveljavljanje pravic za otroke, ki potrebujejo posebno nego in varstvo (Uradni list RS, št. 105/2002, 107/2004, 129/2006 in 55/2009)

- Pravilnik o metodologiji za oblikovanje cen socialno varstvenih storitev (Uradni list RS, št. 87/2006, 127/2006, 8/2007, 51/2008 in 5/2009)
- Pravilnik o načinu dela Komisije za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi (Uradni list RS, št. 117/2005)
- Pravilnik o načinu in postopku preverjanja in potrjevanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij (Uradni list RS, št. 13/2001, 97/2003, 108/2004, 117/2005, 57/2007, 85/2009 in 37/2010)
- Pravilnik o načinu in vsebini obravnave v skupnosti ter vsebini, pogojih in načinu opravljanja izpita za koordinatorja obravnave v skupnosti (Uradni list RS, št. 49/2009)
- Pravilnik o obliki in vsebini vpisnikov in pomožnih knjig pri prekrškovnih organih (Uradni list RS, 127/2006, 115/2008 in 33/2011)
- Pravilnik o odpisu in delnem odpisu dolga, odlogu plačila ter obročnem plačilu pri financiranju ukrepov trga dela in izvajalcev (Uradni list RS, št. 107/2010)
- Pravilnik o opravljanju socialno varstvenih storitev na podlagi dovoljenja za delo in vpisa v register (Uradni list RS, št. 3/2006)
- Pravilnik o opravljanju strokovnega izpita iz varnosti in zdravja pri delu (Uradni list RS, št. 109/2011)
- Pravilnik o organizaciji, materialu in opremi za prvo pomoč na delovnem mestu (Uradni list RS, št. 136/2006, 61/2010 in 43/2011(ZVZD-1))
- Pravilnik o osebni varovalni opremi (Uradni list RS, št. 29/2005 in 23/2006, 76/2011)
- Pravilnik o osebni varovalni opremi, ki jo delavci uporabljajo pri delu (Uradni list RS, št. 89/1999 in 39/2005)
- Pravilnik o področjih prostovoljskega dela in vpisniku (Uradni list RS, št. 48/2011 in 60/2011)
- Pravilnik o pogojih in postopkih za izvajanje zakona o izvajanju rejniške dejavnosti (Uradni list RS, št. 54/2003, 78/2008)
- Pravilnik o pogojih in postopku za pridobitev dovoljenja za delo za opravljanje strokovnih nalog varnosti pri delu (Uradni list RS, št. 42/2003)
- Pravilnik o pogojih in postopku za uveljavljanje pravice do izbire družinskega pomočnika (Uradni list RS, št. 19/2007)
- Pravilnik o pogojih za opravljanje dejavnosti agencij za zaposlovanje (Uradni list RS, št. 139/2006) – ne velja od 27.10.2010, uporablja se do uveljavitve podzakonskih aktov oziroma splošnih aktov za izvrševanje javnih pooblastil po Zakonu o urejanju trga dela, kolikor niso v nasprotju s tem zakonom
- Pravilnik o pogojih za opravljanje dejavnosti zagotavljanja dela delavcev drugemu uporabniku in načinu sodelovanja delodajalca z Zavodom Republike Slovenije za zaposlovanje (Uradni list RS, št. 106/2010)
- Pravilnik o pogojih, ki jih mora izpolnjevati kadirnica (Uradni list RS, št. 80/2007 in 90/2010)
- Pravilnik o postopkih pri uveljavljanju pravice do institucionalnega varstva (Uradni list RS, št. 38/2004, 23/2006 in 42/2007)
- Pravilnik o postopkih za izvrševanje proračuna (Uradni list RS, št. 50/2007, 61/2008 in 99/2009)
- Pravilnik o postopkih za uveljavljanje pravic do družinskih prejemkov (Uradni list RS, št. 31/2008 in 61/2009 in 62/2010)
- Pravilnik o postopkih za uveljavljanje pravic iz zavarovanja za starševsko varstvo (Uradni list RS, št. 31/2008)
- Pravilnik o postopku in vsebini izvajanja svetovalnega razgovora (Uradni list SRS, št. 41/1989)
- Pravilnik o postopku za popis in ocenitev premoženja oseb pod skrbništvom ter o pripravi skrbniških poročil (Uradni list SRS, št. 18/1989)
- Pravilnik o pregledovanju in preskušanju opreme pod tlakom (Uradni list RS, št. 92/2008)
- Pravilnik o preiskavah delovnega okolja, pregledih in preizkusih sredstev za delo (Uradni list SRS, št. 35/1988),
- Pravilnik o preventivnih zdravstvenih pregledih delavcev (Uradni list RS, št. 87/2002 (popr. 29/2003) in 124/2006)
- Pravilnik o prijavi in objavi prostega delovnega mesta ali vrste dela, postopku posredovanja zaposlitve ter vsebini in načinu sporočanja podatkov Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje (Uradni list RS, št. 105/2010)
- Pravilnik o prijavi in odjavi iz evidenc, zaposlitvenem načrtu, pravicah in obveznostih pri iskanju zaposlitve ter nadzoru nad osebami, prijavljenimi v evidencah (Uradni list RS, št. 106/2010)
- Pravilnik o programu in načinu usposabljanja koordinatorjev za varnost in zdravje pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih (Uradni list RS, št. 31/2008)
- Pravilnik o protieksplozijski zaščiti (Uradni list RS, št. 102/2000, 91/2002, 16/2008, 1/2011 in 103/2011)

- Pravilnik o seznamu poklicnih bolezni (Uradni list RS, št. 85/2003)
- Pravilnik o sodelovanju organov ter o delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavi nasilja v družini (Uradni list RS, št. 31/2009)
- Pravilnik o splošnih ukrepih in normativih za varstvo pri delu z dvigali (Uradni list SFRJ, št. 30/1969)
- Pravilnik o stalnem strokovnem usposabljanju in izpopolnjevanju strokovnih delavcev, ki opravljajo naloge varnosti pri delu (Uradni list RS, št. 109/2011)
- Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev (Uradni list RS, št. 52/1995, 2/1998, 19/1999 (popr. 28/1999), 127/2003, 125/2004, 120/2005 – odločba, 90/2008) – ne velja od 19.6.2010
- Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev (Uradni list RS, št. 45/2010)
- Pravilnik o tlačni opremi (Uradni list RS, št. 15/2002, 47/2002, 54/2003, 114/2003, 138/2006, 101/2011)
- Pravilnik o ugotavljanju prihrankov in premoženja ter o vrednosti zagotovljene osnovne oskrbe v postopku za dodelitev denarne socialne pomoči (Uradni list RS, št. 68/2001 (popr. 71/2001), 119/2005, 36/2007, 61/2010 in 62/2010)
- Pravilnik o varnosti dvigal (Uradni list RS, št. 83/2007)
- Pravilnik o varnosti in zdravju pri delu na ribiških ladjah (Uradni list RS, št. 6/2001 in 39/2005)
- Pravilnik o varnosti in zdravju pri delu s slikovnim zaslonom (Uradni list RS, št. 30/2000 in 73/2005)
- Pravilnik o varnosti in zdravju pri uporabi delovne opreme (Uradni list RS, št. 101/2004)
- Pravilnik o varnosti strojev (Uradni list RS, št. 75/2008)
- Pravilnik o varnostnih znakih (Uradni list RS, št. 89/1999, 39/2005 in 34/2010)
- Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti hrupu pri delu (Uradni list RS, št. 17/2006 (popr. 18/2006))
- Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti rakotvornim ali mutagenim snovem (Uradni list RS, št. 101/2005)
- Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti vibracijam pri delu (Uradni list RS št. 94/2005)
- Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti biološkim dejavnikom pri delu (Uradni list RS, št. 4/2002 in 39/2005)
- Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu (Uradni list RS, št. 100/2001, 39/2005, 53/2007 in 102/2010)
- Pravilnik o varovanju zdravja pri delu nosečih delavk, delavk, ki so pred kratkim rodile in doječih delavk (Uradni list RS, št. 82/2003)
- Pravilnik o varovanju zdravja pri delu otrok, mladostnikov in mladih oseb (Uradni list RS, št. 82/2003)
- Pravilnik o varstvu pri delu pred nevarnostjo električnega toka (Uradni list RS, št. 29/1992)
- Pravilnik o varstvu pri delu v gozdarstvu (Uradni list SRS, št. 15/1979)
- Pravilnik o vlogah in dokazilih v zvezi z zaposlovanjem in delom tujcev ter o zaposlitvah tujcev, ki niso vezane na trg dela (Uradni list RS, št. 45/2011)
- Pravilnik o zagotavljanju varnosti in zdravja pri ročnem premeščanju bremen (Uradni list RS, št. 73/2005)
- Pravilnik o zahtevah za zagotavljanje varnosti in zdravja delavcev na delovnih mestih (Uradni list RS, št. 89/1999 in 39/2005)
- Pravilnik o zbirki podatkov o denarnih socialnih pomočeh (Uradni list RS, št. 64/2001, 61/2010 in 62/2010)
- Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti azbestu (Uradni list RS, št. 93/2005)
- Pravilnik o določitvi vrste in stopnje programov izobraževanja za strokovne sodelavce v socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 51/01)
- Pravilnik o prepovedi približevanja določenemu kraju oziroma osebi (Uradni list RS, št. 95/04)
- Pravilnik o dodeljevanju neprofitnih stanovanj v najem (Uradni list RS, št. 14/04 s spremembami)
- Pravilnik o izvrševanju kazni zapora (Uradni list RS, št. 102/00 s spremembami)
- Pravilnik o izvrševanju vzgojnih ukrepov (Uradni list RS, št. 85/09)
- Pravilnik o izvrševanju varstvenega nadzorstva (Uradni list RS, št. 85/09)
- Pravilnik o izvrševanju dela v splošno korist (Uradni list RS, št. 109/08)
- Resolucija o nacionalnem programu varnosti in zdravja pri delu (Uradni list RS, št. 126/2003)
- Splošni akt o elektronski prijavi v evidenco brezposelnih oseb in evidenco iskalcev zaposlitve (Uradni list RS, št. 3/2011)

- Splošni akt o opravljanju strokovnega izpita za zaposlene, ki opravljajo storitve vseživljenjske karijerne orientacije in posredovanja zaposlitve in o opravljanju strokovnega izpita za nadzornika v službi za nadzor Zavoda RS za zaposlovanje (Uradni list RS, št. 4/2011)
- Splošni akt o spremembah Splošnega akta o opravljanju strokovnega izpita za zaposlene, ki opravljajo storitve vseživljenjske karijerne orientacije in posredovanja zaposlitve in o opravljanju strokovnega izpita za nadzornika v službi za nadzor Zavoda RS za zaposlovanje (Uradni list RS, št. 6/2011)

PREGLEDI, UKREPI IN KRŠITVE INŠPEKCIJE NADZORA VARNOSTI IN ZDRAVJA PRI DELU

TABELA1/1a

ŠIFRA	DEJAVNOST	ŠTEVILO PREGLEDOV				RAZISKAVE NEZGOD					UKREPI		PREKRŠKOVNI UKREPI			KRŠITVE ZAKONA O VARNOSTI IN ZDRAVJU PRI DELU					
		ŠTEVILO PREGLEDANIH SUBJEKTOV	REDNI PREGLEDI	KONTROLNI PREGLEDI	IZREDNI PREGLEDI	SMRTNE	TEŽJE	LAŽJE	KOLEKTIVNE NEZGODE	NEVARNI POJAVI	ODLOČBE	OVADBE /NAZ-NANILA KAZNIVEGA DEJANJA	OPOMIN	GLOBA PREKRŠKOVNA ODLOČBA	GLOBA PLAČILNI NALOG	FINANČNE OBVEZNOSTI DELODAJALCA	IZJAVA O VARNOSTI Z OCENO TVEGANJA	OBVEZNOSTI DELODAJALCA	PRVA POMOČ	VARSTVO PRED POŽAROM	NEVARNOST ZA NASILJE TRETJIH OSEB
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
A01	Kmetijska proizvodnja in lov ter z njima povezane storitve	35	5	10	28	0	1	0	0	0	19	1	1	0	2	0	14	11	1	0	0
A02	Gozdarstvo	72	8	8	67	1	2	0	0	0	32	1	0	0	3	0	36	15	0	0	0
A03	Ribištvo in gojenje vodnih organizmov	1	0	0	2	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	4	0	0	0	1
B05	Pridobivanje premoga	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B06	Pridobivanje surove nafte in zemeljskega plina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B07	Pridobivanje rud	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B08	Pridobivanje rudnin in kamnin	7	1	2	5	1	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	4	2	0	0	0
B09	Storitve za rudarstvo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C10	Proizvodnja živil	131	42	32	75	0	4	1	0	0	81	0	1	2	4	0	46	65	11	1	2
C11	Proizvodnja pijač	11	2	0	8	0	0	1	0	0	8	0	0	0	0	0	1	8	2	0	1
C12	Proizvodnja tobačnih izdelkov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C13	Proizvodnja tekstilij	17	10	4	7	0	0	0	0	0	12	0	2	0	1	0	9	8	3	1	1
C14	Proizvodnja oblačil	22	9	3	15	0	0	0	0	0	16	0	0	0	0	0	13	7	2	0	1
C15	Proizvodnja usnja, usnjenih in sorodnih izdelkov	11	3	2	6	0	1	0	0	0	8	0	0	0	0	0	5	4	0	0	1
C16	Obdelava in predelava lesa, proizvodnja izdelkov iz lesa, plute, slame in protja, razen pohištva	107	27	28	77	2	4	0	0	0	62	1	1	4	3	0	51	29	3	0	6
C17	Proizvodnja papirja in izdelkov iz papirja	15	0	2	15	0	0	0	0	0	13	0	2	0	0	0	11	5	0	0	1
C18	Tiskarstvo in razmnoževanje posnetih nosilcev zapisa	55	9	18	45	0	1	0	0	0	42	0	0	0	3	0	69	43	9	1	0
C19	Proizvodnja koksa in naftnih derivatov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C20	Proizvodnja kemikalij, kemičnih izdelkov	37	9	20	34	0	1	0	0	0	28	0	0	1	1	0	22	19	2	0	0
C21	Proizvodnja farmacevtskih surovin in preparatov	3	0	1	6	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
C22	Proizvodnja izdelkov iz gume in plastičnih mas	51	13	9	36	0	1	0	0	0	28	0	0	0	2	0	29	35	0	0	2
C23	Proizvodnja nekovinskih mineralnih izdelkov	48	11	10	43	0	1	0	0	0	26	1	0	2	0	0	13	8	0	0	4
C24	Proizvodnja kovin	30	5	1	24	0	2	0	0	0	18	0	1	2	4	0	22	16	0	0	2
C25	Proizvodnja kovinskih izdelkov, razen strojev in naprav	292	66	54	227	2	17	0	1	0	172	0	6	1	36	0	217	125	1	0	15
C26	Proizvodnja računalnikov, elektronskih in optičnih izdelkov	33	8	4	23	0	0	0	0	0	17	0	0	0	0	0	31	12	1	0	0
C27	Proizvodnja električnih naprav	49	7	4	41	0	1	0	0	0	19	1	0	0	0	0	31	9	1	0	2
C28	Proizvodnja drugih strojev in naprav	74	15	13	54	2	7	0	0	0	38	0	1	0	5	0	52	26	2	1	0
C29	Proizvodnja motornih vozil, prikolic in polprikolic	53	9	5	45	0	2	0	0	0	19	0	0	0	3	0	24	15	1	0	0
C30	Proizvodnja drugih vozil in plovil	2	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0
C31	Proizvodnja pohištva	54	14	14	35	0	0	0	0	0	28	0	2	2	2	0	41	24	1	0	2
C32	Druge raznovrstne predelovalne dejavnosti	21	5	3	16	0	1	0	0	0	12	0	0	0	2	0	22	7	1	0	0
C33	Popravila in montaža strojev in naprav	47	8	12	45	0	0	0	0	0	30	0	1	0	2	0	35	8	2	0	2
D35	Oskrba z električno energijo, plinom in paro	25	2	13	23	0	1	0	0	0	12	1	0	0	1	0	10	14	0	0	0
E36	Zbiranje, prečiščevanje in distribucija vode	15	2	1	12	0	0	0	0	0	10	0	0	0	1	0	7	5	0	0	0
E37	Ravnanje z odpadkami	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
E38	Zbiranje in odvoz odpadkov ter ravnanje z njimi, pridobivanje sekundarnih surovin	32	5	7	31	0	2	0	0	0	19	0	1	0	1	0	23	8	0	0	0
E39	Saniranje okolja in drugo ravnanje z odpadki	3	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
F41	Gradnja stavb	528	28	52	549	3	12	1	0	0	288	0	3	1	36	0	114	51	1	0	0
F42	Gradnja inženirskih objektov	132	11	14	137	1	1	0	0	0	70	1	3	4	6	0	50	22	0	0	1
F43	Specializirana gradbena dela	801	123	127	755	2	12	0	0	0	493	3	18	13	63	0	400	183	3	1	21
G45	Trgovina z motornimi vozili in popravila motornih vozil	122	26	36	84	0	0	0	0	0	70	0	2	1	1	0	79	26	4	2	4
G46	Posredništvo in trgovina na debelo, razen z motornimi vozili	262	47	53	237	0	1	0	1	0	165	0	2	3	5	0	208	96	6	5	24
G47	Trgovina na drobno, razen z motornimi vozili	282	56	74	244	0	3	0	0	1	183	0	4	2	8	2	293	103	2	8	30
H49	Kopanski promet, cevovodni transport	563	53	101	528	2	3	0	0	0	313	0	6	10	16	0	467	120	2	6	25

PREGLEDI, UKREPI IN KRŠITVE INŠPEKCIJE NADZORA VARNOSTI IN ZDRAVJA PRI DELU

TABELA1/2a

ŠIFRA	DEJAVNOST	ŠTEVILO PREGLEDOV				RAZISKAVE NEZGOD					UKREPI		PREKRŠKOVNI UKREPI			KRŠITVE ZAKONA O VARNOSTI IN ZDRAVJU PRI DELU					
		ŠTEVILO PREGLEDNIH SUBJEKTOV	REDNI PREGLEDI	KONTROLNI PREGLEDI	IZREDNI PREGLEDI	SMRTNE	TEŽJE	LAŽJE	KOLEKTIVNE NEZGODE	NEVARNI POJAVI	ODLOČBE	OVADBE /NAZ-NANILA KAZNIVEGA DEJANJA	OPOMIN	GLOBA PREKRŠKOVNA ODLOČBA	GLOBA PLAČILNI NALOG	FINANČNE OBVEZNOSTI DELODAJALCA	IZJAVA O VARNOSTI Z OCENO TVEGANJA	OBVEZNOSTI DELODAJALCA	PRVA POMOČ	VARSTVO PRED POŽAROM	NEVARNOST ZA NASILJE TRETJIH OSEB
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
H50	Vodni promet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
H51	Zračni promet	4	1	0	3	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	2	1	1	0	0
H52	Skladiščenje in spremljajoče prometne dejavnosti	41	3	2	35	0	0	0	1	0	16	0	3	0	2	0	18	6	0	0	1
H53	Poštna in kurirska dejavnost	13	2	2	11	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	1	5	0	0	2
I55	Gostinske nastanitvene dejavnosti	72	10	14	64	0	2	0	0	0	45	0	0	1	2	0	45	20	0	1	3
I56	Dejavnost strežbe jedi in pijač	287	95	98	228	0	3	0	0	0	193	0	7	2	17	1	311	155	5	13	53
J58	Založništvo	21	2	5	18	0	0	0	0	0	12	0	0	0	0	0	32	4	0	0	3
J59	Dejavnosti v zvezi s filmi, video- in zvočnimi zapisi	10	3	3	8	0	0	0	0	0	8	0	1	0	0	0	8	2	0	0	0
J60	Radijska in televizijska dejavnost	26	0	5	27	0	0	0	0	0	15	0	1	1	0	0	44	2	0	0	0
J61	Telekomunikacijske dejavnosti	4	1	2	4	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	5	5	1	0	0
J62	Računalniško programiranje, svetovanje in druge s tem povezane dejavnosti	37	6	7	27	0	0	0	0	0	16	0	0	1	3	0	51	7	1	0	0
J63	Druge informacijske dejavnosti	6	2	1	4	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0
K64	Dejavnosti finančnih storitev, razen zavarovalništva in dejavnosti pokojninskih skladov	14	2	1	14	0	0	0	0	0	8	0	0	0	0	0	5	1	1	0	0
K65	Dejavnosti zavarovanja, pozavarovanja in pokojninskih skladov, razen obvezne socialne varnosti	5	3	0	2	0	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
K66	Pomožne dejavnosti za finančne in zavarovalniške storitve	16	4	5	13	0	0	0	0	0	10	0	0	0	0	0	21	6	0	0	4
L68	Poslovanje z nepremičninami	51	5	3	48	0	0	0	0	0	18	0	1	0	5	0	8	1	0	0	2
M69	Pravne in računovodske dejavnosti	43	7	15	37	0	0	0	0	0	22	0	1	1	0	0	51	16	1	0	6
M70	Dejavnost uprav podjetij, podjetniško in poslovno svetovanje	93	9	9	89	0	0	0	0	0	26	0	1	0	1	0	45	10	3	0	0
M71	Arhitekturno in tehnično projektiranje, tehnično preizkušanje in analiziranje	156	10	27	150	0	1	0	0	0	58	0	2	2	5	0	73	22	1	0	8
M72	Znanstvena raziskovalna in razvojna dejavnost	21	3	5	18	0	0	0	0	0	11	0	0	1	1	0	16	5	0	0	0
M73	Oglaševanje in raziskovanje trga	12	5	3	7	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	4	1	0	0	0
M74	Druge strokovne in tehnične dejavnosti	19	2	2	18	0	0	0	0	0	9	0	0	0	2	0	5	3	0	0	0
M75	Veterinarstvo	5	0	0	6	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	2	5	0	0	0
N77	Dajanje v najem in zakup	11	4	1	11	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	13	3	0	0	1
N78	Zaposlovalne dejavnosti	108	6	10	107	0	1	0	0	0	15	0	0	0	0	0	22	0	0	0	1
N79	Dejavnost potovalnih agencij, organizatorjev potovanj in s potovanji povezanih dejavnosti	8	1	1	7	0	0	0	0	0	4	0	0	1	1	0	15	2	0	0	0
N80	Varovanje in poizvedovalne dejavnosti	19	3	7	18	0	0	0	0	0	9	0	0	0	2	0	14	1	0	0	1
N81	Dejavnost oskrbe stavb in okolice	134	22	64	94	0	1	0	0	0	69	0	4	3	8	0	100	15	3	0	4
N82	Pisarniške in spremljajoče poslovne storitvene dejavnosti	13	2	5	12	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	5	4	0	0	0
O84	Dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti	86	1	1	86	0	1	0	0	0	32	0	1	0	0	0	9	6	0	1	1
P85	Izobraževanje	103	16	9	81	0	4	1	0	0	55	0	0	0	3	0	61	27	2	1	3
Q86	Zdravstvo	46	9	6	38	0	0	0	0	0	25	0	0	0	0	0	28	7	1	0	3
Q87	Socialno varstvo z nastanitvijo	15	2	2	12	0	0	0	0	0	12	0	0	0	0	0	10	3	0	0	2
Q88	Socialno varstvo brez nastanitve	9	0	1	12	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0	0	10	3	0	0	0
R90	Kulturne in razvedrilne dejavnosti	6	0	0	6	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0
R91	Dejavnost knjižnic, arhivov, muzejev in druge kulturne dejavnosti	14	6	0	10	0	0	0	0	0	11	0	0	0	0	0	7	7	0	0	2
R92	Prilaganje iger na srečo	9	1	1	9	0	0	0	1	0	3	0	0	0	0	0	2	1	0	0	1
R93	Športne in druge dejavnosti za prosti čas	26	6	1	24	0	0	0	0	0	11	0	0	0	0	0	34	5	3	1	2
S94	Dejavnost članskih organizacij	18	3	3	14	0	0	0	0	0	11	0	2	0	0	0	13	9	2	0	0
S95	Popravila računalnikov in izdelkov za široko rabo	19	8	6	10	0	0	0	0	0	9	0	0	0	0	0	15	1	1	0	2
S96	Druge storitvene dejavnosti	67	31	12	40	0	0	0	0	0	34	0	1	1	2	0	43	30	1	1	6
T97	Dejavnost gospodinjstev z zaposlenim hišnim osebjem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
T98	Raznovrstna proizvodnja gospodinjstev za lastno rabo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
U99	Dejavnost eksteritorialnih organizacij in teles	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	Izven standardne klasifikacije dejavnosti	273	9	10	260	1	2	0	0	0	96	3	46	28	259	0	39	30	1	0	0
	Skupaj	5984	945	1086	5268	17	97	4	4	1	3267	13	128	90	524	3	3653	1560	89	44	259

PREGLEDI, UKREPI IN KRŠITVE INŠPEKCIJE NADZORA VARNOSTI IN ZDRAVJA PRI DELU

TABELA1/1b

ŠIFRA	DEJAVNOST	KRŠITVE ZAKONA O VARNOSTI IN ZDRAVJU PRI DELU																			
		PSIHOSOCIALNA TVEGANJA	PREDHODNO VARSTVO	UPORABA NEVARNIH SNOVI	NEPOSREDNA IN NEIZOGIBNA NEVAR- NOST	STROKOVNI DELAVEC	NALOGE STROK- OVNEGA DELAVCA	PROMOCIJA ZDRAV- JANA DELOVNEM MESTU	IZVAJALEC MEDICINE DELA	ZDRAVSTVENI PREGLEDI	OBVEŠČANJE IN SEZNANJANJE DELAVCEV	USPOSABLJANJE DELAVCEV	PISNI SPORAZUM NA SKUPNIH DELOVIŠČIH	OBVEŠČANJE INŠPEKCIJE O NEVARNIH DELIH	PRIJAVE INŠPEKCIJI	SODELOVANJE DELAVCEV PRI UPRAVLJANJU	DOLŽNOSTI DELAVCEV	ALKOHOL, DROGE IN DRUGE SUBSTANCE NA DELOVNEM MESTU	SAMOZAPOSELENE OSEBE	DOKUMENTACIJA	STROKOVNOST DELA ORGANIZACIJI Z DOVOLJENJEM ZA DELO
1	2	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42
A01	Kmetijska proizvodnja in lov ter z njima povezane storitve	1	0	0	0	0	0	2	0	8	4	11	0	0	0	0	2	0	3	0	
A02	Gozdarstvo	3	7	0	0	0	0	6	1	5	0	8	6	0	1	0	2	6	4	0	
A03	Ribištvo in gojenje vodnih organizmov	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	
B05	Pridobivanje premoga	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
B06	Pridobivanje surove nafte in zemeljskega plina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
B07	Pridobivanje rud	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
B08	Pridobivanje rudnin in kamnin	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0	0	0	
B09	Storitve za rudarstvo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
C10	Proizvodnja živil	5	7	0	0	1	0	3	0	32	1	28	2	0	0	3	1	8	0	23	0
C11	Proizvodnja pijač	1	0	0	0	0	0	1	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	
C12	Proizvodnja tobačnih izdelkov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C13	Proizvodnja tekstilij	0	0	0	0	0	0	1	0	4	3	5	0	0	0	0	2	0	0	0	0
C14	Proizvodnja oblačil	1	0	0	1	0	0	1	0	6	1	6	3	0	0	1	1	0	1	0	0
C15	Proizvodnja usnja, usnjenih in sorodnih izdelkov	1	1	0	0	1	0	2	1	0	3	3	0	0	2	0	0	0	0	0	0
C16	Obdelava in predelava lesa, proizvodnja izdelkov iz lesa, plute, slame in protja, razen pohištva	6	1	6	0	0	0	4	3	12	2	21	3	0	1	4	1	7	6	2	0
C17	Proizvodnja papirja in izdelkov iz papirja	1	0	0	0	0	0	0	0	3	1	8	0	0	0	0	0	2	0	0	0
C18	Tiskarstvo in razmnoževanje posnetih nosilcev zapisa	2	1	14	0	0	0	1	2	18	7	27	4	0	0	2	1	3	2	12	0
C19	Proizvodnja koksa in naftnih derivatov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C20	Proizvodnja kemikalij, kemičnih izdelkov	1	2	8	0	3	0	2	7	4	10	5	0	0	1	0	1	0	4	0	0
C21	Proizvodnja farmacevtskih surovin in preparatov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C22	Proizvodnja izdelkov iz gume in plastičnih mas	3	4	12	0	0	0	5	3	9	2	15	1	0	0	1	1	4	0	2	0
C23	Proizvodnja nekovinskih mineralnih izdelkov	2	1	8	0	0	0	2	2	6	2	8	1	0	1	0	0	8	0	0	0
C24	Proizvodnja kovin	1	2	7	0	0	0	1	4	3	1	5	9	0	0	1	2	2	0	3	0
C25	Proizvodnja kovinskih izdelkov, razen strojev in naprav	19	18	30	9	4	0	14	14	72	11	86	12	0	0	19	7	22	3	46	0
C26	Proizvodnja računalnikov, elektronskih in optičnih izdelkov	1	0	6	0	0	0	1	0	5	4	13	0	0	0	5	1	2	0	1	0
C27	Proizvodnja električnih naprav	5	0	0	3	1	0	2	2	4	1	4	0	1	0	0	1	2	0	7	0
C28	Proizvodnja drugih strojev in naprav	1	2	8	0	3	0	1	6	16	3	16	5	0	1	4	1	7	1	9	0
C29	Proizvodnja motornih vozil, prikolic in polprikolic	2	0	3	0	0	0	2	1	1	1	5	3	0	0	1	2	0	0	8	0
C30	Proizvodnja drugih vozil in plovil	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0
C31	Proizvodnja pohištva	3	6	12	0	0	0	1	9	5	17	1	0	1	5	1	3	0	21	0	0
C32	Druge raznovrstne predelovalne dejavnosti	2	0	1	0	0	0	1	3	3	2	0	0	0	1	1	2	0	0	0	0
C33	Popravila in montaža strojev in naprav	3	0	4	0	0	0	1	4	11	1	9	1	0	0	0	2	0	20	1	0
D35	Oskrba z električno energijo, plinom in paro	0	2	0	0	0	0	0	0	5	1	1	3	0	0	0	1	0	0	0	0
E36	Zbiranje, prečiščevanje in distribucija vode	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	0	0	0	1	1	1	0	2	0
E37	Ravnanje z odpadki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
E38	Zbiranje in odvoz odpadkov ter ravnanje z njimi, pridobivanje sekundarnih surovin	0	1	2	0	0	0	2	0	3	2	8	0	0	0	0	0	0	2	0	0
E39	Saniranje okolja in drugo ravnanje z odpadki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
F41	Gradnja stavb	12	11	0	0	3	0	10	9	38	14	55	69	1	1	9	18	19	1	23	0
F42	Gradnja inženjerskih objektov	3	2	1	0	3	0	6	2	13	1	11	10	1	0	4	1	6	0	7	0
F43	Specializirana gradbena dela	37	26	5	4	7	2	33	22	121	14	138	90	3	4	27	35	60	9	77	0
G45	Trgovina z motornimi vozili in popravila motornih vozil	8	6	7	0	2	0	3	5	20	8	26	5	0	0	6	0	10	1	11	0
G46	Posredništvo in trgovina na debelo, razen z motornimi vozili	21	9	11	7	1	0	23	12	70	10	92	10	0	0	7	1	41	2	45	0
G47	Trgovina na drobno, razen z motornimi vozili	26	4	3	13	5	0	17	13	68	6	106	1	0	0	15	1	22	2	73	0
H49	Kopenski promet, cevovodni transport	45	42	1	17	9	4	31	52	127	12	142	7	0	8	36	6	21	4	135	0

PREGLEDI, UKREPI IN KRŠITVE INŠPEKCIJE NADZORA VARNOSTI IN ZDRAVJA PRI DELU

TABELA1/2b

ŠIFRA	DEJAVNOST	KRŠITVE ZAKONA O VARNOSTI IN ZDRAVJU PRI DELU																			
		PSIHOSOCIALNA TVEGANJA	PREDHODNO VARSTVO	UPORABA NEVARNIH SNOVI	NEPOSREDNA IN NEIZOGIBNA NEVARNOST	STROKOVNI DELAVEC	NALOGE STROKOVNEGA DELAVCA	PROMOCIJA ZDRAVJANA NA DELOVNEM MESTU	IZVAJALEC MEDICINE DELA	ZDRAVSTVENI PREGLEDI	OBVEŠČANJE IN SEZNANJANJE DELAVCEV	USPOSABLJANJE DELAVCEV	PISNI SPORAZUM NA SKUPNIH DELOVIŠČIH	OBVEŠČANJE INŠPEKCIJE O NEVARNIH DELIH	PRUJAVE INŠPEKCIJI	SODELOVANJE DELAVCEV PRI UPRAVLJANJU	DOLŽNOSTI DELAVCEV	ALKOHOL, DROGE IN DRUGE SUBSTANCE NA DELOVNEM MESTU	SAMOZAPOSLENE OSEBE	DOKUMENTACIJA	STROKOVNOST DELA ORGANIZACIJE Z DOVOLJENJEM ZA DELO
1	2	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42
H50	Vodni promet	0	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
H51	Zračni promet	0	0	0	0	1	0	1	2	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0
H52	Skladiščenje in spremljajoče prometne dejavnosti	0	0	0	0	2	0	1	5	6	0	3	0	0	0	1	0	4	0	1	0
H53	Poštna in kurirska dejavnost	2	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0
I55	Gostinske nastanitvene dejavnosti	14	4	3	4	0	0	16	3	11	1	8	6	0	0	5	1	7	0	4	0
I56	Dejavnost strežbe jedi in pijač	50	5	0	5	1	0	32	41	128	3	146	11	0	1	9	0	54	3	98	0
J58	Založništvo	4	0	0	0	2	0	4	5	7	0	9	1	0	0	2	0	1	0	0	0
J59	Dejavnosti v zvezi s filmi, video- in zvočnimi zapisi	0	1	0	0	0	0	1	0	2	0	3	0	0	0	0	0	0	2	0	0
J60	Radijska in televizijska dejavnost	2	0	0	0	0	0	3	0	5	0	7	1	0	0	3	0	2	0	2	0
J61	Telekomunikacijske dejavnosti	0	0	1	0	0	0		0	2	0	1	3	0	0	0	0	0	0	9	0
J62	Računalniško programiranje, svetovanje in druge s tem povezane dejavnosti	0	0	0	0	0	0		2	11	1	10	3	0	0	0	0	1	0	10	0
J63	Druge informacijske dejavnosti	0	0	0	0	0	0		1	4	1	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0
K64	Dejavnosti finančnih storitev, razen zavarovalništva in dejavnosti pokojninskih skladov	0	0	0	0	0	0		0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	2	0	0
K65	Dejavnosti zavarovanja, pozavarovanja in pokojninskih skladov, razen obvezne socialne	0	0	0	0	0	0		0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
K66	Pomožne dejavnosti za finančne in zavarovalniške storitve	3	0	0	3	0	0	2	1	7	0	2	1	0	0	1	0	5	0	0	0
L68	Poslovanje z nepremičninami	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	3	4	0	0	2	0	1	0	7	0
M69	Pravne in računovodske dejavnosti	7	0	0	6	0	0	2	4	12	0	8	0	0	0	2	0	5	0	3	0
M70	Dejavnost uprav podjetij, podjetniško in poslovno svetovanje	1	0	0	0	3	0	2	4	5	0	4	2	0	0	0	0	3	0	11	0
M71	Arhitekturno in tehnično projektiranje, tehnično preizkušanje in analiziranje	9	2	0	2	3	0	6	2	19	2	15	4	0	0	0	1	16	1	20	3
M72	Znanstvena raziskovalna in razvojna dejavnost	0	0	0	0	3	0	1	2	5	0	7	1	0	0	0	0	1	0	2	0
M73	Oglaševanje in raziskovanje trga	1	0	0	0	0	0	2	1	3	0	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0
M74	Druge strokovne in tehnične dejavnosti	0	0	0	0	0	0		0	3	1	12	0	0	0	0	0	0	2	3	0
M75	Veterinarstvo	0	0	0	0	0	0		0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
N77	Dajanje v najem in zakup	1	2	0	3	0	0		0	1	2	2	0	0	0	0	0	2	0	0	0
N78	Zaposlovalne dejavnosti	0	0	0	0	1	0		1	1	0	1	5	0	0	3	0	5	0	0	0
N79	Dejavnost potovalnih agencij, organizatorjev potovanj in s potovanji povezanih dejavnosti	0	0	0	0	0	0		0	1	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
N80	Varovanje in poizvedovalne dejavnosti	0	0	0	0	0	0		1	6	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
N81	Dejavnost oskrbe stavb in okolice	4	3	4	3	1	0	3	11	25	6	39	14	0	0	2	0	4	0	7	0
N82	Pisarniške in spremljajoče poslovne storitvene dejavnosti	0	0	0	0	0	0		0	3	0	4	0	0	0	0	0	0	0	13	0
O84	Dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti	4	0	0	0	0	0	1	0	1	1	2	0	0	0	1	0	1	0	2	0
P85	Izobraževanje	4	4	1	3	2	1	3	2	13	2	36	0	0	0	3	0	18	2	13	0
Q86	Zdravstvo	10	0	0	0	0	0	8	0	2	0	2	0	0	0	4	0	5	0	5	0
Q87	Socialno varstvo z nastanitvijo	1	0	0	0	0	0		0	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Q88	Socialno varstvo brez nastanitve	3	0	0	0	0	0	1	0	3	0	2	0	0	0	0	0	1	0	3	0
R90	Kulturne in razvedrilne dejavnosti	0	0	0	0	0	0		0	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
R91	Dejavnost knjižnic, arhivov, muzejev in druge kulturne dejavnosti	2	0	1	0	0	0		1	3	0	0	2	0	0	0	0	4	0	4	0
R92	Prirejanje iger na srečo	1	0	0	0	0	0		1	3	0	2	1	0	0	1	0	0	0	0	0
R93	Športne in druge dejavnosti za prosti čas	1	0	0	0	1	0		3	5	1	14	0	0	0	2	0	7	3	0	0
S94	Dejavnost članskih organizacij	1	0	0	0	0	0		0	4	0	6	0	0	0	0	0	0	0	7	0
S95	Popravila računalnikov in izdelkov za široko rabo	1	0	0	0	1	0	1	1	5	1	2	0	0	0	0	1	3	0	0	0
S96	Druge storitvene dejavnosti	7	0	0	0	1	1	3	2	11	0	15	0	0	1	1	0	8	4	13	0
T97	Dejavnost gospodinjstev z zaposlenim hišnim osebjem	0	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
T98	Raznovrstna proizvodnja gospodinjstev za lastno rabo	0	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
U99	Dejavnost eksteritorialnih organizacij in teles	0	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	Izven standardne klasifikacije dejavnosti	5	3	6	0	0	0	2	3	50	1	33	18	2	5	1	139	4	9	3	0
	Skupaj	355	179	165	83	65	8	271	263	1075	149	1313	338	8	25	197	228	432	65	785	4

PREGLEDI, UKREPI IN KRŠITVE INŠPEKCIJE NADZORA VARNOSTI IN ZDRAVJA PRI DELU

TABELA1/1c

ŠIFRA	DEJAVNOST	KRŠITVE OSTALIH PREDPISOV																												
		UR_ZVZDZPG S PRILOGO	P_OMOPDPM	P_OVO	P_OVODUP	P_PZ	P_PZPD	P_VD	P_VDG	P_VDNET	P_VDTZIAD	P_VDTZIBDD	P_VDTZIH	P_VDTZIKSD	P_VS	P_VZ	P_VZDOMMO	P_VZDSZ	P_VZUDO	P_ZNEIS	P_ZSDS	P_ZVZRPB	P_ZVZDDM	P_VDTZIVD	UR_VDTZIUOS	U_REACH	ZAKON O OMEJEVANJU PORABE ALKOHOLA	ZAKON O OMEJEVANJU UPORABE TOBAČNIH IZDELKOV	ZAKON O TEHNIČNIH ZAHTEVAH ZA PROIZ- VODE IN O UGOTAVL- JANJU SKLADNOSTI	OSTALE KRŠITVE
1	2	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71
A01	Kmetijska proizvodnja in lov ter z njima povezane storitve	3	2	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9	2	1	0	6	0	0	0	0	0	0	0
A02	Gozdarstvo	0	0	0	20	0	0	0	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
A03	Ribištvo in gojenje vodnih organizmov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B05	Pridobivanje premoga	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B06	Pridobivanje surove nafte in zemeliskega plina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B07	Pridobivanje rud	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B08	Pridobivanje rudnin in kamnin	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B09	Storitve za rudarstvo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C10	Proizvodnja živil	1	13	6	5	0	26	0	2	0	0	0	0	0	1	12	0	0	17	6	2	0	32	0	0	0	1	0	5	3
C11	Proizvodnja pijač	0	2	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	12	0	0	0	0	0	0	0
C12	Proizvodnja tobačnih izdelkov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C13	Proizvodnja tekstilij	0	2	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	3
C14	Proizvodnja oblačil	0	2	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C15	Proizvodnja usnja, usnjenih in sorodnih izdelkov	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C16	Obdelava in predel. lesa, proizv. izdelkov iz lesa, plute, slame in protja, razen pohištva	5	2	0	6	3	1	0	0	6	0	0	1	1	0	1	0	0	6	5	0	0	14	0	0	0	0	0	0	3
C17	Proizvodnja papirja in izdelkov iz papirja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
C18	Tiskarstvo in razmnoževanje posnetih nosilcev zapisa	0	1	0	14	0	7	0	5	0	0	1	8	0	3	0	0	0	10	4	1	0	8	0	0	0	0	0	0	1
C19	Proizvodnja koks in naftnih derivatov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C20	Proizvodnja kemikalij, kemičnih izdelkov	0	1	0	14	0	3	0	0	0	0	2	28	0	2	0	0	0	10	5	2	0	5	0	0	4	0	0	0	0
C21	Proizvodnja farmacevtskih surovin in preparatov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C22	Proizvodnja izdelkov iz gume in plastičnih mas	0	3	1	11	5	2	0	0	9	0	2	27	0	0	0	0	0	15	2	0	0	28	0	0	3	0	0	0	0
C23	Proizvodnja nekovinskih mineralnih izdelkov	3	0	1	4	0	1	0	0	0	0	0	12	0	0	0	0	0	2	4	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0
C24	Proizvodnja kovin	0	0	4	6	0	0	0	2	0	0	0	10	0	0	0	0	0	14	0	0	0	5	0	1	0	0	0	0	1
C25	Proizvodnja kovinskih izdelkov, razen strojev in naprav	51	3	3	114	1	2	10	0	49	0	0	0	0	1	0	0	0	42	7	2	1	25	0	3	0	0	1	1	11
C26	Proizvodnja računalnikov, elektronskih in optičnih izdelkov	0	1	0	3	0	1	0	0	0	0	0	12	0	0	0	0	0	8	1	0	0	2	0	0	1	0	0	0	0
C27	Proizvodnja električnih naprav	0	1	0	4	0	2	0	0	2	0	0	9	0	2	0	0	0	5	0	0	0	4	0	1	0	0	0	0	0
C28	Proizvodnja drugih strojev in naprav	2	6	1	17	3	4	8	0	12	0	0	1	2	0	2	0	0	10	1	4	0	28	0	1	0	0	0	0	1
C29	Proizvodnja motornih vozil, prikolic in polprikolic	0	0	0	2	0	1	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	0	0	8	0	1	0	0	0	1	1
C30	Proizvodnja drugih vozil in plovil	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C31	Proizvodnja pohištva	0	2	0	17	1	0	0	0	9	0	0	5	0	1	0	0	0	7	3	1	0	16	0	0	0	0	0	0	4
C32	Druge raznovrstne predelovalne dejavnosti	0	1	0	2	0	1	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0
C33	Popravila in montaža strojev in naprav	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	2	1	0	0	0	0	0	3
D35	Oskrba z električno energijo, plinom in paro	12	0	0	3	0	0	0	0	13	0	0	0	0	0	0	0	0	5	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
E36	Zbiranje, prečiščevanje in distribucija vode	16	0	0	1	0	1	0	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
E37	Ravnanje z odpadki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
E38	Zbiranje in odvoz odpadkov ter ravnanje z njimi, pridobivanje sekundarnih surovin	0	1	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0
E39	Saniranje okolja in drugo ravnanje z odpadki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
F41	Gradnja stavb	531	1	1	33	0	5	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	8	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6
F42	Gradnja inženjerskih objektov	94	1	0	18	0	2	0	0	2	0	0	0	0	1	0	0	0	6	0	0	0	11	0	0	0	0	2	1	3
F43	Specializirana gradbena dela	602	0	0	96	0	10	0	0	6	12	0	0	2	0	0	0	0	32	6	2	0	1	0	0	0	0	1	20	
G45	Trgovina z motornimi vozili in popravila motornih vozil	4	5	0	20	1	4	0	0	11	0	0	1	2	0	1	0	0	15	7	0	0	14	0	0	0	0	0	0	2
G46	Posredništvo in trgovina na debelo, razen z motornimi vozili	15	10	0	31	0	11	0	0	10	0	0	0	0	3	0	0	0	20	6	4	1	19	0	0	7	1	0	3	
G47	Trgovina na drobno, razen z motornimi vozili	8	5	0	17	0	11	0	0	9	0	0	2	0	2	0	0	0	21	11	7	2	21	0	0	0	0	0	0	9
H49	Kopenski promet, cevovodni transport	16	0	1	125	1	6	7	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	22	0	0	5	7	0	0	0	1	0	34	

PREGLEDI, UKREPI IN KRŠITVE INŠPEKCIJE NADZORA VARNOSTI IN ZDRAVJA PRI DELU

TABELA1/2c

ŠIFRA	DEJAVNOST	KRŠITVE OSTALIH PREDPISOV																												
		UR_ZVZDZPG S PRILOGO	P_OMOPDPM	P_OVO	P_OVODUP	P_PZ	P_PZPD	P_VD	P_VDG	P_VDNET	P_VDTZIAD	P_VDTZIBDD	P_VDTZIHJ	P_VDTZKSD	P_VS	P_VZ	P_VZDOMMO	P_VZDSZ	P_VZUDO	P_ZNEIS	P_ZSDS	P_ZVZRPB	P_ZVZDDM	P_VDTZVD	UR_VDTZIUOS	U_REACH	ZAKON O OMEJEVANJU PORABE ALKOHOLA	ZAKON O OMEJEVANJU UPORABE TOBAČNIH IZDELKOV	ZAKON O TEHNIČNIH ZAHTEVAH ZA PROIZ- VODE IN O UGOTAVL- JANJU SKLADNOSTI	OSTALE KRŠITVE
1	2	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71
H50	Vodni promet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
H51	Zračni promet	0	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
H52	Skladiščenje in spremljajoče prometne dejavnosti	0	0	0	6	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	5	0	0	0	0	2	0	1
H53	Poštna in kurirska dejavnost	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I55	Gostinske nastanitvene dejavnosti	2	2	0	7	0	1	0	0	1	0	0	0	2	0	2	0	0	2	4	2	0	7	0	0	0	0	0	0	1
I56	Dejavnost strežbe jedi in pijač	27	8	0	5	0	7	0	0	33	0	0	0	0	0	0	0	0	20	19	29	0	14	0	0	2	0	0	10	
J58	Založništvo	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
J59	Dejavnosti v zvezi s filmi, video- in zvočnimi zapisi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
J60	Radijska in televizijska dejavnost	0	0	0	3	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
J61	Telekomunikacijske dejavnosti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
J62	Računalniško programiranje, svetovanje in druge s tem povezane dejavnosti	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
J63	Druge informacijske dejavnosti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
K64	Dejavnosti finančnih storitev, razen zavarovalništva in dejavnosti pokoininskih	6	1	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0
K65	Dejavnosti zavarovanja, pozavarovanja in pokoininskih skladov, razen obvezne socialne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
K66	Pomožne dejavnosti za finančne in zavarovalniške storitve	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
L68	Poslovanje z nepremičninami	15	0	0	3	0	0	6	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
M69	Pravne in računovodske dejavnosti	0	1	0	1	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
M70	Dejavnost uprav podjetij, podjetniško in poslovno svetovanje	15	2	0	1	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
M71	Arhitekturno in tehnično projektiranje, tehnično preizkušanje in analiziranje	15	1	1	5	0	1	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	2	0	2	0	0	0	0	0	2	1
M72	Znanstvena raziskovalna in razvojna dejavnost	0	2	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
M73	Oglaševanje in raziskovanje trga	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
M74	Druge strokovne in tehnične dejavnosti	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
M75	Veterinarstvo	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
N77	Dajanje v najem in zakup	0	0	0	4	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
N78	Zaposlovalne dejavnosti	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
N79	Dejavnost potovalnih agencij, organizatoriev potovanj in s potovanji povezanih dejavnosti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
N80	Varovanje in poizvedovalne dejavnosti	0	0	0	1	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
N81	Dejavnost oskrbe stavb in okolice	5	0	3	4	0	1	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	3
N82	Pisarniške in spremljajoče poslovne storitvene dejavnosti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
O84	Dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti	22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	3	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	4
P85	Izobraževanje	8	2	1	8	0	1	3	0	3	0	0	0	1	1	0	0	0	8	3	2	0	5	0	0	0	0	0	0	0
Q86	Zdravstvo	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0
Q87	Socialno varstvo z nastanitvijo	4	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Q88	Socialno varstvo brez nastanitve	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
R90	Kulturne in razvedrilne dejavnosti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
R91	Dejavnost knjižnic, arhivov, muzejev in druge kulturne dejavnosti	1	0	0	0	0	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
R92	Prirejanje iger na srečo	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
R93	Športne in druge dejavnosti za prosti čas	0	2	0	1	0	2	0	0	3	0	0	0	0	0	2	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
S94	Dejavnost članskih organizacij	4	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
S95	Popravila računalnikov in izdelkov za široko rabo	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
S96	Druge storitvene dejavnosti	1	1	0	1	0	0	0	0	23	0	0	0	0	0	0	0	0	2	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
T97	Dejavnost gospodinjstev z zaposlenim hišnim osebjem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
T98	Raznovrstna proizvodnja gospodinjstev za lastno rabo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
U99	Dejavnost eksteritorialnih organizacij in teles	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	Izven standardne klasifikacije dejavnosti	185	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	2	1	0	5	0	0	0	1	9	0	53	
	Skupaj	1681	89	25	654	15	138	46	13	244	16	2	11	133	2	36	2	2	386	124	67	10	329	1	7	16	5	16	12	192

LEGENDA

UR_ZVZDZPG S PRILOGO	Uredba o zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih - PRILOGE
P_OMOPDM	Pravilnik o organizaciji, materialu in opremi za prvo pomoč na delovnem mestu
P_OVO	Pravilnik o osebni varovalni opremi
P_OVODUP	Pravilnik o osebni varovalni opremi, ki jo delavci uporabljajo pri delu
P_PZ	Pravilnik o protieksplzijski zaščiti
P_PZPD	Pravilnik o preventivnih zdravstvenih pregledih delavcev
P_VD	Pravilnik o varnosti dvigal
P_VDG	Pravilnik o varstvu pri delu v gozdarstvu
P_VDNET	Pravilnik o varstvu pri delu pred nevarnostjo električnega toka
P_VDTZIAD	Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti azbestu pri delu P_VDTZIBDD
	Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti biološkim dejavnikom pri delu
P_VDTZIHD	Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti hrupu pri delu
P_VDTZIKSD	Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu
P_VS	Pravilnik o varnosti strojev
P_VZ	Pravilnik o varnostnih znakih
P_VZDOMMO	Pravilnik o varovanju zdravja pri delu otrok, mladostnikov in mladih oseb
P_VZDSZ	Pravilnik o varnosti in zdravju pri delu s slikovnim zaslonom
P_VZUDO	Pravilnik o varnosti in zdravju pri uporabi delovne opreme
P_ZNEIS	Pravilnik o zahtevah za nizkonapetostne električne inštalacije v stavbah
P_ZSDS	Pravilnik o zaščiti stavb pred delovanjem strele
P_ZVZRPB	Pravilnik o zagotavljanju varnosti in zdravja pri ročnem premeščanju bremen P_ZZVZDDM
	Pravilnik o zahtevah za zagotavljanje varnosti in zdravja delavcev na delovnih mestih P_VDTZIVD
	Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti vibracijam pri delu
UR_VDTZIUOS	Uredba o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti umetnim optičnim sevanjem
U_REACH	Uredba (ES) št. 1907/2006 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), o ustanovitvi Evropske agencije za kemikalije

ŠIFRA	DEJAVNOST	ŠTEVILO PREGLEDANIH SUBJEKTOV	ŠTEVILO PREGLED-DOV			UKREPI		PREKRŠKOVNI UKREPI			KRŠITVE ZAKONA O DELOVNIH RAZMERIJH										
			REDNI PREGLEDI	KONTROLNI PREGLEDI	IZREDNI PREGLEDI	ODLOČBE	OVADBE /NAZVANILA KAZNIVEGA DEJANJA	OPOMIN	GLOBA PREKRŠKOVNA ODLOČBA	GLOBA PLAČILNI NALOG	PLAČILO ZA DELO	DELOVNI ČAS/ODMOR IN POČITKI	POGODBA O ZAPOSLOTVI	PRENEHANJE POGOD-BBE O ZAPOSLOTVI	LETNI DOPUST	VARSTVO NEKATERIH KATEGORIJ	OSTALE KRŠITVE ZDR	ZAPOSLOVANJE IN DELO TUJCEV	SODELOVANJE DELAVCEV PRI UPRAV-LJANJU	ZAPOSLOVANJE NA ČRNO	ZAKON O POKOJNIN-SKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
A01	Kmetijska proizvodnja in lov ter z njima povezane storitve	26	2	2	30	5	0	5	6	6	12	6	4	0	1	0	1	0	0	3	0
A02	Gozdarstvo	27	2	1	33	1	0	4	5	1	5	0	3	1	0	0	0	0	0	2	0
A03	Ribištvo in gojenje vodnih organizmov	7	2	0	6	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B05	Pridobivanje premoega	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B06	Pridobivanje surove nafte in zemeljskega plina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B07	Pridobivanje rud	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B08	Pridobivanje rudnin in kamnin	14	6	1	15	6	0	1	0	1	1	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0
B09	Storitve za rudarstvo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C10	Proizvodnja živil	173	17	35	281	70	1	27	28	92	99	36	28	9	1	0	0	4	0	37	0
C11	Proizvodnja pijač	40	0	0	13	2	0	1	0	6	5	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C12	Proizvodnja tobačnih izdelkov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C13	Proizvodnja tekstilij	8	1	0	8	0	0	1	2	5	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C14	Proizvodnja oblačil	40	0	3	50	9	1	7	3	16	24	2	6	2	0	0	0	0	0	0	0
C15	Proizvodnja usnja, usnjenih in sorodnih izdelkov	9	0	0	11	1	0	2	1	1	0	2	2	0	1	0	0	0	0	0	0
C16	Obdelava in predelava lesa, proizvodnja izdelkov iz lesa, plute, slame in protja, razen pohištva	82	4	4	101	10	1	6	7	17	21	6	8	8	0	0	0	0	0	3	0
C17	Proizvodnja papirja in izdelkov iz papirja	15	1	0	20	1	0	2	2	3	7	0	1	0	0	0	0	0	0	2	0
C18	Tiskarstvo in razmnoževanje posnetih nosilcev zapisa	35	9	7	32	9	0	7	3	14	25	4	2	4	0	0	0	0	0	0	0
C19	Proizvodnja koks in naftnih derivatov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C20	Proizvodnja kemikalij, kemičnih izdelkov	7	1	0	12	3	0	0	0	3	3	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0
C21	Proizvodnja farmacevtskih surovin in preparatov	3	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C22	Proizvodnja izdelkov iz gume in plastičnih mas	56	4	4	65	17	0	4	2	17	19	10	7	5	1	0	0	0	0	1	0
C23	Proizvodnja nekovinskih mineralnih izdelkov	34	1	1	44	2	0	3	4	1	3	5	0	3	0	0	0	0	0	3	0
C24	Proizvodnja kovin	15	0	1	20	2	1	2	1	0	0	4	0	1	0	0	0	0	0	0	0
C25	Proizvodnja kovinskih izdelkov, razen strojev in naprav	219	12	21	275	46	2	17	18	81	99	28	18	7	3	1	0	1	0	12	0
C26	Proizvodnja računalnikov, elektronskih in optičnih izdelkov	17	2	0	16	5	0	2	1	3	5	2	1	2	0	0	0	0	0	0	0
C27	Proizvodnja električnih naprav	44	3	1	54	4	0	1	3	11	17	0	1	0	2	0	0	0	0	0	0
C28	Proizvodnja drugih strojev in naprav	51	4	7	54	6	0	7	5	14	12	1	3	5	0	0	2	1	0	7	0
C29	Proizvodnja motornih vozil, prikolic in polprikolic	20	1	0	26	5	0	4	0	3	4	11	3	1	0	1	0	0	0	0	0
C30	Proizvodnja drugih vozil in plovil	2	0	0	2	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C31	Proizvodnja pohištva	44	4	3	55	9	0	4	4	11	15	1	5	3	4	0	1	0	0	0	0
C32	Druge raznovrstne predelovalne dejavnosti	14	6	2	10	1	0	0	0	4	6	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
C33	Popravila in montaža strojev in naprav	35	2	2	43	11	0	1	1	10	11	4	1	1	1	0	0	0	0	2	0
D35	Oskrba z električno energijo, plinom in paro	12	3	1	14	3	0	1	0	1	2	4	0	2	0	0	0	0	0	0	0
E36	Zbiranje, prečiščevanje in distribucija vode	7	0	0	8	3	0	0	0	0	3	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
E37	Ravnanje z odpadki	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	3	0	1	0	2	0	0
E38	Zbiranje in odvoz odpadkov ter ravnanje z njimi, pridobivanje sekundarnih surovin	23	1	1	27	2	0	3	2	7	8	1	0	1	1	0	0	0	0	3	0
E39	Saniranje okolja in drugo ravnanje z odpadki	2	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
F41	Gradnja stavb	464	24	23	591	85	14	41	66	171	252	23	32	39	1	0	2	6	0	34	0
F42	Gradnja inženjerskih objektov	110	7	3	135	13	5	9	11	31	51	15	7	5	1	0	0	0	0	3	0
F43	Specializirana gradbena dela	793	74	60	938	163	5	92	96	254	394	58	110	65	18	0	3	14	0	67	0
G45	Trgovina z motornimi vozili in popravila motornih vozil	115	11	6	135	24	0	12	6	26	37	9	11	2	5	0	0	0	0	10	0
G46	Posredništvo in trgovina na debelo, razen z motornimi vozili	288	33	32	360	74	1	43	45	101	172	32	27	19	5	1	2	0	0	31	0
G47	Trgovina na drobno, razen z motornimi vozili	374	44	33	503	85	5	26	16	71	99	50	19	7	14	0	0	0	0	23	0
H49	Kopanski promet, cevovodni transport	652	33	55	769	145	1	49	41	166	191	64	85	26	6	0	3	2	0	51	0

PREGLEDI, UKREPI IN KRŠITVE INŠPEKCIJE NADZORA DELOVNIH RAZMERIJ

TABELA1/2a

ŠIFRA	DEJAVNOST	ŠTEVILO PREGLEDOV			UKREPI		PREKRŠKOVNI UKREPI			KRŠITVE ZAKONA O DELOVNIH RAZMERIJH											
		ŠTEVILO PREGLEDANIH SUBJEKTOV	REDNI PREGLEDI	KONTROLNI PREGLEDI	IZREDNI PREGLEDI	ODLOČBE	OVADBE /NAZVANILA KAZNIVEGA DEJANJA	OPOMIN	GLOBA PREKRŠKOVNA ODLOČBA	GLOBA PLAČILNI NALOG	PLAČILO ZA DELO	DELOVNI ČAS,ODMORI IN POČITKI	POGODBA O ZAPOSILTVI	PRENEHANJE POGOD-BBE O ZAPOSILTVI	LETNI DOPUST	VARSTVO NEKATERIH KATEGORIJ	OSTALE KRŠITVE ZDR	ZAPOSLOVANJE IN DELO TUJCEV	SODELOVANJE DELAVCEV PRI UPRAV-LJANJU	ZAPOSLOVANJE NA ČRNO	ZAKON O POKOJNIN-SKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
H50	Vodni promet	2	0	0	4	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
H51	Zračni promet	4	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
H52	Skladiščenje in spremljajoče prometne dejavnosti	37	1	5	44	10	1	5	4	18	17	3	1	3	2	0	0	0	0	6	0
H53	Poštna in kurirska dejavnost	6	1	1	8	5	0	1	1	11	10	5	3	0	0	0	0	0	0	2	0
I55	Gostinske nastanitvene dejavnosti	138	13	9	148	35	0	7	12	9	21	30	19	0	1	3	0	1	0	7	0
I56	Dejavnost strežbe iedi in pijač	888	118	117	1173	251	4	73	70	159	215	85	91	26	30	2	0	10	0	104	0
J58	Založništvo	24	0	2	33	5	0	2	0	1	0	1	7	1	0	0	2	0	0	1	0
J59	Dejavnosti v zvezi s filmi, video- in zvočnimi zapisi	11	2	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0
J60	Radjska in televizijska dejavnost	36	0	2	43	9	0	4	0	5	12	3	8	0	1	0	2	0	0	3	0
J61	Telekomunikacijske dejavnosti	6	1	0	6	4	0	2	3	0	5	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0
J62	Računalniško programiranje, svetovanje in druge s tem povezane dejavnosti	26	3	3	28	4	1	3	6	7	8	0	1	2	0	0	0	0	0	4	1
J63	Druge informacijske dejavnosti	6	1	1	6	0	0	1	0	3	3	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
K64	Dejavnosti finančnih storitev, razen zavarovalništva in dejavnosti pokojninskih skladov	11	0	1	13	4	0	4	0	2	3	0	2	0	0	0	0	0	0	1	0
K65	Dejavnosti zavarovanja, pozavarovanja in pokojninskih skladov, razen obvezne socialne varnosti	2	0	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
K66	Pomožne dejavnosti za finančne in zavarovalniške storitve	23	0	1	28	3	0	3	1	7	13	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
L68	Poslovanje z nepremičninami	50	3	6	64	6	0	5	7	16	26	2	2	3	0	0	0	1	0	1	0
M69	Pravne in računovodske dejavnosti	41	5	4	44	14	1	10	10	14	23	6	9	5	0	2	1	0	0	6	0
M70	Dejavnost uprav podjetij, podjetniško in poslovno svetovanje	70	8	7	86	17	5	7	14	20	33	3	11	4	1	0	1	0	0	5	0
M71	Arhitekturo in tehnično projektiranje, tehnično preizkušanje in analiziranje	95	5	5	114	20	1	11	15	39	66	6	10	11	0	1	0	0	0	5	0
M72	Znanstvena raziskovalna in razvojna dejavnost	18	0	4	24	1	1	3	0	7	9	0	2	0	0	0	0	0	0	1	0
M73	Oglaševanje in raziskovanje trga	19	1	3	20	4	0	2	2	4	7	1	2	1	0	0	0	0	0	1	0
M74	Druge strokovne in tehnične dejavnosti	25	1	5	27	4	0	4	5	11	15	1	1	0	0	0	0	0	1	0	
M75	Veterinarstvo	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
N77	Dajanje v najem in zakup	12	2	0	14	1	1	0	1	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
N78	Zaposlovalne dejavnosti	66	2	4	86	9	0	5	4	18	17	11	6	4	0	0	1	0	1	0	0
N79	Dejavnost potovalnih agencij, organizatorjev potovanj in s potovanji povezanih dejavnosti	16	3	1	20	0	0	2	2	8	10	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0
N80	Varovanje in poizvedovalne dejavnosti	48	2	3	62	8	0	1	0	8	14	17	1	1	2	0	0	0	0	0	0
N81	Dejavnost oskrbe stavb in okolice	157	8	18	198	25	1	15	16	28	39	17	12	9	1	0	0	0	0	10	0
N82	Pisarniške in spremljajoče poslovne storitvene dejavnosti	13	1	1	14	1	0	3	0	4	10	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0
O84	Dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti	62	0	1	72	31	2	2	5	0	2	27	0	0	1	2	0	0	0	1	0
P85	Izobraževanje	190	21	8	217	21	1	20	14	11	18	5	45	3	0	0	0	0	0	3	0
Q86	Zdravstvo	52	2	3	65	5	0	4	1	8	7	0	4	2	0	0	1	0	0	2	0
Q87	Socialno varstvo z nastanitvijo	21	1	1	22	5	0	0	3	1	3	2	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Q88	Socialno varstvo brez nastanitve	19	0	1	27	3	0	2	0	6	2	3	4	0	1	0	0	0	0	1	0
R90	Kulturne in razvedrilne dejavnosti	14	1	0	17	1	0	2	0	0	3	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0
R91	Dejavnost knjižnic, arhivov, muzejev in druge kulturne dejavnosti	15	1	2	19	8	0	3	3	1	8	3	6	0	0	0	0	0	0	0	0
R92	Prirerjanje iger na srečo	9	0	3	14	4	0	2	0	4	5	3	0	0	1	0	0	0	2	2	0
R93	Športne in druge dejavnosti za prosti čas	53	2	5	58	6	0	9	10	4	14	2	3	1	0	0	0	0	0	5	0
S94	Dejavnost članskih organizacij	32	2	3	39	3	0	2	3	15	11	3	0	2	0	0	0	0	0	5	0
S95	Popravila računalnikov in izdelkov za široko rabo	13	4	1	13	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
S96	Druge storitvene dejavnosti	109	15	8	120	22	1	6	9	11	17	7	7	1	4	0	0	0	0	5	0
T97	Dejavnost gospodinjstev z zaposlenim hišnim osebjem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
T98	Raznovrstna proizvodnja gospodinjstev za lastno rabo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
U99	Dejavnost eksteritorialnih organizacij in teles	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	Izven standardne klasifikacije dejavnosti	125	4	3	154	42	8	233	262	1039	1211	67	156	185	22	6	6	33	2	190	0
	Skupaj	6444	548	552	7927	1415	65	843	863	2651	3488	676	842	485	133	22	30	74	6	671	1

PREGLEDI, UKREPI IN KRŠITVE INŠPEKCIJE NADZORA DELOVNIH RAZMERIJ

TABELA1/1b

ŠIFRA	DEJAVNOST	ZAKON O MATIČNI LEV- DENCI ZAVAROVANCEV IN UŽIVALCEV PRAVIC IZ POKOJINSKEGA IN INVALID- SKEGA ZAVAROVANJA	ZAKON O ORGANIZACIJI IN FINANCIRANJU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA	ZAKON O ZDRAVSTVENEM VARSTVU IN ZDRAVSTVENEM ZAVAROVANJU	ZAKON O JAVNI RABI SLOVENSČINE	ZAKON O URESNIČEVANJU NAČELA ENAKEGA OBRAV- NAVANJA	ZAKON O ZAPOSLOVANJU IN ZAVAROVANJU ZA PRIMER BREZPOSELNOSTI	ZAKON O EVIDENCAH NA PODROČJU DELA IN SO- CIALNE VARNOSTI	ZAKON O DELOVEM ČASU IN OBVEZNIH POČITKIH MOBILNIH DELAVCEV TER O ZAPISOVALNI OPREMI V CESTNIH PREVOZIH	IZPLAČEVANJE MINIMALNIH PLAČ IN USKLAJEVANJE IZHODIŠČNIH PLAČ	ZAKON O MINIMALNI PLAČI	ZAKON O UREJANJU TRGA DELA	ZAKON O STAVKI	ZAKON O ZDRAVNIŠKI SLUŽBI	KOLEKTIVNE POGODBE	OSTALE KRŠITVE
1	2	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37
A01	Kmetijska proizvodnja in lov ter z njima povezane storitve	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
A02	Gozdarstvo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
A03	Ribištvo in gojenje vodnih organizmov	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
B05	Pridobivanje premoga	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B06	Pridobivanje surove nafte in zemeljskega plina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B07	Pridobivanje rud	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B08	Pridobivanje rudnin in kamnin	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0
B09	Storitve za rudarstvo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C10	Proizvodnja živil	0	0	3	0	0	0	68	0	0	0	5	0	0	0	6
C11	Proizvodnja pijač	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
C12	Proizvodnja tobaka in izdelkov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C13	Proizvodnja tekstilij	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C14	Proizvodnja oblačil	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0
C15	Proizvodnja usnja, usnjenih in sorodnih izdelkov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
C16	Obdelava in predel. lesa, proizv. izdelkov iz lesa, plute, slame in protja, razen pohištva	0	0	1	0	0	0	8	0	0	0	2	0	0	0	1
C17	Proizvodnja papirja in izdelkov iz papirja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C18	Tiskarstvo in razmnoževanje posnetih nosilcev zapisa	0	0	0	0	0	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0
C19	Proizvodnja koks in naftnih derivatov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C20	Proizvodnja kemikalij, kemičnih izdelkov	0	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0
C21	Proizvodnja farmacevtskih surovin in preparatov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C22	Proizvodnja izdelkov iz gume in plastičnih mas	0	0	0	0	0	0	11	0	0	0	0	0	0	1	1
C23	Proizvodnja nekovinskih mineralnih izdelkov	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
C24	Proizvodnja kovin	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
C25	Proizvodnja kovinskih izdelkov, razen strojev in naprav	0	0	1	2	0	2	39	0	0	0	4	2	0	0	9
C26	Proizvodnja računalnikov, elektronskih in optičnih izdelkov	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	2	0	0	0	1
C27	Proizvodnja električnih naprav	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
C28	Proizvodnja drugih strojev in naprav	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2	0	0	0	1
C29	Proizvodnja motornih vozil, prikolic in polprikolic	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	1
C30	Proizvodnja drugih vozil in plovil	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C31	Proizvodnja pohištva	0	0	0	0	0	0	5	0	0	1	0	0	0	0	1
C32	Druge raznovrstne predelovalne dejavnosti	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
C33	Popravila in montaža strojev in naprav	0	0	1	2	0	0	21	0	0	0	0	0	0	0	1
D35	Oskrba z električno energijo, plinom in paro	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
E36	Zbiranje, prečiščevanje in distribucija vode	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
E37	Ravnanje z odpadki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
E38	Zbiranje in odvoz odpadkov ter ravnanje z njimi, pridobivanje sekundarnih surovin	0	0	1	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0
E39	Saniranje okolja in drugo ravnanje z odpadki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
F41	Gradnja stavb	1	0	6	0	0	0	92	0	0	2	1	0	0	0	23
F42	Gradnja inženirskih objektov	0	0	2	0	0	0	11	0	0	0	0	0	0	0	2
F43	Specializirana gradbena dela	0	0	7	0	2	0	184	0	0	4	11	0	0	0	38
G45	Trgovina z motornimi vozili in popravila motornih vozil	0	0	2	0	0	0	22	0	0	0	0	0	0	0	1
G46	Posredništvo in trgovina na debelo, razen z motornimi vozili	0	0	5	1	0	0	50	1	0	0	2	0	0	0	9
G47	Trgovina na drobno, razen z motornimi vozili	0	0	3	0	0	0	74	0	0	0	0	0	0	0	7
H49	Kopenski promet, cevovodni transport	0	0	7	1	0	0	187	28	0	2	7	0	0	0	37

PREGLEDI, UKREPI IN KRŠITVE INŠPEKCIJE NADZORA DELOVNIH RAZMERIJ

TABELA1/2b

ŠIFRA	DEJAVNOST	ZAKON O MATIČNI EVIDENCI ZAVAROVANCEV IN UŽIVALCEV PRAVIC IN POKOJINSKEGA IN INVALID-SKEGA ZAVAROVANJA	ZAKON O ORGANIZACIJI IN FINANCIRANJU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA	ZAKON O ZDRAVSTVENEM VARSTVU IN ZDRAVSTVENEM ZAVAROVANJU	ZAKON O JAVNI RABI SLOVENSČINE	ZAKON O URESNIČEVANJU NAČELA ENAKEGA OBRAVNAVANJA	ZAKON O ZAPOSLOVANJU IN ZAVAROVANJU ZA PRIMER BREZPOSELNOSTI	ZAKON O EVIDENCAH NA PODROČJU DELA IN SOCIALNE VARNOSTI	ZAKON O DELOVEM ČASU IN OBVEZNIH POČITKIH MOBILNIH DELAVCEV TER O ZAPISOVALNI OPREMI V CESTNIH PREVOZIH	IZPLAČEVANJE MINIMALNIH PLAČ IN USKLAJEVANJE IZHODIŠČNIH PLAČ	ZAKON O MINIMALNI PLAČI	ZAKON O UREJANJU TRGA DELA	ZAKON O STAVKI	ZAKON O ZDRAVNIŠKI SLUŽBI	KOLEKTIVNE POGODBE	OSTALE KRŠITVE
1	2	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37
H50	Vodni promet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
H51	Zračni promet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
H52	Skladiščenje in spremljajoče prometne dejavnosti	0	0	0	0	0	0	6	0	0	2	0	0	0	0	2
H53	Poštna in kurirska dejavnost	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	3
I55	Gostinske nastanitvene dejavnosti	0	0	2	0	0	0	10	0	0	0	0	0	0	0	1
I56	Dejavnost strežbe jedi in pijač	0	0	19	0	0	0	199	0	0	0	5	0	0	13	24
J58	Založništvo	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
J59	Dejavnosti v zvezi s filmi, video- in zvočnimi zapisi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
J60	Radijska in televizijska dejavnost	0	0	2	0	0	0	12	0	0	0	0	0	0	0	0
J61	Telekomunikacijske dejavnosti	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0
J62	Računalniško programiranje, svetovanje in druge s tem povezane dejavnosti	0	0	3	0	0	0	2	0	0	3	0	0	0	0	0
J63	Druge informacijske dejavnosti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
K64	Dejavnosti finančnih storitev, razen zavarovalništva in dejavnosti pokojninskih skladov	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
K65	Dejavnosti zavarovanja, pozavarovanja in pokojninskih skladov, razen obvezne socialne varnosti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
K66	Pomožne dejavnosti za finančne in zavarovalniške storitve	0	0	1	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	2
L68	Poslovanje z nepremičninami	0	0	1	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	4
M69	Pravne in računovodske dejavnosti	0	0	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	3
M70	Dejavnosti uprav podjetij, podjetniško in poslovno svetovanje	0	0	1	0	0	1	9	0	1	4	1	0	0	0	6
M71	Arhitekturno in tehnično projektiranje, tehnično preizkušanje in analiziranje	0	0	1	0	0	0	17	0	0	2	0	0	0	0	2
M72	Znanstvena raziskovalna in razvojna dejavnost	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
M73	Oglaševanje in raziskovanje trga	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0
M74	Druge strokovne in tehnične dejavnosti	0	0	0	0	0	0	12	0	0	0	0	0	0	0	0
M75	Veterinarstvo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
N77	Dajanje v najem in zakup	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
N78	Zaposlovalne dejavnosti	0	0	1	0	0	0	8	0	0	0	2	0	0	0	0
N79	Dejavnost potovalnih agencij, organizatorjev potovanj in s potovanji povezanih dejavnosti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
N80	Varovanje in poizvedovalne dejavnosti	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
N81	Dejavnost oskrbe stavb in okolice	0	0	4	0	0	0	32	0	0	2	1	0	0	0	6
N82	Pisarniške in spremljajoče poslovne storitvene dejavnosti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
O84	Dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti	0	0	0	0	0	0	17	0	0	0	0	0	0	0	1
P85	Izobraževanje	0	2	1	0	0	0	13	0	0	0	0	0	0	0	2
Q86	Zdravstvo	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Q87	Socialno varstvo z nastanitvijo	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Q88	Socialno varstvo brez nastanitve	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
R90	Kulturne in razvedrilne dejavnosti	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
R91	Dejavnost knjižnic, arhivov, muzejev in druge kulturne dejavnosti	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	1
R92	Prírejanje iger na srečo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
R93	Športne in druge dejavnosti za prosti čas	0	0	0	0	0	0	8	0	0	0	0	0	0	0	1
S94	Dejavnost članskih organizacij	0	0	0	0	0	0	4	0	0	1	0	0	0	0	5
S95	Popravila računalnikov in izdelkov za široko rabo	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
S96	Druge storitvene dejavnosti	0	0	0	0	0	0	14	0	0	0	0	0	0	0	2
T97	Dejavnost gospodinjstev z zaposlenim hišnim osebjem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
T98	Raznovrstna proizvodnja gospodinjstev za lastno rabo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
U99	Dejavnost eksteritorialnih organizacij in teles	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	Izven standardne klasifikacije dejavnosti	0	2	34	1	0	0	25	0	0	13	26	1	1	0	137
	Skupaj	1	4	113	7	2	3	1250	29	1	34	74	3	1	14	349